Наш Лемко

РІК V. Ч. 13 (109)

Львів, 1-го липня 1938.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Велике Свято Молоді у Львові в дні 5-го червня ц. р.

Творім сильні основи.

Чому, Дорогий Читачу, маєш передплачувати, читати й поширювати „Нашого Лемка"?...

Тому що:

„Наш Лемко" голосить, пояснює й узасаднює Тобі правду, що Ти був і є Українцем, що Тебе виховали й вигодували українські родичі, що Твоїм рідним народом — великий, український нарід, що Твоєю Батьківщиною — багата, простора і славна, українська земля !...

„Наш Лемко" пригадує Тобі славну історію Твоїх українських предків, їх подвиги, їх терпіння, їх працю, їх заслуги для Батьківщини, а Тебе заохочує й загріває до вірного наслідування їх !!...

„Наш Лемко" взиває Тебе до любови, привязання й пошани для Твоєї рідної, української мови, до вживання Твоєї рідної, народньої, української ноші, до зберігання Твоєї української, національної свідомости, освіти й культури !...

„Наш Лемко" кличе Тебе, щоб Ти держався кріпко Твоєї прадідної, католицької віри, щоб Ти належав до Твоєї рідної, української, гр.-кат. Церкви, щоб Ти поступав і зростав у здорових, християнських і національних чеснотах й обичаях, щоб Ти став і позістав правдивим християнином — католиком, та щирим, свідомим, діяльним і працьовитим, українським патріотом!..

„Наш Лемко" уявнює Тобі наглядно тих, що то під облудним плащиком уданого католицизму цілими десятками років впоювали в Тебе духа московської схизми, а тепер, дірвавшися повного жолоба, поневіряють Твоїх найідейніших, найкращих і найпрацьовитших, українських душпастирів, щоб Тебе силою загнати у московський, дикий табор !...

„Наш Лемко" кличе Тебе на шлях господарського відродження, до господарської кооперації, до раціонального помножування овочів Твоєї праці, до творення самим Тобою Твойого щастя і добробуту !...

І подумай собі, чи не варта то, щоб цей Твій писаний друг і приятель, що так живо памятає про усі Твої журби, недомагання і потреби, був сталим гостем у Твоїй хаті ?!.. Щоб тішився з Тобою у Твоїй радости, а ніс Тобі потіху й розраду в смутку і терпіннях?... Щоб двигав Тебе на силах, кріпив на дусі, підносив в надії? !.. Тож ставай в ряди другів, помічників і приятелів **„Нашого Лемка" !!!**

В кожному селі, в кожній місцевині ювілейне Свято „Просвіти"!

Радикальська зозуля.

ЧИ РАДИКАЛИ НА СЛУЖБІ ФРОНТУ ?

Недавно обїхав я повіти Сянік, Березів, Коросно, Ряшів. Мав нагоду зійтися з нашими громадянами, побалакати про ріжні життєві справи та довідатися про неодно, чого люди живучі надальше на сході не знають.

Отож тут дуже живу акцію веде комунізуючий фронт людовий. Ця його акція виявила себе минувшого року в серпні в орґанізуванні страйків і бльокуванні таких міст як Дукля, Динів, Березів, Риманів, Коросно і Сянік.

Мимо дуже сильної аґітації, а навіть террору українські селяни участи в тому не брали. Доставили деяких охотників тільки лемківські села православні, заражені москвофільсько - комуністичною дурійкою. І тут власне замітна справа, що рівночасно з акцією фронту „людовеґо" з кінцем 1936 і початком 1937 р. почав показуватися на Лемківщині радикальний „Громадський Голос", який читають і поширюють комуністи.

Цікаво було довідатися, як же „Громадський Голос" сюди дістається? Чи його лемки справді передплачують? Ні. Буває так, що якась установа, звичайно читальня, або якийсь рухливий чоловік дістає з адміністрації „Громадського Голосу" листівку, що такий то робітник-краян з Америки або Канади заплатив передплату й казав висилати ґазету. Очевидно, що ця історія з краяном, то чиста видумка або інакше брехня. В Ярославщину посилають цю радикальну шмату ніби тому, що заплатив передплату якийсь свояк з Буфальо. Розуміється теж радикальна видумка. А тепер я цікавився, хто за той „Громадський Голос" платить, кому залежить на тому, щоб неосвідомлені ще лемківські села замісць національно освідомлювати й морально підносити, деморалізувати?

Відповідь на це готова. Радикали стоять на службі або бодай діють в порозумінню з тзв. „людовим фронтом". В тих селах, до яких приходить „Громадський Голос", люди, які читають цю „ґазету", є рішучі вороги всего національного, насміваються зі всего найсвятішого, вороги церкви, руїнники установ. А під оглядом моральним вже нижче скотини. Жах і жаль проймає наскрізь. А добрі люди, гарний матеріял, тільки точений фронтово - радикальною ґанґреною. Бо й справді, що той бідний лемко міг вичитати в „Громадськім Голосі", чим освідомитися, чим збудуватися? Адже постійно читає, що національні війська Франка напастують демократичні війська еспанського уряду. А що в тих військах комуністи цілого світа, та що в них большевицькі дорадники, офіцири, танки, літаки, тощо, — про те радикали не згадують. Про те, що Москва відбирає Україні хліб, цукор, омасту, шкіру, що на Україні рідні брати пухнуть з голоду та ходять босі, бо Москва висилає все те в дарунку для еспанських комуністів, „Громадський Голос" по радикальному завзято мовчить.

Якже лемко може орґанізуватися в Просвіті чи Кооперації, коли постійно читає наклепи в „Громадськім Голосі", самі клевети, демаґоґічні брехні на ті установи й на заслужених людей, що стоять у їх проводі? Що то самі пани, фашаки, ундо - клерикали, які кривдять хлопа та робітника. А скільки помий радикали виливають на духовенство, на національно свідому молодь? Хто довше під впливом „Громадського Голосу", для того не існує ніяка національна справа, ніяка своя церква. Для нього нема потреби горнутися в свої рідні установи, ані визнавати якийсь український авторітет. В його голові та в серці пустка. Радикали є тут справдішними гробокопателями, що промощують шлях, яким іде деморалізація, національна байдужність і винародовлення. Радикали дають арґументи проти української національної праці москвофілам, комуністам і іншим. Правда — є й такі, що на радикальнім руїнництві пізналися й вони слушно кажуть: „Гидко ставало таку ґазету читати". Але рівночасно ті чесні розумні лемки питають, як інші, справді національні ґазети, шануючі себе редактори, могли з „Громадським Голосом" входити в якусь згоду (консолідацію)? Чи люди у Львові його не читають? Чи не розуміють того, який страшний, неморальний приклад дають низам? Який непростимий ґріх сповняють супроти нас бідних на західних окраїнах, та супроти нашої церкви й народу"? Де шукати відповідь на це?!

Недавно був у „Новому Селі" допис з Волині п. з. „Радикали — це передшкілля комунізму". А там писалось, як то облудники, соціял-радикали заставляють на селян свої пажерливі сіти. Як вони здеморалізували і в комуну обернули ціле село. Як насміхаються з нашої історії, як дохід з вистави на половину пропивають, а половину шлють на свого учителя — „Громголосу". Як зневажають Шевченка, свято Крут, тощо. Дописувач закінчив словами: „Братя селяни. Зрозумійте, що соціял-радикалізм то облуда. А їхні гершти то шкідники й вороги наших народніх інтересів. Шкідники та облудники геть руки від нас!"

Такі радикали на Волині, а в нас ані крихітки не кращі! Там їм уже кричать селяни: Геть руки від нас облудники і шкідники! (А Ви панове з ґазетної консолідації, що на те?) — Бо свідомий лемко теж не буде терпіти такої зарази в своїм селі Доволі вже „опікунів"!

Лемко.

НОВИЙ СПОСІБ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Комуністична пропаґанда на Лемківщині ширилася спершу через устну аґітацію комуністичних провідників, та через комуністично - безбожницьку літературу і пресу. Були часи, коли комуністичні аґітатори збаламучували несвідомих, лемківських хлопців по тартаках, вчили їх по лісах співати інтернаціонал, та розкидали при їх помочі комуністично - безбожницькі часописи по селах. Річ природна, що перед у тій аґітації провадили жиди.

Одначе тому, що так устна, як пресова комуністична аґітація є наражена на деякі труднощі з боку орґанів прилюдної безпеки, винайшли комуністичні провідники інший догідніший шлях для своєї погубної роботи. Тим шляхом це радіо. І так закуповують від жида комуністичні аґітатори радіоапарати для себе, наставляють його сталo на большевицьку, київську раріостацію й отвирають таким способом комуністичну пропаґанду для своїх односельчан з самого „жерела!"

Слід призадуматися нашій суспільности над затамуванням цього роду комуністичної пропаґанди на Лемківщині!

За вірність прапорові Просвіти!

В неділю, дня 22. травня цр. відбулося у Львові в Храмі св. Юра посвячення Прапору „Просвіти“. Прапор посвятив Князь нашої Церкви Митрополит Андрей Шептицький. Перед посвяченням відправлено торжественне Богослуження на подвірї Храму, а саме посвячення відбулося в каплиці в митрополичій палаті. Там і виголосили свої промови відпоручники центральних установ і вінчали прапор лентами. Та перше слово до посячення Прапору сказав Митрополит. Слово Його було коротке. З признанням пікреслив, що „Просвіта“ завжди і все починала з Богом і з Церквою — і з Богом обходить своє 70-ліття. Це запорука її успіхів і не будуче. А далі згадав Владика, що це велике всенароднє свято відбувається не з причин „Просвіти“ в тісних стінах каплички у прияві горстки людей і серед таких обставин, що про них найкраще буде мовчати. Це знак часу — так закінчив Митрополит своє слово.

Опис посвячення читали наші читачі і в нашім часописі. І певно подумали, що не так то мало виглядати те велике свято. Мав же відбутися у Львові великий всенародній здвиг. Мали прибути до Львова десятки, а може й сотні тисяч свідомих людей. Богослуження і посвяченнѧ Прапору мало відбутися на широкій площі Соколa-Батька перед сотнями тисяч людей, а потім мали перейти походом вулицями столиці ідучи за своїм дорогим Прапором аж до дому „Просвіти“. Багато людей з усіх сіл і міст готовилося прибути на це велике торжество.

Та не так сталося. Участь у Богослужбі перед Храмом св. Юра взяли тільки львівські українці, а в самім посвяченні тільки горстка делеґатів наших Централь.

Та сказав о. проповідник у своїй проповіді в ту памятну неділю, що хоча тілом тут ті сотні тисяч неприсутні, але вони, міліони їх, присутні при своїм Прапорі духом і серцем. А така духова приявність важніша, бо можна і тілом бути, а духом не бути... Що ж виходить з того? Подумаймо. Колиб ті сотні тисяч людей могли були прибути на те посвячення прапору „Просвіти“, то певно прирекли б були перед Прапором, вірно стояти при ньому все своє життя, вірно виповняти те, до чого закликає нас „Просвіта“ для нашого власного добра. То тим більше і щиріше повинні ми постановити собі тепер у своїй душі, вірно стояти при тій Установі, що відродила наш нарід, освітила й навчила його, як змагати до кращої долі. І ми певно рішили собі так. Ті всі, що розуміють, що таке „Просвіта“ і що таке Її Прапор. Прапор, то символ, то знак нашої культури, великої ідеї, високої думки, яку проводить „Просвіта“ в життя для добра нас усіх, цілого народу. Чи ж ми можемо бути непричасні до того? Ні, ми мусимо приложити рук, щоб наша „Просвіта“, яка в своє 70-ліття посвятила свій прекрасний Прапор, могла довести нас до кращої долі, до щастя. Як поможемо їй? Сповнимо всі ті обовязки, які

Юліян Тарнович.

Ухналики.

— Чекай, я вам покажу! Ви мене, першого багача в селі, так знехтували? Або я свого Василя не так ховав, щоб він навіть справником не міг бути в кооперативі?! Ех ви, вовче зілля — вкажу я вам, з ким ви змірилися.

Вертав до хати Кривий Панько з основних зборів кооперативи „Єдність“ і склинав, аж сонні ворони на старих липах біля церкви пересідалися на вижчі конарі.

— Така ганьба, така цнота!...

*

У Видранівці змоглися розумні люди на свою кооперативу, як сліпий на очі. Михась Зощаків добру пару чобіт здер, заки село на основання кооперативи позганяв. А Пошиваков Євка мало свому ґаздї горцем голови не розфалатала: Чого він по вечірках між хижами белемкає? А вона сама дома з дзіцком... Бо й Духців Юдка добру міру на спідницю ґаздині приобіцяв, як буде свого старого від кооперативи відштуркувати. Та ще на завдаток дитині на сороченя локоть намірив якогось бархану й жменю бомбасів.

— Ти заволоко, чем в хижі не сідиш? — привітала ґазду з порога. — Бо ті, капуцине сьлепаки ґачком випечу! Ся му карпативи захотіло... Позерай го, ти шабасна лоївко...

Клекітня в селі, рейвах у жидівні, бо село кооперативу заснувало й жидівську кучу минає. Пятьдесять ґаздів по пятці скинулися, раду вчинили й по селі гудка сорокою полетіла, що до жида нема потреби влечися, коли за свої ґроші своя правда й до того чистий зворот з річного торгу. А не на слинаву Ройзу та зафацьканих Іцків, Срульків, Берків, Йоселів та інших пейсаликів. І свої ґаздівські синове при свойому крамі — аж ся серце радує.

Тільки в Панька Кривого серце кровю й очі паморокою завлечені.

— Ти, Василю, аби-с мі з тими псярами не заходився, бо тя з хиж вигоню на сто чортяк вітрів! — воркав від дідня до ночі Панько на свого сина.

— Та ойже няню! — спрошувався Василь. — Видно, што є-м неясуций, кой ня не вибрали. Але нач ся здзівати на своє. Чи розум би нас понехав? На ганьбу з жидами. Ні, няню! Бесідуйте, што вам ся дячит, кет я свого не перевлечу. Мав би ся я народове діло переоночити? Бо ани красьні до стівки не дочисьлю — не то якису калькуляцию — ци як го звав з тої кооперативи. Няйте, бо нас збортакають.

— Га! Ти сомарю, де-с такого розума появ? — устряв на це Панько.

— То падьте гев, няй вам гкажу. Євчин зять дав мі ксьонжча, што пише, як у Димарівці люди ряд заводили й своє село на велике панування вивели. Чи ми тиж не годни таке? Або тамти од іншого Бога?

— Но то юж си роб, як знаш, але я й моя нога гин ніґда не буде. Як-єм Панько і Кривий, а ти син мій і Василь.

*

Аж у самі жнива, як найгарячіша робот в полі, купив Панько в Юдки ухналі, коня підкувати. І ці ґуфналі кождий під молотком кривився, що аж Панькові на лівій руці під грубим пазорьом чорна нашла— так ся черіпнув по пальци перличком до підків.

— Абисте гавідь жидівска похаліла за мої ґрайцари, што-м їх брез тівки роки зосипував до нехристової шкатули. Підеш, хіба — Василю, по клиньчики до вашого склепу. Бо мене барз палец пече. Але борзо. Бо по сіно на пасіку час... Таки ухналики...

накладає на свідомих українців Ювілей „Просвіти“.

Про ті обовязки, які мають у Ювілейному Році скріпити „Просвіту“ морально і матеріяльно, будемо ще писати цього року. А тепер скажемо тільки про один. Всі ми мусимо уладити ювілейні святкування на пошану „Просвіти“. У всіх місцевостях мусять відбутися ті свята. Це буде перший вияв нашої вірности, перший доказ, що цінимо освіту і науку, доказ нашої свідомости і зрозуміння, в чім наше всенаціональне добро і щастя.

Ювілейне Свято в честь „Просвіти“ в кожній місцевині — ось гасло дня! Ювілейне вшанування „Просвіти“ всюди, де живуть українці, — ось наша повинність. Коли всі ми сповнимо той обовязок, то це буде найвеличавіше посвячення Прапору, бо вшанують його не десятки і не сотні тисяч, але міліони. Так докажемо перед цілим світом свою зрілість, так ушануємо і себе самих. Так причинимося до морального і матеріяльного скріплення „Просвіти“ в її 70-ліття, щоб вона могла освітити своїм світлом усіх-усіх українців, бо ще багато блукає в пітьмі.

Вшануйте ж свідомі люди Ювілей „Просвіти“ скрізь, по всім краю і за кордоном і за морями! Пишіть до нас і до „Просвіти“, як де святкували. Нехай радіє наше серце і нехай радіє „Просвіта“, що має вірних дітей. Бо вірні діти — запорука перемоги над усіми злиднями, то запорука щастя всього народу.

—o—

„Наш Лемко“ перестерігає Тебе, щоб Ти не слухав тих, що хотять — при підступнім підсуванню Тобі назв: „Русь, Русин, русскій“ — змосковщити Твоє національне імя та душу, та зробити Тебе яничаром і паризитом для Твойого власного, українського народу, а шкідником і руїнником для Твоєї власної, української землі!... Вистерігайся їх, як вогня, як повені, як морової зарази, як найбільшого лиха для Твойого українського народу і Твоєї рідної, української, прабатьківської землі!.. Чи Ти не чуєш стогону Твоїх братів і сестер над котрими дика, кровожадна, московська орда знущається на Великій Україні !!!...

Другий Комунікат.

ПРЕСОВИЙ БЮЛЄТИН

Ділового Комітету „Свята Християнської України“ з нагоди 950-ліття хрещення України“.

Діловий Комітет „Свята Християнської України оцим проголошує, що Ювілейний Рік з нагоди 950-ліття хрещення України триватиме на всіх українських землях від дня 14. серпня 1938 року, як річниці хрещення, до дня 14. серпня 1939.

В справі відсвяткування цього Ювілею на місцях видаємо, за апробатою і з поручення **Високопреосвященного українського гр.-кат. Епископату** покищо ось які інструкції:

1) Найпізніше до дня 1. липня 1938 ОО. Парохи створять у всіх місцевостях Галицької Церковної Провінції, по змозі при участи місцевих установ, **Місцеві Ділові Комітети „Свята Християнської України“.** Такі місцеві Комітети, під головством ОО. Парохів, складатимуться крім голови з чотирьох членів, а саме заступника голови, секретаря, організаційно - імпрезового і фінансового референта.

Подрібні інструкції для діяльности цих Комітетів і поодиноких референтів подамо своєчасно в окремому бюлетині Діл. К. „С. Х. У.“.

2) Відкриття ювілейного року попередить відповідне відсвяткування днів св. Ольги і св. Володимира, а саме:

а) В день св. Ольги, в неділю 24. липня 1938 у всіх місцевостях Галицької Церковної Провінції підчас Служби Божі будуть виголошені відповідні підготовчі проповіді а від год. 12 до 12.15 дзвонитимуть дзвони у всіх церквах.

б) В день св. Володимира, в четвер 28. липня 1938. від год. 12 до 12.15 дзвонитимуть усі дзвони у всіх церквах, а вечером всюди відправиться відповідний молебен з проповіддю.

В день відкриття Ювілейного Року, в неділю 14. серпня 1938, по всіх парохіях Галицької Церковної Провінції відправляться торжественні Служби Божі, так, щоб о год. 12-ій почалося ювілейне Водосвяття з проповіддю. В навечеря, себто дня 13. серпня 1938, від год. 12 до 1.30 дзвонитимуть усі дзвони в усіх церквах.

4) В часі від 14. серпня 1938 до 27. вересня 1938 (Воздвиження Чесного Хреста) по всіх церквах Галицької Церковної Провінції будуть виголошені по три ювілейні проповіді на приписані теми.

Комітет „С. Х. У.“ радить виголосити ці три проповіді по змозі в днях 25., 26. і 27. вересня 1938 р. проповіді на дні 24. і 28. VII., і 14. VIII. до 27. IX. вийдуть окремою книжечкою. Подрібні приписи для ОО. Парохів про ювілейний молебен, водосвяття, посвячення Хреста й інші обряди будуть подані своєчасно в окремому бюлетині Діл. Ком. „С. Х. У.“

5) На Воздвиження Чесного Хреста, в дні 27. вересня 1938 біля всіх парохіяльних церков Галицької Церковної Провінції будуть виголошені відповідні проповіді. В прилучених хрест можна вкопати в чергову неділю 2. жовтня 1938.

Потрібні приписи про розміри й форму ювілейних хрестів та про написи на них будуть оголошені своєчасно в окремому бюлетині Діл. Ком. „С. Х. У.“

6) Продовж цілого Ювілейного Року (14. VIII. 1938 — 14. VIII. 1938) відбудуться в усіх парохіях Галицької Церковної Провінції місії або реколекції з наміреннам поширення Христової Правди по всій Україні. Підчас місій чи реколекцій, які всюди будуть закінчені масовою Сповіддю і св. Причастям та Благодарнею Піснею, щодня відправлятиметься ювілейний молебен.

7) Продовж цілого Ювілейного Року (14. VIII. 1938 — 14. VIII. 1939) відбудуться в усіх місцевостях Галицької Церковної Провінції Ювілейні концерти, академії або святочні сходини з відповідною програмою.

Подрібні програми й матеріяли до таких імпрез будуть своєчасно подані в окремому підручнику, що його видасть Діл. Ком. „С. Х. У.“.

8) Діловий Комітет „С. Х. У“ підготовляє здвигнення цілокраєвого тривалого памятника Ювілейного Року. Крім того в кожній місцевості Галицької Церковної Провінції Місцевий Комітет проголосить якесь актуальне завдання церковно - релігійного характеру, що його започаткується і по змозі виконається в Ювілейному Році. Може це бути напр. будова церкви, розмалювання церкви, купно ювіл. дзвона, збудуванням захоронки Християнського Дому і т. п. — відповідно до місцевих потреб і умовин.

Оці інструкції подаємо до загального відома і взиваємо всіх, кому дорога релігійно-національна справа, щоб негайно бралися під проводом місцевих ОО. Парохів, до підготови й реалізування намічених точок.

У Львові, дня 11. червня 1938.

За Діловий Комітет „Свята Християнської України“.

о. Юліян Дзерович в. р.
урядуючий заст. голови.

Роман Данилевич в. р.
секретар.

ДОБРА ГОСПОДИНЯ

не потребує ради, бо вона знає,
що найкраще мило

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Обєднуймося на культурнім фронті! Всі однодушно відсвяткуймо в своїй місцевині Ювілей „Просвіти“!

ЯК НАПРАВДУ ДОРОБИТИСЯ.

Кожна людина думає про те, як поліпшити свою долю, отже заєдно й мріє про побільшення свого майна. Люди ріжно доходять до маєтку. Але не думайте, що всі способи добрі і що з усякого маєтку однакова користь. Може це бути дивне, але це правда, що з маєтку, який легко прийшов комусь у руки, не буде богато користи. Чи чули ви, щоб хтось із тих, що виграли в карти або на льотерії, добре вживав того майна і побільшив його бодай удвоє власною працею чи розумним орудуванням? Не чути того. Так звичайно буває, що хто легко добув, той легко й пустив. Інакше поступає з маєтком той, хто дійшов до нього важкою працею й ощадністю. Він уміє цінити гріш, уміє вживати його на добре і корисне діло і то не тільки на свою користь, але й на загальну. Сміло можна сказати, що тисячка, запрацьована і заощаджена, принесе і власникові і загалові більше правдивої користи, як десять тисяч у руках легкодуха, що дістав гроші звідкись несподівано, без заслуги, а може й нечесно. Що тільки ощадність учить чоловіка цінити гріш та обертати його на добре, маємо численні докази. Американські міліонери, як Рокфелєр, Морґан, Форд, або такі, як чеський Батя, — всі вони доробилися маєтків від одного ґроша, працею й ощадністю. За те вміли їх розумно уживати. Заснували великі фабрики, які виробляють добрий і дешевий товар, дають міліонам робітників заробіток, — а з прибутків дають міліони на культурно-освітні, наукові й добродійні цілі. В їх руках з грошей ростуть дальші гроші, а ті, що ніколи не вміли щадити, вміють тільки пустити гріш, та не приробляють нового. То ж найліпше буде, не надіятися на вигру ні на знахідку чи інший легкий спосіб дійти до маєтку, — тільки тямити, що найпевніше до маєтку дійдемо і найбільший з нього матимемо пожиток, коли дійдемо до добра власним трудом і розумною ощадністю, себто складаючи гріш до гроша в наших рідних банках. Такий маєток принесе користь і нам і загалові, тому так щадити — це обовязок свідомого громадянина! **(Гн.)**

В кожній місцевині, в день ювілейного Свята „Просвіти" на всіх вікнах ювілейні наліпки „Просвіти"!

ПРИГАДКА НАШИМ БРАТАМ ЗА МОРЕМ.

Перед Великоднем розіслали ми поклик до Вас, щоб Ви не забували про те, що Лемківщина відчуває **голод книжки.** Разом з покликом вислали ми спис книжок, які надаються до поширення на Лемківщині, та просили ми Вас замовити ті книжки для Ваших знайомих і своїх. Пригадуємо ще раз цю справу, бо наш бідний брат у горах горнеться до книжки й освіти, але не має за що купити собі цей необхідний для нього духовий корм. Обовязком кожного свідомого українця є — помогти свому братові котрий має багато опікунів та дорадників, але всі вони є вовками в овечій шкурі. Хто не одержав згаданого поклику та списку книжок, хай до нас напише, а вишлемо вдруге. А не забувайте, що друкуємо календар **„Нашого Лемка" на 1939. р.** Буде це дуже цікава лектура для кожного свідомого українця.

Чому Ви ще досі не вирівнали передплати за другий піврік? Зробіть це негайно.

Позір Короснянщина! З днем 16 травня ц. р. Петро Качмарський і Дмитро Хомяк відчинили в Коросні крамницю мішаних товарів і трафіку при вулиці Краківській ч. 813 (напроти старого цвинтара). Українці короснянської округи та зі самого Коросна повинні обовязково купувати всі товарі в нашій крамниці. Свій до свого! — це національна честь наказує.

Передплатники в Америці й Канаді присилайте передплату. Ми не можемо за післяплатою висилати часопису. Хто ще не вислав грошей за побрані книжки, хай одночасно вишле з передплатою. Не забувайте також про своїх Рідніх у Старому Краї; вони теж горнуться до книжки. Поможіть їм і присилайте на книжки Вашим Братам.

Лікарі ствердили, що кропива має дуже багато заліза, тому для недокровних дітей треба робити вивар з молодої кропиви та домішувати його до зупи, або іншої страви.

Українська земля лежить облогом. У совітській Україні засіяли 2 міліони гектарів землі менше, як у минулому році. Отже такий величезний простір орної землі на українських просторах поростає бурянами, бо селяни не мають ані зерна на засів, ані плугів до обробки землі. А були часи, що Україна була шпихлірем пшениці для цілого світа. І такою вона знову колись буде, бо Сталін теж скінчиться та його чортівська влада. Нічого нема вічного.

Суд у Сяноці засудив Гната Катульку, склепаря в Ростоках коло Новотанця на 100 зл. гривни й місяць тюрми за те, що він продавав і шинкував денатурованим спіртом. Розуміється, що суд стояв на становищі, що Гнат продавав подрібно спірт і цим затроювалися люди.

Пияцька смерть. Масар з Риманова Солтисік заливав собі чуба в пропінації на двірці у Вороблику Шлях. Коли вже добре йому курилося з чуба — бо пропив уже 60 зл., пізно в ночі разом зі своїм ровером поволікся здовж залізничого тору. Ідучи так, захотів спати й положився на шини. Незадовго їхав поїзд і розчавив на смерть пяного масаря.

Алькоголь стелить ліжко сухотам. Не пийте шпіритайки! Денатурат — повільна смерть. Ганьба тим, що пють денатурат!

Злодійня гуляє. У селі Воля Сенькова коло Буківська вкрали злодії все збіжжя одній вбогій вдові. Інші знову злодії обкрали в тому селі крамницю Івана Петрака на шкоду поверх 200 зл. Це жах, як у селах множаться крадежі й тому треба дуже дбати про виховання молоді, щоб зберегти її перед лихим товариством. Це кладемо на серце всім батькам, щоб пильнували своїх дітей.

В першій половині червня над Грабівницею, пов. Березів лютував 2 години буревій з громами. Від грому згоріла одна копальня нафти, що належить до фірми „Ґаліція". Шкоди є на грубі тисячі.

Загальні Збори „Центросоюзу" відбулися 17. червня у Львові. Взяло в них участь 61 представників від 37-ох обєднаних у „Центросоюзі" окружних і повіт. централь.

Позір молоді Юнаки! Стараннням і накладом Українського Краєзнавчо - Мандрівницького Товариства „Плай" у Львові, вул. Чарнецького 26 вийшла дуже цікава книжка з мапою лемківських гір п. н. **„Верхами Лемківського Бескиду" пера Ю. Тарновича.** Цей мандрівницький провідник по Лемківщині з багатьома ілюстраціями коштує тільки 1.20 зл. Гроші з замовленням слати до Адмін. „Нашого Лемка" з дописком „Верхами Л. Б.". Книжка, друкована на лискучому папері, з картою цілої Лемківщини, має 64 сторінки.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

Пострілився прокуратор у Яслі Б. Войдарскі кулею з револьверу. Він оженився щойно тому 6 місяців. У тяжкому стані забрали його до лічниці.

Землетрус у Бельґії, Франції Німеччині. 11. червня тряслася земля у вище названих краях, у наслідок чого є покалічених поверх 600 осіб, а 20 забитих. На вищих поверхах каменицъ у тамошніх містах підлога колисалася як на кораблі. А люди ще не хочуть повірити, що Бог рядить світом, а не вони.

Громадяни Костевої пересилають оцею дорогою найщирішу подяку своїм Землякам біля Ню-Йорку за щедрий дар і поміч у сумі 238.42 зл. на будову церкви в Костевій. Зокрема щиро дякують Вп. Громадянам Деркачам за їх труди при переденні цієї збірки. Щире Боже заплать !

Ех, темняки, темняки ! Компанія молодиків — Михайло П., Петро М. і Володимир К. з Ростік к. Волі Сенькової купили собі шпіритаї та давай „забавлятися“. Так завзято ці смаркачі запивали шпіритаю, що аж пішли в рух палиці, кулаки, а вкінці каміння — разом з проклонами. „Героєм“ вийшов Петро М., якого ледви живого принесли до хати. Ці „славні змагуни“ — це 11 до 14 літні неписьменні хлопці. Чи не краще тобі нещасний молодику взяти в руки чудову книжечку п. н. „ДО СОНЦЯ“ та з неї наливати розум до голови — замість нищити себе пияченням шпіритаї (— худоба такого ніколи не зробилаб!!) і стягати на своїх стареньких батьків і себе вічну ганьбу?! А ви колись ґаздами будете !

Сніг у Татрах падав при кінці червня. Верхи понад 1,200 м. покриті досить грубою верствою снігу.

Відкриття Першої Української Педаґоґічної Вистави. Першу Українську Педаґоґічну Виставу влаштовує „Рідна Школа“ у Львові, як продовження й доповнення праць, що відбувся за її почином і провідом 2-го й 3-го листопада 1935 року. Відкриття цієї вистави відбулося в четвер, 2-го червня ц. р. в день Вознесення Господнього. Вона міститься в Національному Музею при вул. Мохнацького 42, та в хлопячій школі „Рідної Школи“ ім. Т. Шевченка при вул. Супінського 21а. На Першій Українській Педаґоґічній Виставі представлені в документах, матеріялах та обрядах шкільні педаґоґічні, методичні, дидактичні й освітно-виховні змагання та досягнення українських орґанізацій, установ і товариств, що розвивали шкільну педаґоґічну й освітно - виховну працю в часі від 1586 до 1938 року на тих землях, де жив і працював український нарід.

ЯК ПУСКАТИ ХУДОБІ КРОВ ?

В деяких випадках захоріння треба худобі конче пустити кров. Це робиться так: По обох боках шиї находиться жила і якраз з неї пускаємо кров. Щоби цю жилу скорше і лекше знайти, стягаємо шию звіряти шнурком, а жила сама набрякне і дасться видіти. Щоби жила ще краще виступила на верх, треба змочити її теплою водою, а тварині піднести голову.

Тоді беремо в руки т. зв. пущадло, прикладаємо ойго до жили і сильно по ньому вдаряємо, щоби жилу відразу протяти. Але це пущадло повинно бути чисте, без бруду і ржі, а заразом остре. Жилу треба розтяти вздовж а не поперек, щоби її цілковито не перетяти. Коли пускаємо кров вівці, то вовну на жилі мусимо передтим вистригти ножицями.

Пускаючи кров свиням, не пробиваємо їм жили, а надрізуємо вуха і конець хвоста. Ніколи не пускаємо крови на землю, а все в якусь посуду, щоби знати кілько її витекло. Коням і коровам пускаємо 1—2 літри, меншим тваринам 1/4 літри. Якщо потрібна кількість крови витече, тоді шнурок з шиї розвязуємо, а рану зшиваємо, щоби загоїлася. По кількох годинах можна тварині дати дещо перекусити.

Коней і волів цего дня не запрягаємо. Звичайно до двох днів рана загоюється. Рани у свиней гояться скоро, якщо їх насмаруємо несоленим маслом. Хоча пускання крови є в деяких випадках, пр. запаленні, для тварини дуже хосенне то конче мусимо відраджувати пускати кров в легких випадках захоріння, або, як деякі селяне роблять, щороку на весні.

Пусканням крови тварини дуже ослаблюються і пускаючи кров безпотрібно худобі не помагаємо, а шкодимо. („Український Бескид“)

КРИВАВІ ПОДІЇ В ПЕРЕМИШЛІ.

В неділю 12 ц. м. відбувся в Перемишлі зїзд „Звйонзку Стшелєцкєґо“, на який приїхало кілька тисяч стшельців з цілого округа. Ті „стшельци“ таборували над Сяном і заходили до кіоску жида Емануеля Мандля пити содову воду. В певному моменті дійшло до непорозуміння на тлі неплачення за содову воду між кіоскарем і кількома „стшельцами“. У непорозуміння вмішався Ст. Масловский, ляборант лічниці. Він звернув одному „стшельцові“ увагу, що пє воду, а не платить. „Стшелєц“ вдарив Масловского в лице й повстала бійка. Хтось крикнув: „жидзі бійон наших“. Тоді „стшельци“ лавою кинулися на кіоск, здемолювали ціле урядження, та поранили 7 осіб. Крім того 8 осіб було легше потовчених. Потім підпалили кіоск, який згорів до тла. Коли одна частина „стшельців“ гуляла коло кіоску, друга кинулась на пляжу, де купалось багато жидів і жидівок в купелевих строях. Стшельци били, кого попало. Кілька осіб поколених ножами і побитих палицями опинилось в лічниці. В кіоску згоріло багато годинників, біжутерії, убрання й тому деякі жидівки якийсь час втікали майже нагі. Щойно поліція припинила дальші події.

Присилайте дописи

Живці на Лемківщині.

Західня частина Карпат, або Лемківський Бескид є щедро обдарована природніми багатствами. Тут, наче звізди на небі находяться численні мінеральні джерела, одні з квасною водою, назначеною лікарським знанням „щави" (відси теж назви лікувальної оселі над Дунайцем, Щавниці, українського села коло Мушини, Щавника з громадською криницею щавової води), другі з сірчано - залізною, та ще інші з алькалічними лічничими водами, з розчином двоокису вуглецю, содового вугляну, примішку брому, йоду, вапу й маґнезію.

Найобильніші щавові та сірчані джерела розміщені в наддунайцевій долині та надпопрадському просторі, в ланцюговому вязанні, починаючи від Глибокого, Лімниці, Вірхомлі, Північної Жеґестова, Милика, Мушини, Поворозника, Криниці з 69 щавовими й сірчаними джерелами. Деякі з цих джерел пробиваються в долинах потоків і рік і зливаються з солодкими водами, в дунайцевій долині — Дунайця, в попрадовій — Попраду, в Горличчині — Ропи, в Ясельщині — Вислоки, в Романівщині — Вислока, або в притоках інших гірських рік і річок.

Під хемічним оглядом вода цих джерел поділена на дві ґрупи. Першу більшу ґрупу творять щавово - алькалічні джерела з домішкою вапна й заліза в Криниці та Глибокому; другу: щавово-залізисті з вапном і сірчані в Поворознику, Мушині, Щавнику, Милику, Жеґестові, Вірхомлі, Лімниці, Висовій, Ганьчовій, Устю Руським, Синеві над Вислоком, з меншими або більшими відсотками властивих мінерально-лічничих середників і частин.

Найдальше на заході висунена лікувальна оселя й живець у **Щавниці,** в новотарському повіті; 500 метрів над рівнем моря, має солянo - лужні радіоактивні джерела; лікування хоріб віддихових, травляних і сечових шляхів, недокрівя, й хоріб обміну річовин.

Криниця, положена 600 м. н. р. м., має 14 алькалічно-залізних джерел з водою до пиття й купелів; знаменита підгірська кліматична стація, з водолікувальним, фізіотерапевтичним (фізіотерапія = грецьке слово — наука про лікування фізічними засобами: сонячним світлом (геліотерапія), повітрям (аеротерапія), водою (гідротерапія) та дієтетичний (дієтетика= грецьке слово — наука про здорове відживлювання та гігієнічне життя) заклад. Лікують: хороби крови, серця й судин, шлунка й кишок, нирок і сечових доріг, подаґру, жіночі хороби, неврастенію.

Мушина, положена 542 м. н. р. м. має залізо-алькалічні джерела: на Миковій біля дороги здовж залізничого шляху й ріки Попраду, у віддалі 1 км. від замчиська (з XII. сторіччя) по правій стороні луки в лісі; над потоком Щавником на правому березі, у віддалі понад 1 км. від устя Щавничка до Попраду, вище устя потічка Злоцького до Щавничка, напроти водного млина; біля залізничого зупинка на луці над річкою Мушинкою; за костелом біля шляху до Криниці; по східній стороні; на межі Поворозника теж на луці перед Граничним потоком; на Вапенному в напрямі до українського села Лелюхова; та недавно відкрите джерело за Попрадом.

Жеґестів, положений 486 м. н. р. м. в ярі ґірського потока Щавника, з боровиновими (болотніми) купелями, помішними на ревматизм, паралізм й жіночі недуги; з лазничками до купелів у Попраді та алькалічно - залізними джерелами, вказаними на лічення хоріб крови й травлення, нервових і жіночих.

У віддалі 9 км. від Жеґестова (6 км. від Північної) находиться українське село **Вірхомля,** побудована над потоком, який має свої джерела у підніжжі Пустої гори (1061 м. високої), із залізничним зупинком. Вузький яр у долині Попраду, перед цим зупинком розширюється в два рамена; праве його рамя біля Пустої вкрите присілком Великої Вірхомлі — Малої Вірхомлею.

Щавові, квасні джерела находяться теж у селі **Лімниці,** що розтаборилося на просторі 4 км. у долині потічка Лімничанки, притоки Попроду.

Стара лічница оселя, **Північна,** відома вже в XIV-му сторіччі.

Природні мінеральні джерела в Північній багаті в залізо, щавову воду стягають сотки літників у ці сторони; дуже теж помішні боровинові купелі. Біля Північної не-

звичайно догідні терени для рибаків у ріці Попраді.

Чергова карпатська лікувальна оселя, **Висова,** в Горличчині, положена 523 м. н. р. м. має сім мінеральних джерел; вказана місцевість до лікування дишкових і кормових проводів і малокровя.

На сході Лемківського Бескиду, між Коросном, Дуклею й Римановом є лікувальна місцевість **Іванич,** положена 410 м. н. р. м. з горючим джерелом „Белкітка", чотирьома бромово - йодовими солянками (окремо на теренах Іванича є копальні нафти); лікування ревматизму, золотухи (скрофульози, кривухи, склерози, туберкульози кісток і суглобів, пранців (сифіліс, люес), нервових, жіночих і деяких шкірних недуг.

Риманів - Живець, над річкою Табою, притокою Вислока, має лугово - вуглекисні солянки з бромом та йодом; лічать: жовницю (запалення лімфатичних — невеликих круглих залоз, порозміщуваних по цілому людському тілі з пасокою, білковинною рідиною, яка нищить деякі бактерії (приміром: гноєві, туберкульозні та інші), катари дихальних шляхів, жіночі хороби й другі.

Цей короткий опис лікувальних місцевостей і поділу мінеральної джерельної води подаємо тому, що дуже часто наші люди, хоч і мають під боком такі джерела, не знають їхньої вартости, а головно хворі не знають, що „під носом" є найкращі лічничі середники. **Ю. Т.**

ДОЧЕРНІ СЕЛА НАШОЇ ГР.-КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРОХІЇ - МАТІЄВОЇ

Понижче матіївської церкви, на ліво від Матієвої та головного шляху, за рікою Каменицею, в напрямі Північної, поховалися в ярах - горбовинах дочерні села нашої матіївської гр.-католицької парохії, а саме: 3 км. від матіївської церкви віддалене Складисте, 5 км. Мала Ростока, 6 км. Барнівець та 2.5 км. Чачів. Ось перейдемо їх по тійже черзі:

Складисте.

Це чисто наше 40-хатне село. У тих складистчанських хижечках вяжуть життєвий кінець з кінцем: Тараси, Хорощаки, Подуховичі, Копильчаки, Ковеї, Бинди, Хованці, Галайди, Суличі, Сметани й Кидоні. Усіх їх начислюють 305 душ. Але ще в 1909 р. було тут 392 жителів. Це вказує, що незадовго, бо лише за 27 років чисельність складистчанів (інших крім одної жидівської родини у Складистому немає) змаліоло о 87 душ.

Назви складистчанської землі слідуючі: Царина, Верхи, Малинівки, Од Чачова, Загорода, Чачівець і Щовб.

Щодо суспільно - освітнього життя Складисте досить свідоме село. Має свою, своїм коштом вибудовану, школу. А ще перед світовою війною можливо розвивалася тут основана читальня „Просвіти" та кружок „Сільського Господаря" враз з крамницею товарів мішаних. Кружок „С. Г. десь в часі світової заверюхи загирився, а читальня встоялася до відомих часів.

Зновуж нещодавно складистчани не хотячи, щоб алькоголь руйнував їхнє життя, поробили відповідні заходи оснування у своїй оселі протиалькогольного кружка „Відродження", щоб через його повести в свой оселі тверезість. Одначе їхні заходи ще до цього часу не увінчалися успіхом.

Крім цього жаліються складистчани, як зрештою і другі, на те, що їм їхні часописи точно не доходять. Та далебі, на таке явище нема що по кутах жалітися, бо правду кажучи, котра людина є вже направду свідома, то вона в нинішних часах, супроти свойого, а належними польськими властями цензурованого слова знає чотири незрушимі догмати: 1) своє, рідне, друковане слово, для свойого добра, уважно читати, 2) за нього точно платити, 3) його що раз більше поширяти, а найважніше: 4) про нього, як не доходить, слід становчо впоминатися.

Мала Ростока

або як її малоросточани й довколичні лемки зовуть: Ростічки. Число жителів Малої Ростоки також поважно зменшилося. І так перед 27 роками Малу Ростоку замешкувало 202 гр.-католиків, то тепер живе в ній вже тільки 165 душ. Римо-католиків і жидів у селі немає.

Ті наші малоросточани приміщаються у 30 хатах і по призвищах зовуться: Бабяк, Ростоцький, Хованець, Стецько, Бортусяк, Підгірський, Копильчак, Сулич, Яворський, Заверач, Полиняк і Савчак.

Земля наших малоросточан має назви: Лази, Припір, Загорода, Верхи й Литовисько.

Школи в селі немає. Тому малоросточани мусять посилати своїх дітей до школи в Складистім, з яким Мала Ростока безпосередньо межує.

Рівнож не було ще в Малій Ростоці й дотепер ще немає ніякого освітньо - суспільного товариства.

Справді від недавніх часів малоросточани починають живіше отрясуватися з вікової сплячки і жвавіше цікавитися суспільними справами. Але, чи ці маленькі іскорки суспільно-освітнього життя розжевріють в невгасимий вогонь народової свідомости, чи знову на довгі часи, або й на віки вічні згаснуть, пропадуть, то це також, по найбільшій части, від самих малоросточанів залежить.

Не находячи ні в Складистому ні в Малій Ростоці ніяких точніших вістей про час і повставання сих осель, на тім кінчимо опис Малої Ростоки.

Барнівець.

Це вже мішана оселя: 29 хат польських, 10 наших (109 латинників і 79 наших гр. католицьких душичок). Щодо числа тих наших мешканців Барнівця, то воно ще не так давно, бо в 1909 р. цілком інакше представлялося. Тоді то в Барнівці жило ще 113 наших жителів. А ті, що тепер в Барнівці живуть зовуться: Кидонь, Лабівський, Бортусяк, Клітка й Ростицький.

Чи за других 27 літ число тих наших барнівчанів побільшиться, чи останеться таке, як тепер, чи зменшиться, або зовсім заникне, це цікаве питання.

Чачів.

Подібно як Барнівець мішана оселя і числить 37 польських хат і також 10 наших та одна хата-школа. Призвища наших чачовянів є: Гамбаль, Копильчак, Вислоцький, Борис, Носаль, Слабий, Стафін і Савчак. Чачівська земля в денекотрих місцях має назви: За моренями, Загорода і Царина. Під оглядом чисельности Чачів росчислюється слідуючо: ще в 1909 р. Чачів числив 105 наших гр.-католицьких жителів, а тепер начислює їх заледви 53 душ. Латинників 260 душ.

Всі ті дочерні села матіївської парохії, враз з Матієвою, в часі вводжування збірних волостей попали до збірної гміни в Навоєвій. І тепер Матієва, Складнисте і Мала Ростока мають своїх громадських радних і солтисів. А в Барнівці та Чачові наші, через свою нечисельність сходять уже на „руську вулицю".

В селі **Злотнім** ще в 1877 р. жило-проживало 25 гр.-католиків. А тепер не чути вже там ні про кого. Тому з Чачова завертаємо знову на головний шлях.

В селі **Рибні,** яка розсіяно розстелилася здовж шляху рівнож в 1877 р. начислювано 45 гр.-католиків. Тепер їх вже немає.

Далі буде. **Никифор.**

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

Найкращий національний часопис для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК"

виходить місячними **гарно ілюстрованими** книжечками. — **Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.**

„ДЗВІНОЧОК" необхідний в кожному Дитячому Садку, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Поодиноке число коштує 20 гр. — Річна передплата в краю 2 зол.

Адреса: **„ДЗВІНОЧОК", Львів, Косцюшка 1а.**

Григорій Гануляк.

Євчин зять.

Сценічна картина на дві дії, зі співами й танцями.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Євка Данчик, селянка, вдова, літ 40,
Ганя її дочка, літ 19,
Андрій, її син, літ 21,
Юлько Попович, студент,
Іван Пекаренко, його товариш,
Юдка Штор, жид,
Гриць Параль, господар,
Дід-лірник,
Хлопці й дівчата, ґазди й ґаздині.
Діється на Лемківщині.

ДІЯ І.

Вільна околиця. Майдан біля церкви. На майдані крамарські будки, народ, в селі храмовий празник. При дорозі сидить лірник, граючи на лірі; прохожі затримуються, кидають дідові гроші. вислухують його пісні та йдуть далі.

ЯВА 1.

Дід грає тужливу думку. Увіходять два подорожні-студенти, з наплечниками, один високий, худощавий, Юлько, з наплечника вистає ґітара, — другий низький, товстенький, теж з наплечником, наладованим споживчими припасами. Оба пристанули біля діда, котрому прохожі кидають гроші.

Іван: Бачиш Юльку, скільки він сьогодні заробив?

Юлько: Бачу.

Іван: Ну і що? А ми ходимо по горах, граємо та виспівуємо ріжні патріотичні і непатріотичні пісні та що заробили? (Скидає на плечник).

Юлько: А ось повний наплечник харчів.

Іван: Харчів, теє як його, трохи є, але ось, теє як його, сядемо тай і сліду не стане.

Юлько: То знову підемо від села до села й добрі лемки не дадуть загинути.

Іван: Тобі, теє як його, завжди в голові жарти, а тут ситуація справді поважна. Чого ми властиво, теє як його, тут шукаємо в тій твоїй Лемківщині? Пишеш до мене до Львова: Приїдь до нас на Лемківщину, теє як його, побачиш, які тут гори чудові, який народ гарний...

Юлько: Ну й чи неправду я писав?

Іван: Правда правдою, теє як його, але, бачиш, вакації вже минають, нам треба до Львова, мусимо, теє як його, вписатися на університет, а де гроші?

Юлько: Не журися, і гроші будуть...

Іван: Дідька лисого будуть, теє як його, звідкіля візьмеш? На саму залізницю до Львова треба десятку, а там у Львові жити треба якось, а вписи, ріжні такси — теє як його?

Юлько: До Львова підемо пішки, а на вписи я тобі позичу.

Іван (здивовано): Ти? А... ти звідкіля взяв гроші? Теє як його... я тебе не розумію.

Юлько: Слухай, нерозуме Іване, не перебивай, я це з доброго серця, грошей в мене ще нема, але дасть Бог будуть.

Іван: Доки — теє як його — роса зійде, сонце очі — теє як його.

Юлько: Тобі навіть знана поговірка про сонце й росу помішалась, але не в цьому річ, ти тямиш, як я тобі казав, що в мене в Маняві є наречена, ми ось прийшли до Маняви на празник, я тебе познайомлю з нареченою..

Іван: А вона багата? Грішна, як то кажуть, теє як його?

Юлько: Ми всі грішні люди.

Іван: Грішна, це значить, чи вона має гроші?

Юлько: Чи багата, то не знаю, але гарна мов зірка ранішня. Побачиш, а щодо грошей, то мені байдуже.

Іван: Ну то я справді на те все дурний. Я питаю про гроші ти обіцюєш мені позичити, бо, кажеш, є в тебе наречена, значиться льогічно думаючи, я думав, теє як його, що тобі наречена дасть гроші.

Юлько: Я ж не казав, що ти дурний?

Іван: Ти мені не дурникай, бо теє як його, побачиш.

Юлько: Що побачу? Кажи!

Іван: Кину ті твої прогульки до дідьчої мами, теє як його, тай поїду собі геть.

Юлько: З Богом Параню.

Іван: Як Параню, то Параню, побачиш, іду собі. (Хоче собі завдати на плечі клунок).

Юлько: Стрівай Івасю. Ми ж на те матуру здали, щоб були зрілими людьми, щоб вміли собі в світі раду дати.

Іван: Я собі сам дам раду без тебе.

Юлько: Можливо, я не перечу, але тут нема що гніватись. Ходи, побачимо мою наречену, поговоримо, побачиш, вона розумна дівчина, вправді не має матури, але може якраз її рада щось поможе.

Іван: А я тебе, той теє як його, далі не розумію.

Юлько: Зрозумієш опісля, а тепер слухай бо дід настроїв ліру на нову нуту.

Дід — граючи на лірі, співає:

Ой сам не знаю, што вам заспівати,
та яку раду вам гнес можу дати,
Як наши люде од краю до краю,
Пют шпіритаю.
Бо хто ту трутку пиє без фрасунку,
То уж на него не буде ратунку,
І на тім світі і на другім, люде,
Пекло вам буде.
Ци заспівати о тих штудерантах,
О панских дзядах, ріжних биштифрантах,
Што то по селах поміж хижи ходят,
Дівки вам зводят.

(Загальний сміх. Дід згірдливо зиркає на студентів).

Юлько, взявши ґітару, впадає акомпаніяментом в арію діда і співає):

А я вам повім, ґазди і ґаздині,
Же то не кождий панич з міста нині,
Сіє кириню в селі і незгоду,
І мутить воду.
Бо є в нас люди, хоч з панська вдягнуті,
Що вас шанують, хоч світом забуті,
Що вам відраду несуть і потіху,
Під вашу стріху.

Іван: Та з тебе, теє той як його, був би добрий лірник.

(Далі буде.)

Роман Переяславич.

Сяніцькі церкви й парохія в давнині.

(На основі парохіяльної сяніцької хроніки, непечатаної історичної студії Д-ра Ярослава Константиновича про Сянік і його церкви, та праці бл. п. Д-ра Михайла Ладижинського про Сянік і його околицю).

З хвилиною перевезення адміністрації в дні 30. квітня 1938 р. з Риманова до Сянока, увага кожного звертається до цього мітса, яке сталося церковним, кермованим „москалями“ „осередком“ Лемківщини. У звязку з цим добре буде запізнатися з історією сяніцьких церков і парохії у минувшині. Зокрема тому, щоб відсвіжити собі в памяті нашу славну церковно-національну традицію (передання), звязану з тим містом, та щоб хоч у части пізнати високі національні прикмети наших давних українських сяніцьких міщан.

Найдавніша історично знана церква в Сяноці.

Якщо так до нас моглиб промовити підземні, землею привалені, а травою й корчами пороелі мури й первісні останки міста Сянока, то вони оповіли б нам про найстарший період нашої історії в области цього міста, ще про княжі часи нашої української бувальщини. Сянік був колись свідком найбільшого блеску, сили й могутности галицької княжої держави, а також її ослаблення, розбиття та упадку. Тут стояв колись княжий замок, в котрім жили наші князі та їх славні дружинники... Тут ходили колись наші бояри, судили наші воєводи, судді, тивуни, писарі й засідателі, тут урядували наші посадники, що то управляли скрізь українським або — як його називано, — руським населенням міста...

Тут пишалися теж колись і наші найдавніші церкви. А мало їх бути — після передання — пять. Коли взяти під увагу старинне значіння города Сянока, де навіть в 1206 році відбулася стріча між вдовою по князю Романі Галицькім, а угорським королем Ґейзою, та котрий був живим осередком князих взаємин з Угорщиною, не можна вище наведеного числа назвати надто великим. Тимбільше, коли вже в 1150 р. — після Галицько-Волинського Літопису — Сянік був городом (містом). Отже, як такий, мусів він ще на довго перед 1150 роком існувати, щоб розвинутися в місто. Найстаршою, історично знаною церквою в Сяноці була церква св. Великомуч. Димитрія, поставлена з дерева около 1250 року, отже ще за часів наших українських галицьких князів. В ній знаходилася чудотворна Ікона Розпятого Христа. Вона стояла на замковій площі, яка покривається з площею теперішнього історичного сяніцького замку, За українських княжих часів замок міста стояв на тім самім місці, де він стоїть і тепер, а на площі перед замком стояла церква. Було саме звичаєм за княжих часів, що замкові церкви будовано в українській старині для наших князів навіть там, де вони часово перебували.

Церква св. Великомуч. Димитрія в Сяноці перестояла упадок давньої української Галицької Держави та проіснувала до 1550 року за старої Польщі. На день св. Великомуч. Димитрія припадав в Сяноці торжественний храмовий празник. Цей день святкували так мешканці міста, як і цілої сяніцької землі. За старої Польщі відбувався в цьому дні в Сяноці великий ярмарок. Як високою пошаною тішилася сяніцька святодимитріївська церква, свідчить факт, що вірні нашої церкви, складаючи урядову присягу, покликувалися звичайно на св. Димитрія.

Невисвітлена історія будови церкви св. Отця Николая в Сяноці.

В 1550 році розібрано примусово стару, від 300 років існуючу княжу церкву св. Великомуч. Димитрія в Сяноці. Які „місійні“ згляди за тим промовляли, не дасться історично устійнити. Правдоподібно сталося це по причині наміреного тоді переселення до княжого сяніцького замку Ізабеллі, сестри короля Жиґмонта Августа. Мабуть узнано за вказане усунути з перед очей королівської сестри „братнього“ народу східню, володіння галицьких князів нагадуючу святиню з замкової площі.

Згодом сяніцький староста, Петро Зборовскі відступив українським міщанам у згаданому році іншу площу в місті, т. зв. „на валах“, на будову нової церкви під візванням св. Отця Николая. Документ цеї даровизни, а радше заміни старої церковної площі на нову, затвердив наперед король Жиґмонт Август, а це в 1551 році, а опісля також і король Володислав IV. в 1632 році. У відноснім акті король Володислав IV. каже: „Показане нам листи... Замикайонце в собє потвєрдзенє листу Вєльможнєго нєґди Піотра Зборовскєґа... на дароване і позволенє Пляцу пустєго ведлуґ Валув Міяста Санока, з єдней оґрода Лехув строни, з друґєй: на вибудованє косьцьола обивателем Міяста Санока ґрецкєй релиґії...“

Чи церква св. Отця Николая зістала дійсно на призначеній для неї на т. зв. „валах“, новій площі збудована, чи ні, не дасться з історичною певністю устійнити. Можна зі солідною правдоподібністю припускати, що тої церкви таки не поставлено, та що намір її побудувати остався тільки в области мрій, а не довершених діл. Таке припущення можна сперти на цій історичній основі, що в 1667 р. на площі на т. зв. „валах“, на котрій мала станути церква св. Отця Николая, находимо деревляну церкву під відванням св. Духа. Що більше? При тій же церкві св. Духа стрічаємо теж церковне брацтво молоді зі спеціяльним, власним статутом, затвердженим через тодішнє церковну і світську владу. Під статутом знаходяться ріжні підписи, між якими впадає в першій мірі в очі підпис першого сяніцького Єпископа, Антона Винницького. Статут був зладжений на зразок подібного статуту у Львові.

Повстає отже неясність і питання: Чому українські міщани Сянока не побудували на площі на т. зв. „валах“ церкви св. Отця Николая, хоч це мали в проєкті, а побудували натомість церкву св. Духа?!... Що було причиною такої зміни?.. Цю неясність усуває до деякої міри народній переказ, що його в місцевій парохіяльній хроніці записали сяніцькі парохи.

(Далі буде).

Ярослав Стебнович.

Студентський Кружок у Сяноці.

До сяніцької, державної ґімназії ходив перед всесвітньою війною та якийсь час після неї значний гурт української, лемківської молоді. Він обіймав одну третю часть усеї, ґімназійної молоді цілого заведення. Для української, ґімназійної молоді була в кожній клясі визначена одна година науки української мови й літератури в тижні які викладав окремо для цього предмету призначений професор української національности. Кромі цього молодь ця мала свойого власного катехита, та в кожній клясі по дві години науки греко-католицької релігії в тижні.

Одначе того всего було ще за мало, щоб сяніцька, українська, ґімназійна молодь могла набути достаточного, вистарчаючого знання своєї рідної мови, історії й літератури. Щоб цю люку під оглядом національного образування й виховання заповнити, заснувала собі згадана молодь самоосвітній гуртоk згл. кружок і в цім гуртку працювала над собою. Члени кружка вибирали з поміж себе голову, містоголову, секретаря, бібліотекаря і скарбника, котрі, як комітет, управляли кружком. Кружок заложив, і постепенно доповнював свою власну бібліотеку, з якої випозичав своїм членам книжки, та розділював між них відчити й реферати. Бібліотека ця складалася з українських книжок літературного, історичного і фахового змісту, та віддавала членам кружка цінну прислугу.

Доки існувала в Сяноці українська, ґімназійна бурса, дотоді щотижневі сходини кружка, які засадничо скликувано кожної неділі, відбувалися в будинку тоїже бурси. На сходинах відчитувано реферати в яких звичайно опрацьовувано якусь тему з української історії, або літератури. Над виголошеними, згл. відчитаними рефератами відбувалася дискусія. Були часи, коли в кружку велася дуже оживлена, самосвітня праця, дуже корисна для національного образування й вироблення українських учнів сяніцької ґімназії. А було це наперід в 1911/12 р.р., себто тоді, коли українська, ґімназійна бурса мала приміщення в партеровім будинку нище т. зв. „бляхівки". Тоді працювали в кружку найспосібніші і найпрацьовитші учні не тільки з української сяніцької, ґімназійної молоді, але теж і з ґімназійної, сяніцької молоді взагалі. Вистарчить згадати бл. п. Василя Опарівського, бл. п. Михайла Ядловського, відтак Добрянського, Білика, Дороцького, Івана Похонського, Володимира Ганьківського, Михайла Зиня та інших.

Другий період найбільшого розвитку українського, студентського, ґімназійного кружка в Сяноці припадає на 1917—1918 роки, себто на часи, коли на українськім, національнім небозводі заясніла зірка свободи. Тоді навіть урядженo в Кружку свойого роду виклади з історії України, а також реферати в звязку з тодішнім розвитком української справи на Великій Україні. Сходини Кружка відбувалися тоді майже кожної неділі в сяніцькім „Народнім Домі", котрий тоді підлягав зарядові українців. Тут знаходилася теж і бібліотека Кружка. Провідниками цього кружка в 1916—1918 рр. були: Евген Ганьківськйи, брат Володимира, і Нестор Голейко, а його членами між іншими: Михайло Старух, Антін Куземчак, Юліян Тарнович, Ґрех, Матіяш З., Е. Гавриляк, Семчишин, О. Лукасевич, Венгринович і другі.

Шкільні власти і професори, котрі приватно безперечно знали про істнування Кружка, певні за його пожиточну, освітню працю для його членів, не робили йому ніяких перепон. Тимбільше, що і праця. Кружка оберталася виключно в сфері національної самоосвіти й самообразування, зокрема фактично доповнювала це що в урядовім навчанню чужомовної ґімназії нашій молоді не доставало. При кінці свойого істнування згуртував у себе кружок усю гр.-кат., ґімназійну молодь в Сяноці, — так, що звали себе українцями, та належали до Кружка навіть і ті з поміж неї, котрі походили з „русских" родин. Українська, національна свідомість, та ідеольоґія стали для цеї молоді виключним, національним „вірую".

Одначе при кінці 1918 р. наступив розвал старої Австро-Угорщини, а з ним і новий, прилюдно-державний порядок. На території Галичини вибухла українсько-польська війна. Ці переломові події не були теж без впливу і на життя української, ґімназійної молоді в Сяноці. Декотрі з поміж неї перейшли на територію, заняту українськими військами, а відтак кінчили студії і здавали матуру в українській ґімназії в Перемишлі. Інші, натерпівшися доволі, від своїх товаришів латинського обряду, осталися таки на місці, та покінчили ґімназійні науки і здавали матуру в Сяноці.

Серед таких невідрадних обставин розлетівся український, ґімназійний, студентський Кружок в Сяноці, якого в нових обставинах не до подумання, було удержати. Запропастилася теж в розгарі подій і досить численна бібліотека Кружка. По якімсь часі заложено ще в Сяноці український Пласт, одначе і він не міг вже розвинутися і скоро перестав існувати. Мимо своєї незавидної долі сяніцький, студентський Кружок полишив у своїх свідоміших членах незатерті сліди. Удосконалив у них українську національну свідомість, розпалив любов і привязання до всего, що рідне, та заправив до ділової, пожиточної праці для народу. Праця в Кружку не перестане для них ніколи бути предметом вдячних і милих споминів...

УКРАЇНСКІ СЕЛЯНИ ЛЕМКІВЩИНИ!

Перший найбільший український

СКІРЯНИЙ БАЗАР

У Сяноці, Ринок 11.

поручає всілякі **скіри на взуття й упряж** найліпшої якости по конкуренційних цінах.

Маємо на складі та робимо всілякого рода на замовлення й готове взуття.

Знижка цін!

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

тел. 205-47 приймає до обезпечення:

а) **від огню** хатні й господарські рухомости, худобу, пашу, збіжжя, товарі, як теж будинки вільні від примусу обезпечення,

б) **від крадежі - влому** домашне урядження, товарі в крамницях і складах, готівку, векслі, вартісні папери, урядження церков, канцелярій і бюр, машини до писання і рахування і т. п.,

в) **від грабежі** готівку при її переношенні і перевоженні.

Клич творення нових фабрик з дрібних ощадностей захоплює робітництво. І ось 20 робітників „Рекорду" постановили до року зібрати 10.000 зл. (по 500 зл. кожний), щоби опісля приступити до відчинення нової фабрики, що її співласниками сталиб самі робітники. Як початковий запал не ослабне, то робітники „Рекорду" зможуть почванитись успіхом.

ШЛЯХ ДО САМОСТІЙНОСТИ
ЦЕ ОЩАДНІСТЬ
В ПРОМ-БАНКУ
ЛЬВІВ, ҐРОДЗІЦЬКИХ 1. І, п.
тел. 292-15 і 200-15.

ПАСТА
ЕЛЄҐАНТ

В єдности сила.

(Допис з Канади).

Від коли до нашого міста Брантфорду приїхав на парохію Впр. о. Іван Тилявський, у нас інакше стало жити. Ми досі не знали, що з нагоди Річніх Свят улаштовують люди святочні імпрези; щойно цього року на Великодні Свята завдяки старанням нашого Отця Пароха в неділю 1. V. відбулася святочна Просфора. По торжественній Хвалі Божій зійшлися в парохіяльній галі всі наші парохіяни, щоб серед своїх провести радісно цей милий день у житті кожного християнина. Співали всі бадьоро та згадували часи, як то жилося в Старому Краї. По вечірні всі зійшлися вдруге на галі й серед щирої балачки проводили час на забаві. При цій нагоді Впр. о. Парох згадали присутнім про рідні села на Лемківщині та про часопис „Наш Лемко". Тоді громадяни І. Лайтар та І. Бялас занялися збіркою на піддержку часопису. Жертви зложили: Впр. о. І. Тилявський 50 ам. ц., по 25 ам. ц.: І. Бялас, М. Понтус, М. Бренкач, А. Мурашка, Сивик, М. Мариняк; по 10 а. ц.: А. Мигаль, І. Кастранець, М. Яковець, М. Загребельний, С. Лайтар, П. Шпак, М. Валкович, С. Палиця, І. Лайтар, Марія Бялас; разом 3 ам. дол. Усім Жертводавцям честь і подяка. На закінчення всі відспівали „Христос Воскрес" з бажанням, щоб Господь дав кращу долю нашій Батьківщині.

Андрій Мурашка.

ЇДЕТЕ ДО СЯНОКА,
памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі
„Народної Торговлі"
Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Нові книжки

Вже появилось у Видавництві „Відродження" і накладом Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Товариства „Відродження" брошурка - оповідання Ярослава Дзиндри: „Як здобути щастя і багатство або Історія одного села" — дія наших днів. В оповіданні представлено, як наше несвідоме, пияцьке село дійшло до добробуту, як піднеслось під національно - культурним і господарським оглядом. Притому автор, хоч обмеженим розмірами брошурки; зручно розвязує питання, в чому лежить наше щастя і де треба нам шукати нашого багатства — скарбу. Популярний стиль молодого автора (книжочка присвячена селянам із Волині, Гуцульщини й Лемківщини) дозволяє кожному, навіть малограмотному селянинові, прочитати її з найбільшою насолодою.

Книжочку повинен прочитати й поширити не тільки кожний відродженець, але й кожний українець, зокрема кольпортери Видавництва, всі українські установи.

Сторін 4, добрий папір, колірова обгортка. А ціна **10 сот., тільки** тому, що друковано 20 тисяч примірників. Вони повинні розійтись, зокрема при видатній допомозі української кооперації.

Замовляти до кольпортажі на адресу: „Відродження", Львів, вул. Чарнецького ч. 26.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні й лічничі — тільки сироватка й культура фірми
„Серовак"
С. з О. О.
Львів, ул. Сенаторська ч. 5.
телефон 201-07.
Поучення висилається на бажання

ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНІ ВИДАННЯ
ВІДРОДЖЕННЯ

ВИДАВАЙТЕ ВСЕ ТРОХИ МЕНШЕ
ніж маєте, а решту для кращої майбутности складайте на ощадність у
ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ
ул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіского 11)

ПОСМІЙТЕСЯ ДАКУС.

Учитель у школі: Но, скажи мені Грицю, з чого роблять ковбасу?

Школяр стає, але не хоче відповідати.

Учитель: Но, якже ж, таже твій тато різник.

Школяр: Так. Але тато казав, що зуби мені вибє, як скажу з чого робиться ковбасу.

* * *

Двох жидків стоїть на вулиці. Біля них переходить якась жінка. Іцко ловить за рукав Гершка й каже: Бачиш? Через цю кобіта я втратив сто тисяч злотих.

Гершко: Як то? Втратив?

Іцко: Втратив, бо вона мала сто тисяч посагу й не хотіла вийти за мене.

* * *

Кухарка: Ой, так мене болять крижі!

Пані дому: Не треба заглядати все крізь дірки в дверях до покою, що там діється.

——o——

Відповідальний редактор **Олександер Костик.** — Видавець **Мр. Б. Бородайко.** Начальний редактор **Ю. Тарнович.**
З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10. **Редагує Колегія.**

Наш Ґемко

РІК V. Ч. 14 (110)

Львів, 15-го липня 1938.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Сорок тисяч українського народу
взяло участь у похоронах Ґенерала Тарнавського.

Похоронний похід виходить із святоюрського подвіря.

У вівторок 28. червня ц. р. захорів тяжко в Черниці к. Бродів, бувший Начальний Вожд Української Галицької Армії, Ґенерал Мирон Тарнавський. Як виявилося, Він мав в шлунку боляка, який тріс. Єдине, що могло врятувати Його, це операція. Тому Ґенерал Тарнавського перевезено до „Народньої Лічниці" у Львові, куди Він приїхав у вівторок вечором.

Негайно зібралось лікарське консіліюм під проводом проф. д-ра Панчишина і прийшло до прикрого висновку, що операція неможлива, бо серце не витримає.

Цілу ніч дижурували при Ґенералі лікарі, а б. старшини У. Г. А. навідувались до свого бувшого Вожда.

Ранком Ґенералові значно погіршилося і лікарі не робили вже ніяких надій на вдержання Ґенерала при житті.

В середу дня 29. червня в год. 9.50 рано Ґен Мирон Тарнавський помер.

*

Мирон Тарнавський прийшов на світ у священичій сімї, в дні 29-го серпня 1869 року, в селі Барилові, радехівського повіту. По скінченні ґімназійних шкіл зголосився до відбуття однорічної військової служби. У старшинській школі набуває майбутній Вожд Української Галицької Армії вояцького знання та вправи в жовнярському ремеслі. Світова війна заскакує молодого старшину в Золочеві. Тут бачить Він страшну траґедію українського народу: в тюрмах і на шибеницях гинуть сини та доньки нашої Землі з рук мадярів та його серце кривавиться з терпіння. На початку 1916-го року приділюють Мирона Тарнавського до Коша Українських Січових Стрільців, на становищі команданта Коша та Вишколу. Відтак у ступні майора опинюється знову на фронті. Вкінці, як німецько-австрійська армія ввійшла на Україну, Мирон Тарнавський зістає приділений до штабу дивізії як знавець і референт українських справ. У 1918-му році отаман Мирон Тарнавський збирає Січових Стрільців, які опинилися в таборі, де Він був командантом. По розвалі Австрії до останніх днів Української Галицької Армії, Мирон Тарнавський, український ґенерал, не розстається з українським фронтовим вояцтвом. Диктатор Петрушевич іменує ґенерала Мирона Тарнавського Начальним Вождом

Української Галицької Армії. І повів Вожд свою Армію слідами славних наших предків у Золотоверхий Київ. Під Його проводом від Карпат аж по Козацьке Море зазначили сліди своєї слави сини Галицької Волости на чолі зо своїм Начальним Вождом Мироном Тарнавським. Та траґічні дні У. Г. А., вплетені в колесо нашої історії, добігали кінця. Наш Вождприневолений вертатися до свого українського села.

На сумну вістку про смерть Начального Вождa низько похилися українські чола. Цілі три дні у Святоюрський храм ішли: молодь, старші, жінки з дітьми на руках востаннє бачити свого Ґенерала. Правилися Панахиди й Богослуження, а в суботу Архиерейська Служба Божа рано, пополудні початок похоронів у церкві та на подвірі церкви святого Юра. Всюди взірцевий лад, повага на всіх лицях. Сорок тисяч Українського Народу віддати прийшло останню прислугу Начальному Вождові. Похід улицями міста Львова у супроводі ВПреосвящених Кир Івана й Никити, львівських Єпископів на чолі з Духовенством (усіх українських Священиків було на похоронах 108) — на Янівський цвинтар. Там, де поховані наші Брати, у тіні тисячів хрестів... З усіх українських земель приїхали делеґації поклонитися Начальному Вождові. Від нашої Лемківщини теж були представники, що кинули грудку землі Великому Вождові та віддали честь Пану Ґенералові.

Вічна Йому Память!

—о—

Ґенералові Тарнавському

Славним Тіням наших українських князів, лицарів і гетьманів прибув останніми днями новий Товариш вічного сну. Дня 29. червня 1938 р. віддав Свойого лицарського і шляхотного духа Богові один з творців і носіїв Великої Леґенди, Начальний Вождь УГА (Української Галицької Армії), бл. п. Ґенерал-четар Мирон Тарнавський. Ця подія потрясла до глибини душі цілим Українським Народом, та важким тягарем невимовного смутку й болю лягла на його серця... Сумом покрилася, як широка і далека, Земля Українська, рясні сльози виступили на лице усіх її синів і доньок, котрих душа живе, а серце бється для Великої Ідеї... Якась таємна, внутрішня, непереможна сила вдарила у найніжніші й найчутливіші струни наших зболілих сердець і почувань,... сила, якої опанувати ні затамувати не дасться...

А цею силою — то не то вже гаряча, але прямо кипяча любов до Батьківщини... Любов до тої Великої Ідеї, в імя котрої на чолі лицарських полків геройської Української Галицької Армії на широких, крівавих побоєвищах, боровся, за котрою тужив, та за котру терпів Начальний Вождь тої Армії, бл. п. Ґенерал Мирон Тарнавський... І стелиться перед зоркими очима нашої буйної уяви шлях... Шлях далекий і широкий... Шлях з нашої недавно минулої, а тепер вже прямо леґендарної минувшини... Шлях радощів і смутку перемог і невдач... Шлях славних, лицарських подвигів і геройських терпінь, то довершених, то перенесених в імя святої Батьківщини та її Волі!... Шлях до Високої і Взнеслої Ідеї,.. до Сонця, Волі....

Це шлях бл. п. Начального Вождa, та геройських полків українських „Галичан“, що йшли під Його проводом через Проскурів, Жмеринку, Винницю, Хвастів аж ген по Дніпро... до Золоверхого Київа...

І тут Українська, Оружна Сила, що виросла і складалася тоді з обох обєднаних, Українських Армій, Надніпрянської і Галицької, осягнула в днях 30. і 31. серпня 1919 р. під проводом б. Начального Вождa, бл. п. Ґенерала Мирона Тарнавського, вершок побіди, тріюмфу й поводження... Золотоверха Столиця України стала тоді вільна й освободжена, а московські большевики під напором Українських, Оружних Сил пішли тоді в ростіч і в розсипку... І цей найсвітліший момент нашої найновішої історії, момент найбільшого воєнного подвигу обєднаних, Оружних Сил Українського Народу, буде по віки нерозривно злучений з іменем покійного, Начального Вождa, бл. п. Ґенерала Мирона Тарнавського! І мимо пізніших невдач, мимо утраченої волі, мимо нездійснених тоді мрій і неосягнених стремлінь — цей момент окрив безсмертною честю і славою тодішні обєднані, Українські Армії, та їх геройського, Начального Вождa, бл. п. Ґенерала Мирона Тарнавського.

Шлях до Великої Мети веде не тільки через радощі, тріюмфи та побіди, але може ще більше через невдачі й неповодження, болі й терпіння,... через осети й тернину, через скельні звалища й яруги, через темні пропасти й дебри... В такому саме напрямі попровадив покійного Начального Вождa, та цілу Українську Націю шлях до Мети, почавши від 31. серпня 1919 р., від Золотоверхого Київа... А це через поспішний відворот від Столиці, через замкнення в жахливім т. зв. „Чотирокутнику Смерти“, через страшне здесяткування тифом і московсько - большевицькими розстрілами наших найкращих, новітніх Лицарів, а вкінці через цілковитий розвал обох Українських Армій, а з ними й Української Державности, та через затягнення на довгі роки тяжкими, оловяними хмарами українського, національного небозводу... А на вид того всього мусів боліти душею і кровавитися серцем і бл. п. Начальний Вожд... І то від наведеної дати аж дотепер.

А чому це сталося?... Тому, що Боже Провидіння жадає від Української Нації ще більшого і тіснішого внутрішнього обєднання, ще більших діл, ще величніших і більших побід, які ці в дні 30. серпня, 1919 р. !...

—o—

З калькуляції молодого терминатора :

Маю років 14 і жде мене 3 роки терміну й челядничої практики, разом 312 тижнів праці. Кожного тижня відложу 2 зл. і це дасть мені 624 зл. З відсотків прийде мені около 100 зл. Маючи 20 років зможу відчинити самостійний ремісничий варстат, як буду пильним і ощадним.

І найдрібніша послідовна цілева ощадність

в ПРОМ-БАНКУ

Львів, Ґродзіцьких 1. І. п.

тел. 292-15, 200-15.

дозволить відчинити самостійний варстат праці.

Підемо до Гошева.

Ювілейний рік, це святий час! В цьому році кожна душа може вимолити дуже багато ласк для себе й для свого народу.

Цього року Ясна Гора в Гошеві святкує ювілей 200-ліття чудотворної Ікони Божої Матері в Гошеві. З весняною погодою стануть напливати на Ясну Гору тисячні маси вірних дітей Марії з ювілейним поклоном Цариці Карпат.

Щоб якнайкраще скористати з цього ювілейного Марійського року, подаємо коротко історію чудотворної Ікони Божої Матері на Ясній Горі в Гошеві.

В часі козацьких воєн схоронилися в домі Гошовських, в Дунаєві, три доньки Андрія Шугая. Вертаючи домів, забули в домі Гошовських свій найбільший скарб, ікону Божої Матері, що її вивезли були з рідного дому. На гаряче прохання Гошовських, Андрій Шугай подарував цю Ікону Гошовським. Ікону прибрано в дорогі рами й поміщено на почесному місці в домі. 1736 року багато людей завважило дивну ясність, що била з цього образу та й сльози на лиці Богородиці. Гошовський налякався цього і передав ікону до церкви в Дунаєві. З незнаних ближче причин Ікону поміщено в захристії. Це не подобалося Миколі Гошовському і він, після року, постарався в тодішнього галицького Митрополита Атанасія Шептицького, щоб цей образ передано до василіянської церкви в Гошеві (біля Болехова), де Гошовський мав свої добра. Після канонічного провірення ікони церковна влада грамотою з дня 11. липня 1737 р. узнала Ікону за благодатну, чудотворну. Дня 5. серпня цьогож року духовенство з трьох сусідніх деканатів торжественно перенесло ікону до церкви оо. Василіян у Гошеві. Від того дня з усіх сторін краю почали горнутися на Ясну Гору прочани, навіть з Буковини і Закарпаття. Всі ласки й чуда одержані на Ясній Горі є списані в окремім літописі монастиря, що його продовжують до сьогодні.

Хіба не треба описувати усіх бід і нещасть, що їх тепер переживає весь світ, а зокрема наш нарід. Ріжних шляхів і способів шукає людство і наш нарід, як направити все сьогочасне лихо, як злегчити недолю, що нас гнете. Одначе світ у всіх своїх стараннях і міркуваннях забуває на Ту, що під хрестом стала Матірю усіх, утіхою страждаючих, прибіжищем гнетених... Не знає чи не хоче знати світ, що без Марії нема Господа Ісуса, нема Божої благодати, нема щастя й добра. Цього навчив нас найкраще великий наш князь Ярослав, що його українська історія зове заслужено іменням „Мудрий“. Можуть історики добачувати в цій його назві „Мудрий“ його великі державно-творчі дарування, але ми скажемо, що ця його велич і мудрість найбільше проявилися в тому, що він 1037 р. віддав свій нарід в опіку Діві Марії.

Хто знає, що сталося б з нами до сьогодні, якби не покров Небесної Неньки, Цариці України, що Її великий князь Ярослав 900 літ тому віддав в опіку ввесь наш нарід і край! Не буде пересадою, коли скажемо, що місцевості з чудотворними іконами Божої Матері були для нас твердинями, що їх ніяка сила вража не могла і не зможе одоліти; що були і є муром св. віри нашого народу, джерелом його сили й надії!

Тож годиться, щоб ми українці, які зросли під покровом Цариці України, не забували про Її чудотворні місцевости, а передовсім про Ясну Гору в Гошеві, що вславилася великими щедротами Марії. Спішім у цім ювілейнім році на Ясну Гору в Гошеві! Тут знайде серце наше все, чого воно прагне! Вискажім у стіп Марії все, що нас болить, що нас тривожить, а вийдемо потішені, ободрені від стіп Її ікони.

В цьому ювілейному році заміряємо на Ясній Горі в Гошеві святе й велике діло: зробити торжественну віднову посвяти нашого народу Цариці Небес, що Її 900 літ тому вчинив уперве у святому городі Києві великий князь Ярослав Мудрий! Хочемо цей день зробити всенароднім всятом цілої нашої Землі. Про речинець його і про подробиці повідомимо край в свойому часі на сторінках української преси. Покищо замітимо, що тривкою й наглядною памяткою цієї посвяти буде величавий прапор Марії, якого торжественне посвячення відбудеться осінню цього року, на закінчення ювілейних торжеств. На прапорі цім будуть виписані імена тих наших міст, сіл, установ, родин і осіб, що причиняться значнішою жертвою до устроєння цього прапору.

Діти Марії! Нехай слава Марії залунає в цьому році по всій нашій Землі! Не жалуймо жертв і труду для Марії в Її ювілейному році на Ясній Горі!

Спішім громадно, в зорґанізованих паломництвах, зложити ювілейний поклін Цариці Карпат на Ясній Горі в Гошеві!

ОО. Василіяни, Гошів.

ВПреосв. Епископ Кир Іван і Никита йдуть з Духовенством на чолі похоронів Ґенерала Мирона Тарнавського.

Відкриваймо свою Америку.

Майже кожне наше українське село відчуває дошкульний брак землі. Рілля так уже попайована, що від господарських будинків аж по межі сусіднього села самі вузькі ленти поля, що й коня нема на чому завернути. В взязку з цим не тільки недостача хліба, але головно щораз менші можливости розбудови господарського варстату праці зганяють сон з очей наших сільських ґаздів.

А коли ще прийдеться старенькому батькові вінувати свою рідню — хоч сядь і плач, бо головою стіни не розібєш! Хіба б кожному по дві скиби; та ба — на двох скибах ґаздою не будеш. До того й заробітків — як кіт наплакав... Одним словом — недоля й біда підперезана бідою!

А інші люди, що роблять? Ось на приклад болгари. Болгарин потрапить приїхати аж з далекої своєї батьківщини — з Балкану, що аж біля Турції находяться й тут на наших невжитках, та коби невжитки, але він на наших смітниках відкриває копальню золота; до цього грубо заплативши за вихісновування такого для нас некорисного клаптика землі. Пишемо, що болгари відкривають копальні золота на невжтиках і смітниках Які ж ці невжитки та смітники? Це найзвичайніші собі заміські менші або більші клапті поля, на яких місто скидає всяку непотріб, як сміття, рештки з румовиння й т. д. Болгарин виңаймає на основі 3 до 6 річного контракту про наймання таку площу за відповідною високою оплатою (деколи поверх 500 зл. за 1 морґ) і начинає на такому пустарі господарювати. В першому році мало він має користи, хіба стільки, що від сонця до темної ночі добре напрацюється, та продовж перших місяців його господарки видніють уже на недавнім ще смітнику гарні, добре оброблені грядки, повні городовини, або цвітів. Болгарин теж пильно стежить, за чим питає риноқ; він прекрасно орієнтується, що найкраще поплачує та який рід городовини найліпше надається на його землю.. Він робить у цей спосіб гроші зі „своєї“ землі. Ми цієї штуки досі ще не навчилися, хоч нам не треба б аж заміськими смітниками шукати; ми маємо вже готові землі, тільки їх перемінити на таку болгарську копальню золота.

Неодин з вас, або ваших батьків мав у часі світової війни нагоду бачити в Італії невеличкі камінним муром або валом огороджені пільця біля господарських забудувань тамошніх мешканців. Це італійцева всенька рілля. Італієць, побудувавши драниву хатину десь на збіччі гори, починає доокола неї визбировувати каміння. З визбираних каменів робить він відповідно до величини та простору догідного під управу місця — вал і здалека по більшій части на хребті в кошелях носить землю та штучно творить собі біля хати, деколи й дальше, клаптики поля, на якому плекає виноград, сіє кукурудзу та іншу городовину.

Те саме мусять робити люди в Швеції; одначе ці мають до такої роботи догідні технічні середники та що найважніше відповідну фахово рільничу освіту.

Ще краще використовують всі свої невжитки Бельґійці. Вони ведуть господарку найбільше раціонально, тому не мають найменшої потреби шукати поза кордонами свого краю якоїсь нової Америки.

Але вернімося до болгарів. Болгари потраплять видати великі гроші на подорож зі своєї батьківщини та приїхавши до нас (маємо на думці Львів і підльвівські околиці; один болгарин винаймив біля Сянока 7 морґів багновиння перед кількома роками та краще сьогодні стоїть як його сусід дідич на 100 морґах пшеничного лану; або під Самборем на 3 морґах плекає теж болгарин стільки різної городовини, що ледви подужає доставити їх до Самбора на ринок і Дрогобича) винаймає — на нашу думку — найгірше поле. Коли ж бо по деяких тижнях зайти на його господарку, очам своїм вірити не хочеться: Невжеж чудо сталося на місці, де ще перед коротким часом і пес не хотів забігти? Грядка, грядка й так всеньке поле наче найкраща шахівниця. Осьде ранні огірки, помідори, — навіщо будемо все вичислювати! Про це треба би окрему книжку писати. Але ми ще з недовірям глядимо на цього „чародія“, який зробив собі зі смітника свою Америку й золото горне повними пригорщами.

Мимохіть насувається питання: Чому наші люди не роблять цього на своїй землі, хоч їм не треба ні смітників винаймати, ні в кошах як Італійці наношувати землю на свої невжитки? Ану вгадайте, чому? Тому саме, що нам усе ще треба наставників. Але борони Боже! не таких панщизняних, тільки таких, що навчили б нас з глини робити золото, так, як це болгари чинять. Тож дуже вказане, щоб наші й так безробітні сільські молодці наймалися — хочби тільки за саму ложку, в такого болгарина та набравшися розуму, верталися у своясі й тут одну біля одної творили Америку... А болгари дуже людяні й радо навчають...

Тарнович Ю.

Незалежний, національний журналик

„ДЗВІНОЧОК“

це найвірніщий друг і приятель українських дітей. Це найкращий вчитель української дитини дошкільного й шкільного віку.

Містить: оповідання, вірші, сценки, пісні з нотами, забави, загадки, ребусики, світлини, мистецькі кольорові рисунки, тощо.

„ДЗВІНОЧОК“

Львів, вул. Косцюшка 1 а.

Передплата на рік тільки 2 зл., а зате має дитина 12 дуже цікавих і гарних книжечок.

Ювілейне Свято „Просвіти“ в Вашій місцевості — це мірило національної свідомости Вашої громади!

Найкраща памятка Ювілейного року „Просвіти".

Повідомляємо наших Читачів, що Ювілейний Діловий Комітет 70-ліття „Просвіти" видав **сім прекрасних картин,** які повинні в цьому році прикрасити всі українські хати, — домівки українських установ, як Читалень, Кооператив та інших обовязково! Це три великі образи і чотири малі — а всі виконані по мистецьки й колірові.

Перший великий образ, кисти арт. маляра С. Гординського зображує в природніх красках **прапор „Просвіти",** що його Князь нашої Церкви посвятив у памятну неділю, 22. травня 1938 р. в Храмі св. Юра у Львові. Сотні тисяч українців, що бажали, та не могли взяти особисто участи в цьому торжестві, подивлятимуть на цій чудовій картині Прапор „Просвіти" в усій його красі. На тлі Дому „Просвіти" і Свято-Успенської Церкви на лицевій стороні прапору змальована алеґорія „Просвіти" — Діва з книгою, а під нею три наші герби: Лев, Козак і Архистратиг, — а на оборотній стороні видніє знак „Просвіти": розгорнена книга в промінні сонця золотого, з написом: „В силі духа **перемога і щастя народу"!** Ця чудова картина обрямована вінцем-плетінкою з квіття і плодів рідної землі.

Другий великий образ, кисти **арт. маляря** М. Бутовича, це зображення масового членства „Просвіти", її армії, її членів-лицарів. Так як у пісні співається: **„Просвіти армія іде!"** Ідуть просвітяни стрійними рядами, ідуть з усіх земель рідних, їх прапори мають угоду. А там трембітарі грають на славу „Просвіті" і її ідеї. „Просвіта" змальована високо на синім небі як Діва з лавровим вінком і книжкою в сяйві сонця золотого.

Третій великий образ, кисти арт. маляря Юл. Крайківського назвали б ми гаслом ювілейної пісні: „УГОРУ СТЯГ"! На цій незвичайно милій картині бачимо, як біля величавого Прапору „Просвіти" єднається увесь український народ, усі його верстви: селяни, робітники, інтеліґенти, старі, молоді й діти. Всіх їх веде одухотворена Діва в білій шаті з мережкою, у вінку, із золотою зіркою над чолом, така мила, що годі й описати, а руками огортає двоє діточок з протилежних кінців Рідної Землі: дівчинку з Полісся і хлопчика з Гуцульщини.

На чотирьох малих картинах, що вяжуться з собою в одну цілість, зображене гасло: „В ОСВІТІ НАША СИЛА". Намалював їх гарно і барвисто арт. М. Бутович. Мають вони скрізь і завжди пригадувати нам конечність упертої боротьби з неписьменністю, несвідомостю, темнотою — цими найбільшими ворогами народу. Під картинами гарно підібрані народні приказки про вагу освіти і науки.

Всі ці образи вартісні не тільки як високо мистецькі і гарно виконані картини для прикраси домівок, але і з огляду на свій високо виховний та освідомлюючий зміст. А ціна їх невелика: великі по 5 зол., малі по 50 ґр. Хто не пожаліє того невеликого видатку на ювілейні картини „Просвіти", той матиме прегарну прикрасу для своєї хати чи установи — і найкращу памятку Ювілейного Року „Просвіти".

Замовляти образи можна через свої філії, або просто в Книгарні „Просвіти", Львів, Ринок 10, І. пов.

ЛЕМКІВСЬКІ ПІСНІ.

При обході поля.

Сбором ідеме, полон несеме!
Мольмеся Богу і всі посполу,
Жеби нас тучі не заходили,
Змії вітрове не пановили
Оборонь, Боже, гори, долини,
Гори, долини, наши царини.
Прийми, Боженьку, труд дорі- (женьку,
Же-сме обийшли гори, долини,
Гори, долини, наши царини.
Кади идеме, Бога сьлідиме,
Бога сьлідиме, Бога просиме:
Зароди, Боже, гори й долини,
Гори й долини, наши царини.
Наша царина преч поорана,
Сріблом-золотом преч засіяна,
Стріцовим пірком заволочена.

Записав у літі 1926 р. Ю. Т. у Завоях від 75 р. ґазди В. Земляна.

Чим Ви причинилися до звеличання Ювілею „Просвіти"?

Було та мохом поросло.

Де поділося наше приходство в Буківську?

Село Волиця в сяніцькім повіті є положене межи 4 латинськими парохіями, а іменно: Новотанець, Задудині, Небещани і Буківсько. Мимоволі насувається питання: звідкіля там взялися латинники? На це відповість нам історія приходства в Буківську.

До половини 17-го сторіччя Буківсько було українським селом з греко-католицьким приходством. Старі люди оповідають, що одрехівський декан о. Ігнатій Паславський (*1736 †1826) мав сина, котрого рівнож вивчив на священика. Дідичка з Буківська бажала, щоб син старого Паславського пішов слідами свойого батька і зістав греко - католицьким священиком, одначе він за намовою московських, православних аґентів приняв рукоположення від православного єпископа, а не від гр.-катол. єпископа в Перемишлі. Коли як пресвітер вернувся до Буківська, двораки заборонили дзвонити в церкві на Службу Божу. Від тої хвилі повстала колотнеча між молодим православним пресвітером Паславським, а парохіянами-католиками, котра скінчилася тим, що двораки побили молодого Паславського, який від побоїв вкоротці помер. Не скінчилося на тім, бо двораки постановили усунути ще й старого о. Ігнатія Паславського. Взялися на хитрощі, а іменно: вислали старого підступом гейби з дуже важними документами до дідички аж за Вислу, звідки він довго не вертався. З його довшої неприсутности скористав православний єпископ і вислав до Буківська нового православного пресвітера, котрого двораки прогнали, вказуючи листи о. Ігнатія Паславського, в яких він мав писати, що живе і вертає. Двораки, щоб звільнитись від дальших напастей православного єпископа, підпалили приходство в Буківську, з котрим згоріла більша часть села.

Отже в цей спосіб Буківсько стратило приходство, тому горішний кінець села прилучився до Волі Петрової, а долішний до Волиці. На місці погорілих, осіли шевці і кушнірі з Риманова і... заложили містечко з площею на торги.

Сьогодні в Буківську нема наших парохіян, хіба пришельці.

І. Ш.

Наші оселі на північній Надсянщині

Недавно подала наша преса вістку з українського села на північній Надсянщині, а саме, як відбувається душехватство греко-католиків у селі Дубні, ланцутського повіту.

І Дубно і Дубрівка є українськими оазами серед змарурщеної околиці. Дубно, що лежить при впаді Вислоку до Сяну, це одиноке село колишньої ряшівської волости Галицької Держави, що вповні зберегло досі свій український характер. В Дубні, в сімї тамошнього священика, народився в початках минулого століття відомий меценат галицького письменства без огляду на напрям — судовий радник Михайло Качковський, якого неслушно важають за свого виключно галицькі москвофіли. Він підпомагав також літературну працю народовців, як австрійський урядовець вороже ставився до думки галицьких москвофілів про політичне обєднання Галичини з Росією, а перед своєю смертю радів із здобутків прихильників української національної ідеї. Виїзджаючи в подорож до Швеції, Качковський мав намір вертатися звідтам через Росію і Україну; при прощанні говорив він на „Бесіді" у Львові: „Поїду на Україну, і коли пересвідчуся, що там справді так говорять, як у Галичині, і як ви пишете, то я ваш". Але він помер, як тільки приїхав із Швеції на територію Росії, в Кронштадті коло Петербугра. Його значний запис (80 тисяч австр. ринських) на різні літературні цілі дістався в руки москвофілів, що два роки після його смерти оснували товариство його імени. Та діяльність Товариства ім. М. Качковського зовсім не покривається з ідейними намірами свого патрона.

Крім Дубна творять українці значний відсоток населення в місточку Лежайську та в таких селах ланцутського повіту: Бриська Воля, Ельна, Жухів, Курилівка, Лукова, Ожанна. Прихоєць, Сідлянка, Старе Місто і Янда. В ніському повіті крім села Дубрівки мешкають українці ще в Борках, Шиперках, Курині Малій і Великій, Яроцині, Дубровиці та Здзярах. У переворському повіті займають українці Бібрку, Вільху Бухівську, Гориці, Гренську (Гженська), Канчуґу, Кречовичі (відомі з недавнього страйку), Лопушну Велику й Малу, Нижатичі, Міротин, Розбір, Сіннів, Тарнавку, Тринчу й Убішин. У ряшівському повіті мешкають у селах: Віла, Залісся, Годлі Шклярські, Відачів і Матисівка. Очевидно, українське населення є розпорошене і в неназваних нами місцевостях згаданих повітів.

У часах існування незалежної Галицької Держави територія нинішніх ланцутського, переворського і ряшівського, південні окраїни ніського та західні окраїни білгорайського повіту на Холмщині (околиці Крешова над Сяном) творили ряшівську волость. Центр волости Ряшів над Вислоком був західньо - окраїнним городом Галицької Держави. Коли в половині XIV. ст. Галичиною заволодів польський король Казимир Великий, надав він ряшівську волость у 1354 р. Іванові Пакославові із Строжиськ; слід замітити, що в акті цього королівського надання виразно підчеркнено, що надавана Іванові Пакославові Ряшівщина є частниою „руської землі", як також і те, що Дубрівка є її пограничною оселею від польської сандомирської землі.

У княжих часах простори над Вислоком і Сяном були покриті ве-

---

Ю. Тарнович.

КОМАШКА.

— Ей чуєте, не було то, як старого віта риджа кобила... Кой стала вирґати по селиську, а пак, як аж до Заболотець погнала, то пів села з павузняками їй дорогу залягло. Запотічного Марина мало гусей не почеревила на подвірци, так борзенько втікала дохиж, а Ґаників Юзько аж на вербу втюк, так ся зльонк... Кобилище — вам кльонцаками жерло, кого ино на дорозі дірвало. Шурґотовій Касьці дощенту хустка на карк засунулася з чіпцем, а Як Кіктів так ся дурнцув чолом у двіряну засуву, що аж му паскудняк на карсі праснув і сокирвиця вобшивку му замурзала як різникови.

— І з той кобилиска шитка біда пішла. Заскаржив Дидичків Васько Габликового зятя за жмінку колосків, що їх вирґаючи риджа зоскубнула. Зять хтів у селі на громаді полагоди, але Васько вперся до сонду, так го напалило до тих сянічанських гадукачів. Што ино сам наш мецияш в Сяноці наодмовлявся Васька, перед процесом, але Васько нич не слухов. Іно му Пінкас з бляхівчиска розуму підганяв. — Таке ґазда на цали село, а такому халупніка воґона не закренці...

Завзявся Васько того воґона закручати. І люди сміялися з його, що впертий як ослюк. Та що му зробиш? Він ґазда! Телицю Шайна погнав з обори за перші кошта до сонду. Ба, а ґроши за молоко тижек гадукач ино зосунув до столика. — Моя грає, моя верхом! — кривулькав наперед до суду, а пак од пропінації до іншего шинквасу — процесняк. — Ей, бо то гнів сліпий дорадник...

— Людськов кривдов не доробишсі! — люде шептали з Чертижнього й аж за Сяночок сплітка біжала, що за жмінку стебель брат брата жидім спродав. Бо, док перший стайню на гадукачів вичистив, другому жиди за кошти до ґрунту дібралися.

Приходило Габликови з торбов піти... А Васькови колосків ник не звернув, бо кобилину бобики з Пруссіка купили, а спроцесувані шустки захапкали гадукачі. А до того спритияш Васько скумався ізо шваґрачіма та спроцесуваной поле зятя на себе переяв.

І хто зна, що було би пак було... Якби не комашка. Вигнав Васько красулю й лису на потічки, що біжать від Костарівець і пасе. На небі соненько, вітерець збіжечком поколишує, перепівка підпадьомкає, а корівки весело пасуться. Васько розвернувся на межі й живіт вигріває до сонічка. Довкола нього дзидзикають дрібуні-дрібнісінькі мушки комашки, а зелений коник у траві тільки вусом довгим моргає. Почіхався спляче Васько під коліном, певно червона мурашка чи комар, аж під вязання колін загнався, бо Васько наставив свої худі ножиська як крікви до сонця й сопів з духоти — лежачи. Пак і слинив це місце, щоб не свербіло та знову тер ґачою.

— Ба, ба! Під ніч зібралося, а Васько на ногу не поступиться. Як бочка набриніла. Ино го на ношайках домів привлекли, як колоду. А без ніч гарячка, аж сорочку на собі торгав Васисько.

— Повідали — вмирати буде, як до серця пухленина підойде... Ажи по старенького вітця духовного виправили, аби з Богом...

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ"

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

ликими лісами та рідко населені. Тому від часів Казимира Великого заселювано ці слабо заселені простори здебільша німецьким елементом, у малій мірі мазурами. Та продовж пізніших століть німецькі кольоністи спольщилися під впливом польського національного характеру римо - католицького костела, до якого вони належали разом з нечисленними мазурськими осадниками. У наслідок цієї польонізації німецьких кольоністів на північній Надсянщині переважає сьогодні польське населення. Українські тубильці залишилися там гейби тільки островами серед польського моря; їх тепер змагають, не перебираючи засобами, винародовити.

(За „Н. С.") **Д-р. М. Андрусяк.**

— Борзо мі закличте Габликового зятя, што-м го скривдив, бо довше не видолам! — просив добрих людей Васько та підвівся на постелі.

— Подь брате, сядь біля мене на постелі, бо смерть ня душить. І вибачай за таку напасть. А ви, сусіди, слухайте, што буду казати: Поле вертаю ціле з процесу, бо-м слухав підлої ради. І свого загін докидаю, аби му кривду нагорнути. А на виховок телицю й двіста срібних за його сирітськи слези. — Пробач брате!

*

Повісти не буду писати з такої придибашки, бо ціле наше життя то одна велика повість. Але недавно був я в гостях у свого шваґра Михайла в Чертежнім і моя сестричка Катерина оповідала мені, що не було ще в селі таких приятелів, як тепер у згоді живуть Васько й побратим його Габликів. — А всьой через таку комашку, бо наперед ужалила кобилину, аж вирґала, а пак самому Васькові розуму дострикнула... Ґа, ґа!

—o—

Новинки

Перший український щоденник на Закарпатті вийшов в Ужгороді під наголовком „Наша Свобода". Це велике досягнення наших братів по тамтой бік Карпат у їх національних змаганнях. Щиро радіємо появою „Нашої Свободи" та бажаємо новому щоденникові тисячі солідних передплатників. Помагай Боже!

Смерть маршала польського сойму. Дня 18. червня ц. р. помер маршал варшавського сойму Станислав Цар, відовий реформатор польської конституції. На його місце вибрали маршалом сойму полковника Славка.

Сто тисяч долярів для жидів одержав Комітет жидівських утікачів з Німеччини з майна одного богатого жида в Америці. А наші Орґанізації в Америці скільки призначили для культурних цілей своїм братам?

До одного шпиталю в Ковлі привезли молодця, який спить безперервно вже два тижні. Всякі спроби збудити його без успіху.

З української кооперації. Дня 27 і 28 червня ц. р. відбулися у Львові 25-ті річні Загальні Збори Ревізійного Союзу Українських Кооператив (РСУК). На Зборах було 442 делеґати, що заступали 1,179 кооператив. Проводив Зборами голова Ради РСУК Сенатор інжинер Юліян Павликовський. Звідомлення з діяльности виголосив начальний директор РСУК сенатор Остап Луцький. По кінець 1938 року всіх українських кооператив було 3,330. В тому числі 2,292 кооператив для закупу й збуту, 668 кредитових, 189 міських споживчих, 143 молочарських, 38 робітничих, ремісничих і других. В 1937 році прибуло 243 нових кооператив. Уся наша кооперація покінчила 1937 рік поважною білянсовою надвишкою. З більших видатків були: 320 тисяч злотих коштував будинок РСУК при вулиці Техніцькій, а 10,900 оплата до Кооп. Ради, в Варшаві. День перед Зборами була у Львові прогулька Кооператорів з Лемківщини, які звиділи Львів і мали нагоду почути з уст начального директора Луцького все щодо розвитку та обовязків українського кооперативного життя. Наших Братів з Лемківщини щиро витав український Львів.

Стадо вовків напало на пасовиськах села Черемхи к. Яслиськ на череду овець і вчинило господарям багато шкоди. Вовки прийшли з тамтого боку Карпат.

Новий рід протижидівської аґітації. Недавно летів над містом Тарновом літак і розкидав протижидівські летючки.

Ще одна птиця. В Риманові арештували бувшого екзекутора Вітольда Кручковського за крадіж побраних від селян грошей. Скільки він украв, вираховують.

У Німеччині будуть циганів робити такими, щоб вони вимерли, бо не будуть мати потомства.

Величезний врожай трускавок на Поліссі. На Поліссі так зародили цього року трускавки, що з міста Пинська перевозять щоденно по 5 тисяч великих кошів трускавок до Варшави. А на нашій Лемківщині людям ані не сниться, щоб узятися до плекання цих корисних до продажі та смачненьких до їди ягід.

В лісах, що належать до Телича коло Мушини вогонь знищив більшу скількість опалового дерева, зложеного в сягах. Ніхто не знає, хто підпалив це дерево.

Хто ще не має книжечки Ю. Тарновича п. н. **„Верхами Лемківського Бескиду"** - видання „Плаю" у Львові з великою мапою цілої Лемківщини? Ціна за один примірник тільки 1.20 зл. Спішіться, бо наклад невеликий, а варто мати цю книжечку.

100 зл. кари за кольпортаж часопису „Христос Наша Сила". Лев Кобаний з Лосього (Новий Санч) передплатник часоп. „Христос Наша Сила" ревно поширює цей часопис у своїй околиці. Але стрічається постійно з перепонами і трудноща-ми, від нього домагаються навіть якогось уповноважнення від... староства, або воєвідства. Не помагають нічого вияснювання Кобанього, що часопис „Христос Наша Сила" поборює комунізм і що на кольпортажу леґальної католицької ґазети не треба ніякого дозволу. Коли він виказався посвідкою видавництва, відповіли йому, що посвідка не має значіння, бо „ту воєвудзтво краковскє". Адміністраційна влада засудила Кобаного на 100 зол. за кольпортаж того часопису.

ҐПУ викрило тайну радіостацію. Аґентам ҐПУ вдалося викрити тайну радіостацію, що далася добре взнаки сталінівцям. Стація місти-

лася в борах під Мінським на Білорусі. Викрито її припадково: на стежі ГПУ, що проходила лісом посипалися кулі, які вбили двох чекістів. Заалярмоване ГПУ окружило ліс та розстрільною по кількагодинній стрілянині добуло опущену лісничівку, в якій містилася радіостація. В лісничівці лежали 4 мужчини: два вбиті, два ранені.. Були це вищі урядовці мінського ГПУ., а один з них навіть комісар ГПУ — Самуїл Рубінштайн. Влада вислала до Мінська спеціяльні відділи ГПУ вложені з китайців, які переводять масові ревізії.

Як воєвода Костек-Бернацкі розброїв постерунок поліції. В одному селі столинського повіту, на Поліссю, трапився такий випадок: Перед поліційний постерунок заїхало авто, а з нього висів якийсь селянин, убраний по поліськи в лаптях. Заставши двері постерунку замкненими, він підійшов до вікна, а коли завважив, що воно відхилене, ввійшов ним до середини, опісля забрав усі карабіни зі стояків, вийшов, як увійшов вікном, всів до авта й відїхав! Незабаром вернулися на поліційну станицю поліціянти, що завважили брак карабінів. Зачали якстій за ними шукати, але безуспішно Вже мали повідомити інші поліційні станиці, коли до телєфону закликали команданта постерунку. Тут виявилося, що згаданий селянин, який забрав поліційні карабіни, це був воєвода Костек-Бернацкі в селянському перебранні. Він відбуває інспекцію воєвідства.

Нова українська фабрика зачала працю у Винниках коло Львова. Це фабрика залізних виробів „Сталь", власність української спілки. В продажі вже появилися цвяхи з тої фабрики.

Страшне знищення від граду. В селі Іздебки пов. Березів упав град величини голубиного яйця і знищив усе збіжжа на просторі трьох кільометрів, подірявив дахи і вибив майже всі вікна в хатах. Найстарші люди не памятають дотепер в цілій околиці такого страшного знищення від граду.

Померли в Америці: Дмитро Котляр 65 літ з Дудинець к. Сянока помер 29. 4. в Порт Амб., Параска Губиш 42 л. жінка Антона пом. 4. V. в Сайре Па, Теодор Вайда 53 л. з Кривого к. Ліська пом. 1. V. у С. Кляір Па, Андрій Куренко 62 л. з Лаборця (Закарпаття) пом. 23. IV. в Карнеджі Па, Юрко Глеза 65 л. з Лубкова пом. у Йонґстоні. В. І. П.

Гляньмо правді в очі

ХТО є правдивим приятелем працюючого люду?

Ще недавні ті часи, коли бідаки одинокий свій рятунок бачили в ріжних червоних, радикальних і соціялістичних „приятелях". Але, Богу дякувати, ті часи вже раз на все минули. Большевики на землях нашої рідної України ясно показали, який то „рай" для працюючого народу вони готують. Розстріли, переслідування, масовий голод і невільництво в СССР відкрили очі всім. Тепер нема вже в нас ніодного бідака, що шукав би порятунку в большевизмі.

Але є ще, на жаль, темні люди, що вірять аґентам радикалів, чи соціялістів, мовляв, вони визволять працюючих зпід ярма панів. Не бачать, що це все фальш і брехня. Колиб усякі радикали, чи соціялісти прийшли до влади, вони напевно „помоглиб" нашому селянинові й робітникові так само, як „помогли" большевики.

Соціялісти й радикали найбільше нападають на католицьку Церкву і всюди проголошують, що Церква є ворогом народу, що вона помагає панам гнобити бідних людей. А завзялися соціялісти на Церкву якраз тому, що бачать добре, як Церква не лише словами, але й ділами помагає вбогим робітникам і селянам, а через те видирає нарід із кігтів соціялістичних і радикальних гієн

Це одна з найбезличніших неправд, коли хто каже, що католицька Церква тримає з панами і помагає їм гнобити працюючих. Навпаки, Церква на кожному кроці словом і ділом боронить працюючих перед визиском.

Соціяльна справедливість наступить на світі напевно не заслугами соціялістів і радикалів, а саме заслугами католицької Церкви. Імена великих Папів — оборонців працюючого люду, таких, як Лев XIII. і теперішній Св. Отець Пій XI. дають запоруку, що вбоге робітництво й селянство від Церкви і лише від Церкви дочекається здійснення своїх слушних прав на людське життя, на відповідну платню і добробут. Папи ставлять ці справи дуже рішучо — і недалекий цей час, коли вже і найнесвідомішим людям спаде з очей блахман соціялізму, а одиноким борцем за соціяльну справедливість і проти визиску працюючих лишиться св. католицька Церква. І вона побідить, на радість працюючих бідаків. Побідить не революціями, не вогнем і кровю, а великою заповідю Христа Спасителя про любов ближнього, як себе самого.

Ліки в городі

Про лікувальну силу городовин.

В наших яринах є неодин лік, особливо, коли їх споживати в сирім стані, як соки, або салати. І так у городовій салаті та в шпінаку є залізо та фосфор. Ці складники то добрі ліки для недокровних, для слабовитих дітей і для нервових. Цукрова морква дуже багата в складники, звані вітамінами. Її повинні їсти діти сиру, а немовлята повинні діставати сік з моркви. В соку тім є фосфор і вапно, оба ці складники потрібні для росту тіла й помагають при недугах серця і жовчі. Помідори мають багато вітамінів, овочевий цукор та овочеві кваси, тому дуже здорові. Побуджують переміну матерії, помагають при недугах печінки. Одначе шкідливі для тих, що мають нахил до ріжних боляків. Огірки добре роблять при лінивім діянню кишок і при надмірнім осаджуванні товщу. Редька і редківця (особливо сік) помагає на творення жовчевого каміння. Чорна редька знаменитий лік на ревматизм і запалення жовчевого мішочка. Червоні буряки чистять кров, ділають на розвільнення й добрі на недугу нирок. Селера чистить кров. Одначе хорим на серце і на подаґру шкодить. Зелена цибуля багата в вітаміни й побуджує травлення. Цибуля чистить кров і тому поправляє краску лиця (церу). Має також впливати на довше життя.

Не надійся на вигру, ні знахідку,
тільки твори собі сам найтривкіше майно з ощадностей, складаних
у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ, ул. Словацького 14.
(Філія Банку: Станиславів, вул. Собіского 11).

Роман Переяславич.

Сяніцькі церкви й парохія в давнині.

(Продовження). Ця записка в українськім перекладі звучить: „Міщани Сянока, маючи приказ від тодішнього правительства (правдоподібно від магістрату), щоб у трьох днях виставили на визначеному ґрунті (розуміється церкву), інакше їм по упливі речинця не можна буде в місті будувати церкву — на скорости закупили деревляну церкву знесену в місточку Ясениці коло Коросна (яка правдоподібно була під візванням св. Духа), з котрої образи, до Яблоницької церкви взяті, досі істнують, спровадивши дерево, зга дану церкву поставили в Сяноці, котра стояла до року 1789“... — На основі наведеного переказу можна заключати, що запроєктованої церкви під візванням св. Отця Николая не збудовано в Сяноці ізза браку часу, бо прямо протиприродним було вимагати від українських сяніцьких міщан, щоб упродовж трьох днів вони поставили церкву. А що ті міщани відзначалися великим і гарячим патріотизмом, та сильним привязанням до віри своїх батьків, отже не могли ні на мент погодитися з гадкою, що вони мусіли б обходитися без своєї святині, та розплинутися і щезнути в чужонаціональнім таборі. Тому, користаючи з нагоди, примусової розбірки церкви в місцевости Ясениця, біля Коросна, закупили з неї матеріял, перевезли чимскоріше до Сянока, де до означеного речинця, зголосивши його, побудували з нього нову церкву. А що скасована ясеницька церква була правдоподібно під візванням св. Духа, отже й новозбудовану церкву в Сяноці віддано теж під опіку св. Духа.

Коли взяти під увагу гостру релігійну нетерпимість, яку в другій половині XVI. століття за короля Жиґмонта Августа примінювали до акатоликів, а зокрема супроти т. зв. „православних“ та взагалі супроси східняків, то вище наведений переказ стає вповні правдивий і зрозумілий. Тимбільше, що подібне діялося теж і по інших містах, ось прим. у Дрогобичі. Зрештою традиційна „любов“ супроти історичного сусіда не нинішня, ані не вчорашня.

ЦЕРКВА ПІД ВІЗВАННЯМ ЗІСЛАННЯ СВ. ДУХА В СЯНОЦІ.

З другої знову сторони нічо не виключає евентуальности, що українські, сяніцькі міщани таки могли побудувати церкву св. Отця Николая на т. зв. ‚валах“ в Сяноці. Одначе,, коли це приняти, то церква та з невияснених причин мусіла стояти коротко, бо вже в 1667 році подибуємо на тім місці церкву під візванням св. Духа. В тім останнім випадку вище наведений переказ — про закупно матеріялу зі скасованої церкви в Ясениці, та про вибудування з нього нової церкви в Сяноці — належалоб віднести до часу, в якім нестало церкви св. Отця Николая, а не до часу безпосередно після примусової розбірки церкви св. Великомуч. Димитрія на княжій замковій площі.

В звязку з тим належить підчеркнути обставину, що ще на початку XIX. століття стояв в пізнішій, мурованій Церкві св. Духа в Сяноці окремий, бічний престіл, присвячений св. Отцю Николаєві. Це мало б, нагадувати істнування колись у Сяноці церкви св. Отця Николая, подібно, як бічний престіл Пресвятої Богородиці — разом з іконою Богоматери з давньої церкви — нагадував і нагадує істнування церкви Різдва Пречистої Діви Марії в Сяноці (на т. зв. сяніцькім „предграддю“ — передмістю).

Деревляна церква під візванням св. Духа в Сяноці перестояла від 1667-го до 1789-го року. На її місце побудовано в 1774—1789 р.р. — заходами тодішнього, сяніцького пароха,, о. Івана Куневича, — нову, мурована церкву, яку віддано так само, як і попередню, під візвання Сходу св. Духа. Та церква стоїть в Сяноці по нинішній день. Кошти будови покрито, як пишуть автори сяніцької, парохіяльної хроніки, „з вижебраней складкі“, т. зн .зі зібраних, та добровільно зложених жертв, до яких спеціяльно належать жертви ґр. ґр. Мнішка і Стадницького. Опісля в 1827 році побудовано побіч церкви високу, мурована дзвіницю, яка саму церкву підносить неначе в гору, та додає її більшого блеску, та більшої краси й поваги.

Теперішню, сяніцьку церкву, з котрою вяжуться милі спомини бувшої, численної, ґімназійної молоді греко - католицького обряду, піддавано трикратно, чи навіть чотирократно відновленню. І так в 1888 році перевів основний ремонт церкви і дзвінниці тодішній, сяніцький парох, бл. п. о. Василь Чемарник, якого знимка є вмурована до стіни по лівій стороні від вохду в сяніцькій церкві. Відтак в 1907 році — з нагоди будови нового, приходського дому в Сяноці — перевів ремонт фундаментів сяніцької церкви, та в середині її помалював місцевий парох, о. Крилошанин Омелян Константинович. Вкінці в 1933 і в 1935 році перевів той сам парох основний ремонт сяніцької церкви назовні.

З теперішньою церквою Сходу св. Духа в Сяноці лучиться релігійний сентимент (почування) багатьох інтеліґентів, бувших учнів в сяніцької, державної ґімназії, котрі до тої церкви ходили, щоб заспокоїти свої релігійні потреби. Неодин з них, ще як ученик народньої школи, приступав тут по раз перший до св. Тайн, неодин шукав тут духовної помочі й покріплення на непевній дорозі життя, в неодному розпалювалась тут іскорка покликання до священичого стану... Неодин теж з них, маючи засідати до іспиту зрілости, спішив тут помолитися, щоб для цього діла виєднати в Бога благословення та опіки у Пречистої..

Зі сяніцькою церквою вяжеться теж і народній сентимент (почування) її сталих, та бувших, часових парохіян... Тут в 1911 році відбулося релігійне торжество з нагоди 100-ліття уродин о. Маркіяна Шашкевича, а на площі перед церквою сформувався похід його учасників, які маніфестаційно перейшли вулицями міста... Тут дня 10. березня, 1918 року зложено Всевишньому прилюдну подяку за заключення Берестейського миру (10. II. 1918), та за тодішне відродження Української Держави над Дніпром... А відтак з тої самої площі вирушив вулицями міста величавий похід на ринок, щоб навязати до славної, національної традиції міста Сянока, та заманіфестувати український характер сяніцької землі...

Григорій Гануляк.

Євчин зять.

Сценічна картина на дві дії, зі співами й танцями.

Юлько: Як треба буде, то й овшім. Ось ти журився, що грошей нема, підемо оба на заробіток...

Лірник: То конкуренція для мене.

Юлько: Ні, дідусю, це не буде конкуренція, бо ми будемо співати веселіші пісні, ось наприклад такі (до Івана:) Івасю, помагай:

Юлько (акомпаніюючи на ґітарі, співає):

Мала баба три доньки,
Всі три були русинки,
Всі повіддавала, всі повіддавала,
За Божі слуги.

Іван: Ги-ги, за Божі слуги.

Юлько:

Одна пішла за попа,
Друга пішла за дяка,
А третая бідная, фартушина підлая,
Пішла за хлопа.

Іван: Га-га, пішла за хлопа.

Юлько:

Одна лежить в подушках,
А другая в перинах,
А третая бідная, фартушина підлая,
За пецом в трісках.

Іван: Ах, ах, за пецом в трісках.

(Гурт скухачів збільшується, входить: Євка, Ганя, Андрій та зупиняються біля гурту).

Андрій: Ганка, позерай, сес панич.

Ганя: Де?

Андрій: Тот, што співат і грає, не пізнаєш?

Ганя: Та якжебим не пізнала, пізнаю. Мамо, смотте, який гардий.

Євка: Та виджу, та ищи коби што! виджу.

Юлько (співає далі):

Одна їздить в повозах,
Друга їздить на возах,
А третая бідная, фартушина підлая,
Їздить на тачках.

Іван: Ах, ах, їздить на тачках.

Юлько:

Одна пішла до пекла,
Друга до чистилища,
А третая бідная, фартушина підлая,
Просто до неба.

Іван: Ба-ба, просто до неба.

Лірник: Люденькове добри, што я чую, та то наши паничики, то не якиси биштифранти.

Євка: А ви не знали? Та то панич з гір, ксєнжий син.

Юлько (вітається з Євкою і Ганею): Здорові були, мамуню, здорова була Ганю.

Євка: Дай Боже і вам здоровля, добрі жесте пришли до нас на кермаш.

Юлько: А якже би то було, щоб на вашім кермаші не бути.

Євка: А придте же пак до нас, на гостину.

Юлько: Прийдемо, оба з товаришем, це мій товариш, івась Пекаренко.

Іван: Як на гостину, то ми теє, як його, і овшім, дуже нам приємно.

Ганя: Ви барз гарді співали, ми так не гміємо, хоц то наша співанка.

Іван: То теє, як його, Юлько такий співак, а я лише теє, як його...

Юлько: Ти не теє як його, але кажи отверто, що ти співаєш краще від мене, я не погніваюсь.

Андрій: Обасте гарди, тимчасом будьте здорови.

Євка: Треба до церкви, бо гнес велика отправа, але не забудьте, паничу, про нас.

(Гурт розходиться. На сцені зістають лише Юлько та Іван).

Іван: Знаєш, Юльку, красавиця, теє як його.

Юлько: Котра? Мати чи дочка?

Іван: Та теє як його, обі, але дочка перша кляса.

Юлько: Ну, тільки не дуже захоплюйся, бо зі мною матимеш діло.

Іван: Як це, теє як його, з тобою?

Юлько: А зі мною. Це ж моя наречена.

Іван (зробив великі очі): Тво ....я, теє, нар... наречена? Теє, як його, я тебе не розумію.

Юлько: Щож тут незрозумілого? Ганя моя наречена.

Іван: Як це? Хлопка?

Юлько: А ти з якого роду?

Іван: Я теє, як його, з хлопського, але ти?

Юлько: Я попівський син, але це мене не бентежить зовсім, хіба ми діти не одної матері...

Іван: Та воно правда, теє, як його, але то на те ти здавав матуру і про університет думаєш, щоб врешті решт аж з хлопкою женитись? Хіба, що вона дуже багата?

Юлько: Така, як усі сільські дівчата, має два-три морґи поля, дістане в придане може ще корову, скриню, перину, — дуже роботяща.

Іван: Ну то як, вона працюватиме на ріллі, а ти?

Юлько: Я теж працюватиму з нею.

Іван: То наш університет дідько взяв?

Юлько: Чому дідько взяв? Їдемо, чи хочу сказати, пішки підемо до Львова, записуємось на університет, та будемо далі товаришувати.

Іван: Ні, це теє як його, або я з глузду зїхав, або ти.

Юлько: Ти можливо, але я ні. Ти ж сам признав, що вона красавиця, перша кляса, як ти сказав, то чогож тепер вередуєш?

Іван: Добре, добре, теє як його, але чоловіче слухай, чи на те, щоб з хлопкою вженитись треба аж матуру здавати та ще про університет мріяти, та до плуга і гною не треба ж стільки студій тай ще висолих шкіл, теє..

Юлько: Отут, Іване, ми розходимось у наших поглядах. Якраз на селі треба нам освічених людей, інтеліґентних людей, я хочу покінчити всі школи не на те, щоб здобути собі якусь „посаду“, бо сьогодні такі часи, що можеш мати кілька докторських дипльомів, а ті дипльоми не дадуть тобі ні посади ні хліба, але ми повинні вчитись, щоб для себе здобути всі знання, широкий світогляд, щоб не бути ограниченою людиною.

Іван: Гаразд, все те, бачиш, в порядку, але теє, як його, як ти з такою жінкою підеш між люди, вонаж теє як його, ну, скінчила хіба сільську школу.

(Далі буде.)

Радикальний чорт на стіні.

Коли когось засліпить ненависть до нас, тоді він зумисне знаходить і нагоду і причину на те, щоб нас переслідувати, лаяти, ба й навіть з ножем на нас кинутися. Кажемо тоді, що той „хтось“ шукає собі в нас напасти, що він є нашим зубатим ворогом, а ті причини до напасти не є ніякими причинами, а є радше отим якби чортом, що його той ворог своїми власними руками намалював на стіні й бє в нього аж стіна дрижить... У висліді — чортові аж нічогісенько не станеться, а зі стіни, якщо не завалиться від ударів, то в найліпшім випадку ввесь тинк облітає...

Дволітня боротьба львівських соціялістів - радикалів проти Матірного Т-ва „Просвіта“ була нічим іншим як тільки биттям отого чорта, вималюваного руками радикалів на стінах просвітянської будівлі, бо причин до тієї боротьби — поза тою, щоб просунути до Виділу бодай одного свого годованця — навіть і найменших не було. Тож не диво, що нарешті українському громадянству ввірвався терпець і на останніх Загальних Зборах Матірного Товариства просвітянські делеґати цілого краю навіть не допустили до голосу радикальних крикунів та з найвищим обуренням показали цим шкідникам двері. Котюзі було по заслузі. Але вперті, викінчені на львівському ґрунті радикальні Івани зі ступою — як ми їх в 12-тому числі назвали — перенесли свою розкладову роботу на низові клітини „Просвіти“. Загуло по багатьох читальнях від радикальських і соціялістичних вигуків і повіяло соціялістичним (читай: комуністичним!) духом. Почалися партійні гризні й бійки так, що в цілому ряді місцевостей Матірне Товариство приневолене було опановані радикалами читальні порозвязувати. Що більше, Матірне Товариство мусіло розвязати навіть і одну філію „Просвіти“ (в Рогатині), що її захопили радикали та розпочали в цілому повіті свої анархічні вискоки. І тут можна було запримітити щось дуже прикре: розвязані читальні, згл. радикальські їх виділи, „хтось сильний“ брав „в оборону“ перед Матірним Товариством (!) і завдяки тому ці „виділи“, супереч постановам статуту, зі злорадісним почуттям „побіди“ виконували свої обовязки (Звенигород у Бібреччині й ін.). Та найсумніше, що такому прикрому явищу потурала верхівка радикальської партії й нишком затирала з вдоволення свої руки... Тут уже наглядно можна бачити, що бючи намальованого чорта, радикали розхитали або й завалили неодну стінку в просвітянській будівлі.

Поза газеткою „Громадський Голос“ радикальські редактори видають ще й т. зв. „Самоосвіту“, дешеві, щомісячні брошури з претенсіями до науковости, що їх теж намагаються масово поширювати. Кінь сміявся б з „науковости“ цих брошур, але всетаки ці брошури є дуже небезпечним засобом до затроювання особливо молодих і недосвідчених душ. В цих брошурах радакальські „вчені“ викладають про суспільствознавство, розвиток культури й цивілізації, політику (на Марсі!), свідоме материнство (на хлопський розум: зігнання плоду) і т. ін., і. т. п. Та найбільше плетуть вони про т. зв. природничі науки, тобто найчастіше теревенять про повстання вселенної, про початки й розвиток життя на землі та звичайно найзавзятіше боронять Дарвінового твердження про те... „що людина, мовляв, походить від малпи“... Що декотрі з тих редакторів є дуже подібні до малп, про це переконавсяб наш шановний читач, колиб їх навіч бачив, але річ не в тому.

Пишучи отакі теревені радикальські редактори горлають, що буцімто несуть народові знання й культуру, а на ділі, як запеклі вороги Церкви й релігії, мають одно на меті: підважити авторитет Церкви, викликати в читачів сумніви щодо стійности правд релігійни і тимсамим заганяти несвідомі маси в моральну пропасть безвірництва.

І тут вилазить шило з дрантивого радикального міха. Тут, як на долоні видно, що в наведених обох випадках вони намагаються заволодіти душами мас і повести їх на шлях, що посередно веде в обійми комуни. Отже московський сатрап, під хамським чоботом якого стогне й кривавиться Україна, може тільки полескати по раменах „тутешніх“ соціялістів - радикалів за їхню боротьбу з національно - релігійним напрямком українського галицького життя.

Від Рибня здовж і в ліво та право від шляху Новий Санч — Підкарпаття порозміщувалися вже чисто польські оселі: Згаданий Рибень і майже рівнобіжно з ним — Фрицова.

Дальше: Попардова (на право від шляху), Гамриська (на ліво), Навоєва (здовж шляху). Тут, мимоходом, слід пригадати про переказ, який каже, що між Рибнем а Навоєвою була, в давну-давнину, наша гр.-католицька церква. — Зновуж щодо Навоєвої, то в ній, за панщизняних часів, був осідок управителів навоївських, панщизняних, грабських, маєтностей.

А до неї як, за панщизняних часів, у тій околиці, ключової оселі між іншими, за тихже часів, належали й наші, — почавши від Крижівки аж по Рибень, лемківські оселі.

Туди теж мешканці тих осель мусіли віддавати й відбувати всякі „повинности“ і звідси діставати позволення на женячку; словом — бути підданими кожночасних, тодішніх, властителів Навоєвої.

Тутже стояв відділ піхотнього ґрабського війська. — А властителями згаданих наших, — до панщизняної Навоєвої з мусу приналежних, осель стрічаємо: Браніцких, Санґушків, Любомірських — один з Любомірських Станіслав крім інших титулів титулував себе, у своїх грамотах, воєводою українських земель (в ор. руських). Останнім з властителів давної Навоєвої був і ще до теперішніх часів тут заховався — Стадніцкі.

За знесенням австрійським цісарем Фердинандом, 22. IV. 1848. р., панщини, маґнацька власть до селянських осель і їх мешканців упала.

Та тавро панщизняної неволі осталося на душі нашого хлібороба до нинішного дня. Він, той живитель інших суспільних верств, до нинішнього дня ще не розпростер своїх життєвих крил до належного і свобідного лету, але остався сон-

ною, байдужою, пригнобленою і, не віруючою в свої сили людиною. Дослівно, над ним ще царить неволя духа.

За це, при знесенні панщини „грабйове" неконечно потерпіли. — Ось приміром і навоївський грабя крім гарного замку в Навоєвій має ще багато піль, а ще більше лісів. Крім того має ще, в Навоєвій, може найкращий у Сандеччині паровий тартак, на якому свойого часу лемківське дерево, різали жиди.

Великим ділом було знесення панщини. Вже на саму згадку про це кожний хлібороб теплим словом згадає того цісарика, котрий розкув сірий народ з панщизняної неволі. І цілком слушно, що таке діло остає невмірущим споминоом. Але слід тут навести, що того австрійського цісарика до знесення панщини таки не конечно привела доброта. Куди більше змусіли його до того обставини. І то не будьякі обставини.

Саме тоді на заході Европи розгорівся світ, а невдоволений сірий народ підняв за свої життєві права проти маґнатського самовладства смертельну борбу. А тойже революційний гомін загостив власне і до тодішньої Австрії, до якої між іншими, належали і наші Землі. В Австрі стало горячо. Габсбурґський трон почав тріщати. А з цього власне задумали скористати пани-поляки, щоб відірватися від Австрії.

В таких то якраз гарячкових обставинах згаданий австрійський цісар пригадав собі працюючий нарід яко підпору для свойого трону та щоби собі тойже нарід для тогож трону приєднати, вніс, згаданого року цілковито фізичну панщину.

Ще мимоходом належить пригадати, що два літа перед знесенням панщини, Австрія, занюхавши, що тії власне пани - поляки підготовляють проти неї повстання, штудерно підбурила польських селян проти тихже польських панів, а ті польські селяни майже по цілому краю кинулися на тихже, приготовляючих проти Австрії повстання, панів і справила їм криваву різню.

Тої чорної „рабації" в польській історії мабудь не було би: якщо не булоб панщини, та польський пан обходився з хлопом по людськи, дбав, щоб не тільки йому, але і хлопові добре жилося, і, не лише він, але і хлоп був би хоч трохи освічений.

(Далі буде). **Никифор.**

СЕЛО ПЯТКОВА РУСЬКА,
повіт Добромиль, почта Жогатин.

В нашім селі є три читальні, одна в середині села „Просвіти", а дві по обох кінцях „Рідної Школи". В долішному кінці вибудували будинок давніше, а тепер будують в середині і в горішному кінці. Бажаємо успіхів якнайкращих Пятковій Руській. Лише працюйте дальше. Не забудьте і про присілок Залазок. Чи вже пробудився, чи спить?

Гість.

ДО ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ

належить обезпечити від огню також господарські знаряди, живий інвентар, хатню обстановку, одяги, білля і т. п.,

в Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Нові книжки

НАСЛІДУВАННЯ МАРІЇ, зладив о. М. Ф. ЧСВВ., стор. 118. Ціна 30 ґр + 15 ґр. пошта. Прегарна й пожиточна книжечка! Особливо цінна для тих, що хочуть вести побожне життя, по приміру Небес. Цариці-Марії. Книжечка ця, прикрашена гарним образцем Пречистої Діви Марії, має вигляд малого, гарного й вигідного молитовника. Кожна сторінка провадить нас ще блище й блище до Ісуса і до Марії. Поручаємо її в першій мірі членам Марійських Товариств. З нею не повинні вони ніколи розлучатися.

ЗЛОЧИННА ІСКРА — про лиху книжку й пресу написав М. Чернець, Жовква 1938, стор. 48, ця книжечка необхідний засіб протиставитися ворожим затіям на душу українського народу, яку різні лжепророки зводять на манівці обридливою лектурою, безбожницькими книжками. Не уявляємо собі парохіяльної бібліотеки без цієї цінної книжки, ні правдивого християнина, що не перечитав би собі та деяких місць у цій книжечці не навчився б на память! **Ю. Т.**

ВЕЛИКА РЕФОРМА Чина Св. Василія В. 1882 р. о. М. Коровець, ЧСВВ. Ч. IV. Жовква 1938.

—o—

Коси і серпи „ЦЕНТРОСОЮЗ" таки найкращі

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Др. Ф. К.: ми не одержали Вашої книжечки п. н. „Юнацькі серця". Статтю про діяльність о. П. Ш. зі щирою подякою одержали; піде зі знимкою о Ш. Привіт.

Вп. Михась З.: слухалець ані апарату не маємо. Фот. апарат маємо, але його нам треба. Самоосвітників теж не маємо, але за те інші книжки Вам вислано. Чому пишете, щоб присвятити окрему сторінку для молодих юнаків, та же ми кожний допис використовуємо. Пишіть. Щиро Вас і Вашого Тата поздоровляємо

Вп. Богдан Молотник з Пельні: має заплачену передплату по кінець 1938 р. від п. Бобака із Суд. Вишні. Привіт.

—o—

ХТО НАПРАВДУ РОЗУМНИЙ.

В читальні розговорилися про те, хто в селі найрозумніший. Один каже, що цей розумний, другий вказує на іншого. Але секретар читальні озвався: „Ви називаєте того то тамтого мудрим — але не можете знайти чоловіка, на якого всі сказали би однозгідно: той направду найрозумніший!" — „Ну, то що ви скажете?" запитали секретаря. — „Я скажу, що понад усі ті розуми є ще один розум, практичний життєвий, і тільки чоловіка з таким розумом можете назвати найрозумніший. Я знаю одну мудрість, яка перевищає і скріпляє всяку іншу мудрість. Бо треба бути не тільки розяумним в одному, але і вміти забезпечити те, що тим своїм розумом чоловік надбає..." — „Про якуж мудрість ви думаєте?" — запитали всі цікаво. — „Та мудрість то ощадність!" — сказав коротко секретар. „Покажу Вам на прикладі.

Михайло справді розумний, бо не тільки добре господарить, але й дбає щоб себе забезпечити на гірше і побільшити своє майно. Всі знаєте, що він уже з десять років складає свої ощадности в нашім Земельнім Банку і прикупив собі землі за ті ощадности і все ратує себе тими ощадностями в крайній потребі, коли всі ви мусите зазичуватися в лихварів. Оце в мене розумний чоловік. І добрий громадянин, бо ви знаєте вже, яку користь приносять ощадности, зложені в наших рідних банках, не тільки щадникам, але і загалові..." Всі признали секретареві правду — і рішили здоганяти Михайла в його життєвій мудрости. І небавком уже неодин став щадником Земельного Банку Гіпотечного, — бо така ощадність то правдива мудрість, яка приносить користь не тільки тому розумному ощадному, але й цілому народові! **(Ю).**

Щурів нищить **Ратина і Ратиніна.** Миші пільні нищить **Мишина.** Вживана в цілому світі.

„Серовак"

Сп. з О. О.

Львів, ул. Сенаторська ч. 5.

Відповідальний редактор **Олександер Костик.** — Видавець **Мр. Б. Бородайко.** Начальний редактор **Ю. Тарнович.**
З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10. **Редаґує Колеґія.**

Наш Ґемко

РІК V. Ч. 15 (111)

Львів, 1-го серпня 1938.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Їх Ексцеленція Кир Йосафат Коциловський в асисті Духовенства й вірних на празнику св. Апост. Петра й Павла перед церквою в Криниці.

Вічний скиталець.

З ЯСЕЛКА ВИЙШОВ, ДО ЯСЕЛКА ВЕРНУВСЯ...

Останньою місцевиною, до якої знову назначено вічно переношеного Всеч. о. Даміяна Дзяму, є Яселко, згл. Ясель, риманівського деканату. Звідси то, як вже нашим Читачам добре відомо, перенесено його в 1936 р. до Розділя, відтак до Чорнорік, до Королика Волоського, до Милика, до Ждині, а біжучого року, гейби переїхавшися на карузелі, вернув тяжко досвідчуваний, але таки незломний і непоборний Всеч. о. Дзяма знову до Яселка.

Вміжчасі, як кажуть, звільнили його „москалі“ з душпастирської служби, а кинувши йому 50 зол. місячно, відправили його на „пенсію“. Одначе Всеч. о. Дзяма мав проти цього „указу“ внести відклик до Апостольської Столиці і виграв. З мести назначено його до Яселка, мовляв, нарід його не схоче... А тимчасом усе добре уложилося, — Богові на славу, вірним на духовну користь, а „москалям“ на сором і пониження....

ПОЖАР НИЩИТЬ НЕНАДІЙНО НАШІ ГОСПОДАРСТВА

тому хоронім і забезпечуймо своє майно, асекуруючи від огню також свої движимости (хатню обстанову, господарські знаряди, живий інвентар, пашу і збіжжя) в

Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, вул. Руська ч. 20.,

яке за дрібну оплату виплачує повне відшкодування за втрачене майно

ПІСЛЯ ПОХОРОНУ НАЧ. ВОЖДА У. Г. А. ҐЕН. ТАРНАВСЬКОГО. ЦІЛИЙ КРАЙ В ЖАЛОБІ.

До „Ділового Комітету“ похоронів Начального Вождa наспівають у безнастанній черзі вісти про урочисте святкування памяті пок. ґен. М. Тарнавського на терені цілого краю, на Закарпатті та еміґрації. Скрізь відбулися жалібні богослуження і панахиди. Нема ніде такої навіть найменшої національно свідомої української закутини яка не дала б зорґанізованого вислову національній жалобі.

До ділового Комітету наспіли сотні кондолєнційних письм і телєґрам особливож від усіх тих, які в якийнебудь спосіб були перешкоджені взяти особисту участь у похоронах бл. п. Пана Ґенерала.

Заходами Ділового Комітету появиться незабаром книжка-альбом про останні хвилини Пана Ґенерала. У ній буде зібране все те, що відноситься до кінця життя Ґенерала та світлини з його життя. — Незалежно від того, окрема редакційна колєґія приготовляє пропамятну книгу про цілість життя бл п. Ґенерала. —

ЗМІНА НА ВОЛІ НИЖНІЙ БІЛЯ ЯСЛИСЬК.

З Волі Нижньої б. Яслиськ зістав несподівано з невідомих причин наперід до Чорнорік, а відтак до Вірхомлі перенесений б. місцевий завідатель, Всеч. о. Володимир Худик. На його місце назначено в характері пароха Всеч. о. Володимира Костишина, досьогочасного завідателя парохії в Чорноріках, короснянського деканату. З довершеної зміни, яка на Волі Нижній була дуже очікуюча й пожадана, як також і з нового о. пароха парохіяни на Волі Нижній і Вижній загально вдоволені.

Юрій Скоморовський.

Ювілейний рік християнської України.

Весь Український Нарід на всіх землях, на яких він мешкає, з виїмком тих, де лютує сатанська влада московських большевиків, святкує величаво й торжественно цього року великий і пропамятний ювілей... Це 950-літній Ювілей Християнської України, який на всіх українських землях буде тривати від дня 14. серпня 1938 року до дня 14. серпня 1939 року. Дня 14. серпня цього 1938 року минає 950 років від хвилі, коли за славного й могутнього українського князя-володаря, св. рівно-апостольного Володимира Великого, наша історична Русь-Україна приняла св. хрищення й віру Христову. Було це, як загально принимають історики, 988 року.

Вправді вже до того часу знаходило християнство доступ на Україну. Вже за київських князів Аскольда й Дира та Ігоря, навіть між княжими дружинниками, були на Україні християни, котрі в договорах тих-же князів з греками присягали на хрест. Християнкою була теж і бабка св. Володимира Великого, київська княгиня, св. Ольга. Одначе християнство на Україні мало ще тоді лише одиничний, так сказати б приватний характер. Його приняли і практикували тоді лише одиниці, але не признавав ще загал населення держави, який був ще тоді поганський. Наші предки були вправді й тоді релігійними людьми. Але не були віруючими в значінню християнським. Вони вірили в ріжних богів, яких собі витворювали власною уявою, вирабляли їх з мертвих, матеріяльних предметів, приносили їм ріжні, навіть криваві жертви, та їх почитали. Не дивниця, що внаслідок такого суєвіря й ложновіря панувала в державі загальна релігійно-духова темнота, морально-обичаєвий занепад, культурний застій, безпросвітність і зацофання.

Цього сумного стану не міг не знати та належно не оцінювати такий розумний і предвиджуючий володар, яким був український великокиївський князь Володимир Великий. Удержуючи живі зносини з чужими, сусідними і дальшими державами, бачив він, як ці держави та народи ростуть високо у силу й розвиваються та як вони цей свій розвиток, силу і поступ завдячують якраз християнській вірі. А вже найбільшим блеском своєї всесторонньої краси, могутности і слави притягала його тодішня Византія, з якою цей наш хоробрий український володар оставався в безпосередніх і безперервних зносинах, та яку мав нагоду краще та блище пізнати. Тому не дивниця, що цей проворний князь, бажаючи піднести на вищий ступінь культури й духового розвитку свою велику державу та цілий український нарід, рішився приняти — враз з усім тим народом — християнство — і то християнство з Византії з усім його східним блеском, багатими традиціями і славою. Це, як загально приймають історики, мало статися в місяці серпні 988 року, коли то князь приказав загально христити киян в ріці Дніпрі, принявши вже сам перед тим хрищення.

У звязку з тою величньою подією в нашій рідній історії оставили нам літописці цікаві оповідання про те, як то князь Володимир Великий посилав своїх послів до ріжних країв, щоб наочно переконатися і провірити, котра віра найліпша, та як то він вкінці рішився приняти Христову віру з Византії. Після іншого знов оповідання приходили до князя посли з ріжних держав і народів, намовляли його, щоб приняв їх віру. Одначе до тих оповідань належить віднестися стримано, бо вони мають більше леґендарний характер.

Приняття і поширення св. Володимиром Великим християнства в великокиївській державі мало епохальне значіння для історичної Руси-України, та для цілого українського народу. Воно принесло першзавсе релігійнодухове відродження для наших прадідів. На місце бездушного і безцільного балвохвальства прийшла жива і продуктивна віра в правдивого Бога. А з цею спасенною вірою спливала на наш нарід Божа ласка, відродився його дух, оздоровилися обичаї, зросла набожність, скріпилися всі чесні і благородні стремління та сили народу. Ціла благословенна і широка Земля Українська покрилася зчасом густою сіткою величавих і прекрасних Божих храмів, котрі стали для народу не тільки порядочним місцем релігійного Богопочитання і культу, але безпечним духовим захистом у днях його горя і смутку, в днях щастя і терпінь, в днях неволі і загальної всенардньої поневірки. Тут, оживлений релігійною вірою, шукав наш нарід потіхи та розради, тут благав у Всевишнього помочі й рятунку. Тут будував і кріпив свою надію на кращу будучність, тут на незнищимих скрижалах Божої правди і заповідей Його розгрівав і сталив свою любов до Бога і до своєї рідної Батьківщини.

Зерно Божої правди не зістало надаремно засіяне в душах і серцях наших предків. Це зерно скоро сходить, розрастається, процвітає та видає багатий овоч. На історичній Руси-Україні повстає і розвивається цвіт християнського життя, монашество, а сильно закорінена в душах наших предків християнська віра та правдива і жива християнська набожність видає святих. І так стає святим, що своїми заслугами дорівнює Апостолам, вже сам могучий володар і христитель України, святий рівноапостольний князь, Володимир Великий. Він своїм високим розумом та своїми великими і численними заслугами й ділами, незрівняним блеском безсмертної слави окрив нашу рідну історію і наш нарід... Київські печери зароїлися від святих подвижників, пустинножителів і монахів, що їх — так сказати б, — від своєї кости і крови видала благословенна Земля Українська і рід український, Богові на славу, а на щастя рідній Батьківщині. Поганська колись столиця Руси-України перемінилася з часом — під благородним і життєдайним подувом християнства, — на християнський, Золотоверхий Київ, повний величавих Божих святинь, на скарбницю наших прабатьківських християнських передань, притягаючу своїм блеском, величю і красою...

Християнство дало нам теж товчок й основу до розвитку нашої національної освіти і культури. З церковних і християнських рядів походять наші перші письменники і літописці. Християнські манастирі стають першими осередками нашої освітньої культури, а святі і церковні книги першим кроком

для нашої народньої письменности й літератури. Християнство зі своїми невичерпаними духовими й моральними цінностями і пребагатими засобами закріпило в нас свідомість свойого походження, свойого високого достоїнства і призначення, усвідомило нам наші завдання й обовязки зглядом Бога-Творця, зглядом нашої Батьківщини і людства. Захоронила нас вже нераз перед загладою та кріпить нашу віру й надію на кращу будучність!

І чи ж не варта є 950-літня річниця заведення того християнства на Руси-Україні, — річниця, котру переживаємо в періоді нашого чи не найтяжчого в історії всенародньо-го лихоліття, — чи не варта вона цього, щоб її відсвяткувати як найторжественнішим **Святом Ювілеєм?!** Лише силою і під святим знаменем християнства зможемо побороти всі труднощі, горе, терпіння і небезпеки, що їх нам принесло це наше загальне лихоліття... Тож в гору підносім серця! Христовою вірою і силою двигаймо наш хрест! Гідно і достойно відсвяткуймо великий Ювілей; кріпім в собі надію на поміч з високих небес! А прийде до нас День Господній, День великий і благословенний, День нашого відродження

——o——

Засновуймо дитячі садки.

„Раз добром налите серце ввік не прохолоне...“

Вже більше сто років тому назад німецький вчений Фребль почав досліджувати душу малої дитини й відкрив, що вже в третьому, а найпізніше в четвертому році життя дитина починає на свій лад думати. І зробивши отаке відкриття, Фребль почав уперто домагатися того, щоб усі німецькі діти могли бути виховувані вже в дошкільному віці. Таке домагання вченого знайшло повне зрозуміння серед культурного німецького громадянства і згодом ціла велика німецька держава вкрилася густою сіттю діточих шкілок т. зв. фреблівок, названих на честь вченого, або на нашій нинішній мові -- **дитячих садків.** Зазначуємо ще раз, що це сталося в культурній Німеччині добру сотню років тому назад і, очевидно, триває без змін до сьогодні.

Битий політичним і господарським лихоліттям український народ під зглядом культури, силою тогож самого факту, лишався завжди позаду інших народів. Аджеж ще так недавнечко не було в нас шкіл навіть для дітей у шкільному віці й самозрозуміло, що не могло тоді бути й мови про дитячі садки. Своє народнє, середнє та вище шкільництво галицькі українці вибороли собі та розбудували щойно на короткий час перед світовою війною, а заходи для масового поширення дитячих садків розпочали щойно в останніх роках. І треба признати, що ці заходи увінчалися чималим успіхом, коли зважити, що мимо різних перешкод тільки на терені самої Галичини минулого літа було чинних понад чотириста таких садків.

Як під кожним іншим оглядом, так і під оглядом основування дитячих садків наша гарна Лемківщина на жаль лишається по самому заді. І тоді, коли згуртована в садках дітвора в галицьких селах радіє безтурботно-невинним і найкращим своїм життям, коли віддана майже материнській опіці **рідної вчительки** у чистоті заєдно перебуває, навчається перших чеснот, першої молитви, любови й пошанівку батьків і рідного краю, співу прекрасних рідних пісеньок, віршів, повних любови до всего, що наше, рідне, українське і забав життєрадісних на свободі — тоді отой найніжніших цвіт зеленої Лемківщини, її дітвора, того всего не має й позбавлена будьякої опіки, особливо підчас жнив попід тинням у порохах і брудах валяється, а нерідко і каліцтво своєю нерозвагою на себе стягає...

Тому найвища пора, щоб ще цього літа села Лемківщини зарої-лися від дитячих садків. Не можна і гріхом є відбирати нашим найменшим те, що їм, Богом і правдою кажучи, належиться. Тай першусього треба памятати, що того всего, чого дитина в садку научиться, родичі не всилі її научити й ні вода, ні вогонь ані збійник в дальшому житті не забере з її душі тих скарбів, що їх засіє в ній перша **рідна наука** в садку. Бо сказав найбільший український душезнавець Шевченко, що **„раз добром налите серце — ввік не прохолоне“!**

Пошана за працю.

Як замітний і похвальний прояв хочемо занотувати вислів вдяки зложений Старшиною Кружка Р. Ш. в **Сяноці** для о. декана Івана **Цегелика.**

Дня 16. червня 1938 запросила Старшина Кружка Р. Ш. в Сяноці видніших громадян, присвячуючи частину засідання святочній згадці заслуг і праці о. дек. І. Цегелика, що в ньому, 1938 р. обходить свій потрійний ювилей: 60-ліття свого народження, 30-ліття священства й 20-ліття деканства. Достойний ювилят присвятив багато часу і праці рідношкільній ідеї. Від 1927 р. був постійно членом Контрольної Комісії Кружка Р. Ш. в Сяноці, а як відомий з ніжної поведінки й громадянської розваги був покликуваний нераз до справ, що вимагало особливо довіря до особи. Піднеслу промову з приводу так знаменного ювилею виголосив голова Кружка Р. Ш., д-р Степан **Ваньчицький.** У промові підніс він заслуги ш. ювилята й іменем української ідеї висловив щире признання для нього та зазив, щоб він і на дальше чинно піклувався справами Рідної Школи. На памятку цеї замітної хвилини вручила Старшина світлину своїх членів з власноручними підписами. По відспіванні многоліття промовив достойний ювилят. Він подякував за цю милу несподіванку й запевнив, що це виріжнення його особи остане також одною з причин, що приневолюють його працювати для добра й розвитку Рідної Школи.

У зворушливому настрої пішла дальша ділова частина засідання

(Рідна Школа).

Незалежний, національний журналик

„ДЗВІНОЧОК“

це найвірніший друг і приятель українських дітей. Це найкращий вчитель української дитини дошкільного й шкільного віку.

Містить: оповідання, вірші, сценки, пісні з нотами, забави, загадки, ребусики, світлини, мистецькі кольорові рисунки, тощо.

„ДЗВІНОЧОК“

Львів, вул. Косцюшка 1 а.

Передплата на рік тільки 2 зл., а зате має дитина 12 дуже цікавих і гарних книжечок.

Новинки

З днем 1. серпня ц. р. перестав бути видавцем „Нашого Лемка“ п. мр. Б. Бородайко; його місце займає Юліян Тарнович, начальний редактор цього ж часопису.

Обережно з оружжям. 16-літній Василь Роздільський з Перегримки коло Змигороду бавився фльобером так необережно, що застрілив нехотячи свого товариша Степана Серпяка, який зараз помер.

За комуну пішов сидіти на 4 роки Степан Каміньскі, засуджений на тюрму судом в Ясліі.

Мають чим хвалитися! Преса подає вістку, що в Америці зробили такі скорострільні, які продовж одної хвилини дають 460 стрілів. І це має бути культура?

Не хоче жити 30-літній Абрум Гірш кравець з Нового Санча. І тому недавно скочив із залізничого моста в Н. Санчі до Дунайця, що утопити своє горе; але пригідні молодики витягли відважного жида на беріг і він дальше мусить кравцювати.

Гинуть бджоли. Пишуть нам з Лемківщини, що з невідомих причин вигибає багато пнів і бджоли не позаповнювали якслід улиїв медом. Причина: зимні ночі, нагальні вітри й часті бурі. Мед буде дорогий, бо мало його.

Хто вбив? У Сяноці найшли під млином непритомну господиню з Доброї Шляхотської. Її перевезли до шпиталю, але вона там умерла, бо мала поломані ребра.

Три дільниці Нового Санча під водою. Ріка Дунаєць під Новим Санчом затопила в першій половині липня дуже значні простори піль і лук, а в самому місті Новому Санчі ріка плинула аж через Стрілецький Парк і площу Йорданівці.

Жиди з Відня тікають до Анґлії. Від хвилини прилучення Австрії до Німеччини анґлійський консулят у Відні видав три тисячі віз на вїзд до Великої Британії (Анґлії). Між виїзджаючими майже самі жиди.

Чи Ви вже подбали про український шкільний буквар своїй дитині до школи на наступний рік науки? Якщо ні, негайно пишіть до Книгарні „Рідної Школи“ у Львові, улиця Сикстуська 20.

Сніг покрив гори в Закопаному в першій половині липня кільканадцятьцентиметровою поволокою.

Овочеві дерева, що їх засаджено при різних публичних дорогах, не видержали проби. Остаточно в багатьох повітах занехано дальші спроби, бо мимо найкращої опіки дерева постійно ушкоджувано. А це все познака дуже малої культури на полі господарки та пошани цінної спільноти.

Окружний суд у Бидґощі засудив німця Брунона Б. на два роки тюрми за те, що він у ресторані сказав, що до Польщі вмашерує незабаром Гітлєр, „аби зробити нарешті порядок у краю“.

У Німеччині від довшого часу брак мяса. Уже другий місяць різники скорочують час продажі мяса на 3 години, бо не мають що продавати.

Катастрофальні зливи навістили стейти Ню-Йорк і Пенсильвенію. Шкоди обчисляють на грубі мілїони.

Батьки й діти — всі під прапор „Просвіти“!

У фабриці льняного промислу в Коросні вибухнув збірник одної з машин у сушарні та знищив машину. Відломки заліза зранили важко робітника Пенцака, якого перевезли в безнадійному стані до шпиталю.

В Комборні коло Коросна бавився над ставом чотиролітній хлопчина Степан Малиновський. Нагло хлопчина втратив рівновагу, впав до води та втонув. Прокуратор притягнув батьків до судової відповідальности за те, що не опікувалися якслід своєю дитиною.

В Румунії подорожіли сильно всі харчеві продукти. Влада визначила максимальні ціни на чорний хліб і мясо.

Присилайте передплату за другий піврік 1938 року! Незабувайте вирівнати свій довжок за книжки.

Чи у Вашім селі є вже дитячий садок? Дбайте за свої діти; хай дитина змалку навчається пошани до старших і рідного народу.

Вживайте кіс і серпів
„ЦЕНТРОСОЮЗ“,
бо вони найкращі.

ДО НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Подаємо до відома Всім нашим Громадянам на Лемківщині, що ми зладили для Вас чудову несподіванку. Ми видали прекрасну повість з лемківського життя під наголовком: „ШИБЕНИЧНИЙ ВЕРХ“ Єроніма Аноніма, в перерібці Ю. Тарновича. В цій повісти описано, як то було в наших горах у 1768 році та як наші прадіди постоювали за свої права.

Хто хоче мати цю вартісну книжку, хай вишле розр. переказом 1.50 зл., а наша Адміністрація негайно вишле йому цю книжку. Книжка має 112 сторінок і друкована на доброму папері.

Друга книжка, що теж тепер появилася з друку, це „МОВА ВІКІВ“ пера Ю. Тарновича, коштує тільки 1 зл. з поштовою пересилкою.

—o—

КАТАСТРОФА ПАСІЧНИЦТВА

Цьогорічний сезон у пасічництві зовсім не дописав. Слоти, сніг і приморозки в квітні та дуже холодні й мокрі вітри в травні сильно винищили й ослабили пасіки. Число пнів при кінці травня було значно менше як при кінці березня Пожитку з лип було теж мало, хоч вони цвили обильно, бо панували часті дощі із студеними вітрами що втруднювали пчолам працю.

ОЩАДНІСТЬ ДАЄ ДОБРІ ЖНИВА,
коли складати ощадности
в **„ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ“ у ЛЬВОВІ, ул. Словацького 14.**
Філія Банку:
Станиславів, ул. Собіського 11.

ПРИПАДОК. ЧИ НАРОШНИЙ ПІДПАЛ.

Дня 13. липня, ц. р. рано стала нагло горіти поставлена зараз при дорозі, деревляна, приходська стодола в Суровиці. Вогонь завчасу погашено. Можливо, що вогонь знявся з недокуреного папіроса хоч не виключений нарошний підпал з боку тих, перед котрими ні курка, ні качка ,ні індик, ні гуска не може остатися на приходськім подвірю; бо де можуть і що можуть, крадуть...

В московських парках і городах нема лавок ані освітлення. Там діються несамовиті річи, як рабункові напади, неморальні річи, крадежі й т. д.

Бібліотека Лемківщини

1) Юліян Тарнович: ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ (на вичерпанні) ціна 3.00 зл.
2) Іван Бугера: УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ „ 0.80 „
3. Франц Коковський: СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ „ 1.00 „
4) Юліян Тарнович: ІСТОРИЧНІ ПАМЯТКИ В ЗАХІДНІХ КАРПАТАХ (сконфісковане)
5) Роман Антонович; ЯК ГОВОРИВ БЕСКИД (у друку)
6) Остап Мисевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД У БОЙКІВЩИНІ „ 1.50 „
7) Іван Шевчик-Лукавиченко й Юліян Тарнович: ПІСНЯ БЕСКИДУ „ 1.60 „
8) Єронім Анонім: ЛИХО НА СВІТІ (переробив Юліян Тарнович) „ 0.40 „
9) Юліян Тарнович: МОВА ВІКІВ „ 1.00 „
10) Мр. Володимир Кліш: ТВОРІМ СИЛЬНІ ОСНОВИ „ 0.40 „
11) Єронім Анонім: ШИБЕНИЧНИЙ ВЕРХ (переробив Юліян Тарнович) „ 1.50 „
12) Юліян Тарнович: ВЕРХАМИ ЛЕМКІВСЬКОГО БЕСКИДУ (накладом „Плаю") „ 1.20 „

Всі книжки замовляти в Адміністрації „Нашого Лемка", Львів, ул. Новий Світ 22; гроші посилати розрахунковим переказом ч 141. з дописко ю „БІБЛІОТЕКА ЛЕМКІВЩИНИ". Кольпортерам даємо опуст. Читачів у Канаді, Америці, Франції просимо фундувати книжки „Бібліотека Лемківщини" своїм Братам у Старому Краї. За всі дванадцять книжок з пересилкою закордон числимо 4 ам. доляри, або рівновартість на краєві гроші. Книжка — це найкраща запорука кращого завтра. Тому в кожну українську хату — українська книжка!

ГОТОВІ ПРОГРАМИ

до ювілейних святкувань у 70-ліття „ПРОСВІТИ".

По всім краю йде клич, ушанувати „Просвіту" в її 70-літні роковини відповідними святами. По містах і селах іде гарячкова робота, всі свідомі люди стараються причинитися до гідного відсвяткування Ювілею. Одні вже уладили таке свято, інші заклопотані складанням програми. Та всім приніс милу несподіванку місячний журнал „Просвіта". Він же при кінці квітня (в ч. 1—2) подав повну програму і тексти для вшанування „Просвіти" молоддю (День Української Молоді), а тепер (у ч. 3—4) приносить повну програму на День Українки Громадянки, себто на вшанування „Просвіти" українським жіноцтвом. Зачуваємо, що навіть деякі з тих установ, які вже владили були Ювілейне Свято, тепер приготовляють друге на зразок, як подає журнал „Просвіта". Бо ж тут подана не тільки програма, але й повні тексти: промова, реферати (два до вибору), просвітянські, народні, стрілецькі й інші пісні для хору дорослих і навіть дітей, сольові і гуртові рецитації для дорослих і дорасту, вибір гагілок, програма для орхестри, сценічні картини, навіть танки і гарна ритмічна гра „Ясні сонця". А пісні з нотами, сценки з плянами, ритмічна гра з ілюстраціями, що зображують всі рухи гри, і з нотами до рухової пісні. На кінці зображена жива картина. Як на початку зшитка подана підготова до свята, так при кінці подані вказівки про уладження сцени і прикрасу домівки з численними зразками прикрас, зі смеречини, виріжків, ручників, вінців і т. п. Справді, дуже влекшив нам журнал „Просвіта" уладження Ювілейного Свята, треба тільки вміло покористуватися ним. За двома першими підуть небавком і дальші такі зшитки журналу з програмами на Ювілейні Свята „Просвіти", а саме на День Господарства, День Народньої Грамотности, День Усенародньої Тугости, Загальне Свято „Просвіти" і т. д. З тих зразкових програм, які вже приніс і ще принесе журнал „Просвіта", можемо гідно вшанувати „Просвіту" всі: старі і молоді, чоловіки і жіноцтво і всі загалом і то так на сцені, як і під отвертим небом! Нехай же в кожній читальні, кооперативі й іншій установі знайдеться журнал „Просвіта" і нехай знайдеться в руках кожного українця, що бажає причинитися до вшанування Ювілею не тільки на словах, але і на ділі, бо цей журнал придається не тільки як основа програми свята, але й цікавий він до самого читання одинцем та гуртом. Як без журналу „Просвіта" не уявляємо собі правильної роботи в культурно-освітній установі, так особливо без програми (і без тих, що ще без останніх двох подвійних чисел вийдуть) не уявляємо собі добре складеної програми і взагалі достойного відсвяткування Ювілею „Просвіти". Ціна поодинокого зшитка „Просвіти" з програмою тільки 1 зл. Та варто, щоб цей журнал усі установи (головно ж читальні і кооперативи) та всі культурні працівники на місцях точно передплачували (річна передплата 5 зл.). Владжуймо Ювілейні святкування, а передовсім тепер День Молоді та День Українки-Громадянки в журналу „Просвіта" (ч. 1—2 і 3—4 з 1938 р.). Журнал можна передплатити або поодинокі числа замовити, вплачуючи належитість на адресу: „Просвіта" журнал, Львів, Ринок 10/І.

Наталко! Всего добра з нагоди вродин Сина. Радію, що Ти й Дитина здорові. Вашу адресу вислала я до Пром-банку, щоб передали малому уродинову книжечку. Хай від перших днів привикає до ощадности. Одночасно і від себе вложила я на книжечку малий дарунок, щоб згадав часом тету Люсю.

І найдрібніша послідовна цілева ощадність

в ПРОМ-БАНКУ

Львів, Ґродзіцьких 1. І. п.
тел. 292-15, 200-15.
дозволить відчинити самостійний варстат праці.

Гр. Гануляк.

З правого боку дишля..

Іноді опинився я на торзі в Риманові.

Риманівські сторони я знаю від дитинства, тому одного торгового дня пішов я до місточка Риманова поглянути на ярмарок. З Живця до місточка переїхав автобусом, та висівши на ринку, розглядаюся довкруги. Риманів стоїть на горбку, з котрого видко всі околичні села. На схід: Синів, Одрехова, на північ Вороблик, на захід Климківка, а на полудне Живець і Дошно. З усіх сторін їдуть фіри, та йдуть пішки наші селяни з клунками на плечах, — усе валить юрбою до Риманова. А я стою на ринку, придивляюся і бачу несамовиті дива.

Кожна фіра, на яку лише оком кину, якась неначе пяна. Одна їде зиґзаком від рова до рова, друга стає поперек дороги, інша робить такі рухи, немов минає другу фіру, але тієї другої фіри там нема, що до біса? — Думаю, неьже наші лемки почали і коням давати шпіритайку? Бо досі то вони лише самі пили цю отрую.

Ось дорогою з Дошна їде фіра і зовсім пяна. Мало пяна, але просто сказилася, виїхала на купу шутру, зіскочила в рів, вїхала між городи і десь щезла. На закруті за мостом їде фіра з Вороблика, там теж кінь відай пяний, бо хоч віз порожній, дорога рівна, то фірман йде пішки побіч коня, та наче помагає коневі тягнути віз, а кінь крутись головою, стає цапки, не хоче йти. Думаю спершу, що може яке авто показалось поблизу, але нема ні авта ні іншої перепони, а кінь дуріє.

Куди не гляну, всюди бачу пяні фіри. Або я пяний, або вони. Але я сьогодні навіть не нюхав алькоголю, значить я не пяний, отже пяні рішучо фіри, чи пак коні. Бо наколи б я був пяний, то крутився б мені в очах увесь світ, цебто і фіри і люди. Тимчасом люди без фір є зовсім нормальні, говорять нормально і ходять нормально, лише фіри чомусь то несамовиті якісь, заганяють качки по дорозі, перевертаються, або одні йдуть поволеньки мов слимаки, а інші біжуть, мов скажені. Значиться в Риманівщині пють вже і коні шпіритайку.

Мушу впевнитись, чи мій здогад відповідає правді. Підходжу до одного риманівського обивателя та питаю:

— Що це за диво, що сьогодні по дорогах така суматоха? Чому усі коні такі сьогодні полохливі?

— Що пан з ксєнжица спад, же пан нє ві?

І пішов собі, а я стою, мов дурний.

Тимчасом проти мене їде знов цікава фіра. Віз без дишля, кінь впряжений до воза лише двома постронками, з одного боку коня — ґазда, з другого відай його син, оба тримають конину за поводи, а кінь дріжить цілий, оглядається тривожно, пручається, але якось його ґазда втихомирив і фіра поволіклась на торговицю.

А це хто? Петро Гринда з Висліка, мій старий знайомий, оба ми при війську в Сяноці служили, ще за австрійських часів. Гора з горою не зійдеться, а чоловік з чоловіком може зійтися завжди і то зовсім несподівано.

Але той Петро теж вовтузиться з конем, дишель до половини зломаний, віз якийсь розтеліпаний, а Петро веде коня, мов малу дитину, що ставить перші кроки. Притримує вистрашену конину обома руками, прицмокує гладить по гриві, а конина чомусь гнівається, фиркає, копає, — але я думаю собі, аж топер довідаюсь конкретної правди.

— Здорові були, Петре.

Петро не вспів ще оглянутись до мене, а кінь вже своїть дуба, потім як не кинеться з возом вперід, тратує людей, перевертає жидівські страґани, зойк, гармідер, крик, але якось люди коня вгамували, та я знову приступаю до Петра.

Він, пізнавши мене, зложив руки мов до молитви й каже:

— Йой, редакторцю коханий, якбисте з неба ту хпали, добрі, же вас виджу, піздрийтеся на тоту публику невидану і нечувану.

— Та я бачу, що тут діється, але нічого не розумію. Чому ті ваші коні мов показились?

— Не коні винні, редакторцю, не коні, лем тоти нови порядки. Позерайтеся, штирдесці років їздив я тим возом до Риманова, шитки гори і вертепи я ним зїздив і нич му ся никде не стало, аж му гнеска доїхали кінця тоти придибашки нови. Смотте, який віз розтелепаний, а пів дишля деси г Мочарнім зісталo, анимся не мав часу обиздріти,

Щурів нищить **Ратина і Ратиніна.** Миші пільні нищить **Мишина.** Вживана в цілому світі.

„Серовак“

Сп. з О. О.

Львів, ул. Сенаторська ч. 5.

бом кобилу ратувати мусів, жеби си худобина дашто не зробила.

— А чому дишель зломився?

— Не піде кобилиско з правого боку дишля, жебисте єї ту зараз різали. Кое ходила з лівого боку, як ся сметрит, а барз добрі тягне, редакторцю, поцтива худобина, не норовиста, аж як пришов наказ з ґміни, же хто їде єдним конем, то має запрігати коня з правого боку дишля, то чиста публика. Не знам, кому тото потрібной, жеби касувати одвічний порядок, бо як світ світом, то кое кін ходив з лівого боку дишля, лем то єдно знам, же ани єден кін, ани єдна кобила не хоче піддатися тим новим порядкам. Смотте, що ся ту діє.

— Бачу і дивно мені, що ваші коні такі химерні, що це такому коневі шкодить їхати з правого боку дишля, чи це не все одно?

— Ба, жеби то німина гміла бесідувати, то она ви вам неодной повіла, але розкажте їй, нех вам повіст. На піде і конец.

— Але може ви знаєте, пощо такий наказ прийшов? Кому це не подобалось, що коні ходили з лівого боку дишля?

— Ви ся мене звідуєте, а я вас ся звідам, ви мі то повічте, ви там го Львові повинни тото люпше знати.

— Я чув, що тепер скрізь вчать людей ходити, тай їздити по дорогах, це відай стоїть в звязку з тією наукою.

— Та як вчат, то нех вчат таки, што ся розуміют на худобині троха, то не штука написати пером по папери, же так а так має бити, лем штука коня навчити ходити іначе, а не так, як він привик ходити.

— А чи цей наказ мусить бути

виконуваний навіть тоді, коли кінь казиться і людей тратує?

— Видно, же мусит, бо ми дома запрагаме з лівого боку, бо конина сама стає з лівого боку дишля, але, як виїдеме на дорогу, а здибле нас такий левизор, што пильнує порядків по дорогах, то зараз гальтує, випряже коня з лівого боку дишля і запряже з правого боку і хтоди зачинатся тота публика, што ту видите. Людиска радят си як можут, дехто вишмарив дишель і їде без дишля, але то капарство, люпше уж не рипати, а сидіти в хижі, але то не годен кое дома сидіти, бо треба дашто г місті купити, або дашто на торг вивезти, а ту, як повезеш чловече при таких нових порядках? Та повічте там пану воєводі го Львові, нех ся змилує і скасує тоти порядки, бо што то кому шкодит, з котрого боку дишля запряжена кобила? Знаю, же треба їхати правим боком дороги і так їду, а кобила била кое з лівого боку дишля і далася керувати, як хто хотів, а допіро гнес, не годен дати худобі ради і люде їздят з поламанима дишлями, тратуют других люди і на каліцтво єдин другого приводит.

— Та воно звичайно теорія не йде в парі з практикою, тому й тут припис може бути змінений, — кажу я, — але мені все таки дивно, що ні один кінь не хоче приноровитись до нового бефелю. А я вже думав, що ви поїте своїх коней шпіритайкою і вони всі від тієї отрути показились.

— Редакторцю, любий, ви нас так вічні не ганьбте без тоту пшіритайку, бо ми поволеньку уж єї зошитким зашмариме, і так лем два рази до року пеме.

— Не треба навіть два рази, зовсім її зашмаріть, пийте овочеве вино.

— Може би дос люпше било, лем способу не знаме, як тото вино робити.

— Спосіб знайдете в книжках, я вам пришлю таку книжку.

— Йой, та я би вас не знати як похвалив за тото.

— Не треба й хвалити. Як приїду до вас в гори, то мене погостите вином власного виробу.

— Погощу, редакторцю, погощу, лем ся старайте, жеби коні назад ходили з лівого боку дишля, бо сами видите, якой тя скараня Божей.

Попрощав я Петра Гринду та пустився у свою дорогу, а він почав далі вовтузитись з химерною конякою.

——o——

СВЯТКОВА ВЕЛИКА КОЛО ЗМІЙГОРОДУ.

Через два роки відбубалася тут комасація. Через ці два роки господарі старші і молодші жили у вічнім напруженні, бо тут ішло про поле, землю та життя. При цьому кажуть, що комасаційні інжинери провадили докладну евіденцію, хто які ґазети читає, чи він порядний, чи ні. Це висіло як меч над людьми, бо до чужих не мали довіря, хоч вони на їх рілі мали варстат праці.

По переведені комасації село зовсім змінилося. Повстали нові господарства, хоч значно менші, як були передше. Одні переселились у поле, другі залишилися на старих місцях, одначе кожний з якимсь новим запалом береться до своєї господарки. Гарно, та треба памятати про одне, що з мотикою на сонце нема що вибиратися. „Як би я мав гроші, то знав би що робити" — це не все є правдиве, бо у самій Святковій маєте доказ на деяких особах, які привезли з Америки великі гроші і хоч дещо пробували та нічого не осягнули. Але також у своїм власнім селі маєте другий доказ, що значить орґанізація, спільна праця. Цей кооперативний будинок це найкращий доказ, що і без грошей, при пляновій, витривалій праці можна богато осягнути. Треба тільки одиниць, які були би готові дати працю для добра загалу, а не тільки для власної користи. А хто кричав проти молочарні, як тільки клалося підвалини під нову будівлю?

„Наслідник" говорить багато про згоду. Гарно, та треба це доказати ділами. Тої згоди не видно навіть у відношенні до матушки бо батюшка кінчить „Господу памолімся", а матушка відповідає „Гаспаді памелуй". Хто з вас краще знає? Добре було б устійнити, хоч при помочі лемківського букваря, а як не дасться вирішити спору, то „глаголати кочергою". Єдність конечна і також конечно є іти простою дорогою. Лемко підсміхається і „мотат на баюси", а хто винен? Бідні діти, бо в школі по польськи, а в церкві нещаслива московщина. Язик може покрутитися!

Кожним є ковалем своєї долі, кожний з вас має свою власну думку, тож нехай розбере і в кого добра охота до праці, хай стає до будови кращої майбутности. Ставайте святківяни до зорґанізованої господарської праці над поправою своєї господарки. Може вона на початку буде видаватися дрібна, недоцільна, одначе спільними силами можна богато осягнути. Там, де росло терня, засієте зерно, а жнива будуть належати до вас.

Гість.

КРАМПНА КОЛО ЗМІЙГОРОДУ.

Гарне положення села могло б приманити неодного нашого літника, що бажає милого відпочинку в горах. Колись тут гарно розвивалася читальня „Просвіти". Було понад 30 передплатників української преси. Приємно було на гарних представленнях, де актарами була свідома крампнянецька молодь.

ДОШНИЦЯ КОЛО ЗМІЙГОРОДУ.

Лежить на границі українських і польських сіл. Збірна громада у жидівсько - польському місточку Змійгороди. По комасації селяни починають щораз краще господарити, а рівночасно зростає і свідомість. Разом з цим росте і журба про своє положення, про майбутнє своїй дітей. Ця журба наказує їм самим старатися про себе, бо ніхто інший за них не подбає. Як тільки внесли декларації за рідною мовою навчання в їх школі, опікуни знайшлися в особі місцевого учителя та якогось Дарґана з Крампної. Учитель заявив дітям, що так, як у Франції є французька школа, у Німеччині німецька, так і у Польщі може бути тільки польська. Забув сердега додати, що поляки у Німеччині мають також свої школи і ще більше домагаються.

ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНІ
ВИДАННЯ
ВІДРОДЖЕННЯ

ПАНТНА ПОВ. ГОРЛИЦІ.

Хто мав у руці криницьку „шмату" (шмата бо так називають її самі кацапські недобитки), з дня 7. липня 1938 р., той напевно зауважив статтю під нагол. „Наши села приходят до розуму", де якийсь мамут пробує брехати, мовляв — дивіться — як ростемо (хіба вдолину) розвиваємось, зачинає вихваляти діяльність чит. ім. М. Качк в Пантній, скільки в ній членів, яка праця, а що найважніше осмілився твердити, що кількох пантнянських хлопців заявило охоту вписатися в члени чит. Качковського.

„Господини", кацапські недобитки, коли ж ви такі правдолюбиві, не воюйте брехнею (зрештою ви до того слова привикли). Членів у вашій читальні порахує на пальцях, праці жадної, заложена кількома безхарактерними одиницями, які хотіли тим відімститись за особисті порахунки з свідомими хлопцями нашого села. Де ж та ваша освітня праця, де ж ті розумні члени, де ж ті представлення, концерти, котрі ви даєте (бо так там написано) де ж ті селяни, що щонеділі громадяться у чит. Качк. читають книжки і ґазети (кінь сміявбися з того).

Каже зазначується в Пантній зворот до ліпшого", дійсно можна тріснути зі сміху, в Пантній зворот до ліпшого. Хіба в Пантній було зле, таж Пантна це одно з найсвідоміших сіл Лемківщини. Була колись чит. „Просвіти", був рух, це можемо сказати; що давали представлення, концерти, була праця, Та на жаль розвязали читальню, хай скажуть самі селяни, а не ви. не лише в нас, але всюди на Лемківщині. Одначе дух свідомости не вмер, він живий у серцях пантнянців. Ми свідомі того, що ми є синами і доньками славного українського народу. Село читає українські часописи, гуртується у кооперативі (давніше належала вона до РСУК (гарно навіть розвивається).

Де правда, — зрозуміла не лише молодь, але і старші селяни й селянки. А треба зазначити, що спеціяльно в Пантній рух свідомости перейшов так, що не знайшов опору в старших громадян, і вони, не то, щоб забороняли молодим читати українські ґазети чи книжки, але самі радо горнуться до цього. А спитайте їх, як їм поодбаються українські пісні? А як любили вони представлення, котрі колись давала читальня. Так пантнянці тримайтеся свого вірно, міцно стійте на сторожі віри ваших батьків, і будьте горді, що ви є синами українського народа.

А тепер вернім ще до тих, що ніби заявили, „що мають охоту вписатись в члени чит. ім. М. Качковського". Брехня! і ще раз брехня! Таж це свідомі хлопці, що давно зрозуміли, де правда. Дивуються, що за напасть на них, але щоб доказати своїм односельчанам, що такої охоти вони не виявили, і що нічого спільного не мали із кацапськими недобитками, просять помістити їх підписи на доказ, що це брехня. І хай ніхто не думає, що Пантна дасться скомпромітувати, що дасться збаламутити. Пантна є і буде свідома українська.

Тиханич Дмитро, Петро Слота
Василь Мовчан, Семаницький Семен

Правда в очі коле...

Нічо з цього дівчинонько,
Що ти гарно вбрана;
Рукавички надягнула
Та ще малювана!
І капелюх наділа,
Бо думаєш, що те все
Прикраса твого тіла...
— Не подумаєш небого —
Чи в читальні ти вписана?
І товаришкам до цього
Записатись ти казала.
А голова не є тільки на те,
Щоб у берет її приодіти;
Але на те в світі:
Щоб ум свій просвіщати,
Як то краще б жити!
І душу свою сталити,
Аби кращих днів усім діждати!

Павло Гиряк із Загутиня.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ"

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

МАНДРУЄМО ПО РІДНИХ СЕЛАХ.

З села Вафки завертаємо, знову на згаданий вже гостинець та йдучи ним дальше в напрямі Криниці, по трьох кільометрах ходу знаходимося вже в селі Полянах

Це перше село нашої мандрівки, де, розглянувших очима по оцих сірих нивках, то тут, то там, при хатах і подальше від них бачимо на більших просторах тих же сірих нивок правильно, рівнісінько, рядами, немов би якесь військо, позасаджувані і старанно плекані, гарні, молоді овочеві деревка.

Но але не забігаймо попереду Юрка в гречку, бо ото в долішному кінці тогож села, а на право від дороги якою мандруємо, тягнеться сільська доріженька до села Камяної, яка по двох кільометрах тоїж сільської доріжки за Квочею (лісиста гора між: Берестом, Полянами й Камяною) та Стирминою (така ж гора між: Полянами й Камяною) зо сходу на захід так розселюється, що на заході, через лісистий вершок, межує зо селом Котовом, через котрий має доступ до ґміни Лабової, до котрої, як уже знаємо, й Камяна приналежна.

Ось ми вже у Камяній поселеній в дуже давних часах нашими людьми, а тепер числячій понад 70 чисел хат розположених, до часу комасації обабіч річки Камянчанки, котра, забравши зо собою камянчанський потічок Струнжану, впадає в долішному кінці села Полян до річки Мостиши.

Та нехай же пливе собі ота камянчанська річка і потічок враз з тою Мостишею у свою путь, а ми порівнаймо собі назви поодиноких частей нашої камянчанської землі з такими ж назвами у других наших селах, ото: Чершлі, Явірки, Верх, Гозувате, Воєнне, Діл (лісиста гора між горішними кінцями сел: Камяної і Котова), Баниська, Кізє Ребро та Убіч.

Призвиська камянчанів: Жилич, Жук Ґоґоц, Мерена, Хиляк, Поливка, Прислопський, Тарас, Малиняк, Лабовський, Роль, Єдинак, Щерба, Даляк та Рибеньський. Усіх отих камянчанів в 1877 р. проживало в Камяній 402 душі. А за 60 літ від того часу приросло їх заледві три душички.

У Камяній є дві деревляні церкви, одна православна, а друга гр.-католицька Преп. Мат. Параскевії, вибудована в 1806 р. як також такі два приходства. На греко-кат. церкву 302 літа тому, за тодішнього камянчанського священика Петра Прислопського, подарував камянчанин, Ігнат Лучкович свою рілю, поля (Ігнатівку), котру воно до нині ужитковує.

Зокрема гарний нинішний гр.-кат. приходський мешкальний дімок, який не боїться рябих днів, вимурували камянчани в 1904 р. За це приходські господарські забудування не весело на оцей світ позирають. Також і наша греко-кат. церква у Камяній, сиротою сумує, бо камянчани у відомих часах перейшли на православя.

Крім тих двох камянчанських церков і приходств є ще у Камяній школа та, врешті, ні вмерла, ні жива читальня Качковського. Що до тої камянчанської школи, то вона побудована в 1928 р. і то завдяки українця - лемка Гавриїла Мерени, який вплинув на свідомих камянчанів до її вибудування. А до того, ще, часу научав камянчанських діточок кожночасний камянчанський дяк. У тій камянчанській школі свого часу навчала камянчанських дітей наша учителька Жукова, котра опісля, здається, по причині хитрого „фата моґана“ деяких твердих камянчанів уступила, а на її місце, з часом, прийшла русска учителька. Одначе і вона, чомусь, не довго у Камяній забарилася.

Окремою суєтою декотрих камянчанів є гарний панський ліс, який окружаючи Камяну моргає на тих декотрих камянчанів до себе по семе „не кради“. З чого, деколи, мають вони потім халепу.

Халепа стрінула також свого часу одного камянчанина, котрий винюхавши, що о. Білинський пригосподарив „тяжчий гріш“, загостив на приходство тай „схомянув“ торбину з „гелерами-корунами“, за що потому попав сіромаха в холодну.

Осьтак згрубша горбатою, житейською стежинкою змережувалося сіре камянчанське суспільне життя.

Та чи це тільки так у одній Камяній житейські дні сірих людей таким рубом порубилися? Деж би там! Далебі, що ні! Бож, прецінь, відомо, що майже по всіх тих лемківських оселях, де над їх темним жителем всевладно повівав чорносотенний московський клюв, то там ті чорносотенці, майже, цілковито про освіту для сірої людини не дбали, бо для них ота сіра людина могла собі бути не знати яка темна і забобонна, бодай їх та їх „альфу“: цар — русский, віра — русская, ми — русскіє, — покірно слухала, а тоді вже все було „красіво“. Якщо ті неділимці за деяку суспільну працю коло тої сірої людини і бралися, то чи робили це зле, чи робили добре, то робили це так, щоб з тої усьої їх праці найбільшу користь винесли таки для себе, а найголовніше, щоб через ту працю так маневрувати, щоб не випустити зо своїх рук кермових віжок знад того бідного сірого чолсвіка.

Гей, гей! А оця темна сіра людина, у своїй сірині не вміюча спостерігати тих перемін, які в її душі переводяться і де її запроваджується, часто навіть думаюча собі, що воно, може, дійсно так, як діється, добре діється, машерувала під тим чорносотенним москвофільським клювом там, де її велено машерувати. А наслідки отого москвофільського „маршу“ усім зрячим людям добре видючі... Незакритим є і це, що ота бідна, сіра людина ще і дальше під таким-же „клювом“ подекуди машерує на погибіль.

(Далі буде). **Никифор.**

УРОЖАЙ ТІШИТЬ ГОСПОДАРЯ.

Приємно господареві вийти перед жнивами на ниву і потішити себе дозріваючим збіжжям. Згадає він при тому свою працю і дбайливість та радіє нагородою. Бо ж тут з кожного зерна, що він засіяв буде багато зерен. За свою працю матиме заслужені жнива. Але добрий господар повинен знати, що своє добро може він помножити не тільки сівбою в полі. Він може бути добрим господарем під кожним оглядом. Усюди повинен сіяти здорове зерно. От, наприклад, коли добре виховує і навчає свої діти, то сіє добре зерно, яке також оплатиться йому і його дітям і рідному загалові сторицею. Бо добре виховані й освічені діти — то найбільше багатство родичів і народу. Та при тому повинен памятати і про сівбу іншого більш матеріяльного зерна. Наприклад повинен щадити гріш до гроша в рідним банку. Ми вже писали, як зложений, наприклад, у Земельнім Банку невеликий гріш приносить по роках великі гроші, так, як із зерна ростуть жнива. А заощаджений в рідним банку гріш забезпечує господаря і на випадок неврожаю і помагає йому у вихованні дітей, бо грошам у Банку не грозить ні буря ні повінь, вони все виростуть там для нього і в випадку порятують, а в кожнім разі збагатять його і збільшать його радість при звичайних жнивах.

Зелена галузка.

Спека. Повною куряви, нерівною дорогою тягнуть коні навантажений якимсь великим тягарем віз. На хребтах коней шумою знявся піт від жару сонця і втоми. Але коні далі тягнуть, і задихані обганяються від кусливих сліпаків-бомків, що хмарою кружляють над ними... Та ось візник голосним „ппр-р-р!“ зупиняє коней, йде до першої з краю верби, виломлює з її голови галузку, чіпляє цю галузку на переді дишля і — „вйо“ далі. І здається цьому візникові, що отією галузкою він не тільки затінив докулчиве сонце, не тільки припинив напасть пакістливих бомків, але якби поменшив навіть і тягар на возі... На ділі ж і сонце жарить як жарило, і бомки далі присікаються до коней, що з іще більшою напругою тягнуть свій тягар на призначене місце. Зміна хіба в цьому, що наперед дишля раз-у-раз похитується галузка, а візник сам себе дурить, що Бог-зна яке добродійство зробив для потомлених коней...

Цього наївного візника з галузкою частенько пригадують нам львівські радикали, особливо тоді, коли в своїх соціялістичних мудруваннях заторкуються господарського положення українського села. Всякому відомо, що положення наших сіл під господарським оглядом є жалюгідне. Але й усякий розумний чоловік знає, що в першу чергу **зовнішні причини** були й є виною цього жалюгідного положення, а останнімии часами причинилася тут чимало **„спеціяльна“** рільна політика, що має свій вислів у голосному тепер кличі: „Ані пяди землі в українські руки“!... Відомо теж, що затяжна, триваюча ще від 1931-го року т. зв. господарська кріза, що привела українські дрібні господарства на самий беріг пропасти, має своє джерело в міжнародніх господарських комплікаціях і що за її наслідки треба би було винити хіба цілий світ...

Але для львівських радикалів недоступні того роду міркування. Всі болячки, всю недолю українського села вони виспівують в одній забріханій, демаґоґічній, нікчемній та такій як і вони тупій своїй пісоньці, яка мусить кінчитися заєдно одним і тим самим аж до блювоти нудним рефреном: „виною всьому — мовляв — є українські пани, а ще більше „попи-шкуролупи“ і — „шлюс“! На цьому й вичерпується вся їхня мудрість в дошукуванні причин українського селянського господарчого лихоліття.

Як на вихід з прикрого господарського положення львівські радикали в своїх писаннях вказують звичайно на якісь „спілки“, „народоправство“, „демократію та інші соціялістичні витребеньки, що їх (можна побитись в заклад!) і самі не розуміють, поминаючи найчастіше оту єдину, справжню вихідну, яку запевнюють сільсько-господарська кооперація, станова селянська орґанізація „Сільський Господар“ та підйом загальної культури.

У своїх постійних бідканнях над недолею українського селянина, у вічних шуканнях виновників виключно серед рідного середовища та писанню кепських рад-порад для українського села — львівські радикали понайбільше нагадують отого наївного візника з галузкою. Оті їхні соціялістичні поради для селян значать саме стільки, що для коней галузка на дишлеві...

Вже пяту десятку років „помагають“ отак львівські радикали „бідному хлопові“ (читай: репетують, сваряться, обвинувачують, валять, сіють роздор та ворожнечу!), а дійсної користи й полекші з їхньої „роботи“ якраз стільки, що й з галузки! Творчі національні і католицькі українські уґрупування за останні десятиліття двигнули з упадку й розбудували ціле наше національне, культурне, господарське і політичне життя, ба й сьогодні держать ввесь його тягар на своїх барках, а радикали тільки те й робили й роблять, що пакостили й далі пакостять. Тому ніде з їхніх „трудів“ і сліду ніякого не остало. Бо сказано: „і путь нечистивих загибне“!

Тільки невироблені та несвідомі українські селяни можуть іти за радикально-соціялістичною галузкою. Люди з отвертою головою завсіди пішлють цю галузку під усі чорти, та поралять декому з радикальних слонів замаїти собі нею свою головешку!

Ювілейне Свято „Просвіти“ в Вашій місцевості — це мірило національної свідомости Вашої громади!

Лемківська пісня.

Еміґрація до Америки.

Було колись у нас поле, ей, та жиди [забрали,
Були колись у нас воли, ей, та тато [продали.
Оженили молодого на пустої хати,
И казали: тепер, сину, почни ґаздувати.
Што робити, што чинити? звідки [хліба зяти?
Наняв ся у жида, ей, ґонти виробляти.
Сіджу в лісі, тешу, стружу, ей, [а жінка складає,
О голоді, о холоді, ей, аж ся серце [крає.
Ой, погана то робота, ей, у жида [служити:
А Боже мій милостивий, ей, як на [сьвіті жити?
Изнайшлися добри люде, ей, мудру [раду дали,
Гроший мені пожичили, ей, їхати [казали.
У далеку Гамерику через широке [море:
Там затопиш, вінчували, свою біду, [горе.
А в неділю вранці - рано, ей, ми з [селом пращали,
Як до церкви на утреню, ей, дзвонити почали.
Заворкотів із села дзьвін, ей, всі [дзвони дзвонили,
Пісню пращальну, далекую, ей, [всім нам голосили.
Гори мої, гори мої, ей, дзелени [Карпати,
Хижи бідни, похилени, коли ж вас [витати?
Таки думки спинились мені, ей, [у моєй голові,
Як ударят, трени рушат, ей, будте [всі готови.
Куда везли и де везли, ей, того я [не знаю,
Аж в Гамбурку запинили, — ей, то [памятаю.

„Народні пісні з галицької Лемківщини“ **Ф. Колесса.**

ПАСТА
ЕЛЄҐАНТ

РОМАН ПЕРЕЯСЛАВИЧ.

Три найсвітліші моменти Сянока.

Небагато знаємо про найдавніші часи в історії українського Сянока. Не знаємо теж, якими зверхніми формами проявляв Сянік свою радість в найвеличніших хвилях життя Української, Княжої Держави і Нації. А було таких хвиль чимало... Бо якщо Сянік не памятає світлих діл Української, Княжої, Київської Великодержави, — Держави св. Володимира Великого й Ярослава Мудрого, — то в кожному разі був уже він свідком великої могутньости і слави Української Держави Галицьких Князів за Романа Галицького, Ярослава Осьмомисла, короля Данила, Льва і прочих.

На жаль — про ті світлі моменти княжого городу Сянока нема джерельних вісток. Натомісць деякі спомини з радісніших хвилин в життю Сянока остались в памяти сучасників з новіших часів. А належить тут передусім три такі радісні моменти: Шашкевичівські роковини в 1911 році; Проголошення Самостійної Української Держави над Дніпром і заключення Берестейського Миру з початком 1918 року; Проголошення Української Народньої Республики при кінці 1918 року.

ШАШКЕВИЧІВСЬКІ РОКОВИНИ

В 1911 році святкували галицькі Українці століття уродин духового Пробудителя Галицької Волости, о. Маркіяна Шашкевича, автора памятної „Русалки Дністрової". Святкували уродини Того, що перший ділом навчив нас і приказав нам шанувати, зберігати, любити й боронити — так у прилюдному, як і у приватному житті — нашу рідну, українську, народню мову, та чинно любити свій нарід.

У цьому всенародньому святкуванні не остався позаду й Сянік. Він теж ушанував гідно память Великого Сина і Пробудителя свойого народу.

Свято розпочалося торжественною Службою Божою в сяніцькій, парохіяльній церкві Зіслання св. Духа. Службу Божу в сослуженні священників відправив та відповідну до змісту і поваги хвилі проповідь виголосив сяніцький парох, о. крилош. Омелян Константинович. Тимчасом на площі перед церквою та на сусідніх вулицях і хідниках зібралася непроглядна маса українського народу з цілої Сяніччини і з дальших околиць. Після закінчення Богослуження в церкві став на підвищеній підмурівці парохіяльного дому якийсь промовець - бесідник, який в грімких словах представив зібраному народові заслуги для Галицької Волости о. Маркіяна Шашкевича. Нарід з напруженою увагою вислухав виголошеної промови.

Опісля впорядчики свята стали формувати маніфестаційний всенародній похід вулицями міста. Похід ішов у далину Замковою вулицею, відтак побіч старої військової касарні скрутив він угору на ліво в напрямі будинку пошти та гімназії, а відтак попри будинок „Сокола", Виділової школи і Гоха спрямувався на риманівську вулицю, а звідтам Ягайлонською вулицею пішов на Ринок, де розвязався. Ідучи в поході вулицями Сянока, співав нарід тодішні, народні, українські пісні, як: „Соколи, соколи, ставаймо в ряди...", „Гей там на горі Січ йде..." „Ми Гайдамаки...", „Не пора, не пора..." і т. д. Цілий Сянік був тоді повний розрадованого, українського люду, гомонів від українських пісесень, оживлявся живим українським словом...

Вкінці вечером відбулися у місцевих українських інституціях концерти, реферати й відчити для достойного звеличання чести, памяти та чину Великого Українця... А коли вже свято проминуло й нарід розійшовся спокійно домів, то ще довго, довго видніли на мурах Сянока писані українською мовою плякати про Ювілей о. Маркіяна Шашкевича та про програму шашкевичівських торжеств... Їх ніхто не здирав ані не заліплював..

ТОРЖЕСТВО БЕРЕСТЕЙСЬКОГО МИРУ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ НАД ДНІПРОМ

Дня 22. січня 1918 р. тимчасовий парлямент України, Українська Центральна Рада, проголосив своїм IV. Універсалом самостійність Української Народньої Республики на українських національних територіях, приналежних до бувшої російської царської держави.

Ці події звеличив був теж окремим святочним торжеством і Сянік — враз з цілою околицею. І так в дні 10. березня 1918 року відправлено в сяніцькій катедрі, котра ще тоді не підлягала силі і власти московських адміністраторів, торжественне, благодарне Богослуження — з подякою Всевишньому за ті добродійства і славу, якими наділив був тоді український нарід. Весь простір перед церквою залягли тоді непроглядні маси розрадованого українського люду, що зібрався був тут не тільки зі самого Сянока, але з цілої сяніцької землі. Тут з примурівки приходського дому виголошено першу святочну промову про вагу і значіння хвилі до зібраного народу. Відтак сформувався маніфестаційний похід, який серед гомону пісень патріотичного змісту пройшов на ринок тими самими вулицями Сянока, що і на Шашкевичівські Роковини в 1911 році. В поході несено кілька транспарентів з написами, відповідаючими змістові хвилі. Тодішні учні сяніцької гімназії української національности несли в поході таблиці з українськими, національними красками і з написом: „Хай живе Українська Народня Республика!" Вкінці прийшов похід на ринок. Серед ринку стояла вже готова, поставлена, висока мовниця. Ринок заляло море людських голов. На мовницю вийшов промовець, та серед гучних окликів: „Слава!!!" виголосив палку промову про повстання Української Держави над Дніпром, та про заключення Берестейського Миру.

ЯКА МОЛОДЬ НАЦІЇ — ТАКА БУДЕ ЇЇ ДОЛЯ!

Нові книжки

ЮВІЛЕЙНІ ВИДАННЯ

1) **Світло з неба в Україні** — найкраща й найбагатша змістом книжечка про славну подію хрещення України; колірова вініета, 64 стор друку, багато ілюстрацій — ціна тільки 50 сот. У великі всенаціональні роковини повинна ця книжка находитися в кожній українській хаті.

2) **З нами Бог** — матеріяли до уладження ювілейних академій у 950-ліття хрищення України. 52 стор. Ціна 1 зол.

3) **Цим знаком переможеш** — ювілейні проповіді на торжества звязані з 950-літтям хрищення України. 2 стор. Ціна 1.20 зол.

4) В. Кудрик: **Блажен муж**, мотет, слова Т. Шевченка: При шелесті стягів і лент, слова Уляни Кравченко. Ноти, ціна 2 зол. Оба твори на мішані хори.

5) **Ювілейний пропагандивний афіш** — ціна 10 сот.

6) **Нова радість** — ювілейний молебен на 950-ліття хрищення України. Ціна 10 сот.

Образи хрищення, медалики, відзнаки, наліпки і т. п. замовляти: Діловий Комітет „С. Х. У.", Львів, Новий Світ 22.

СВІТЛО З НЕБА В УКРАЇНІ

Так називається книжка відомого нашого популяризатора О. Горицвіта про хрищення Руси-України. Видана чепурно на гарнім папері, в тексті багато цікавих ілюстрацій, книжка прикрашена мистецькою окладинкою — приємно її взяти в руки, а ще приємніше прочитати. Бо написана дуже цікаво й приступно. Має всі дані на те, щоб поширитись у сотках тисяч примірниках між нашим народом. З великим заінтересуванням прочитає її кожний.

О. Горицвіт оповідає не тільки про само хрищення. Він дає широку картину життя й побуту наших стародавніх предків, подає, як вони жили й працювали, представляє їх суспільну й політичну орґанізацію. А все це оповідає барвистим і принадним стилем так, що книжку читаємо немов захоплюючу повість. Дуже гарно описав він поганську реліґію українського народу перед приняттям християнства. Ця книжка це неначе загальний вступ до нашої історії.

Головну часть займає опис державного діла Володимира Великого та його найбільший чин — хрищення Руси - України.

Ця книжечка закріплює реліґійний світогляд і будує державницьку традицію. Вона повинна знайтись у к о ж н і й українській хаті. Тимбільше, що ціна її дуже приступна — 50 сотиків за книжку, що має 74 сторін великого формату.

ЛЕВАДА ПРЕЧИСТОЇ, марійські леґенди. Переповів А н т ін Л о т о ц ь к и й. Стор 118. Ціна: брош. 95 сот., пошта 15 сот.

Леґенда, це латинське слово. В давних часах леґендами називали цікаві духовні оповідання зі св. Письма, або з життя Святих. Наш нарід від давних часів любив читати такі оповідання з життя Ісуса Христа, Пресв. Богородиці й угодників Божих. Наприклад — як то Ісус Христос ходив за плугом, або як ходив зі св. Петром по світі, як у велику Суботу зійшов до ада і т. п. У книжці „Левада Пречистої" — знаний наш письменник А. Лотоцький зібрав і гарною, поетичною мовою подав найкращі леґенди про Богородицю, які існують в нашім народі від найдавніших часів. Усіх леґенд (оповідань) у книжці є 48. Ось деякі з них: Христова паличка, Чудо з водою, Як бідна вдовиця забагатіла, Три Царі, Божа кровця, Жайворонок, Воскресне полумя, Небесний ключик, Дитина на цвинтарі, Перстень, Сині дзвіночки. — Гарно булоб, якби українські матері подбали про цю книжку для своїх діточок та й у вільних хвилинах перечитували їм ті казки - леґенди про Богородицю і малого Ісуса! Діти, слухаючи про дивні пригоди й чудесні події з життя Ісуса й Марії — легко навчились би любити Бога, молитву, добрі діла, а боятися гріха, неправди Такі побожні, цікаві оповідання промовлять найкраще до малого, дитячого серденька, а його уяву наповнять образами святих подій Старші знову читатимуть ці марійські леґенди мов яку чудову повість, серед сліз і зворушення. Артистичну кольорову окладинку зладжено на подобу одного з образів у жовківській церкві. Такої займаючої, а при тім будуючої книжки у нашім Видавництві давно вже не було!

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ ЛЕМКІВЩИНИ!

Перший найбільший український

СКІРЯНИЙ БАЗАР

Скіряний Базар

у Сяноці, Ринок 11.

поручає всілякі **скіри на взуття й упряж** найліпшої якости по конкуренційних цінах.

Маємо на складі та робимо всілякого рода на замовлення й готове взуття.

Знижка цін! Знижка цін!

НЕ БЕРІТЬ ДО УСТ ТРАВИ!

Знаємо, що люди часто люблять брати до уст стебла збіжжа або трави. Одначе мало хто знає, що це грозить важкою недугою. На граві, на стеблах соломи і зернах збіжжя живе грибок, якого не бачить людське око. Він зветься „проміниця" і є дуже небезпечний для людей. Беручи солому або траву до уст, не знаємо, чи нема там того грибка. Через ранку в устах або зіпсутий зуб може він дістатися до крови. Мала ранка ятриться Як орґанізм відпорний, кінчиться болючим боляком, який по якімсь часі загоїться. Одначе часто рани творяться і на зовні й дуже важко їх вилічити. Не бракує також смертельних випадків. Тому кожну ярину треба добре виполоскувати в чистій воді, приготовляючи її до їди, а всяких трав „для забави" до уст брати не треба, бо це грозить прикрими наслідками.

—o—

ЦИГАН — КОСАР.

Наняв чоловік цигана сіно косить, і назначив йому ціну, яка вже там була, і харч. От той вийшов косить, — да й пролежав цілий день в лісі. Над вечір прийшов: „Уже скосив!" От повечеряв, узяв гроші, та ще просить сала, а чоловік не дає; він і каже: „Ну, не дав пан сала, щоб же твоя трава встала!"

Коли пійде хозяїн на другий день — аж трава стоїть. „Ото сучий циган, щоб було мині йому вже той шматок сала дать!" (Сміховинки з Київщини — Ф. Колесса- **Українська усна словесність** — Львів 1938, стор. 646, ціна в оправі 7 зл., замовляти: Адміністрація „Наш Лемко".)

Відповідальний редактор **Олександер Костик.** — Видавець і начальний редактор **Ю. Тарнович. Редаґує Колеґія.**
З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Наш Лемко

РІК V. Ч. 16 (112)

Львів, 15-го серпня 1938.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Започаткування Ювілею 950-ліття.

В Неділю 24. VII. ц. р. в дні свята нашої княгині св. Ольги, Голова греко-католицької нашої Церкви, Високопреосвященний о. Митрополит кир Андрей Шептицький, що перебував у Підлютім, започаткував ювілейні торжества з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України в місцевій церкві, побудованій в 1862 році о. Митрополитом Григорієм Якимовичем. Вже від 6-тої години зранку служили священики тихі Богослужби, а в 9. годині почалася велика Служба Божа у прияві о. Митрополита. Після Богослуження у звязку із започаткуванням ювілейних торжеств виголосив Ексцеленція Митрополит глибоку змістом проповідь про історичний Ювілей ь житті нашої Церкви та нашого українського великого Народу.

Зворушливий привіт.

„Просвіта“ дістає в своїм ювилейнім році дуже багато щирих привітів від своїх філій і читалень, як і від інших установ та від пооди ноких громадян. А всі ті привіти свідчать про вірну відданість „Просвіті“ і всі зворушливо сердечні. Деякі з них дуже оригінальні, написані з великим поетичним хистом.

Та мабуть не було ще дотепер такого привіту, як оце дня 19. липня вписали його в хроніку „Просвіти“ українці з західних окраїн нашої землі. Цікавий він і зворушливий тим, що „Просвіту“ витають її діти, які вже, на жаль, не говорять по українськи. Та нехай сам привіт говорить за себе:

„My Ukraińcy z pod Rzeszowa (nie mówiący i nie piszący po ukraińsku) z okazji swojego pobytu we Lwowie składamy pokłon najpiękniejszej Przewodniczce Naszego Narodu — Macierzystemu Towarzystwu „Proświta“ w Jej jubileuszowym roku“.

(Йдуть підписи).

„Просвіта“ і ми всі радіємо таким привітом, бо безперечно автори його — щирі украиїці, хоча не говорять уже рідною мовою. Але цей привіт повинен також пригадати нам усім на наші обовязки супроти „Просвіти“, яка м. і. поклала собі за мету виховувати в національнім дусі теж українців на найдальших окраїнах, щоб і вони стали українцями не тільки духом і серцем ,але й рідною, тепер призабутою мовою.

—о—

Хотіли побачити велич і могутність, а побачили злидні.

Краківський ІКЦ (ч. 205) у статейці „Де поділися гроші?“ підносить алярм зприводу випадку, що трапився підчас гостини румунських пластунок у Польщі. На кордоні й у Львові цих пластунок приймали й витали з великою парадою, а опісля післали їх до якогось далекого села на Лемківщині, де вони були здані на власну долю.

„І тут починається пекло і скандал. Вплатили по кілька тисяч леїв на удержання й побут у Польщі та залишилися без грошей. **Не мали на білєт в автобусі**, а про знижку для них не було мови, отже **мусіли мандрувати пішки з Північної до Явірок** гірськими стежками, прикрими навіть для досвідчених піхотинців.“ Кінчить ІКЦ свої жалі так:

„Які спогади виносять (рум. пластунки — ред.) про Польщу, до якої їлахи з радістю. Хотіли побачити **велич і могутність** запиязненого народу, повставання нової дійсности, щоб будити подив і гордощі, а **побачили нужду, що гніздиться в (брудних) хатах,** в яких голод, темнота, хвороби є постійними гістьми, **хотіли вчитись по польськи, а всюди чують українську** (у куріерка очевидно „руску“) **мову“.**

Дивіться, дивіться! Вкінці й „куріерок“ відкрив на Лемківщині українську мову. Досі ми чули, що лемки говорять лише попсованою польською мовою, що це чисто польське племя з домішкою волоської крови і т. п.

Незалежний, національний журналик

„ДЗВІНОЧОК“

це найвірніщий друг і приятель українських дітей. Це найкращий вчитель української дитини дошкільного й шкільного віку.

Містить: оповідання, вірші, сценки, пісні з нотами, забави, загадки, ребусики, світлини, мистецькі кольорові рисунки, тощо.

„ДЗВІНОЧОК“
Львів, вул. Косцюшка 1 а.

Передплата на рік тільки 2 зл., а зате має дитина 12 дуже цікавих і гарних книжечок.

Христовий Український Народе!

У днях всенародньої скорби, коли чорна гроза спадає на Твоє реліґійне та національне життя, переживатимеш в цьому році радісні та повні глибокого змісту дні. Бо отсе минає девять і пів століття від того часу, коли світло Христової науки зійшло на українських землях. Зникали тоді з Української Землі ідоли поганства, а виростали величаві храми, християнські святині, як видимі знаки нової, правдивої віри. Золотоверхий Київ — мати українських городів — почав пишатися хрестами-знаменами перемоги Правди над неправдою, Божого світла над силами темряви. І Дніпро широкий живіше рушив у Чорне Море, щоб світові понести вістку про духове відродження українських земель.

Девятьсотпятьдесять літ тому Україна ввійшла в сімю Христових народів. В одночас взяла на себе важкий обовязок сповнити велику історичну місію — почесне післанництво: бути оборонним муром Христового царства перед північними та східними ордами і плекати в себе, як дорогий самоцвіт, християнську віру та культуру за зразками давніх традицій Східньої Церкви. І це важне і відвічальне післанництво сповнила Україна впродовж віків. На сторожі Христової Правди і своєї національної чести ставила вона хоробрі кадри княжих дружинників та козацьких полків.

І саме цього року святкуєш, Український Народе, память цієї великої хвилини, коли Україна перебрала свою особливу місію в Христовому царстві. Була це хвилина найважніша у Твоїй славній історії, тому і память про неї така світла, така радісна!

Справді, на превеликий наш жаль, серед цієї радости ювілейного року вдираються в наші душі примари тривожної дійсности, бо не можемо відсвяткувати того ювілею, так, як бажали б цього наші серця. Не вийде на Дніпро Князь зо своїми непереможними дружинниками, ні Митрополит з почотом численного духовенства. Не пролунає на місці хрещення благодарний гимн для Всевишнього за Його велику благодать, не замають над берегами Дніпрових Хрестних вод наші реліґійні та національні прапори. Жорстока дійсність на це не позволить.

Та може саме ось те преважне положення Твоє, Український Народе, усвідомить Тобі ще більше та ясніше вагу цього ювілею та Твоє величне післанництво в теперішню пору. Ювілей Хрещення Руси-України пригадує нам ту велику правду, **що відродження Нації можливе тільки на тривких підставах Христової науки.** Він повинен духово зєднити всіх, в кого бється українське серце. Як колись Христова віра з відрубних українських племен створила одну могутню націю, так і сьогодня память введення Христіянства повинна зродити в нас духа єдности, духа жертвенности та лицарськости, скріпити свідомість наших великих реліґійних і національних ціннощів та розпалити вогонь завзяття боротись за них до загину.

Тимто у цьому ювілейному році гідним відсвяткуванням найбільшої історичної події Хрещення України, відновиш, Український Народе, всі свої сили, скріпиш віру в перемогу Правди над неправдою, світла над темрявою, євангельської справедливости над кривдою на Твоїй окривавленій Землі.

Нехай же цей ювілей буде передвістником нового часу, що гряде на українські землі, нестримною ходою, передвістником, що слідом за ним звершиться пророцтво св. Андрея, коли у столиці всіх українських земель на руїнах новочасного поганства щераз і назавжди двигнеться хрест як знак Христового тріюмфу та нашого повного реліґійного і національного відродження.

ПРОТЕКТОРАТ:

Митрополит греко-католицької провінції **Андрей Шептицький,** Єпископ станиславівської дієцезії **Григорій Хомишин,** Єпископ перемиської дієцезії **Йосафат Кочиловський,** Єпископ в Югославії **Діонізій Ніяради,** Єпископ в Зєдинених Державах Північної Америки **Константин Богачевський,** Єпископ в Канаді **Василь Ладика,** Єпископ помічник **Іван Бучко,** Єп. пом. **Григорій Лакота,** Єп. пом. **Іван Лятишевський,** Єпископ **Никита Будка, о. Михайло Сімович** генеральний вікарій на Буковині.

Слідують підписи Почесного та Ділового Комітету.

СПІЛЬНЕ ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ ЄПИСКОПАТУ ГАЛИЦЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ, З ПРИВОДУ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСІ-УКРАЇНИ.

Згідно з заповіддю Ділового Комітету Свята Християнської України, появилося оце Пастирське Послання, підписане Митрополитом Шептицьким, Владиками Хомишином і Кочиловським, єпископом патарським Будкою й єпископами-помічниками всіх трьох дієцезій, „Ми — 28-ме й 29-те покоління по тих предках наших, — читаємо в Посланню, — (що приняли хрещення), — дивимося на ту найбільшу подію нашої минувшини з віддалі століть але з досвідом століть та з тою самою вдячністю, що й усі наші предки, величаємо Всевишнього за дар християнства. Цей дар зробив наш нарід народом Божим, народом святим, народом християнським і культурним та в довгому ряді століть давав нам усе силу поборювати всі труднощі життя й зберігати спадщину дідів, передаючи її будучим поколінням.. В цю радісну хвилину 950-літнього Ювилею, ми не хочемо пригадувати сумних і болючих подій історії нашого народу. З тих подій найсумніші та найбільшболючі ті нещасні обставини, які розбивали нарід на частини, що між собою завзято боролися, сгаючи в боротьбі брата проти брата.... Від міжусобиць у княжих родах, аж до теперішнього розбиття на партії й розділу між державами, наша історія назначена тим сумним знаком браку єдности... Той брак єдности може був також причиною, що вороги, які окружали наш народ, не знаходили в ньому такої відпорної сили, що робить народи могутніми й великими державами... Тому, мимо жахливого положення, в якому наш народ находиться, розбитий і розсіяний по всіх кінцях світу, запрошуючи його до торжественного святкування 950-ліття Ювілею хрещення наших предків за св. Володимира, робимо це, не в сумній безнадійности на завтрішню днину, а навпаки, в сильному переконанні, що наш народ, може якраз через ті обставини, у які його Провидіння Боже поставило, може й певно відповість Божому покликанню в історії людства... Ми, всі єпископи Галицької Церковної Провінції, запрошуємо весь нарід, щоб з нами злучився в святкуванні цього празника. Лучімся в цьому

році в ювилейних торжествах та обходах там, де вони тільки можуть відбуватися, а в тих торжествах уникаймо всього того, що ділить і розєднує, а шукаймо всюди того, що лучить і єднає. Даймо нашому Батькові у вірі, Великому, Рівноапостольному Князеві св. Володимирові ту потіху, щоб бачив свій народ переслідуваний і терплячий, але сильний тією силою, що її дає моральна й духова єдність... А що наше положення поміж Сходом і Заходом уже в минулих століттях примушувало наш нарід, неначе в собі самім перетравлювати, переживати й переборювати всі точки церковного загальносвітового розєднання й зєдинення, Церков, нехай наша праця в тому напрямі йде до помирення й примирення поміж нами самими, щоб тим способом довести до замирення й примирення розділеної церкви... Нашим незєдиненим братам виявляймо передовсім любов. Вона є тією силою, що єднає, тією дорогою, що веде до єдности... Уникаймо всього того, що могло би наших незєдинених братів зразити або відіпхнути, уникаймо кожного поступування, що могло би побільшувати все те, що нас розєднує.

Коли не можемо нічим допомогти нашим нещасним братам на Радянщині, то стараймося бодай нашими молитвами й жертвами випрошувати для них витривання в ласці Божій, серед терпінь та увільнення їх від тих терпінь, що переходять часом усяку міру.

А щоб дійсно так сталося, щоб Ювилей був справді торжеством радости й торжеством любови, випрошуємо у Всевишнього найбільшого благословення на нас усіх".

Святкуймо Ювілейний Рік Християнської України!...

Хрещення нашої історичної Руси-України за великокиївського князя, св. Володимира Великого, це найважніша, епохальна подія в історії нашої Української Землі. Цей преважний крок св. Володимира Великого спричинив могутнє, релігійно-духове відродження наших предків, та ціле їхнє духове, національне і культурне життя звязав тісно з Христовою вірою й Церквою. Наш український нарід став християнським народом, став заборолом й опорою християнства на Сході Европи. Завдяки християнству дійшла старовинна держава св. Володимира Великого, яка простягалася на цілому Сході Европи, до найбільшого розвитку, могутньости, блеску і слави. Наймогутніші держави Европи навязували й удержували живі зносини зі славним Володарем старої, Української Держави.

950 літ, які проминули від хвилі хрещення наших предків, це довгий протяг часу. Кромі радісних хвиль могутньости і слави переживав наш нарід у цьому довгому періоді ще більше прикрих і грізних хвилин. Були часи, коли він усе тратив, що лише з дочасних дібр нарід може придбати... Але ніколи не тратив того, що придбав перед 950 роками... Себто св. Христової віри, яку він тоді зі св. хрищенням приняв. Віра свята, ця духова сила, що світ побіджає, була для нього підпорою в упадку, потіхою в смутку, осолодою в терпіннях, щастям в нещастю, надією в хвилинах погромів, знущань і поневолення... Ця непоборня, духова сила помагала йому перетривати найтяжчі лихоліття!...

Отже гідно й достойно відсвяткуймо 950-літню річницю хрищення наших предків! Цеж річниця нашої слави, нашого духовного відродження та нашої сили. Нехай з тим великим Ювілейним Роком відродиться кожне серце українське! Нехай наповниться силою християнських мучеників, подвижників і лицарів! Памятаймо, що не загине і не може загинути нарід, котрого дороговказом є віра свята, його знаменем є хрест, а силою Христос! Тож, котрі в імя Христа христилися, нехай у тому Ювілейному Році в Христа приодягнуться!

—o—

Ще одна небезпека.

Перенаселення, брак заробітків, а з ними й матеріяльна нужда по українських селах на Лемківщині дається дошкульно відчувати. Давніше доволі успішним середником проти цього лиха була численна, заморська еміґрація з Лемківщини до Америки. Вона приносила цю користь для українських лемківських селян, що давала можність пожиточного заробітку, забезпечувала їм пересічний, матеріяльний добробут, та підносила їх рільну господарку в краю.

В теперішніх часах ця еміґрація устала. Ба що більше? Навіть на жнива на угорську рівнину, як це бувало давними часами, не може Лемко виїхати, бо стоять цьому на перешкоді нові, міждержавні кордони. Отже наш Лемко — враз із цілою своєю ще численнішою, як перед війною, ріднею — мусить оставатися вдома, та терпіти дуже часто — враз з нею — від голоду, матеріяльної недостачі і нужди на своїх роздрібнених, неуправних, неурожайних і піскуватих ґрунтах. А тимчасом діти підростають, а тут нема для них переважно не тільки якоїсь поважнішої, або взагалі ніякої забезпеки на будуче, але часом навіть кусника хліба, та марної одежини на нинішній, та завтрішній будень.

З цього положення шукають собі наші Лемки такого виходу, що декотрі з них вибираються щорічно на доли до більших, земельних власників на жнива; інші виїзджають на довший час на роботи до Франції; а треті шукають собі служби по містах, особливо у Варшаві. До цеї останьної ґрупи належать особливо дівчата, які на терені великої Варшави знаходять службу по 10, 15, 20, 25 і більше золотих місячно, чи то у приватних родин, чи у більших крамницях, або у прилюдних заведеннях і льокалях, як в реставраціях, каварнях, готелях і т. д. Тимчасом хлопці знаходять переважно заняття при ріжних, порядкових і будівельних роботах і підприємствах. Дійшло до цього, що з одного, невеликого, а дуже вбогого села на Лемківщині виїхало продовж двох останніх літ за службою, но і за прожитком до Варшави около 20-теро молодих дівчат.

З матеріяльної сторони ця нова, заробіткова і службова „еміґрація" з „доводами особістими" до Варшави має цю користь, що згадані дівчата заробляють собі на прожиток і на стрій, себто на вбрання, чого не могли доробитись, остаючися у своїх родинних домах. Одначе на цьому і кінець... Бо

ПЕРЕД СТРАШНИМ НАСЛІДКОМ
— — — — — ВОГНЮ — — — — —
охоронитеся найкраще, якщо обезпечите своє майно (в цілости, або щонайменше вартісніші господарські і домашні движимости) від огню в Товаристві Взаїмних Обезпечень „Д Н І С Т Е Р" у Львові, — — — — вул. Руська ч. 20. — — — —

з їхньої, невисокої на таке дороге місто, як Варшава, місячної, наємної платні вже майже нічо їм на ощадність не лишається.

Натомість під духовим і національним оглядом може така „еміґрація" до чужого середовища принести нашим українським, лемківським дівчатам і хлопцям лише шкоду. Вправді присвоюють вони собі там культурніші форми збірного, товариського життя й огляди, але є вони заразом наражені на усі, **шкідливі, розкладові, не**моральні впливи великомійського життя. Ще коли то є добре вихо-вані одиниці та сильні характери, то ще яко-тако опреться відемним впливам великомійського шумовиння... Тимчасом слабші характерами, та менше відпорні одиниці не дадуть собі з такими впливами ради та впадуть, а відтак перенесуть їх також і до свойого рідного села.

Дальша небезпека грозить таким хлопцям і дівчатам у чужому середовищі в **области їхнього обряду і народности.** Мешкаючи у чужонаціональному місті, де є тільки одна, гр.-кат. святиня, ходять вони до латинських костелів, та відвикають від свойого рідного обряду, а призвичаюються до чужого. Відтак, жиючи і стрічаючися з чужими людьми, котрі говорять з ними виключно лише чужою для них мовою, вони затрачують свою рідну мову, а присвоюють собі тамту. І цею чужою мовою розмовляють вони навіть тоді, коли повернуть під свою рідну стріху, до своїх родин. А є це нічо інше, як тільки **прямий шлях до цілковитої затрати своєї національности.**

КОЖЕН РЕМІСНИЧИЙ ВАРСТАТ,
КОЖНА КУПЕЦЬКА СТАНИЦЯ,
КОЖНА ФАБРИКА

це активна збірниця
ПРОМ-БАНКУ
ЛЬВІВ, Ґродзіцьких 1 І п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Вже нема в селі ані одного українського товариства.

По розвязанні Товариства Український Народній Дім у Красній рішенням Воєвідського Уряду з дня 5. III. 1938 р. — прийшла вкоротці черга на друге наше Товариство, а саме на Кружок Сільського Господаря у Красній. І так рішенням Повітового Староства у Коросні з дня 18. травня 1938 р., котрого дослівний відпис подаємо нище — завішено діяльність того Товариства.

Krosno, dnia 18 maja 1938
za recepisem zwrotnym

Starostwo powiatowe krośnieńskie
L. Pol. 273/stow./2/II/38.

Do
Zarządu Stowarzyszenia p. n. „Krużok Silskoho Hospodara"
(do rąk P. Semana Kobasy prezesa stow.)
w Krasnej.

Na podstawie art. 16 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27/10. 1932 Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 808 — zawieszam działalność Stowarzyszenia p. n. „Krużok Silskoho Hospodara" w Krasnej, ponieważ działalność jego wykracza przeciwko obowiązującemu prawu, oraz ustalonym dla stowarzyszenia zakresowi i sposobowi działania.

W szczególności wymienione stowarzyszenie oparte na statucie macierzystego Stowarzyszenia przyjętego do zatwierdzającej wiadomości decyzją Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie z dnia 25. 10. 1929 L. BP. 36/13 — dopuściło się następujących wykroczeń:

1) Wbrew przepisom art. 15 prawa o stowarzyszeniach, Zarząd wymienionego stowarzyszenia nie utrzymuje w stanie aktualności imiennego spisu członków stowarzyszenia, a ponadto Zarząd nie prowadzi należycie księgi kasowej; nie posiadając kwitów na przychody.

2) Wbrew przepisom art. 2 prawa o stow. Zarząd Stowarzyszenia przyjął w poczet swych członków osoby nieletnie, nie mogąc wykazać się w dniu 26 marca 1938 dowodem, że wyrazili na to zgodę prawni opiekunowie tego członka.

3) Dnia 26 marca 1938 stwierdzono, że członkowie stowarzyszenia schodza się w lokalu Stow. Ukraiński Narodny Dom w Krasnej, którego działalność została zakazana decyzja Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie z dnia 5 marca 1938 L. PBS. IX. 275/38 i korzystają z biblioteki tego stowarzyszenia zawierającej książki skonfiskowane z powodu znamion wykroczenia z kodeksu karnego.

4) Stowarzyszenie łączy cele oświatowo gospodarcze zakreślone statutem z celami politycznymi, przez rozpowszechnianie między członków książek skonfiskowanych z biblioteki Ukraińskiego Narodnego Domu.

Na zasadzie art. 87 pkt. 4 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22/3 1938 o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) postanawiam natychmiastową wykonalność niniejszej decyzji.

Z majątkiem stowarzyszenia należy postąpić stosownie do postanowień statutu stowarzyszenia.

Od tej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez tut. Starostwo w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po doręczeniu decyzji. — Starosta powiatowy: Frankowski wr. (Mgr. Frankowski).

Від повищого рішення Рада Кружка внесла обширний відклик до Воєвідського Уряду у Львові збиваючи всі заміти повищого рішення. Думали всі, що на тому і скінчиться, що адміністраційна влада до розвязання самого Товариства не приступить, не буде чейже розвязувати такого аполітичного Товариства, яким є Сільський Господар, котрого представники з централі засідають у Хліборобській Палаті у Львові.

Та ще перед упливом двох місяців від дня доручення повищого рішення розвязано Т-во. — Рішення це видав рівнож Львівський Воєвідський Уряд з дати 1. липня 1938 р. а то на основі 16 статті про охорону границь, котрого докладний відпис звучить:

We Lwowie dnia 11 lipca 1938.
Urząd Wojewódzki Lwowski Wydz. Społ. Pol. L. PBS. IX. 484.

Do
Zarządu Stowarzyszenia p.n. „Krużok Silskoho Hospodara" w Krasnej.
(do rąk Przewodn. P. Semena Kobasy w Krasnej).

Urzad Wojewódzki na zasadzie art. 16. rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 23. 12. 1927 o ochronie granic (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 83 ex 1937) zabrania stowarzyszeniu p.n. „Krużok Silskoho Hospodara" w Krasnej rozwijania działalności na obszarze pasa granicznego ponieważ działalność w/w stowarzyszenia nie jest wskazaną ze względów bezpieczeństwa publicznego. Decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalną i nie wymaga uzasadnienia stosownie do art. 16 powołanego wyżej rozporządzenia.

Od niniejszej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przez Urzad Wojewódzki Lwowski w terminie dni 14 po doręczeniu. Za Wojewodę: Dr. Bechmetiuk wr. (Dr. Bechmetiuk).

Рівнож і Кружок Рідної Школи у Сяноці поробив старання, щоби уладити у цім році дитячий садок у Красній. На внесене дня 21. березня подання до Повітового Староства у Коросні одержала Старшина Кружка Р. Ш. у Сяноці дня 25. травня 1938 р. письмо слідуючого змісту:

Starostwo powiatowe krośnieńskie L. Pol. 3d/21/38. Krosno dnia 24. maja 1938. Do Zarządu Koła Ridnej Szkoły (do rąk Pana D-ra Wanczyckiego) w Sanoku, ul. Kościuszki 11.

Na prośbę z dnia 21. marca 1938 L. 89/38 o zezwolenie na urządzenie w gromadzie Krasnej dziecięcego saidka w lokalu „Silskoho Hospdara" zawiadamiam, że działalność Silskoho Hospodara w Kra-

snej została decyzją Starostwa z dnia 18. maja 1938 L. Pol. 273/stow/2/II/38 zawieszoną, wobec czego lokal stowarzyszenia będzie zamknięty i tym samym urządzenie w nim dziecięcego sadka niemożliwe.

Co do lokalu w Wróbliku królewskim zawiadamiam, że lokal Silskoho Hospodara we Wróbliku królewskim ze względów sanitarnych i małej objętości — nie odpowiada na pomieszczenie dzieci. Starosta powiatowy Frankowski, wr.

Від рішення Воєвідського Уряду Рада Кружка С. Г. у Красній відклик внесла.

До повищого коментарі хіба зайві. — Приходиться лише додати, що у селі є лише ще одно товариство, але кацапське, а саме заложена в жовтні 1937 року читальня Качковского.

В той спосіб наші українські селяни з Красної не мають вже тепер жадного свойого товариства. — Та це зовсім не причиниться до того, щоби члени розвязаних наших товариств вписалися якраз до товариства кацапського. — До самих відносин у Красній та подвигів кацапів вкоротці повернемо.

Хай не буде ніодного села на Лемківщині, де не був би чинний дитячий садок!

О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА,
Львів, вул. Кордецького 51.

Поширення прикордонного поясу на цілі повіти.

Міністр внутрішніх справ розпорядком з 10. червня ц. р. (Денник Законів з 25. червня ц. р. ч. 43, поз. 360) **поширив прикордонний пояс на цілі повіти.** І так нині прикордонний пояс простягається у **краківському воєвідстві на повіти:** новосандецький, горлицький та ясельський; у львівському воєвідстві на повіти: **короснянський, сяніцький, ліський, турчанський і** дрогобицький. Ось так згаданий розпорядок **поширює обмеження** на 31 повіти в цілости і частинно на деякі збірні громади та містечка трьох повітів — **на Лемківщині, Сх. Галичині, Волині та Поліссі, в яких замешкує українське населення.**

Згідно з новелізованим розпорядком президента з 23. грудня 1927 р. (Денник Законів ч. 11, поз. 83 з 1937 р.), про кордони держави **прикордонний пояс обіймав простір повітів ширини 30 км. від граничної лінії.** Одначе міністр внутрішніх справ міг поширити простір прикордонного пояса на всі або лише деякі сумежні повіти до прикордонних повітів чи на їх частини — з оглядів безпеки та охорони кордонів. З цієї постанови ст. 10-ої уст. 2 зновелізованого розпорядку президента скористав саме тепер міністр внутрішніх справ і поширив прикордонний пояс на цілі повіти або на збірні громади й містечка деяких повітів. Крім прикордонного поясу розпорядок президента знає ще **граничну дорогу** і прикордонну смугу.

Гранична дорога — обіймає простір ґрунту ширини найбільше 15 метрів від граничної лінії або такий самий простір ґрунту здовж берега граничних вод. Граничною дорогою ходить сторожа, що береже кордонів, себто здовж східнього кордону польської держави ходять вояки КОП-у, здовж полудневої — у Карпатах — члени митної сторожі.

Прикордонна смуга — обіймає простір ширини двох кільометрів від граничної лінії здовж цієї лінії.

Обмеження у прикордоннім поясі.

Згідно зі ст. 6-ою розпорядку президента міністр внутрішніх справ може **обмежити рух** на цілім просторі прикордонної смуги або на деяких її відтинках, якщо це необхідне для охорони держави, зокрема узалежнити від дозволу адміністраційної влади побут у цій смузі осіб, які там постійно не мешкають. Від цього обовязку звільнені: **польські громадяни** тих місцевостей у прикордонній смузі, в яких мають нерухоме майно або бодай мешкали шість місяців від хвилини діяння цього розпорядку; **державні і самоуправні урядовці** та службовики й особи, які мають пашпорти або відповідні перепустки. **Воєвода або уповажнена ним повітова влада загальної адміністрації** (староство) може заборонити замешкувати і перебувати на просторі прикордонної смуги на обмежений час або на постійне, якщо цього вимагають огляди безпеки й охорони держави. Вкінці повітова влада загальної адміністрації може заборонити замешкувати або перебувати у **прикордонному поясі на час від 1 до 3 років** особам, покараним правосильним судовим присудом або правосильним рішенням адміністраційної митної чи скарбової влади за протидержавну діяльність, за пачкування або за нарушення постанов розпорядку про кордони держави; **особам, покараним за провини супроти безпеки держави може заборонити замешкувати або перебувати у прикордонному поясі на час до 10-ох років.** До того не слід забувати, що така постанова старости є негайно викональна. З цих постанов користають старости у прикордонних повітах і виселюють небажаних собі осіб. Цю благодать відчувають дуже дошкульно селяни прикордонних повітів на Волині, де йде жива акція за навертанням православних на римо-католицький обряд.

Далі згода повітової влади загальної адміністрації, незалежно від дозволів іншої влади, необхідна на будову нових чи перебудову старих будинків у **прикордонній смузі.** В тій смузі може теж **влада переводити** вивласнення нерухомостей для державного скарбу, якщо це потрібне для охорони держави.

У прикордонному поясі воєвода може заборонити з оглядів публичної безпеки або охорони кордонів, щоб поодинокі особи працювали в торговельних чи промислових підприємствах і в установах публичної ужиточности; **може припинити або заборонити** діяльність кожного товариства, союзу, чи кооперативи, або їх філій чи відділів, якщо міркує, що така діяльність не вказана з оглядів публичної безпеки або охорони кордонів. Далі польські громадяни і правні особи **можуть набувати** нерухомости лише за дозволом до-

тичного воєводи, хіба, що дістають їх на основі законного дідичення. Цього дозволу потрібно теж **на виарендування нерухомости, продовження договору аренди, ужиткування або управу нерухомости.** Купно нерухомости, аренда й ін. без дозволу воєводи неважні.

Замешкання і побут у прикордонній смузі.

Особи, які бажають замешкати в одній з місцевостей у прикордонній смузі, повинні **виєднати дозвіл дотичної повітової влади загальної адміністрації.** Воєводи **мають право узалежнювати побут осіб** у прикордонній смузі, які постійно там не мешкають, від виєднання спеціяльного дозволу з тим, що: 1) **дозвіл на тимчасовий побут** (нпр. літникам у горах) може видати дотична повітова влада загальної адміністрації з огляду на місце замешкання; 2) на час, потрібний до осягнення мети (переведення відпочинкової відпустки) з тим, що повітова влада загальної адміністрації може продовжити побут; 3) **можна мешкати лише в тих місцевостях,** в яких влада дозволила перебувати; 4) **повітова влада** (староста) **може кожної хвилини** заборонити особі дальший побут у дозволеній місцевости. Особа, якій воєвідська влада заборонила дальшого побуту, обовязана покинути прикордонну смугу до 24-ох годин.

Дозволу на замешкання і побут у прикордонній смузі не потрібно тим польським громадянам, які мешкали там бодай 6 місяців від хвилини, як почав обовязувати розпорядок міністра внутрішніх справ з 22. січня 1937. р. (Денник Законів ч. 12, поз. 84); і мають там нерухомість; є членами родин згаданих осіб; є державними чи самоуправними урядовцями або службовиками, чужинцям, які користають з права екстериторіяльности.

Особи, які прибудуть до якої небудь місцевости у прикордонній смузі, обовязані до 24-ох годин зголоситися до управи збірної громади або до солтиса. На кожне домагання адміністраційної влади, поліції, митної сторожі та органів збірної громади така особа **обовязана показати свій документ тожности, посвідку, що зголосила свій побут і дозвіл на побут у прикордонній смузі.** Нічний рух без спеціяльного дозволу заборонений. За нічну пору вважає розпорядок час від заходу до сходу сонця. Вкінці слід згадати, що без дозволу повітової влади загальної адміністрації не можна мати зі собою фотографічних апаратів, не можна теж фотографувати, фільмувати, мати телефон чи телеграф, годувати та утримувати голуби. За нарушення цих постанов грозить кара арешту до року або гривна.

(„Діло“ ч. 146).

ОБІЖНИК ПРЕМ. СКЛАДКОВСЬКОГО У СПРАВІ ЗНУЩАННЯ НАД КІНЬМИ.

Премієр і міністр внутрішних справ ґен. Складковский видав новий обіжник до воєводів у справі знущання над кіньми. В обіжнику звертає він увагу, що вразі завваження кульгавих, поранених, хорих або вичерпаних ізза злого відживлювання коней, яких мимо того уживають до праці, — поліція має негайно інтервеніювати і перешкодити тим злочинним проявам жорстокости, яктакож має зробити відповідне донесення до адміністраційних властей. Коли кінь нездібний до праці, слід наложити лякову печатку на тектурі або дошечці і завісити її у відповідний спосіб на шиї коня. Повітові власти загальної адміністрації негайно по одержанні донесення мають видати розпорядок про заборону уживання такого коня до праці аж до вилікування. З другої сторони адміністраційні власти повинні зарядити нагляд над назначеним конем. Крім того премієр припоручив воєводам видати розпорядки про заострення карно - адміністраційних кар у справах знущання над кіньми, перетяжування їх надмірною працею або уживання до праці хорих коней.

Бібліотека Лемківщини

1) Юліян Тарнович: ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ (на вичерпанні) ціна 3.00 зл.
2) Іван Буґера: УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ „ 0.80 „
3. Франц Коковський: СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ „ 1.00 „
5) Роман Антонович; ЯК ГОВОРИВ БЕСКИД (у друку)
6) Остап Мисевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД У БОЙКІВЩИНІ „ 1.50 „
7) Іван Шевчик-Лукавиченко й Юліян Тарнович: ПІСНЯ БЕСКИДУ „ 1.60 „
8) Єронім Анонім: ЛИХО НА СВІТІ (переробив Юліян Тарнович) „ 0.40 „
9) Юліян Тарнович: МОВА ВІКІВ „ 1.00 „
10) Мр. Володимир Кліш: ТВОРІМ СИЛЬНІ ОСНОВИ „ 0.40 „
11) Єронім Анонім: ШИБЕНИЧНИЙ ВЕРХ (переробив Юліян Тарнович) „ 1.50 „
12) Юліян Тарнович: ВЕРХАМИ ЛЕМКІВСЬКОГО БЕСКИДУ (накладом „Плаю“) „ 1.20 „

Всі книжки замовляти в Адміністрації „Нашого Лемка“, Львів, ул. Новий Світ 22; гроші посилати розрахунковим переказом ч 141. з допискою „БІБЛІОТЕКА ЛЕМКІВЩИНИ“. Кольпортерам даємо опуст. Читачів у Канаді, Америці, Франції просимо фундувати книжки „Бібліотека Лемківщини“ своїм Братам у Старому Краї. За всі дванадцять книжок з пересилкою закордон числимо 4 ам. доляри, або рівновартість на краєві гроші. Книжка — це найкраща запорука кращого завтра. Тому в кожну українську хату — українська книжка!

ТРЕБА ЗАОЩАДИТИ НА ВСІМ і зложити що місяця якусь ощадність

у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ, **ул. Словацького 14**

(Філія Банку: СТАНИСЛАВІВ, ул. Собіського 11.)

Новинки

Ювілейне Свято „Просвіти" у Вашій місцевині це мірило національної свідомости Вашої громади. Всі під прапор „Просвіти"! — Спроваджуйте через книгарню „Просвіти" (Львів, Ринок 10) ювілейні образи „Просвіти".

Наука в народніх і середніх школах починається 3. вересня ц. р. Вістки будьто початок шкільного року 1938—39 буде спізнений, виявляться неправдивими.

Під час віднови одного з домів у Горлицях робітник Михайло Янтас доторкнувся електричних проводів, що його поразили й він упавши на землю, важко потовкся. Перевезений до шпиталю помер.

Стан пшениці. Міністерство рільництва видало комунікат, в якому стверджує лагідний перебіг пшениці, яка одначе через байдужність господарів, повільно поширюється на цілу Польщу. Господарі повинні у власному інтересі перестерігати видаваних розпорядків.

Уважайте на свіже сіно. Свіже сіно й отава є небезпечні для домашніх тварин. На стеблах такого сіна живуть дрібні бактерії, які спричинюють дозрівання-фермент сіна. І ці саме животинки викликують у тварин кольки, здуття, а деколи сильну бітунку. Особливо свіже сіно шкідливе молоднякові.

Нова автобусова лінія Перемишль-Сянік. Між Перемишлем і Сяноком урухомили автобусову комунікацію, що має причинитися до оживлення торговельних взаємин між обома осередками. Крім того ця автобусова лінія збільшить туристичний рух на Підкарпатті.

Батько спалив сина. В Убяшині, біля Переворська, тамошні мешканці приголомшили ударом у голову хворого на умі Юзефа Гроха; опісля його рідний батько разом з другим сином привязав божевільного до дерева, назносив довкола багато снопів жита, прикрив ними жертву та підпалив. Поліція найшла другого дня трупа хворого на умі а вбивників арештувала.

Кривава різня в шинку. В селі Рудній, коло Ряшева кількох парубків попиваючи в шинку, почали бійку між собою, в наслідок чого 8 учасників було тяжко ранених. Двох доглядає в шпиталі в Ряшеві. Головного батярину Кендзьора арештували.

Бійка в костелі на багнети й сокири. У Стрижеві місцеві парубки побили своїх камратів з Мехова. Чергового дня гурт молодих парубків із Стрижева прийшов до костела в Мехові з ножами, багнетами, сокирами, молотками, зубами з борів і камінням. При виході з костела почалася бійка в самім передсінку костела з парубками з Мехова, які напали на своїх побратимів із Стрижева. Нападені втікли назад до костела та щойно поліція розброїла напасників, відбираючи від 12-ох осіб багнети, сокири та іншу „зброю".

Буревій над Монтреалем. Над провінцією Квебек у Канаді перейшов буревій і спричинив великі шкоди. Найбільше шкоди має місто Монтреаль, де є одна особа забита, 14 важко ранених, а шкоди від буревію доходять до соток тисяч долярів.

Польський уряд знову жаліється на празьку комуністичну централю. Польський посол у Празі звернувся до чехословацького уряду з нотою, що чеська влада не вживає відповідних засобів, щоб зліквідувати шкідливу для Польщі діяльність чехословацької компартії

Жидів живе в Польщі 3 міліони 300 тисяч; що десятий громадянин — то жид. А в Ню-Йорку що четвертий мешканець міста — це жид. На цілому світі нараховується 17 міліонів жидів. Найменше таки жидів у Палестині, бо там треба тяжко працювати...

І в Перемишлі... У 20-ті роковини здобуття Перемишля від українців, перемиські поляки будують памятник „Орльонт пржемискей земі".

Тікають з раю... Недавно два большевицькі летуни намагалися втечи на територію Японії. Одначе другі большевицькі літаки їх дігнали та обох розстріляли на місці.

Найвищий час вирівнати передплату на другий піврік 1938 р. і прислали належитість за побрані книжки.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ"

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

ЗА ЩО ПОКАРАВ СТАРОСТА В САНЧІ СВЯЩЕННИКА.

В день св. Николая (19. XII. м.р.) після старинної традиції, освяченої церквою та народнім звичаєм (не маючи під рукою дорожчих подарків, як: релігійних молитовників і книжок, а причиною матеріяльна скрута) роздав священик у церкві в Чирній дітям календарці Пресвятого Серця Ісусового, видання О.О. Василіян у Жовкві даром. Календарці були в ціні 10 грошів за 1 штуку. Були тільки два випадки, що священик побрав від двох хлопців по 10 грошів у себе дома, а то за кару, що вони не були в церкві. За це покарав староста в Новому Санчі Лах священика гривною 500 злотих, або 2 тижнями арешту. Священик відкликався від оречення старости до окружного суду в Новому Санчі, де 31. V. ц. р. відбулася розправа. Священика звільнили від вини й кари. Розправою проводив суддя Барбецкі, а боронив адвокат українець Осип Кебуз у Санчі.

Щурів нищить **Ратина і Ратиніна.** Миші пільні нищить **Мишина.** Вживана в цілому світі.

„Серовак"

Сп. з О. О.

Львів, ул. Сенаторська ч. 5.

НОВА ОТРУТА.

На заході Польщі поширюється серед тамошньої людности новий, жахливий наліг, на жаль знаний і на наших землях (Лемківщина). Той наліг — це етерове пиянство. Заволікли його туди робітники, що бували в Німеччині на сезонових роботах, а піддержують пачкарі, що переносять його потайки з Німеччини.

Польська преса б€ на сполох, бо етероманія це дуже шкідливий наліг, що у скорому темпі, скорше ніж алькоголь допроваджує цілі покоління до звиродніння. Особливо шкодить етерове пиянство на нервову систему людини, допроваджуючи її до усяких нервових хвороб і до божевілля.

На жаль і у нас головно на Бойківщині і Лемківщині цей жахливий наліг дуже поширений, а як дотепер боротьба з ним не дала ще поправи.

——o——

Роман Переяславич.

Сянік культурно-національний і релігійно-церковний осередок Лемківщини в давнині і новіших часах.

І. ЦЕРКОВНО - НАЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧІННЯ СЯНОКА В МИНУЛИХ ВІКАХ.

Яку ролю під культурно-національним і релігійно - церковним оглядом відіграв в історії Лемківщини Сянік за княжих часів, цього по причині браку писаних жерел не дасться устійнити. То є певне, що тут перебували зі своїм військом українські, галицькі князі, що тут вони заложили свій варовний замок, що тут на замковій площі стояла церква св. Великомученика Димитрія, та що Сянік, сусідуючи — після Галицько-Волинського Літопису — з т. зв. „угорськими воротами", був осередком живих взаємин Української Держави Галицьких Князів з Угорщиною.

До більшого значіння під культурно-народнім і церковним оглядом доходить Сянік в XVI.-ім і XVII-ім віках. Тоді під впливом загального, національного відродження, як теж не менше під впливом посиленого тоді протестантського руху, який був дуже сильно поширився в цілій, тодішній Сяніччині, став Сянік дуже оживленим, культурно - освітнім і релігійно-церковним осередком для значних просторів Лемківщини. Промовляє за тим в першій мірі обставина, що вже в 1551 році існувала в Сяноці школа, з якої виходили писані церковні книги. З тих книг зберігся прим. досі „Апостол" з 1551 року, який тепер знаходиться в бібліотеці-архіві гр.-кат. Капітули в Перемишлі. Відтак існували теж у Сяноці два, добре зорганізовані, церковні, статутові брацтва молоді: одно при первісній, деревляній церкві Зіслання св. Духа, яке було зорганізоване на основі затвердженого через тодішню, церковну і світську власть, окремого статуту, уложеного на взір такого самого статуту церковного брацтва у Львові. Друге брацтво української, сяніцької, міщанської молоді було заложене при церкві Різдва Пресвятої Богородиці на т. зв. сяніцькім „предъ-градю" (передмістю), та проіснувало десь до половини XVIII. століття.

В Сяноці були теж два манастирі східнього обряду. Один був монастир св. Онуфрія, а другий, жіночий монастир заложила при кінці XVII. століття якась Гербурт для уніятських монахинь. А треба знати, що монастирі в тодішніх часах були не тільки осередками релігійно - церковного, але теж і культурно - національного життя.

З черги знаходимо теж у Сяноці і сліди літературних заінтересувань між тодішньою інтеліґенцією. Заінтересування ті поширювались і на найблищу околицю Сянока, та продовжувалися й поза XVII. століття. І так прим. вийшов звідси Михайло Василевич, син сяніцького протопресвітера, який переписав і переклав т. зв. „Пересопницьку Євангелію" з 1556 р. На припорученння княжної Гальшанської, Анастазії-Параскевії Заславської, переклав він Євангелію — разом з пересопницьким ігуменом Григорієм — з болгарської мови на тодішню, українську мову. Михайло Возняк

Юліян Тарнович.

Циганський кермаш.

— Це вже давно. Ще тоді, як я був ґаздою в горах. Не штука то собі пером по папері махати й дурнички писати, але штука, ґаздуючи в горах — кінці з кінцями позмотувати. А як у літі сонце виляже вище двох Кичер і пражить, що й дихнути нічим — жито ледви колосків держиться, а ячмінь уже золотом облечений, вівсина зі стебельця паде — тоді так ґаздуєш, що сорочка від свиту до першої вечернички мокрявіє та мокряніє. — Світоньку мій ненасний, я вже університет сходив і ксьондзівська дитина! Коня сивого виведу за другу гірку на конюшину та скоренько біжу косу клепати. А тут ще й оселку з кушкою якась мара затрясла.... Маєш тобі ґаздо! Хоч учився, бо ґаздою став... Га! Лихо не біда. — Сядь та плач... А Євка ще снідання не зладила — така як мачеха... До того по сусіках (дехто каже в сипанцях) ані піречка зерна. Теребимо на сніданок бульбочку, й на обідець бульбочку та женемо косою по загонах, аж брящить.

Тоді й цигани з гір утікають на доли.

— Гудачити, на скрипці заграват. Бо на долах хліб здоганяє хліб. — А мені якраз треба було докласти ще пів сяги дерева в лісі. — Бо так у паперах написано, що до жнив тільки вільно в грабіївськім лісі сяги викладати. А сільські парубчаки всі при косі.

Цигани йшли самраз попри поле, де я косою вершки жмякав по вівсі, аж у вухах бреніло й в очах смеркалося, така цудовна кісьба по каміннях на панські руки...

— Щестя дай Боже, паничу! — — враз зверещали цигани й перепівку з борозни зрушили, що з голосним „підпалок — підпалок" за третю межу скрилася.

— Гей Віцку (так звався провідник циганів), можеб ви мені в лісі сягу доклали?

— Та чем! А дуган буде?

— Буде, буде й паперці будуть.

* * *

Уже добре звечоріло й гори прохолоджувалися перлинами роси, навіть і косу вже не поклепавби, так посутеніло. А цигани ще по заплату не присунули. Коли-ж бо й місяць білявими цяпками конарі написує...

Піду в ліс. Може вовк циганчуків... У лісі вже зовсім сіро. Доходжу до зрубу.

— Так, колода чорніє. Але де цигани? Чому сяга недокінчена? — думаю собі. А по тілі мурашками насипало, так циганиська мене налякали.

— Золотонько, рибонько! Лем щци раз нас пусте, ніґда юж сяг не будеме класти! — в один голос спросили.

Підходжу блище, а цигани, як медвідь, що ліз у колоду за медом — усі за пальці попришпилювані. Хотіли роботу перехитрити. І тому колода їх пришпилила.

— А знаєте як? У колоду, що з неї треба було сягу доскладати, був клин загнаний і тому колода була до половини надщипана. — Але циган фільозоф...

— Що? А маю кіянкою по клині гевкати? І давай трьох з одного боку та других трьох з другого шарпнули колоду, щоб її на двох роздерти. Клин тоді вискочив у гору, а колода хап за циганські пальці! * * *

Ого! Юж си не заграме... Каронько, пропав наш долянський кермаш... Утікали зповоротом до гір цигани, аж по лісі гуділо...

у своїй „Історії Української Літератури т. II. ст. 15., каже, що „Пересопницький рукопис здобув пальму першенства під оглядом краси й різнородности мотивів і форми окремих букв“. А відтак додає: „Що до багатства орнаментальних мотивів“ — (себто прикрас) — „Пересопницьке Євангеліє займає перше місце серед українських і взагалі серед східно - славянських рукописів“. Згаданий Михайло Василевич зі Сянока написав теж передмову до „Пересопницької Євангелії“.

З наведених і представлених вище обставин бачимо, чому православний, перемиський епископ, Антін Винницький, (1650—1679), стративши владичий престіл у Перемишлі, вибрав собі на осідок як раз Сянік, а не інше місто своєї давної, перемиської дієцезії. Саме він шукав тут попертя, помочі й охорони у сяніцьких міщан, та в дооколичної, дрібної, шляхти. Згодом одержав він тут на осідок фундушеву палату, заснував нову, сяніцьку, православну епархію, думаючи звідтіля перемогти Унію. Заразом до свойого урядового титулу додав ще слова: „Сяніцький Епископ“. Одначе його надії на перемогу православія над Унією не здійснилися. Унія принялася на Лемківщині на 100 літ скорше, як у Перемисько - Самбірській Епархії, а уніятами на Лемківщині управляв через якийсь час, у характері ґенерального вікарія, католицький священник Герасим Дубицький.

Епископ Антін Винницький перебував у Сяноці від 1668—1675 р. Після його смерти в 1689 р. православя в Сяніччині впало, а тим самим прийшло теж до знесення й сяніцької дієцезії. Одначе остався з того часу титул „Сяніцький Епископ“. Його опісля вживали та вживають і зєдинені Перемиські Епископи. Він став їх правним титулом і дотепер є символом правної **територіяльної єдности і правної, єрархічної нерозривности Перемисько - Самбірсько - Сяніцької Дієцезії.** Перемиський, Епархіяльний Епископ, себто Епископ-Ординарій, має й тепер право титулувати себе і в дійсности титулує себе: „Епископ Перемиський, Самбірський і **Сяніцький“.**

II. СЯНІК ПЕРЕД ВСЕСВІТНЬОЮ ВІЙНОЮ ТА ПІСЛЯ НЕЇ.

Ще на довгі роки перед всесвітньою війною стався Сянік новітнім, культурно - національним

осередком для цілої, східньої части Лемківщини. Тут пробудилася і росла українська, національна свідомість, яка промінювала далеко поза Сянік, на всеньку Лемківщину. Тут повстали, та поширювали свою діяльність філії українських, центральних установ, і товариств, з яких у першій черзі заслуговує на згадку Філія Товариства „Просвіта“. Тут існувала теж Філія „Сільського Господаря“, якої в новіщих часах, аж до розвалу Австрії, був головою місцевий, ґімназійний професор, Роман Ковалів, а секретарем Єзерський. В після воєнних часах повстала тут Філія „Українського Педаґоґічного Товариства“, або т. зв. „Рідної Школи“, та Філія „Союзу Українок“. Кромі цього знаходиться теж в Сяноці „Народня Торговля“ зі своїм домом. В новіщих часах заложено тут кооперативу „Сян“, підчинену „Ревізійному Союзові Українських Кооператив“ у Львові, та реґіональний Музей „Лемківщина“. Поза тим працює на терені Сянока читальня „Просвіти“ та кружок „Рідної Школи“.

Спеціяльне значіння в історії культурно - національного життя Лемківщини має сяніцька, державна ґімназія. Хоч викладовою мовою в цій ґімназії була і є мова польська, та хоч так в учительськім, як і в учнівськім зборі була завжди перевага польського елєменту, одначе ходив теж до тої ґімназії дуже значний відсоток нашої української молоді (деколи 1/3 часть). Наука української мови й літератури, була в тій ґімназії для учнів греко-католиків обовязкова. Вичнішими вчителями української мови й літератури в сяніцькій, державній ґімназії були професори: Іван Франчук, Погорецький, Петрушевчи і Володимир Чайківський. Цей останній — то знаменитий знаток української літератури. Був спершу професором української мови й літератури в українській, державній ґімназії в Тернополі, а відтак викладав той сам предмет попри інші предмети в державній ґімназії в Сяноці. Помер нагло в лютні, 1937 року.

Сяніцька, ґімназійна молодь греко-катол. обрязу мешкала по привтних домах (т. зв. станціях), а через якийсь час ґуртувалася в двох, ґімназійних, сяніцьких бурсах: українській і „русскій“. Українською бурсою опікувався спершу о. крилош. Омелян Константинович, парох у Сяноці. Було це в 1900-тих роках. В 1910—1911 рр. українська бурса мала приміщення у винанятім домі, нище т. зв. „бляхівки“. Опікувався нею професор Іван Франчук, а часом заходив до неї і професор Роман Ковалів, який мешкав як раз по другій стороні вулички, напроти неї. Після Івана Франчука наставником цеї бурси був правник Лехіцький. а „цензором“ Василь Опарівський з Бонарівки. (Пізніше священик — помер. як полевий духовник Української Галицької Армії, в часі її відвороту, літом 1919 р.). В тій бурсі мешкали найвизначніші тодішні учні-українці сяніцької ґімназії. як: вище згаданий о. Василь Опарівський. Володимир Ганьківський, Іван Похонський, Михайло Заньо з Одрехової (знаний математик). Михайло Ядловський (астроном), а з молодої ґенерації: Евген Ганьківський. Іван Зятик (тепер смященник - Редемпторист, б. професор св. Богословії в Перемишлі). Іван Ґорський (згинув в 1919 р. в часі визвольної боротьби) та інші.

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ ЛЕМКІВЩИНИ!

Перший найбільший український

Скіряний Базар

у Сяноці, Ринок 11.

поручає всілякі **скіри на взуття й упряж** найліпшої якости по конкуренційних цінах.

Маємо на складі та робимо всілякого рода на замовлення й готове взуття.

Знижка цін! Знижка цін!

В 1912—1913 р.р. знайшла українська, сяніцька, ґімназійна бурса приміщення в одноповерховім будинку на т. зв. „Болоню" у віддалі яких 50—60 метрів від дрімучих, підземних, княжих мурів Сянока. Настоятелями бурси по черзі були: Каменюк, Петрушевич, Білик. З її питомців слід ще в тім році згадати Михайла Старуха, теперішнього лікаря в Перемишлі. Рівночасно був то вже останній рік існування української, ґімназійної бурси в Сяноці. Від 1914 року, себто від вибуху всесвітньої війни вже її не відновлено.

З визначніших Українців, громадян міста Сянока, у довоєнних і післявоєнних часах слід згадати: о. крил. Омеляна Константиновича, гр.-кат. пароха, Романа Коваліва, ґімназійного професора, Володимира Чайківського, ґімназійного професора, Івана Голейка, директора судових канцелярій, о. крил. Романа Решетилу, б. місцевого ґімназійного катехита, Радника Шулякевича, б. місцевого суддю Окружного Суду. — У новіших часах: Д-ра Франца Коковського, б. місцевого суддю, Меценаса Степана Ванчицького, місц. адвоката, Меценаса Василя Блавацького, місцевого адвоката.

Комунікат в справі Ювілею „Просвіти".

Українське зорґанізоване громадянство рішенням представників усіх своїх установ дня 22. квітня 1937 р. проголосило торжественно 1938 рік роком ювілейним „Просвіти" з нагоди 70-ліття її існування і праці.

Вибраний із представників українських установ Діловий Ювілейний Комітет узявся енерґічно до праці і заздалегідь виготовив програму ювілейних свят так у Львові, як і в краю, пустив у рух увесь орґанізаційний апарат, щоб це свято випало гідно і достойно.

У програму свята у Львові входили Всенародній Ювілейний Здвиг, посвячення прапору, похід, продукція хорів, орхестр і ціловиховних тов., конґрес і академії.

Край прийняв цю програму з одушевленням і готовився до участи. Участь заповідалася імпозантно, бо всі хотіли дати доказ своєї любови й пошани для Матері Просвіти. Заповіли свою участь і наші земляки, що живуть за границями краю, а найчисленнішу з Югославії, Закарпаття й Америки. Пороблено вже й заходи для потрібних дозволів і залізничих знижок. Одначе зреалізування наміченої програми залежало від дозволу влади. У цій справі так президія Ділового Комітету, як і президія Головного Виділу Просвіти поробила ряд потрібних заходів.

Дня 22 квітня 1938 р. влада дала свій дозіл на полеву Службу Божу і посвячення прапору та промови на площі Сокола - Батька при участи делеґацій Головних Управ інших українських орґанізацій і делеґатів — **по одному** — від кожної Філії і Читальні Просвіти, та на концерт у замкненому льокалі. Натомісць не дозволила на похід, конґрес української культури, участь хорів і орхестр на площі. Мимо всяких заходів рішення це стало невідкличне. Дня 4. травня 1938 р. влада зажадала від Просвіти, щоб видала відповідні зарядження для припинення в краю акції за масовою участю громадянства у львівському святі. Подібні доручення в рішучому тоні дістали від деяких староств і наші Філії.

У міжчасі польська прилюдна опінія, репрезентована пресою на всьому нашому терені, поставилася до цього наскрізь культурного свята ворожо і з крайною нетерпимістю. Орґанізації на своїх сходинах, а преса у своїх статтях запротестували проти Всенародного Ювілейного Здвигу і заявили, що вони до нього не допустять. Доходили вже й вродостойні інформації, як це параліжування свята мало здійснюватись.

Супроти того всього Діловий Комітет у почутті своєї **важкої відповідальности** рішив не стягати з краю ніяких делеґатів і не уладжувати свята навіть у обмежених границях дозволених владою та відбути акт посвячення прапору тихо, серед святоюрських мурів. Натомість доручив своїй президії поробити відповідні заходи, щоб свята льокальні і повітові могли відбуватися без ограничень по наміченій програмі, а в грудні, щоб міг відбутися конґрес і концерти. І на це влада дала в засаді свою згоду.

Отсе своє рішення про відкликання посвячення прапору на площі Сокола - Батька подав Діловий Комітет у своїх комунікатах до прилюдного відома, не напроваджуючи повищих мотивів, а Головний Виділ Просвіти у звязку з тим видав у своїх обіжниках відповідні інформації й доручення своїм Філіям і Читальням.

Ці всі речі надто добре відомі усьому українському громадянству, яке ювилейними святами Просвіти інтересувалося й інтересується.

Одначе знайшовся один український часопис, який вияснені нами справи представив невірно й тенденційно. Це „Громадський Голос", орґан українських соціялістів - радикалів. Той самий, який вже повних два роки веде проти Просвіти безтямну, неперебічриву кампанію. Той самий, який до ювилею Просвіти віднісся не то що байдуже, а навіть ворожо, називаючи це всенаціональне свято „ювилеєм тьми".

У своїй нотатці з 30. VII. 1938. п. н. „Як було з ювилеєм" написав „Громадський Голос" **неправду** про узгіднювання програми свята у Львові і про дозвіл на конґрес української культури. Натомість всю вину „Громадський Голос" зложив на Діловий Ювилейний Комітет та на Централю, злобно написавши, що „Централя нічого не приготовила на ювилейний зїзд".

Про цілковиту безпідставність і злобу такого закиду переконані всі ті чинники, що були свідками великої праці Просвіти і гідної підготови до свята. І цей черговий напад „Громадського Голосу", як і всі дотеперішні заслуговував би на цілковите зіґнорування, як би не дуже цікава й характеристична подія. Цю нотатку „Громадського Голосу" сквапливо і з великою втіхою **повторив і використав** відомий з ворожого до українського зорґанізованого життя наставлення відлом польської преси.

Уже дня 29. VII. 1938. помістив відповідно спрепаровану статтю „Дзєннік Польскі" п. н. „Перфідна метода. Цо означа комунікат „Просвіти" о одволаню зязду... „з пшичин од нас нєзалєжних".

„Слово Народове" з дня 30. VII. 1938. помістило статтю п. н. „Компромітація Просвіти". Краківський „Ілюструвани Курієр Цодзєнни" з дня 30. VII. 1938. помістив статтю п. н. „В подстемпни спосуб стважайон Українъци позори „шиканованя" іх пшез владзе".

Річева відповідь є обнята цим нашим комунікатом, а про ціль тих статтей нема що й говорити. Вона ясна і всім відома. А яка-ж ціль такої роботи „Громадського Голосу"? Чи та сама?

На те питання нехай кожний найде відповідь у своїм національнім і громадськім сумлінні.

Григорій Гануляк.

Євчин зять.

Сценічна картина на дві дії, зі співами й танцями.

Юлько: Так, вміє читати й писати, але я на те скінчив ґімназію, а зараз хочу скінчити вищі школи, щоб відтак мою дружину підтягнути до вищого ступня освіти, а що торкається товариської огляди...

Іван: Власне те саме я мав — той теє — на думці...

Юлько: Отож, бачиш, наші сільські дівчата, очевидно не всі, мають куди кращу так звану товариську огладу, ніж наші буцімто інтеліґентні панянки.

Іван: Виїмки є скрізь по світі, але тут ще одно: на мою думку, хто знає, чи той теє вони схочуть брати панича за зятя...

Юлько: Знаю, про що ти думаєш, але і про це я вже з ними говорив.

Іван: І що? Висміяли тебе, бо хлоп на селі не буде годувати нероби, він шукає робітника.

Юлько: Яж неробою не буду.

Іван: А чи ти знаєш, що то значить на ріллі працювати?

Юлько: Овшім, знаю, та як треба буде, то стану з косарями в ряд та коситиму від ранку до ночі. Як треба буде то візьму за чепиги та оратиму аж любо, а як треба буде, то запряжу коні та поїду в ліс по дерево і сам витаскаю на віз кльоца, аж затріщить.

Іван: Чи ти жартуєш собі з мене, чи ти правду говориш? Бо деж ти — теє як його — мав нагоду зазнайомитись з отими всіми роботами?

Юлько: Яж живу на селі, придивляюсь змалку сільському господарству, а коли підріс, то ймався всякої роботи, а часу було доволі. Візьми лише: вісім літ в ґімназії, вісім шкільних вакацій підчас жнив, підчас сінокосів, бо в нас сінокоси, в горах пізно, якраз підчас вакацій, то я хіба мав нагоду навчитись.

Іван: Ну, то теє як його, колиж весілля?

Юлько: Євка не спішиться Гані віддавати, бачиш, вона вдова, ще може сама хоче вийти заміж, а я теж не спішусь, бо хочу університет скінчити.

Іван: Я думав, що він має якусь багату панночку, що дасть йому грошей на докінчення студій, а він — той теє як його — показує мені сільську дівчину.

Юлько: А чи ти думаєш, товаришу, якщо сказав би я Євці, матері Гані, що мені треба на докінчення студій гроші, то вона не вистаралась би? Чи вона не потрапилаб собі купити зятя?

Іван: Ну, то булож зразу так казати, тепер я — теє як його — бачу, куди стежка в горох.

Юлько: Власне, що не бачиш, бо я не хочу, щоб Євка собі зятя купувала, тому я не візьму ніяких грошей від неї, а університет скінчимо власними силами.

Іван: Та як? Та — той теє як його — яким чудом?

Юлько: Ходи до церкви, помолися, то тобі Господь зішле якийсь кращий розум.

Іван: І тобі, бо — той теє як його...

*) Гляди ч. 14 „Наш Лемко“.

(Виходять, якийсь час сцена порожня, згодом виходить Ганя.)

Ганя: Не ґоднам била ани єдного пацере вигварити. Так мі якоси тяжко на серци, так мі маркітно чогоси, боюся, жеби тот Юльків колеґа не одгварив мі моєго щастя, бо я ани світа Божего не виджу, лем єго єдного; хоц ся люде з мене сміют, повідают, же він ня вирихтує так, же мі свічки г очах станут, то я ся не бою. Нех ся люде не турбуют. Він мі ґвони повідат, акурат ту х тім самім місци на кермаши, же ня або до Львова возме, або буде з нами на ґрунті працувати, а мі шитко єдно, де я буду, жеби іно з ним.

Лірник, що вернув на своє місце, починає грати і співає:

Як Божа Мати по світі ходила,
Малой Дитятко на руках носила,
То шитки люде дари Їй носили,
Бога хвалили.
А гнес на світі антихрист пануе,
Пекло на земли для люди рихтуе,
Бо він сядивай хоче панувати,
Правди не знати.

Ганя (розвязує вузлик і кидає дідові гріш): Вигварте пацір, жеби...

Дід: Жеби твій наречений бив здорів і тебе до смерти любив.

Ганя: Нех і так буде...

Дід: А він варт того, дівонько.

Ганя: Ба, та ви його прецінь не знате.

Дід: Та допіро єм го видів, дівонько, ти си мислиш, же я сліпий і глухий? Я не гнешній, дівонько, я уж неєдно видів і чув, я шиткой знаю, лем позерай, дівонько, жеби го дахто не одгварив од тебе. Він добрий чловек, наша душа, лем недобри є люцки язики. Прос Бога, жеби обернув шитко злой на доброй і я тиж о то вигварю пацір. (Хреститься і молиться).

Ганя обтерла нишком сльозу, та хоче йти, раптом, наче щось пригадала, розвязує знова вузлик і кидає дідові останній гріш.

Євка увіходить з обома паничами й Андрієм.

Андрій: О, ми за Ганев ся обзераме, а она ту. Подме домів.

Євка: Та подме, подме, треба гостів даяк погостити.

Юлько: Ми оба з товаришем прийшли свічки погасити, то ми не заслужили на гостину.

Іван: За то підеме на вечірню.

Андрій: Аним си нич не купив на кермаши.

Юлько: Ще до вечора далеко, я тобі щось куплю, але наприклад що?

Андрій: Здалобися люпшей перо до калапа, смотте, якой тото старой.

Євка: Неганьбник якисий.

Андрій: Та чого ся буду ганьбив?

Юлько: Добре, матимеш перо, а Гані куплю коралі.

Іван: А чи ти знаєш, що коштують коралі? А де маєш гроші?

Юлько: Крамарі мене знають, дадуть і так.

Іван: Ти справді штудерант, з кожної халепи вмієш викрутитися, той теє, як його.

Євка: Но, подте, паничу. Бо полуденок вистуденіє.

(Далі буде.)

ПОВНЕ ДОВІРЯ
добуло собі якістю мило
„ЦЕНТРОСОЮЗ".

Страшна подія.

О. МЕДВЕЦЬКИЙ ДОЗВОЛЯЄ НА ЗАБАВУ В ПОСТІ.

Ще не прогомоніла вістка, що за згодою та під протекторатом католицького церковного достойника, яким себе вважає отець Яків Медвецький, почала виходити „церковно - народня" ґазета, яка пропаґує розпустні, деморалізуючі книжки (пригадайте собі перше число ґазети „Карпатскій Звонъ") — а вже друга ще страшніша скоїлася подія, і ця теж за відомом та згодою отця Медвецького. Саме недавно відбулося в Сяноці „торжественне" започаткування ювілею 950-ліття хрищення Руси — за „благословенням" отця Якова Медвецького. Не входимо в причини, якими кермується „ексцеленція" о. Яків при окремім святкуванні такого великого торжества в житті нашої гр.-кат. Церкви та ми не заторкалиб справ, що входять у діяння о. Медвецького, — одначе не промовчимо тих фактів, що деморалізують наш нарід на Лемківщині.

— Чи годиться — питаємо Вас, Прп. о. Якове — в Петровому пості уряджувати забаву з танцями й пияченням і то як завершення першого дня по відкритті ювілейного Року 950-ліття хрищення Руси? — До того в часі, коли комуна бушує по селах у Лемківщині...

— Якже ж назвати те, що в дні такого історичного факту в житті нашої Церкви „члени" ювілейного комітету та ціла сяніцька „руская родина" до пізної ночі гучно забавлялася та пяничила в Сяноці.

Чим ви причинилися до звеличення Ювілею „Просвіти"? Чи вже маєте образи ювілейного видання „Просвіти"?

Приєднуйте нам постійно нових читачів і пишіть про все, що діється у Ваших сторонах.

Як можна щадити?

„Слухайте, Миколо, чую, що ви вже маєте кілька сот у Земельнім Банку. Як ви можете щадити, коли в вас таке майно, як і в мене і так само живете, як я, і така родина в вас, як у мене, — а я хотів би теж щадити і не можу!" — сказав Петро до сусіда Миколи. Микола подивився на Петра і не зараз відповів: — „Питаєте, як я можу щадити? Чуда виробляю... Ось, подивіться на свої чоботи. Ми їх купували разом тому два роки, бо все разом купуємо. І ваші вже цілком знищені, мусите вже купувати другі, а я ще слава Богу походжу. Бо ось мої ще майже нові. І так все я зашанную. Чи плуг, чи косу, чи січкарню. І моя жінка вміє так щадити, і діти вміють. І на харчах щадимо, бо хоч не голодуємо, але робимо так, щоб нічо не пропадало марне. І тому я можу дещо заощадити. Бо наприклад тих трицять золотих, що ви знов мусите видати на чоботи, я понесу до банку, бо я ще не потребую чобіт. І так ви будете носити другу пару, а моя пара буде в банку...." — „Фільософ з вас, Миколо!" — сказав Петро. — „Треба мені блище приглядатися, як ви ті чоботи носите і як ви все шануєте, бо і я не від мачухи. І я хочу щось заощадити на будуче, бо треба і діти посилати до школи і ґрунту варто докупити і хату перебудувати". — „Робіть так, робіть, Петре, а добре зробите і Бог вам поможе, бо Бог любить ощадних людей і тому їм завжди щастить ліпше як неощадним...."

—о—

Нові книжки

Франц Коковський: „ЮНАЦЬКІ СЕРЦЯ". Оповідання з недавного минулого. Ілюстрації Юліяна Крайківського. Львів, 1938. — Стор. 64 малої 8-ки.

Теми з недавних визвольних змагань України є і завсігди будуть найцікавішою лектурою для української молоді. Всі оповідання Франца Коковського писані прозоро підходять під психіку української молоді. З окрема це оповідання побуджує молодь до чину, до великої жертвенности і в тому його велика педаґоґічна вартість.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

„З НАМИ БОГ". **Матеріяли до уладжування ювилейних академій у 950-ліття хрещення Руси-України. 8⁰, 42 стор. Ціна 1 зл.**

Діловий Комітет видав цю книжечку, щоб улекшити працю Місцевим Комітетам у підготові академій, концертів чи святочних сходин. На її зміст складається: I. Загальні уваги про уладження ювилейних імпрез, получені з необхідними практичними вказівками. II. Взірець святочних промов на академії або концерти, написаних В. Глібовицьким і Ю. Редьком. III. Вибір поетичних творів на рецитації й деклямації — подано чотирнадцять найкращих віршів передових поетів з докладними поясненнями щодо їх виголошення, є між ними теж діточі деклямації та збірні рецитації для дітей. IV. Реферат відомого історика Омеляна Терлецького „Найбільша подія в історії України". Це має бути джерело для історичних рефератів на ювилейних імпрезах. V. Сценічна картина З. Тарнавського „Над Україною хрест запалав", з докладними технічними вказівками та режісерськими поясненнями. VI. Вибір пісень — тут подано список поважних музичних творів переважно релігійного змісту, приступних до виконання для пересічного мішаного або мужеського хору. Подано теж твори для жіночого й діточого хору.

Діловий Комітет, видаючи цю книжку, зовсім не має наміру обмежувати ініціятиву місцевих орґанізаторів. Навпаки, буде дуже гарно, коли на місцях знайдуться люди з творчою інвенцією, які схочуть в оригінальний спосіб причинитися до збагачення програм ювилейних імпрез. Але нехай місцеві орґанізатори дбають про мистецький рівень, бо цього вимагає повага Великих Роковин.

—о—

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
ПРОТИАЛКОГОЛЬНІ ВИДАННЯ
ВІДРОДЖЕННЯ

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ" — ДО ВОСКРЕСЕННЯ! СТАВАЙМО ПІД ПРАПОР „ПРОСВІТИ"! НЕ ЖАЛІЙМО ДЛЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!

Відповідальний редактор Олександер Костик. — Видавець і начальний редактор Ю. Тарнович. Редаґує Колеґія.
З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Наш Лемко

РІК V. Ч. 17 (113)

Львів, 1-го вересня 1938.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Лист прогульковців з Лемківщини.

У звязку з кооперативними прогульками до Львова, одержав Ревізійний Союз Українських Кооператив такого листа від кооператорів Лемківщини:

Дякуємо Високоповажаним Панам Директорам Світлого Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, дякуємо Славним Службовикам Його, дякуємо всім Централям, Установам, Музеям і Підприємствам за осяйне небуденно щире, а разом з тим глибоко навчальне приняття з яким ласкаво зустріли і гостили краєзнавчу прогульку до Львова з Лемківщини.

Очаровані Вашою, Високоповажані Панове, щирістю та прихильністю до далеких Братів хліборобів, горді на пошану, яку Ви виявили мозолям бідаків — сільського пролетаріяту, котрі то мозолі набули у віковій обороні Рідної ріллі-землиці у себе в дома та на заробітках лемківської еміґрації по цілому світі, бачивши факти правильної оцінки Вами душевних ран, що ними кровавить віками Своїй Вірі Лемківщина, очаровані і до глибини святочними переживаннями потрясені — усі без винятку учасники прогульки зі сльозами в очах згадують Вас, Панове Кооператори, згадують також і приняття в кожній Установі та у Шпиталі імени Найдостойнішого Митрополита Андрея Шептицького.

Найбільшим Святом життя була нам зустріч з Представниками Установ на гостині у вечорі дня 25. червня 1938 і ніколи не забудемо ті зерна Правди про нашу бувальщину, що їх так щедро, а такими милими, від надміру любови огненно палкими словами сіяв в наші душі в храмі Св. Юра і на Замковій горі Пан Редактор Микола Голубець.

Вдяка, вдяка Вам Пане Редакторе, глибока подяка і низький поклін Лемківщини: Усім, усім Вам Панове!

Провідник прогульки:
Гриць Масник.

За ініціяторів прогульки:
Лемківський Союз Кооперативний в Сяноці. **„Народня Торговля" Склад — Сянік.**

Остала сума, що її зложили учасники прогульки на спільні видатки, а це сума зол. 20.—, переслаємо її через Р.С.У.К. на цілі нашого Українського Шпиталю.

(За „Г. К. Ч.")

П. Т. Пром-банк, Львів. Сподіюсь, що поможете своєму давному щадникові й що признаєте мені коротко-речинцеву позичку в висоті зл. 100. Як поруку долучую посвідки трьох щадників, що годяться ручити за мене вплаченими ощадностями. Наші ощадности разом перевищують зл. 100. З поважанням. Ярослав Губка.

Дрібна ощадність запевнює позичку під застав дрібної ощадности

ПРОМ-БАНКУ

ЛЬВІВ, ҐРОДЗІЦЬКИХ 1. І. п.
тел. 292-15 і 200-15

В кожну Читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювілейні образи „Просвіти"!

Sygn. VI. 1. P. 310/38.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego.

Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Sędziowie S. O. Dr. T. Laskowskiego, W. Boczara i Dr. K. Pomurkiewicz w sprawie konfiskaty Nr. 15 czasopisma pt. „Nasz Łemko" z daty dnia 1 sierpnia 1938. do sygn. VI. k. Pr. 310/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 1 sierpnia 1938. r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 25 lipca 1938 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Nasz Łemko" Nr. 15, z daty Lwów, dnia 1 sierpnia 1938. zawierającego: 1) w artykule pt. „Krampna koło Zmijhorodu" w ustępie od słów „Widnosyny zminyłysia" do końca artykułu, 2) w artykule pt. „Doszncycia koło Zmijhorodu" w ustępie od słów „Znowu komisar" do końca artykułu. 3) w artykule pt. „Try najświtlszi momenty Samoka" 2) w ustępie od słów „Radist" do końca artykułu znamiona ad 1) i 2) przestępstwa z art. 127. i 170 k. k., ad 3) z art. 154 § 2. k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17/12 1862 dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu 1) 2) przez tendencyjne przedstawianie postępowania władz państwowych w stosunku do ludności ukraińskiej dopuścić się publicznej znieważ władz administracyjnych oraz szerzyć nieprawdziwe wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny, ad 3) przez propagandę haseł nacjonalistycznych nawoływanie do pełnienia zbrodni stanu i pochwalanie tej zbrodni. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Dr. Laskowski, wr. Protokolant: Dorożyński, w. r. Za zgodność: podpis nieczytelny.

Прогульковці з Лемківщни на площі Сокола-Батька у Львові.

Радуйся Земле Українська!

(З НАГОДИ ЮВІЛЕЙНОГО ВОДОСВЯТТЯ НА ПАМЯТКУ 950-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ - УКРАЇНИ.

Найкращий спомин з Твоєї пребагатої минувшини з перед 950 літ, найдороща Ти нам, Земле Українська, стає нам ось тепер у памяти... Це звершився тоді найсвітліший й найясніший момент Твоєї славної та довгої, тисячлітньої історії, рідна й найлюбіша Ти, Матінко наша... Ось гляди, Нене мила, Україно, в сяєві ясного, золотистого сонця блестить само серденько Твоє, достойна Мати всіх городів українських, престольний Київ!!...

Там спішать Твої діти, малі та великі, спішать Твої сини та дочки, спішать убогі, багаті й вельможі... Спішать усі з радісним і погідним лицем... Спішать з райською втіхою й надією в серці, з набожною, святою молитвою в устах... Спішать на велике діло хрищення святого... Спішать до батька українських рік, у рідний Дніпро...

. . . . . .

А може то тільки привид,... недосяжна, далека мрія?... Може то не на нашій любій, найдорощ й Україні ця свята, урочиста хвиля? Може це в далекій, обіцяній, святій землі Ізраїля, вибраного сина-нащадка Авраама, Ісаака й Якова, спішать навернені каянники в Йордан, щоб там визнати свої гріхи, щоб там приняти хрищення від Йоана святого?...

Ні!... Це не в юдейській, обіцяній землі!... Це у Тобі, золота Ти наша, Земле Українська, та свята подія, ця урочиста хвиля збувається!... Це не розкаяні сини Ізраїля в Йордан, це сини і дочки нашої славної України спішать у Дніпро!... І не на голос Того, що кличе в пустині, йдуть, а на заклик Великого Володимира святого, могучого Володаря, Князя і Христителя свого!... І не по хрищення св. Йоана вони там йдуть!... А по хрищення в Христове імя, по хрищення найсвятіше в імя Бога самого, Отця й Сина й Духа Святого, що на небі й на землі царює!..

. . . . . .

І наповнюється батько наших рік, славний Дніпро людьми, рідними дітьми Твоїми, щаслива Ти наша, Земле Українська!... А його благословенні, освячені води пливуть... Пливуть помалу, широко і втиха, забираючи зі собою гріх й ідольську, темноту з України, немов би в хвилях Чорного Моря бажали втопити все лихо, все горе, нещастя, все зло з України... І ллється освячена вода Дніпра, гейби свята, Йорданська вода, на синів і доньок українських...

А вгору линуть молитви Божих слуг... Линуть і випрошують ласку, світло і благословення з високих небес для відновлених, у душах своїх відроджених діточок Твоїх свята Ти Земля Українська...

Й отворилися колись небеса, коли на Божого Сина, Христа, дав Йоанові святому вилляти струю зі своєї благословенної води освячений Йордан... І знявся над Христом Святий Дух, наче голуб, а з високих небес відізвався голос Бога-Отця, Творця і Пана всесвіту...

А й тепер над Дніпром, біля самого престального Києва, широко отворилися Божі небеса... Отворилися для освячених, охрищених й відроджених у Божій благодати синів і доньок України... А Святий Дух наповнив і скріпив їх серця... Щоб жили духом і силою надприроди... Щоб блестіли ясним світлом Божої Правди і Христової Науки... Щоб горіли жаром мужества, хоробрости, творчости і сили... Щоб притягали до себе сяйвом просвіти і знання, духового поступу, росту і культури...

. . . . . .

І вислухав наш найлучший, небесний Батько молитви святого і великого Володаря України... Що то в святочнім, райськім настрою серця й душі стояв над берегами освяченого Дніпра та молився... І Твої діти благословенна Ти, Земле Українська, під царські стяги Свого Сина... Щоб були смілими, ісповідниками й ревними апостолами Його Божої науки... Щоб стали на великім Сході Европи неустрашимими борцями за Євангелію, за владу Божу над душами, за Правду Христову.

І став вибраним, святим народом увесь наш славний рід український!! І покрив Тебе густою сіткою прекрасних святинь Христових,... на славу, хвалу і честь Бога-Творця,... а на благословення, щастя і спасення Тобі, до великих, святих і світлих діл покликана, охрищена Ти наша, Земле Українська!...

. . . . . .

І пронеслася Твоя величня, безсмертня слава на далекий, довгий і тернистий шлях Твоєї пребагатої історії... А на цьому скелистому, важкому шляху приймають любі Твої діти, Україно, не тільки хрищення з води святої... Як колись 950 літ тому у Дніпрі... Але також й інше хрищення,.. хрищення з власної крови своєї!... З цієї своєї, обильно пролитої, української крови, якою скроплюють свою святу віру в Бога - Творця й Його Сина, Христа... Свою честь і шану до Його Пречистої Матері Святої... Свою гарячу любов і привязання до Тебе, рідна Земле Українська!...

Бо не тільки до зберігання скарбу своєї віри святої...Не тільки до

несення світла Христової Науки й до апостольства правди Божої на Сході Европи... Не тільки до устної, слівної, хоч й діяльної любови своєї Батьківщини... покликані Твої рідні діти, Україно!.. Але й до мучеництва..., до терпінь..., до жертви за ці ідеали!!!..

Ось це Небеса посіщають Тебе в 950-ліття хрищення Твоїх дітей... Подібно, як колись Господь посіщав тих перших дітей християнства, що то, в колоди забиті, у поганських темницях каралися й терпіли за віру святу, за Батьківщину небесну, за Христа.... Тих Своїх охрищених синів і доньок, що з радісною піснею на устах йшли на жорстоку арену мучеництва і смерти... Бо їх кріпила віра у безсмертність, надія на велику та повну заплату небес, упования на вічне життя...

О якаж тут близька подібність до болючих терпінь Твоїх улюблених синів і доньок, о Україно!...

Хай же черпають Твої достойні діти з обильного жерела благодати, в дні, в котрім Господь посіщає Тебе!!... Хай гартуються на світлі й великі дні!... На дні прийдешнього відродження, розцьвіту і прославлення Твого!... На дні, коли то остання стопа безбожника, богохульника, поганця щезне з Твоєї рідної земелі, з Твоїх широкопільних ланів!... Коли то Мати городів Твоїх, свято - золотоверхий, престольний Київ, заповниться гомоном побідної пісні перемоги й радости Твоїх дітей... Коли то й освячені води Дніпра понесуть, як колись, у широкий і далекий світ Твою велику честь і славу!...

Та, хоч перед Твоїми очима образ хрищення святого Твоїх дітей зперед 950-ти літ, не тільки в блеску могучости і сили, в підйомі і щастю, але не менше теж і в рясних, гірких сльозах Твоїх терпінь — радуйся Земле Українська!!!...

„Державна рація вимагає" боротьби з вишивками

на Лемківщині!

„І. К. Ц." дістав гострого нападу скаженини. І в голову не прийшло би Вам, що такий напад могла спричинити така невинна річ, як... вишивка.

Та ось послухайте!

В статті під соковитим наголовком: „Українізація при помочі.... фальшування реґіональних строїв! Як гайдамаччина здобуває край лемків..." „І. К. Ц." з дня 21-го м. м. видає, що скромну лемківську вишивку витискає багата подільська вишивка і м. ін. пише:

„Сьогодні на Лемківщині, головно по селах новосандецького повіту, переважають і то не тільки вже серед молоді, а й серед старших ґаздів і жінок, сорочки багато прикрашені хрестиковими вишивками. Ці вишивки, такі характеристичні для мешканців малопольського Поділля, для запалених українців, що хочуть своїми впливами залити лемківського верховинця. А лемківський верховинець — це тип спокійної людини, це елемент дуже податний.

Українська аґітація старається всякими способами вдертися в душу лемка, старається змінити навіть його відвічний стрій, щоби задокументувати колись в майбутньому, що Лемківщина це „корінно украінський (!) край".

Такі методи українського шовінізму сягають аж по околиці Криниці.

Низка українських тижневиків, відомих з ворожого відношення до нашої держави, старається всякими способами захопити душу лемка, який — тісно звязаний з церквою — приймає це з рук священиків-проводирів, нерідко бувших офіцерів українських „Січових Стрільців", що — покинувши сплямлені кровю мундури січовиків — вдягнули реверенди, щоби з проповідальниць сіяти в душу лемка зерна української ненависти до всього, що польське.

Ці тижневики виходять в польському Львові і присилають „українські" зразки хрестикових гаптів, заохочуючи до введення цих **наскрізь чужих душі лемка елементів прикраси,** як „ніби - то" кращих від типових корінних лемківських мотивів.

Українізація лемківських сіл зазначується сьогодні вже дуже сильно. Старорусинів сьогодні вже невеликий відсоток залишився, а тих поміж ними, що дальше зберігають свої переконання, ненавидять українські проводирі, які хочуть за всяку ціну задокументувати, що Лемківщина — це теж „Велика Україна".

Атмосфера, в якій виховується молоде покоління лемків, наскрізь антипольська.

Всотування в душу дитини їді ненависти до Польщі і поляків — це явище — на жаль з наскрізь реальне. Літників - поляків та їхніх дітей обкидують навіть малі діти лемківсько - українських націоналістів визиваючо і глумливо образами і — що гірше — навіть нікчемними прозвищами, гідними гайдамацької культури: „ти польська свине" (!!!). Та помиляєтеся, панове, українські проводирі, бо західна Лемківщина, це корінно польська земля, це давні землі епископства підвавельського городу, епископів Конарських та Тшебіцьких, яких легаційні документи з часів XV до XVII віку дозволяли на поселювання сіл на волоському праві та на будову греко - католицьких церков, які сьогодні ворожа нам гайдамацька пропаганда замінює на аґітаційні трибуни. Ця кольонізація мала навіть спровадити до Лемківщини панщизняного рільного робітника, бо — відомо — що верховинське населення — від віків завжди було вільне.

Зміна регіонального строю на Лемківщині на український лад — це проблема, яка з усіх мір заслуговує на пильну увагу і реєстрацію. Польська державна рація вимагає, щоби цею справою занятися поважніше!

Це тільки позірно блага справа, вона має глибокий **політичний та національний сенс".**

„І. К. Ц." кінчає закликом до „Звйонзку зем ґурскіх" і „Звйонзку шляхти заґродовей" щоби занялися Лемківщиною, загроженою заливом подільських вишивок, тим більше, що на Лемківщині „між зукраінізованими лемками багато хвалиться перехованими старими документами, які сягають половини XVI-го віку, в яких з жахом сьогодні читаємо, що це нащадки зрусифікованої польської шляхти".

Незалежний, національний журналик

„ДЗВІНОЧОК"

це найвірніший друг і приятель українських дітей. Це найкращий вчитель української дитини дошкільного й шкільного віку.

Містить: оповідання, вірші, сценки, пісні з нотами, забави, загадки, ребусики, світлини, мистецькі кольорові рисунки, тощо.

„ДЗВІНОЧОК"
Львів, вул. Косцюшка 1 а.

Передплата на рік тільки 2 зл., а зате має дитина 12 дуже цікавих і гарних книжечок.

Михайло Кичерський.

На маргінесі нової „еміграції".

(Про що повинні памятати родичі, що посилають свої діти на службу до Варшави?...)

В деяких околицях Лемківщини починає вкорінюватися нова мода. Деякі українські родичі, які невсилі в теперішніх, скрутних часах, як слід, прокормити, та приодіти своєї численної родини, посилають свої діти, особливо дівчата до Варшави. Там наймаються ті дівчата денебудь на службу, отримують за те по 10, 15, 20, 25, а навіть і 30 злотих місячно, забезпечуючи собі тимсамим прохарчування і приодівок. Рішаючися на такий крок мають ці родичі на увазі виключно матеріяльні користи для своїх дітей, а не звертають за те уваги на ці духові шкоди і небезпеки. які загрожують їхнім дітям побут у великому, чужонаціональному місті. Така одиниця, перебуваючи постійно серед чужого окруження, пересякає на скрізь таким духом, та стає холодною, рівнодушною, та байдужною на всьо, що рідне, що своє!..

Тому, коли заходить конечна потреба — післати свою дитину на службу, то наші батьки й матері на Лемківщині повинні її спрямовувати до чесних, та національно свідомих, українських родин, до національно сильних і певних, українських середовищ, або хоч до таких місцевостей, де ця дитина мала би запевнену стараннy, релігійну і національну опіку, та де вона моглаб, як слід, заспокоювати свої релігійні, та національні потреби. Отже повинна в такій місцевости бути своя гр.кат. церква, згл. церкви, де дотична дівчина, чи хлопець моглиб у своїм рідним обряді виконувати свої релігійні практики й обовязки, та при котрих моглиб належати до своїх релігійно - церковних братств і товариств. Дальше!... Треба підшукати місцевости, де — попри церкву — булиб також наші станові і національні товариства й установи, в котрих хлопець - наймит та дівчина наймичка з Лемківщини моглиб знайти станову поміч і пораду, та доповнити й удосконалити свою свідомість і виховання.

А коли вже хтось таки післав свою дитину до Варшави, де вона за якусь меншу, чи вищу платню знайшла службу, та має запевнене утримання, то нехай подбає про це, **щоб захоронити цю свою дитину,** хлопця, чи особливо дівчину, **перед майже певним винародовленням.** В тій ціли належить цій своїй дитині, хлопцеві, чи дівчині, дати свій український, нашою Церковною Владою апробований (одобрений) молитовник, котрий був би її невідступним товаришем між чужими людьми. Дальше треба її наказати, щоб усі свої релігійні потреби заспокоювала виключно у своїй гр.-кат. церкві, яка **на терені Варшави знаходиться при вул. Мьодовій 16. Там є теж осідок місцевого гр.кат. Парохіяльного Уряду.** бо при тамошній гр.-кат. Церкві зістала недавно еригована (заложена) гр.-кат. парохія, якій підлягають всі грекокатолики. що мешкають на терені Великої Варшави. Парохія і церква є віддані під управу наших монахів О.О. Василіян. Там наші хлопці і дівчата з Лемківщини. котрі служать у Варшаві, повинні ходити кождої неділі і кожде свято після нашого обряду до церкви, там повинні вони сповідатися і причащатися, та заспокоювати всі свої духові й релігійні потреби. А якщо при згаданій церкві існує хор, або яке статутове брацтво, чи церковне товариство, то повинні до них записатися, та з їх услуг солідно користати.

Родичі повинні теж чувати над тим, щоб їх діти у великому, чужому місті **не попали до рук торговців живим товаром,** або до яких зіпсутих родин на службу, або взагалі під вплив небезпечного великоміського шумовиння!... А колиб декотрі дівчата, чи хлопці були податні на такі впливи, шкідливі для їх народности, чи релігії і чесноти, то треба їх негайно відкликати зі служби і стягнути до дому!.... **Бо булоб великим, тяжким гріхом перед Богом і Батьківщиною допустити легкодушно до цього, щоб ці наші діти, той цьвіт наш,** витираючи ріжні. брудні нори, **пропадав для нашого обряду. для релігії і чесноти та для нашої української народности!!!...**

Бібліотека Лемківщини

1) Юліян Тарнович: ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ (на вичерпанні) ціна 3.00 зл.
2) Іван Буґера: УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ „ 0.80 „
3. Франц Коковський: СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ „ 1.00 „
5) Роман Антонович; ЯК ГОВОРИВ БЕСКИД (у друку)
6) Остап Мисевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД У БОЙКІВЩИНІ „ 1.50 „
7) Іван Шевчик-Лукавиченко й Юліян Тарнович: ПІСНЯ БЕСКИДУ „ 1.60 „
8) Єронім Анонім: ЛИХО НА СВІТІ (переробив Юліян Тарнович) „ 0.40 „
9) Юліян Тарнович: МОВА ВІКІВ „ 1.00 „
10) Мр. Володимир Кліш: ТВОРІМ СИЛЬНІ ОСНОВИ „ 0.40 „
11) Єронім Анонім: ШИБЕНИЧНИЙ ВЕРХ (переробив Юліян Тарнович) „ 1.50 „
12) Юліян Тарнович: ВЕРХАМИ ЛЕМКІВСЬКОГО БЕСКИДУ (накладом „Плаю") „ 1.20 „

Всі книжки замовляти в Адміністрації „Нашого Лемка", Львів, ул. Новий Світ 22; гроші посилати розрахунковим переказом ч 141. з дописком „БІБЛІОТЕКА ЛЕМКІВЩИНИ". Кольпортерам даємо опуст. Читачів у Канаді, Америці, Франції просимо фундувати книжки „Бібліотека Лемківщини" своїм Братам у Старому Краї. За всі дванадцять книжок з пересилкою закордон числимо 4 ам. доляри, або рівновартість на краєві гроші. Книжка — це найкраща запорука кращого завтра. Тому в кожну українську хату — українська книжка!

50 зол. кари за пісню „Боже послухай благання..."

28. липня ц. р. покарало Повітове Староство в Горлицях, краківського воєвідства, п. Марію Керод зі Львова, перебуваючу на феріях у Висовій, гривною 50 зол. з заміною на 3-денний арешт за те, що „дня 17. липня 1938 р. в грекокат. церкві в Висовій співала пісню „Боже, вислухай благання!" в приявні зібраних у церкві вірних, хоч ця пісня є сконфіскована й не може бути предметом публичного співання, чим виявила нехоту до заряджень властей і польської держави".

Проти цього карного наказу внесено спротив, бо згадана пісня не є сконфіскована, а є поширена друком у збірках церковних пісень та співають її всюди по церквах.

Крім того п. Марія Керод одержала таке повідомлення від краківського воєводи про виселення її з прикордонної полоси:

Wojewoda krakowski Nr. SP. P. IX/10.42/38. Kraków dn. 27. lipca 1938. Do Pani Marii Kerod w Wysowej ul. ks. Mikołaja Dudy. Na zasadzie art. 72. rozp. Prez. Rzeczp. z dnia 22/III. 1928. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36. poz. 341) oraz art. 6. ustęp. 3. rozp. Prez. Rzeczp. z dnia 23/XII. 1927 r. o granicach Państwa Dz. U. R. P. Nr. 11. z roku 1937. poz. 82 zabraniam Pani zamieszkiwania i przebywania na obszarze strefy pogranicznej województwa krakowskiego w czasie do 31. XII. 1939 r.

Wobec tego winna Pani bezzwłocznie opuścić miejscowość Wysowa, jako miejsce obecnego pobytu, pod rygorem, przewidzianymi w rozporządzeniu Prez. Rzeczp. z dnia 22/III. 1928. r. o postępowaniu przymusowym w administracji Dz. U. R. P. Nr. 36. poz. 342. niezależnie od możliwości pociągnięcia Pani do odpowiedzialności karnej za przekroczenie art. 24. wyżej powołanego rozporządzenia o granicach Państwa. Równocześnie na zasadzie art. 87. ustęp. 4 powołanego na wstępie rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym postanawiam, że powyższa decyzja, z uwagi na interes publiczny, ulega natychmiastowemu wykonaniu. Uzasadnienie: Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń ustalonym zostało, że Pani dnia 17 lipca 1938 r. w cerkwi gr.-katol. w Wysowej, po odprawionym nabożeństwie odśpiewała pieśń p. t. „Boże wysłuchaj b'ahannia" — w obecności zgromadzonych w cerkwi wiernych mimo, że pieśń ta jest skonfiskowaną i nie może być przedmiotem publicznego śpiewania, czy wygłaszania. Postępek Pani mieszczący w sobie wszelkie znamiona wykroczenia z art. 18. prawa o wykroczeniach wywołał z jednej strony poruszenie wśród miejscowej ludności, zaś z drugiej strony oburzenie wśród letników-Polaków, którzy należycie ocenili ten postępek Pani, jako wystąpienie przeciw Państwu Polskiemu. Względy przeto bezpieczeństwa publicznego przemawiają za usunięciem Pani z obszaru strefy granicznej, dla niedopuszczenia do ewentualnych tarć i wystąpień ludności w Wysowej.

Od powyższej decyzji można wnieść odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego, w ciągu 14-tu dni od doręczenia tej decyzji, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia. Wojewoda: w z: (Dr. Małaszyński) Wicewojewoda.

Вісти зза океану

Священик-лєктор.

О. д-ра Степана Побуцького, гр. кат. пароха в м. Оберн, в стейті Ню-Йорк, іменували почесним професором католицького духовного семинаря в Рочестері, лєктором в Ніяґарськім університеті в Боффало й у Вищому Інституті в Оберн. О. Побуцький викладає в тих високих школах історію України та історію гр.-кат. Церкви.

Памятник св. Володимира в Клівленді.

У Клівленд, в стейті Огайо, відслонили 3. липня в приявності 2 тисяч українців, памятник св. Володимира Великого, долота нашого світової слави різьбаря Олександра Архипенка. Врочистого акту відкриття величавої статуї довершив представник федерального уряду ЗДПА, конґресмен Гарольд Мосієр.

Статуя св. Володимира стоїть в Українському Городі, дарованім нашим братам Рокефеллєром.

Гуцульський хоровід-балєт.

В дні 1. липня відбувся в Торонті т. зв. фестіфаль національностей, в якому взяли участь і українці. Коли проголосили українську точку програми того фестівалю, многотисячна публика рванулась вперід (було це під голим небом) — знать, українські продукції мають особливу марку серед канадійців. Цим разом українці представили гуцульський „Хоровід"-балєт, укладу відомого на еміґрації балєтмайстра Дм. Чутра. Цим „Хороводом" здобули собі українці першенство на фестівалі.

Короткі вісти.

Виїзд Гетьманича. Гетьманич Данило виїхав з Нового Світу, який гостив його так щиросердечно. В Шікаґо прощали його представники Союзу Гетьманців Державників і громадянства Н. Гуль, др. Омелян Тарнавський, полк. О. Апповал, адв. Б. Пелехович, др. М. Сіминович та інші.

Нова площа. В Монтреалі еп. В. Ладика посвятив нову площу під українскьу гр.-кат. церкву.

Військовий Здвиг. Для вшанування 950-літнього ювілею Хрищення Руси-України 4. округа СГД в Дітройті зорґанізувала „Військовий здвиг" в дні 14. серпня. Участь у здвизі разом з українськими січовиками, летунами, пластунами й Червоним Хрестом, узяли теж чужинецькі військові орґанізації.

Летунський День. В неділю, 7. серпня, відбувся в Торонті, Канада, величавий „Летунський День" СГД, на який прилетіли з Шікаґо літаком „Київ" представники централі СГД.

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ ЛЕМКІВЩИНИ!

Перший найбільший український

Скіряний Базар

у Сяноці, Ринок 11.

поручає всілякі **скіри на взуття й упряж** найліпшої якости по конкуренційних цінах.

Маємо на складі та робимо всілякого рода на замовлення й готове взуття.

Знижка цін! Знижка цін!

КРУЖКОВІ „Р. Ш." В СЯНОЦІ ЗАБОРОНИЛИ ВЕСТИ ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРИКОРДОННІЙ ПОЛОСІ.

Управа Кружка „Рідної Школи" в Сяноці дістала письмо, яким львівське воєвідство заборонило Кружкові вести діяльність у прикордонній полосі. Воно звучить:

Urząd Wojewódzki Lwowski Wydz. Społ. Pol. S. PBS. XXIII-255. we Lwowie, dnia 2 lipca 1938. Do Zarządu Kółka Rdnej Szkoły Ukraińskiego Pedagogicznego Towarzystwa w Sanoku na ręce Przewodn. P. D-ra Stefana Wańczackiego w Sanoku. DECYZJA: Urząd Wojewódzki na podstawie art. 16 rozporz. Prez. R. P. z dnia 23. XII. 1927 o ochronie granic (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 83 ex 1937 zakazuje stowarzyszeniu pn. Kółko Rdnej Szkoły Ukraińskiego Pedagogicznego Towarzystwa z siedzibą w Sanoku rozwijania działalności na obszarze pasa granicznego. — Decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalna i nie wymaga uzasadnienia stosownie do art. 16 cytowanego rozporządzenia. Od niniejszej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przez Urząd Wojewódzki Lwowski w terminie dni 14 po doręczeniu. Za wojewodę: Podpis nieczytelny.

Нечуваний напад на українську дітвору.

Дня 31. липня ц. р. Філія „Сільського Господаря“ в Ліську улаштувала „День Хліборобського Вишколу Молоді“ в Угерцях мінеральних під Ліськом. На це свято покликано з району Філії всі Секції Х. В. М. при Кружках „С. Г.“, які мали взяти участь у виступах на святі. Найчисленнішою та найактивнішою була секція Х. В. М. Кружка „С. Г.“ в Бересці, яка мала виступити в кількох точках програми свята. Та на жаль не могла вона цього якслід виконати, бо, переходячи з Бересци до Угерець через село Мичківці, повертаючі з костела люди напали на цю Секцію, що складалася з пятьдесятеро дітей і 4 повнолітніх опікунів Секції. Опікунів побили колами й камінням до безтями — з яких 3 дістали лікарську поміч і лежать недужі, а одній 13-літній дівчині розбили уста й вибили 2 зуби. При нападі на дітей кричали нападаючі: „Біць, вимордоваць україньцуф! Ми ім дами ту будоваць Українев“. Треба завважити, що між напасниками були не тільки мужчини (около 50 людей), але також жінки, що кидали у безборонну товпу дітей камінням і гнали за ними, так, що діти порозбігались по полях і лісках і щойно по двох годинах зачали сходитись. Багато дітей мало порозривану одіж, а передовсім вишивані сорочки й блюзки, а з побитого до безтями Михайла Годчака навіть здерли сорочку. Ця сама Секція мусіла ще за дня під охороною поліції доокружними дорогами повертати до Бересци. Слід замітити, що багато цих дітей з переляку та перевтоми лежить хорих.

(„Новий Час“).

Щурів нищить **Ратина і Ратиніна.** Миші пільні нищить **Мишина.** Вживана в цілому світі.

„Серовак“

Сп. з О. О.

Львів, ул. Сенаторська ч. 5.

Короткі політичні вісти.

В Палестині заворушення тривають далі. В першому тижні серпня від бомб і крісових стрілів погибло 24 арабів, 13 жидів, 2 англійських вояків та 4 поліціянтів. Міністр кольонії Мек-Донелд їздив до Палестини, щоб на місці переконатися про відносини.

Президент Туреччини Кемаль Паша Ататюрк тяжко хворий.

Перший льорд англійської адміралиції Даф Купер відвідав Гдиню і говорив з мін. Беком. — З приводу приїзду до Ковна виленських литовців в Литві відбулися протипольські демонстрації. Їх кличем було: „Вильно мусить бути прилучене до Литви“. — Бельгія будує укріплення також на французькій границі, щоб зазначити, що не хоче вмішуватися в німецько - французький спір і не думає ставати по стороні Франції. Це викликує у французів сильне невдоволення. — Мусоліні заявив у промові до вояків: „Булоб божевіллям вірити в мир і не приготовлятися до війни коли в багатьох краях світа гремлять гармати“. — Італійська влада усунула жида і становища бурмістра Триєсту. — Мадярські монархіст мають заявити Оттонові Габсбурґові, щоб перестав мріяти про мадярський престіл, бо майбутній мадярській король має бути мадяром з роду. — Туреччина хоче висвободити Сирію і Палестину зпід залежности від французів і англійців та обмежити впливи жидів.

—o—

Котрий ґазда?

Лем пів морґа землі мав Юрко Пайзишин, кет оженився з Паращатом. Та, што з того? Коби-сте здріли тот півморґ — то небогацких штири лани. Лем зажиточна загорода. А тот Юрчиско досаль лем ся кадивальси поплянтував од дітинства свого, понехавши свою вітцизнину. А кет глони зас зявся в силі, шитки білявчата за ним вічми поводжали, а няйбівше Леханина Марися; кой сесу Петро з лучиска борше появ; а Парасонька сподобалася Юркови, кет на ярочку біли лахи прала. І ся пібрали.

Зразу гварили люде, што не буде ряду з сесого пібраня — ага!

Лем си ждийте! Бо деби вам такий сьвітовец селовой бабча злюбив? Не такий кельтунок. А ищи Юрко з таким своїм розумистим розумом! Што го ник в силі не збагне, таки порядки позаводжав на своїй піперечині; його полем — гейби катанка церківня сріблистими дзиндзиличками помаяна.

Сила гин шелиякой шелиячини! А який ряд? Лем сісти и позерати... Гевсадиль якойси зілечко, як самой павиной перко, а тадика — аже на Маґуричу ніт такой благітки квітястого квітя, зас тамадиль зеренце на зеренци в рядиках і грудка біля грудки сама чудасия. А било видіти коло сого Юрка з Паращатом.... Кождісє стебеленя на своїм пляцу; ани збагнеш, чом так, а не сяк!

Таки обоє складни й едно другому наручньой. Ани півсловечка звади, не то гуляканя! Якой халії? Што може лем капку землі? Вей, ищи коби што! В Юрка ник ищи не зачув доновинку, а тиндирицу хибаль на смак Параща розмеле на замішку, а не од голоду. Сомар тот, што не вірит; бо сам доновинки праженим бобом одганям. Талем — реку — правду вам бесідую, як єм хресцяник... Бо то ви си гварте, што ся вам дячит, але Юрка на старой юж не вернете. Начь му карваньчати? І вам пояти такого розуму!

Ба — ле реку, пояти: легко вигварити! А ищи лекше пояти. Юрко ниякий неєдну книжку переникав і неєдно зеренце до свойой голови переяв... І зато мат дос хліба.

Так си постелив, што не годен краще або здаліше. Бо си розмеркуйте: Лем півморґа, а хліба дос. Доокола поля пліт з морви, в коміpці прядеся ядваб; в стайни біли волохаче — кролі; од криниці аж по другий рядок щепів півста вулиїв; між двома копами щепів — лем до кошелів чорний ягоди, ярину, квітя й до міста; а пінязики на ощадність; мало ищи того! На зиму кросна в коморі й зас ищи інше коремесло.

Теперечка си того шитко складте враз і повічте мі: Хто люпший ґазда, чи Кирила Фисянин на двох півріллях зо своїми сусіками чумовків і діденьском звадом — чи Параща з Юрком зо своїм садочком?

Но, чом не гварите?! Котрий ґазда?

Ю. Т.

—o—

Новинки

У Празі помер великий український вчений, д-р Степан Смаль-Стоцький. Він був професором Українського Університету у Празі та основник усіх українських культурно - освітніх і економічних товариств і установ на Буковині. Вічна Йому Память!

Чи вже маєте всі книжки „Бібліотеки Лемківщина"? Якщо ні, присилайте розрахунковим переказом ч. 141 належитість і напишіть, котру книжку Вам вислати. Зокрема звертаємо Вам увагу на книжку під наголовком **„Шибеничний верх"**, в якій описані проживання наших прадідів у Горличчині (Ганьчовій, Ізбах, Ріпках, Солотвинах, Теличі) в 1768—1771 роках. Це одна з найкращих історичних повістей, до того єдина про Лемківщину.

За приналежність до О. У. Н. У днях 25., 26. і 29. липня ц. р. відбулася перед Окружним Судом замісцевого Виділу в Сяноці розправа проти Романа Солтикевича, сина пароха Улича над Сяном, березівського повіту. Прокуратура обвинувачувала його за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів та за переховування до поширювання сконфіскованих книжок і брошур. Дня 29. липня ц. р. проголосив суд у цій справі присуд, яким засуджено Романа Солтикевича на 2 і пів року вязниці, при чому вчислено йому до цеї кари около 9 місяців слідчого арешту й відібрано горожанські права на 6 літ. Обвинуваченого боронив др. Володимир Загайкевич з Перемишля та др. Степан Ванчицький із Сянока; судив окр. суддя Кохорясевіч, прокуратор др. Гептас.

Дві особи померли на скаженину. В с. Бересті в Губешівщині скажений пес покусав 14 осіб. Зпоміж покусаних померли дві особи з обявами скаженини.

Покінчили жнива. Як і минулими роками, так і цього року приїхало на жнива до фільварків у Белзчині багато наших селян з Лемківщини. Вони працювали в селах: Себечів, Тушків, Будинин, Довжнів, Жнятин, Гільче. Їхні заробітки незвичайно мізерні. З великою приємністю ствердуємо, що Філія „Просвіти" в Белзі йшла дуже радо з моральною піддержкою нашим братам, що приневолені злиднями аж у Белзчині шукати заробітків. Як довідуємося, то в часі ювілейного торжества „Просвіти" в селі Будинині осібно запросили на це торжество декілька наших братів, сезонових робітників у місцевому фільварку, щоб вони бачили, як живе та працює свідоме село. Філії „Просвіти" в Белзі та Виділові Читальні „Просвіти" в Будинині складаємо в імені наших Братів з Лемківщини найщирішу подяку за все велике добро та світлий примір.

„Свєнто ґур" у Новому Санчі. В Новому Санчі відбулися в днях 12—15 серпня ц. р. так звані „дне ґур", на які спроваджено ґрупу селян із Стрийщини, яка мала репрезентувати бойків. Підчас цих „дні ґур" отворено в Новому Санчі реґіональний музей і господарську виставу. В імпрезі взяв участь між іншими міністр військових справ, ґенерал Каспшицкі, як голова управи „Звйонзку зем ґурскіх".

Помер провідник словацького народу. У вівторок 16. серпня ц. р. помер у Ружомберку на Словаччині о. Андрій Глінка, провідник словацького народу.

Перун лютує. На Крижах, коло Вереста (Грибівщина) грянув під самі ноги одної жінки перун. Поражену громом удалося врятувати.

Розпорядок про продажу курячих яєць на вагу обовязує вже 28. м. м. При купні або продажі яєць слід зазначити їх якість (свіжі чи консервовані). Кари для детайлістів, що не будуть придержуватися цього розпорядку, передбачені до 6.00 злотих.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

Хлопський параґраф. Семена Саву, господаря з горішнього кінця Нової Веси, який мав із жидом Кемплером невирішену ґрунтову справу, непускала жидівка через спірну землю. Поденервований Семенисько тарахнув жидовицю в „пику", а жиди Давид і Хаскель зловили знову Семена та завдали йому порядного чосу. Тепер будуть процеси.

Потовчені мароди. Якісь паниська десь аж зпід Шлеська вибралися автом на прогульку по цілому краї. Одначе за Берестом к. Криниці гепнуло паниськів об високий насип крутої дороги та кости поторощило. Мародів забрало друге авто до Криниці.

Буревій над Францією. Над Францією пройшов страшний буревій з градом. Вулиці в Парижі були подібні до водопадів. У кількох місцях припинена залізнична комунікація. Втрати в полях великі. Багато теж жертв у людях.

Цікава стаття. Український щоденник „Новий Час" помістив у ч. 175 з 11. серпня ц. р. цікаву статтю п. н. **„Лемківщина кличе допомоги".** В загальному говориться в цій статті, що **„цілі ділянки, як господарська, кооперативна молочарська, просвітянська, відродженецька стоять облогом. Промисл на Лемківщині в чужих руках. Також купецтво не українське.** Лемківщина кличе допомоги й то негайно. Не забудьмо, що твердий лемківський мур, полишешений самим собі, можуть надщербнути небажані нам сили. До цього одначе не сміємо допустити й не допустимо".

Тікають до Німеччини. Останніми часами щораз частіше трапляються випадки втечі німців з Польщі до Німеччини. З одної тільки місцевости Камінь Поморський продовж трьох тижнів утікло до Німеччини сім осіб, між ними жінка, що залишила на ласку судьби шістьмісячну дитину.

Німець, що видає гріш у поляка, зрадник народу. Жидівська газета „Хвіля" пише, що на Шлеську, у Владзіславі підчас забави, що їх владила молодонімецька партія, рішили здержатися від закупів у польських купців. Кожний німець, що видасть хочби гріш у купця-поляка, стає зрадником народу.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ"

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

Грім убив пастуха й 50 овець. У Молдавії підчас бурі грім ударив у стадо овець, вбиваючи на місці пастуха й 50 овець.

Хоче Гітлера! Старостинський суд у Станиславові засудив на 5 злотих гривни Бриґиду Костаркевичеву, що сказала публично: „Я хотіла б, щоб Гітлер прийшов і заняв Польщу. Це булоб добре!"

Знижка в аптиках. Від 10. вересня ц. р. ціни всякого роду ліків обнижені в 10%. Крім цього около 100 ліків кля вбогого населення мають аптики продати по власних цінах.

Велика летунська катастрофа. Недалеко Дебречина (Закарпаття) згинуло в летунській катастрофі 12 осіб.

Наїхав самоходом на підводу. Між Новим і Старим Санчом купець Лукаш наїхав самоходом на віз. Візник був ранений. Купець не задержався, але за кількадесять метрів станув поперек дороги. На це надїхав автобус, але його шофер скоро здержав і щасливо минув другу катастрофу.

Анґлійський міліонер оженився з лемкинею. Молодий анґлійський міліонер з Льондону Вівіян Орстер, оженився в Парижі з 19-літньою Павлиною Спяк, донькою лемка - робітника, з 71-ої вулиці в Ню Йорку. Павлина співала в Льондоні в артистичнім кабареті, де залюбився в ній 20-літній син великої анґлійської компанії Гомонт„ Вівіян Орстер.

Хмаролім знищив залізничий шлях. У першій половині липня перейшла над ряшівським, ланцутським і переворським повітами буря з громами та зливним дощем. В наслідок хмаролому виступили з берегів потоки й ріки. Вода з ріки Вислік підмила залізничий шлях між Ланьцутом і Рогізном. Тому поїзди зі Львова до Кракова їхали окружною дорогою на Розвадів і Дембіцу, або на Хирів - Ясло, з 3-годинним продовженням їзди.

—о—

Мусить бути краще.

Може воно і соромно признатися до такої погані, яка завелася у нашому селі, але годі правду замовчувати. В селі Красна повіт Коросно, збереглася ще до нині горстка „кацапів", хоч по інших селах давно вже по них слід загинув. Сидить у нас той московський труп, та годі його позбутися. Небагато їх, але мають до помочі частину сусідного села Ванівки. Хотіли конче захопити в свої руки Народній Дім, але їм не вдалося. Староство розвязало Чит. „Просвіти", Кружок „Сільського Господаря". Такі часи, і годі... За те дивуватися кацапам, котрим то лише горілки й музики; в одній кімнаті чит. Качковського, а в другій „спшедаж напоюф алькогольових". Там то просвічують-ся в той спосіб, що доходить між членами до проклонів, а часто й до бійки. Ми, свідомі українці, щоб викорінити рештки цього гнилого москвофільства, мусимо скріпити нашу працю, розбудувати наше національне життя так, щоб ідея, жертвенність і сила все перевищила і притягнула до себе всіх досі байдужих і темних. Знайдеться і тоді ще десь горстка зарязків, але вони небудуть мати ніякого голосу. Ми ж українська молодь! Ми маємо бути борцями за кращу будучність нашого народу. Нам треба великої національної Ідеї і віри: що прийде той час, що наше зло як тьма пропаде, і краще завтра всьміхнеться до нас".

Петро Цепко.

Пряшівщина і Лемківщина.

В Ужгородській „Новій Свободі" пишуть про українську Пряшівщину (частину Закарпаття під чехами) в порівнанні до нашої Лемківщини. Знаємо, що Пряшівщина граничить із Лемківщиною на північ від сіл: Снини, Межилаборця, В. Свидника. Мешканці Пряшівщини, гр.-католики, без сумніву є Українцями. Словаки належать до релігії римо-кат., або евангеликів. На Лемківщині подібно, тільки там до римо-католиків належать Поляки. Дехто вважає Лемків за несвідомих в національности, та Лемки національно много свідоміші від Пряшівчан. Поляки хочуть Лемків зпольонізувати, та Лемки не даються. Інтеліґенції своєї Лемки майже не мають, крім частини гр.-катол. духовенства, вони полишені самі на себе.

На Пряшівщині від наведених обставин багато краще. Словаки, що правда наступають на Русинів-Українців, але всеж не в такій мірі, як Поляк. Знаємо, що на Пряшівщині, де сам народ або принаймні його провідники жадали, там заложено державну українську школу, чи виставлено нову, що на Лемківщині немислима річ. Знов на Пряшівщині сміло можна назвати Українцем і працювати над освідомленням народа. На Лемківщині тільки священники зісталися на селах і піддержують свідомість між народом і тому народ їм того не забуде. Пряшівський Епископ свідомих священників Українців не переслідує, ані урядово, ні приватно. Це треба признати Ексцеленції Павлові. На Лемківщині не вільно в урядах по українськи говорити, а на Пряшівщині самі вожди „русскости" ломають свою мову перед словацьким урядником, хоч не мусять. Таких противенств є більше й то на некористь Пряшівщини.

—о—

Де двох бється...

В селі Воля Мигова пов. Лісько, недавно відбувалася св. Місія. Припізнені сінокоси і жнива стояли на перешкоді, тому не було багато людей. По скінченні Місії місцевий парохіяльний уряд враз з громадянством рішив відсвяткувати ювілей 950-ліття Хрищення України. Та тут зявилися негайно ріжні перепони. Почалося від того, що темні люди написали до парохіяльного уряду лист з домаганням, щоб на хресті, що в ту святочну хвилину мав бути закопаний, змінити напис з „Хрищення України" на „Хрищення Руси". Вкінці того листа зазначували що як ніхто не змінить напису, то вони самі змінять. В неділю, коли передзвонено чверть години на честь св. Ольги зявилася місцева поліція та заявила, що місійного хреста з написом „Хрищення України" вкопувати „забраня сен". Всежтаки завдяки рішучій поставі оо. Місіонарів та місцевого священника хрест вкопано серед здвигу народу.

ГРУШІВКА п. БЕРЕЗІВ.

На весіллі Андрея Панчишина з Анною Бадура добровільно зложили перший раз у цьому селі весільні гості на Р. Ш. 1.25 зл. Гроші вислано до Централі Р. Ш. Щира подяка жертводавцям, а Молодим кріпкого здоровля й гаразду.

ВІТРИЛІВ к. УЛЮЧА.

Недавно хотів Микола Клим з Улюча женитися у Вітрилові (мішане село) з дівчиною гр.-кат. обряду. Але місцеві „браця" за те, що вона хоче вийти за Українця, порозкидали її збіжжя в полі, бляшаний дах обложили камінням та погрожували... Тепер люди в селі кажуть, що так культурні люди не роблять — і жий з таким у згоді?!

ПРОСІК к. СЯНОКА.

Сянїцьке староство покарало Степана Рудого в Просіку гривною 10 злотих за те, що він не вислав до ґмінного уряду двох білетів на виставу, яку уряджено в тім селі.

МРИГОД к. СЯНОКА.

Йосиф Хрін з Мриголода продав свою корову, дещо доскладав грошей та разом із своєю женою пішов до Сянока купувати кращу корову. До них приступила якась жінка та рада в раду, зайшли на шиночок. Добра була жорівка чи „воковита", але приятелям захотілося ще „вендзонкі". Заки жена Хріна вернулася з закускою, Хрін очищений з грошей (пропало як леду 150 злотих!) лежав під лавою, бо „сваха" досипала йому такого соку до оковити, що він відразу стратив память. Вона з цього скористала і вкрала йому гроші із запазухи. Памятайте ж ви різні Хріни, що не треба пити „вокови-ти", та сьогодні з ганьби скриватися поза вугла з ганьби! Чи не краще вписатися до Товариства „Відродження"?

НАЙЛІПШИ БАТЬКОМ СВОЇМ ДІТЯМ

що на їх вивінування складає ощадности в

ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ, ул. Словацького 14.

(Філія Банку:
Станиславів, ул. Собіського 11).

ВІЛЬХІВЦІ к. СЯНОКА.

Недавно зайшов до нашого села якийсь мандрівник і просив солтиса, щоб йому призначив хату заночувати. Солтис завів його до громадського дому, одначе це місце мало бути занечищене, тому мандрівник — хоч і заночував, але грозив солтисові, що буде „собітка палилася". В ночі підпалив з пімсти хату сусіда Прокіса, бо забув, котра солтисова хата. Хата згоріла до тла, а дитину Прокіса, що була спеклася у вогні, з власною пожертвою вирятував Володимир Міхновський, який сильно при тому попікся. Щира подяка йому за таке геройство. А того, що підпалив хату забрали до тюрми. Цікаве, що викаже судова розправа та яке становище тепер солтиса? Він тішиться, але бідний Прокіс, чому має терпіти за чужі гріхи...

УЛЮЧ НАД СЯНОМ.

Письмом уряду воєвід. у Львові ч. 11-175/38 розвязано Читальню „Просвіти" в Улючі тому, що це товариство „викрача пжеців обовьонзуйонцему праву і способом дзяланя і заґража безпеченьству, спокоьові і пожондку публічнему".

ЯБЛОННИЦЯ РУСЬКА.

По розвязанні Читальні „Просвіти" хотіли свідомі громадяни оснувати Кружок „Рідної Школи", одначе з огляду на неправильне переведення підписів на статуті, заборонено оснувати Кружок. Кожний член має сам себе підписати.

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА.

Хоч в нас своя крамниця мішаних товарів, одначе „свідомі" громадяни скорше йдуть до Йойни, або Лінкера — вигрівати свої „плечі". Шкода, що деякі „ґаздове мають себе за дуже розважних і статочних, а цього не знають, що жид у християнина, хоч з голоду помер би, не купив би нічого в крамниці. Не тяжко сказати, що жид пейсатий, зашмарканий — він цього не боїться — але деяким тирявчанам так оці жидівські пейси до вподоби, що ні хвилинки не годні обійтися без них. Ех, ви жидівські Івани!

СЕЛИСЬКА к. ДИНОВА.

В цьому селі припинено працю в Читальні „Просвіти" на два місяці за те що там виголошується протидержавні реферати. Виділ вніс відклик.

Юліян Тарнович: „М о в а с т о л і т ь". Лемківщина в переказах.

Перед нами девята книжечка „Бібліотеки Лемківщини". Вартісна, цікава та безконкуренційна, як і всі попередні. Автор узяв Вас цупко за руку й веде Вас понад зелений Бескид... зупиняючися що хвилини над цікавіщими місцевостями, річками, горбками.... памятниками. Про все вміє щось розказати весело зі здоровим дотепом, або на хвилину призадумується над чорною долею зі стареньким ґаздою... „Ага! Бо... хлоп під поміркы тягав соху, на узбіччях виорював свою долю, чорну як його буденне панщизняне рано й вечір..." або „Роб як сомарь, схарцний на бодачок, лем не піднеси пястука вгору, бо з хиж тебе прожене руда німота!"

Присідає з Вами автор там, де річка Ляборець зливається зі Широкою та розказує про дубовий хрест і про побіду наших прадідів над монголами. Далі розказує історію придорожніх сіл, а довше зупиняється над Воробликом, який розсівся над Табором. Летить понад Маківку, Синів, Мимонь аж до Цергової Гори, опо́витою морем таємничих оповідань про збійників, які вкрашали кровавими слідами збіччя гір — за кращу долю своїх поколінь. Згадує автор і про мандрівних купців овець, які з лемківських гір ходили аж до Семигороду. Потім барвно передає першу весну... без панщини! Все гарно й доцільно повязане й вимережане лемківським говором, бо ж і є що описувати! Лемківська земля у бескидських горах гарна і кращої на цілому світі не знайдеш! Але... „Ще довго й далечко недоспіває лемківська доленька!" І не диво! Відкладаєш прочитану книжечку, а думи далі літають понад Бескидом і шукають чарівних закутин, в яких — здавалосяб, — знайдеш спокій і розраду душі, що бодай до них не сягнула рука зависних і пакосних людей... Та де там! „Прийдуть та готове загорнуть... Пек і цур такій сковороді! Як би знову Бога забули..."

Іван Шевчик Лукавиченко.

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ" — ДО ВОСКРЕСЕННЯ! СТАВАЙМО ПІД ПРАПОР „ПРОСВІТИ"! НЕ ЖАЛІЙМО ДЛЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!

† Посмертна згадка.

Дня 6. серпня ц. р. упокоївся в Бозі **о. Петро Давосир**, парох Пристані, великомостенського деканату в 56 році життя, а в 26 священства. Покійний родився в Острівці теребовельського повіту. Після рукоположення душпастирював серед невідрадних гірських обставин на Лемківщині: в Маньові, **Волі Міговій, Жегестові, Войковій та Ліщинах,** оставляючи там трівкі сліди своєї ревної праці до сьогодні. Усі парохії, де Покійний працював, остоялися мимо пізнішої агітації православних, при прадідній греко - католицькій Церкві. Будучи в Жегестові і Ліщинах Покійний поза взірцевим душпастирюванням, положив много заслуг на полі освітнім і економічнім, працюючи разом з Покійним радн. **Василем Яворським.** В Ліщинах, селі темнім, де від непамятних часів не було школи, **Покійний, як член повітової шкільної ради в Горлицях,** довів не лише до оснування народної школи, але своїми невтомними трудам довів до знесення коршми, що була язвою села, купуючи від місцевого коршмаря-жида дві хати враз із трьома морґами поля для поміщення місцевої школи. Там також довів до зорґанізування церковного хору та до сконцентрування цілого громадянського життя при церкві так, що голос священника був рішаючим у всіх справах громадянського життя трьох сіл належачих до парохії Ліщини. Тому й не диво, що в хроніці шкільній та у серцях парохіян записано золотими буквами імя Покійного та його діла. **Також много учителів-українців завдячує Покійному свої учительські посади в горлицькому повіті в тому часі, коли Покійний був членом повітової ради в тамошньому повіті.** В 1923 р. стає парохом Пристані. Тут зреорґанізовав та скріпив релігійне життя у місцевому братстві і в парохії, в ювілейному році з нагоди 300-ліття смерти св. Йосафата уладив парохіяльні реколекції, перевів будову нових приходських економічних будинків, що були в часі війни зовсім знищені; відреставрував ґрунтовно церкву так щасливо, що навіть не було розписання конкуренції на величезні кошта будови будинків чи ремонту церкви, а й будучи вже хорим, поручив перевести з огляду на утривалення цим способом ювілею 950-ліття хрищення України, внутрішню відновну церкви, яку — на жаль — вспів довести до половини, бо смерть ненадійно перервала пасмо Його трудящого життя.

В послідному місяці перебував Покійний на лікуванні в Жовкві, а вкінці в Загальному шпиталі у Львові, де й скінчив своє трудяще життя, оставляючи незаосмотрені жену й четверо дітей.

На вічний спочинок відпровадив Впр. о. сов. Кишакевич в супроводі 6 священників на Янівське кладовище, де теплими та зворушливими словами попращав Його Декан великомостенського деканату Впр. о. Павлюк.

Вічна память Покійному!

Мандруємо по рідних селах.

Ми вже на початку Камяної згадали, що душа наша всміхнулася, коли очі повідомили її про той образок, який побачили на тихже полянських нивках, т. є коли побачили на них, правильно, засаджених около дві тисячі гарних молодих овочевих дерев.

Усі ті гарно започаткувані молоді сади, се мозольна праця і примір бувшого полянського учителя українця-лемка Гавриїла Мерени, що завівши у себе шкілку овочевих дерев, дав почин не тільки у своїому селі, але і майже у цілий тій окрузі до поширення на більший круг нашого власного садівництва.

Колись, як ті всі овочеві дерева з його шкілки прийдуть, нині може ще не зовсім свідомим їх вартости людям у пригоду тоді ті люди, пізнавши вартість садівництва, згадавши собі всіх тих, що своєю працею, приміром та заохотою пхнули їх до того садівничого діла, спомянуть їх щирим теплим словом.

Ідім дальше. Назва Полян, дочерного села нашої гр.-кат. парохії у Бересті, походить від того, що перші наші поселенці примандрувавши на місце нинішних Полян застали серед лісів великі поляни. Тож стали раду радити, якою би то назвою назвати оту свою нову оселю, мабуть не довго думаючи, назвали її від тихже полян серед ліса — Полянами. Зчасом для відрізнення їх від інших Полян приназвано їх Полянами Грибівськими.

Нинішні Поляни з нашою гр. кат. деревяною церквою Арх. Михаїла, побудованою в 1820 р., поселені своїм простором з півночі на південь здовж згаданого вже шляху та річки Мостиши, до котрої в Полянах допливають полянські потоки: Кресанин, Полянка, Глубокий та Глубочок.

В 1877 р. оті наші Поляни числили 310 самих наших мешканців, а сьогодні числять уже 396 у 55 хатах, побудованих на полянських рілях, які звуться: Солтися, Муринівська, Галівська, Щесьняківська, Марчаківсьча, Павлівська та Персенівська. Сьогодні на тих наших полянських нивах живуть: Щесьняки, Міхти, Бакалярі, Полянські, Мерени, Білцарівські, Маслеї, Каплони, Черепи, Дзюбки, Трохановські й Поливки та шість душ поляків.

Зновуж поодинокі части полянських нив мають отакі з давендавна заховані назви; зо сходу: Помірки, Убіч, Кичірка, Крижове, Закутина, Верх, За-перунки, Жджари і Чершля; з півдня: Скальнисте, Кругле, Горб і Глубоке; з заходу: Саяківка, Жджар, Гора Солтиса, Долина, Лани, Береги, Вершок і Жбир.

Полянський переказ говорить, в давну-давнину на місці господарських забудувань Гаврила Мерени мало бути окреме наше гр.-кат. приходство, в конфедератських часах цілковито зруйноване а поляняни через це прилучені до згаданої повижче нашої парохії.

Черговою важнійшою життєвою полянською подією було вибудування десь в 1890 р. першої школи в Полянах, заходами полянина українця - лемка Данила Трохановського, котрий в часі світової завірюхи помер в Талергофі.

Зновже теперішня, гарна, мурована, полянська школа зістала вимурувана коштом полянського громадського ліса в 1937 р. Зокрема розумно справилися поляни підчас „вірної біганини" в Лемківщині, коли то також щось двох полянів намагалося потягнути їх на „тверду віру", але поляняни, виховані на здоровім насушнім хлібі, взяли собі заразже примір від жидів, котрі своєї віри кріпко тримаються, але проте в життю своїм житейськім не менше кріпко і завзято дбають і про житейський „шабас".

Треба ще згадати, що ще в 1923 р. заложили собі свідоміші поля-

ЗЕРНЯТА ДИКИХ ЯБЛУНЬ І ГРУШ — купує по високих цінах фірма **А. ТЕРПИЛЯК** — Розсадники овочевих дерев, кущів та насінне господарство в **Залукві** пошта Галич (Наліч). Телєфон: Галич ч. 1. — П. К. О. ч. 600.855:— Поучення, як треба збирати зерня́та, щоби були придатні до вжитку — висилаємо поштою зі Залукви. Перед збиранням зернят жадайте поучень та інформацій.

няни читальню „Просвіти", котра проіснувала до відомих останніх днів. В пізніших знову часах наміряли також оснувати собі у своїх Полянах нашу українську кооперативу „Селянську Працю", для котрої навіть, підчас перепроваджуваної в 1931—34 р. в Полянах комасації, приофіровували площу. Та коли ця площа зістала заінтабульована на громаду, а з ріжних таки ще заскорузлих причин до основання кооперативи у Полянах не дійшло, тоді майже половина полянських господарів записалася до нашої береської української кооперативи.

Заце в сьогодніних Полянах ріже дерево на паровім тартаку, виарендуванім від властителів поляків — жид, та клигають дві крамнички, одна одного полянина, а друга прийшлого до Полян поляка, тай врешті „лемківським житьом" животіє „Кулко Рольніче". Приглянувшись ще, на прикінці, теперішним Полянам отак з французького боку, моглоб назверх видаватися нам, що Поляни, наново, незамітно, попадають у дрімоту. Одначе так воно ще не є. Бо всі свідомі поляняни, ген, глибоко, на плівку своїх сірих душ тривало здіймають собі цілу ленту образків зо свойого буденного життя, і з цих образків утревалюється у них любов і привязання до своїх убогих сірих нивок та вигострюється позір на ассан-зілля, яке хоче посамосіятися по тих їхніх убогих нивках. — А так воно усюди, не лише у Полянах, повинно бути. Бо невжеб знову: „Дрібніли люди на землі", а потихонько: „Росли і висілися царі?" Ніт! Не може бути! Бо отих царів та їх шулік заледви одиниці, десятки, сотки, а найбільш тисячки, а отих сірих людей земних — міліони - міліони! Тому: хай живуть оті сірі народи понад трони! Понад трони й понад все! Лиш, щоб вміли вони отак живо жити, то вони мусять через ясну освіту скинути неволю духа і познакомитися з ходами цього світа.

Тому: „Орися ти, наша ниво... Полем розстелися, та посійся добрим житом, Долею посійся! А Ти, Всеблагий, усім отим здоровим умам і ромумно працюючим рукам: свою Ти силу, долгоденстіе і братолюбіе-низпошли, та їх чистот соблюди".

ТРИ ОСЕЛІ. (КОРОЛЕВА РУСЬКА, БОҐУША, БІЛЦАРЕВА)

Чотириста літ минає, як на місце теперішньої Королевої Руської прийшов Кузма Висівський і тут купив собі від попередніх властителів тодішне війтівство.

А в посіданні того то, купленого, війтівства затвердив його в 1544 р., відповідною грамотою, польський король Жиґмонт І. — даючи рівночасно, з тим затвердженням дозвіл на рілях покуплених від тогочасних мешканців Королевої поселятися, на волоскім праві, якимось нібито волоським поселенцям.

З того виходилоб, що Королева Руська була вже, далеко, перед 1544 р. нашими людьми поселена. А в тім то році якусь горстку нових поселенців, що прийшли мабудь з нашого Закарпаття, прохрещена за волохів.

Черговою у Королевій Руській подією була надання нашому священникові, тимже королем одного кусня рілі, від котрої він не був зобовязаний складати нікому ніяких повинностей, тільки королівському капітанові кожного Великодня дві вівці.

Натомість поселенці священикові мусіли давати повизначувані йому роковини й данини.

Ці обовязки священника супроти королівського капітана і поселенців супроти священика позатверджували ще польські королі: Іван III Собеський в 1676 р. і Август III. Нинішна Королева Руська числить 108 чисел хат, Хат латинників є около 25 чисел. Ті хати латинників попричіпалися на т. зв. „Вирубах" (панська земля), зрештою мішані подружжя і продажа поля малиб тут також своє слово.

Родові назвиська королевянів у 1843 р. були: Бортняк, Білянський, Біляна, Боряк, Бабей, Воробель, Вавер, Волянщак, Витовський, Галькович, Голяшчик, Гриценьчик, Грохан, Гнида, Герйон, Гербут, Демай, Десполітак, Дутка, Далик, Драч, Заверач, Кузяк, Кузьма, Молодцяк, Маковій, Михальчик, Мацейовський, Млик, Новишовські, Ошека, Опека, Плетеник, Прокопчак, Палубяк, Прокоп, Пазґан, Пеіль, Полянський, Раць, Слива, Симчак, Сидоряк, Стерцьов, Слезін, Стафіняк, Тудуй, Телепач, Ткачик, Фучко, Хохоляк, Хорощак, Шуфранович, Шкарлаш, Єленок, Ющак, Ґудуй, Ґамбаль, Ґомолка і Ґруша.

Само село, Королева Руська, лежить між двома верхівями: Грабником (з північної сторони села) і Єличником (з південної сторони).

Про назву оселі неясний переказ, що вона пішла від того, що селом переїздила, чи там у ньому, хвилево, перебувала якась королева.

Дочерне село Королевої Руської — Боґуша числить 79 чисел хат, в котрих, під теперішню пору, живуть-проживать: Бортняки, Вірховські, Волянщаки, Воробйі, Вислоцькі, Гальковичі, Гнатишаки, Гербути, Греняки, Дальчаки, Дроздяки, Кобани, Кузяки, Катани, Мацієвські, Німці Олесьневичі, Петрики, Поливки, Полубяки, Прокопчаки, Сидоряки, Стафіняки, Сливи, Тудуї, Ткачики, Тараси, Фучки, Хохоляки, Хорощаки, Шуфнаровичі, Ґамбалі і Ґрущі.

Зновуж поодинскі части богушської землі називаються: Поставне, Зелярка, Висьці, (гора і ліс) Жбур, Воєнне, Поляна Мала, і Велика Баниска, Рівні, Банищане, Маґурич, Крутлянский вершок, Токарня, Горощанка, Яворина, Чершлі і Гудовиське.

На терені села пливуть потоки: Крашетовський, Ростоки і Суровий.Усі вони, злявши свої водички разом, пливуть враз, з іншими потоками геть аж до річки Каменици, до которї, над Новим Санчем, вливаються.

Початки Богуші сягають 1500 р. Хоч і тут не є виключене скоріше поселення. Про назву оселї є рівнож переказ, який каже, що вона походить від якогось то Богуша, який мав прийти сюди і поселитися в тутешніх гущавинах.

Одначе, коли справді так було, що перші поселенці прийшовши на місце теперішної Богушї, застали великі ліси - гущавини, то назва Богуші молаб походити також від слова — гуща.

ПОВНЕ ДОВІРЯ
добуло собі якістю мило
„ЦЕНТРОСОЮЗ".

ПЕРЕД СТРАШНИМ НАСЛІДКОМ ВОГНЮ

охоронитеся найкраще, якщо обезпечите своє майно (в цілости, або щонайменше вартісніші господарські і домашні движимости) від огню в Товаристві Взаїмних Обезпечень „Д Н І С Т Е Р" у Львові, вул. Руська ч 20.

У давних часах в Богуші була самостійна гр.-католицька парохія. В ерекціональній грамоті тої самостійної богушської парохії (написаній 8. X. 1627 р.) отримав тодішний богушський гр.-католицький священик на імя Василь від Станіслава Любомірского позволення купити для богушського приходства, від тогочасного мешканця Богуші Івана Костишака, за 100 тодішних золотих його рілю.

За панщизняних часів богушани три дні в тижні працювали для себе, а три дні гарували на панщині. Окремо мусіли ще складати для двора по одній або по дві плесканки сира і кухонний пріш на ведення кухні тодішного пана старости. Тож не диво, що багато з них живучих в осьтакому гаразді, за часів Хмельницького, колито і в лемківських горах настала козацька година, кинулися на панщизняних гнобителів і визискувачів, особливо грибівських жидів, яким завдавали здорового чосу.

Село Білцарева відоме на початку XVI. століття. Але поселене воно мабуть куди вчасніше. За давної Польщі Білцарева належала до маєтностей польських королів, якими то маєтностями заряджали відповідні управителі.

Саме від одного такого „заряднika" королівських маєтностей в тій околиці — Станіслава Пеньонжка, а за дозволом короля Жиґмонта I. купив собі 27. VII. 1531 р., Іван Труханович, у тійже Білцаревій за 30 фльоренів солтиство враз з ланом поля і всілякими привілеями та припорученою властю судити тодішних білцаревянів волоським правом.

Про згаданого Івана Трухановича є ніби то народний переказ, котрий каже, що згаданий Труханович був бояpином московського царя - ката Івана Грізного і мав брати участь в заговорі на тогож московського тирана. Одначе по неудачнім заговорі мусів він утікати із Московії і власне мав добігти аж тут до Білцаревої та купити собі згадане солтиство. Зчасом Трухановичі мали змінити собі назвисько на Трохановскі. Цілий той „народній переказ" це, мабудь, хитра москоманська штучка, бо згаданий Труханович, як бачимо, купив собі солтиство у Білцаревій в 1531 р., отже в часі, коли про жадних заговорах на Івана Грізного не могло бути ще і мови, бо він тоді, як однорічний дітвак, ще не „царствував". Царствування в його осьмилітнім імени розпочали московські бояри щойно в 1538 р. а він сам своє „опрічникуваня" „обявил" доперва в 1544 р.

Після розбору давної Польщі королівські маєтности у Білцаревій, перебрала на свою власність австрійська держава. — Зновуж у 1820 р. від австрійської держави, купив собі ці маєтки - землю магнатисько Гош. І він то, купивши їх, зарядив собі так, що йому мусіли відробляти панщину не тільки сірі білцаревяни, але і білцарівські солтиси, котрі до того часу були собі „екстра пани", а панщину (таку саму, як і богушани) відробляли лише самі сірі білцаревяни. По безпотомній смерти останнього Гоша (помер в 1886 р.) тодішні білцаревяни, за парохування о. Т. Качмарського відкупили собі від його родини, за 36.000 австрійських корон його білцанівську часть маєтку. — Переказують, що цього білцарівського Гоші в часі „рабації" хотіли, на Гуші, вбити мазури, але лемкам котрі там тоді були, жаль зробилося паниська і не дали його вбити.

Окремо відмічають, що ці білцарівські Трохановскі були знатними богатіями. Так, що один з них зміг наділити на приходство, на котрім в той час священникував його син, відповідну скількість землі, котра й осталася приходською до сьогодні. — Переказують ще, що ці білцарівські Трохановскі були завзятими ворогами барських конфедератів.

(Далі буде). **Никифор.**

Весілля у Михайла.

Михайло не багатий господар, але свою дочку видав дуже красно заміж. Минулої суботи був шлюб. Весілля було тверезе, бо Михайло не вживає алькоголю, та й молодий, справник з кооперативи — член „Відродження". Але всього ішного було подостатком, ба і вино було, але овочеве. Гарно вдалося весілля, та найбільше здивувало людей те, що Михайло дуже гарно вивінував дочку. Дав їй три морґи поля і тисячу готовими грішми! Є з чим господарство почати. Дивувався старий Олекса і таки щиро запитав Михайла: „Гей, сусіде, а звідки Ви таке вшно взяли? Та мене вважають багачем, а я не міг дочці такого посагу дати..." А Михайло відповів поважно: „Послухайте, Олексо, і всі люди, може і вам це придасться. Ті три морґи я не дістав по своїх родичах, тільки придбав уже своєю працею морґ по морґові. Та й гроші так само — все ощадність, сотиком до сотика, що складав по кільканацять та кількадесять злотих у Земельному Банку. Складаз я кільканацять років і прикупив поля та й ще тих тисячку злотих вибрав і ще трохи лишилося. Та чи повірите, що я зложив властиво тільки на три морґи, а тих тисячу злотих то майже самі проценти за кільканацять літ! От, що значить складати в своїм банку! І тому я і свому зятеві не дав своєї дочки скоріше, аж він показав мені вкладкову книжку Земельного Банку. Бо знаю, що з ощадним чоловіком моїй дитині буде найліпше". Послухали люди тої історії і добре собі її запамятали — на свою користь і своїх дітей. (Ю. Ш.)

ЯКА МОЛОДЬ НАЦІЇ — ТАКА БУДЕ ЇЇ ДОЛЯ!

ПАСТА ЕЛЄҐАНТ

О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА,
Львів, вул. Кордецького 51.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. П. Бартусяк, Складисте: часопис посилаємо Вам якнайточніше. Неодержані числа вдруге шлемо. Привіт.

Вп. Арсен Яруга: Нічого не діється без причини. В дечому не наша вина. Будьте всеж таки вибачливі, ми нічого не діємо в „ростіч". Щирий привіт і поздоровлення.

Хв Виділ Чит. „Просвіти" в Ялині: прохаємо в справі подяки прислати нам письмо Виділу з підписами та печаткою, тоді дуже радо помістимо навіть на 1. сторінці прислану подяку. Просимо нас зрозуміти, що допис може хтонебудь написати, а Редакція хоч в найкращій вірі помістила б його, за шкоди — хто відповідав би? Братні поздоровлення.

На численні запити відповідаємо: Ювілейні відзнаки „Просвіти" вільно носити кожному членові „Просвіти".

Відповідальний редактор Олександер Костик. — Видавець і начальний редактор Ю. Тарнович. Редагує Колегія.
З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Наш Лемко

РІК V. Ч. 18 (114)

Львів, 15. вересня 1938.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Свято Хрищення Руси-України.

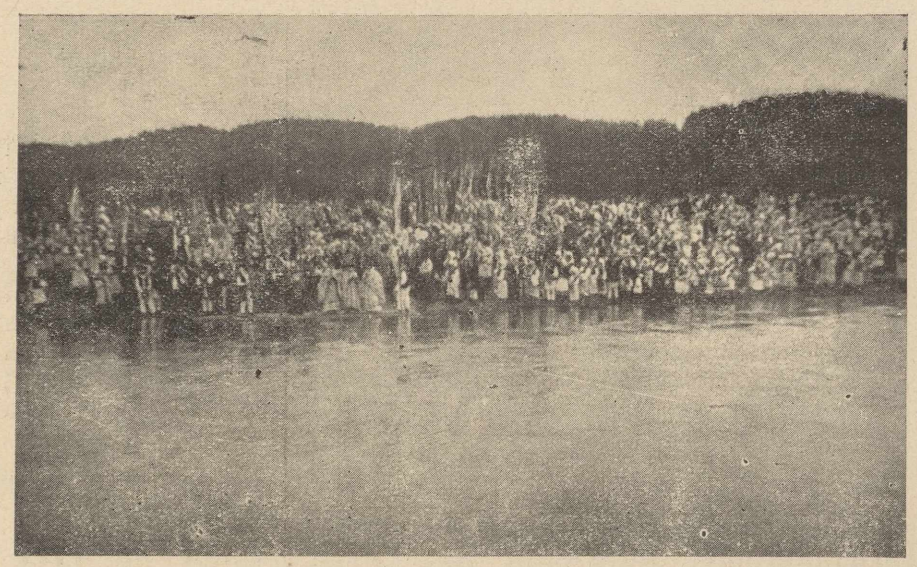

Водосвяття на Сяні в Журавині.

Окружне ювілейне Свято Хрищення України відбулося в лютовиському Окрузі в дні св. Спаса 19. VIII. ц. р. дуже величаво.

В горішному свойому бігу пливе наш срібнолентий Сян через мальовничу лісисту долину, де з правого боку на узгірю розсілося село Журавин, дочерна парохії Лютовиськ, а з лівого боку під лісом розстелилася рівненька левада. Таке то місце природа неначе вирізьбила якраз на те, щоби тут, де сходиться Лемківщина з Бойківщиною, відзеркалено подію, яка перед 950 літами відбулася над рікою Дніпром.

По дощевих днях ранком на самого св. Спаса небо розяснилося і скоро почали напливати численні процесії вірних на чолі зі своїми духовними отцями з Лімної, Хащова, Михнівця, Липя, Дністрика головецького, Жукотина, Вовчого, Дністрика дубового, Боберки, Дидьової, Смільника, Волосатого, Дверника, Хміля, Кривого, Поляни, Скородного та Чорної і уставлялися довгим шпаліром перед полевим вівтарем збудованим на згаданій леваді. На той бік Сяну переходжено по збудованій виключно на сю ціль громадянами Журавина величавій кладці. Серед ліса ріжнобарвних хоругов та приблизно 20 тисячного числа вірних відслужена тут св. Служба Божа, яку целебрував Впр. о. декан Турянський при співучасті о. Трицецького і о. Гнатишака та діяконуванні о. Козака і о. Олійника. Співали спільно церковні хори з Лютовиськ, Лімної, Михнівця, Скородного і Чорної. Взірцевими впорядчиками були о. Коліда і о. Волянович. Решта присутних отців, а саме о. дек. Попіль, о. Копистянський, о. Сороківський, о. Ковальчик, о. Веселий, о. Лозинський, о. Кобат, о. Дримала, о. Шаваринський і о. Бозюк, сповідали вірних в тіні пахучих смерек. По Службі Божій і уділенні вірним св. Причастія, уставилися процесії вірні над берегами Сяну, де на тратві довершив найстарший віком о. Копистянський в товаристві всього присутнього духовества в числі 18 чину водосвяття та посвячення ювілейного хреста. В часі водосвяття о. Волянович виголосив духовну науку, в якій грімкими словами висказав, що так як колись Дніпро, понесе тепер срібнолентий Сян на своїх филях вістку, що український народ замешкуючий узгіря Бескиду є Христовий, що своєї Христової віри і грецького обряду не змінить за шматок обіцяного хліба, але й життя готов за неї віддати. Відтак почесна сторожа з хлопців убраних в національні українські одяги зложила посвячений хрест на тратву, а по переправленні його на другий бік Сяну, в супроводі всіх процесій та між сиплючими цвіти дівчатками, понесли хрест перед церкву, де наступило його вкопання. Тут виголосив о. Коліда краснорічиву, відповідну до хвилі духовну науку, а по відспіванні пісні „Кресту Твоє-

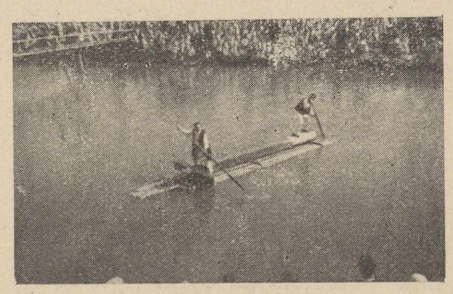

Перевезення ювілейного хреста через Сян.

му" з поклонами, місцевий парох, **о. декан Т. Хомко** висказав свою велику радість з приводу так величаво відбутого свята та сердечними словами подякував духовенству і вірним за участь. З піснею „Боже вислухай благання" процесії пращалися, склонюючи по три рази прапори і розходилися в радісному захопленні у свої парохії.

—o—

Наша повинність супроти „Просвіти".

Цілий 1938 рік — це рік 70-ніх роковин найстаршої і найбільше заслуженої української Установи, Товариства „Просвіта" у Львові. У квітні цього року минув рік, як найчільніші громадяни і представники головних українських установ у Львові проголосили маніфест до українського народу про Ювілей 70-ліття „Просвіти" і підкреслили святочно, що це теж Ювілей всіх установ і всенародні радісні Роковини. Бо ж „Просвіта" стала Матірю всім іншим установам, вона ж „Просвіта" відродила український нарід.

В пляні Ділового Ювілейного Комітету, що заснувався у Львові, було уладити в цілім краю і навіть поза кордонами, скрізь, де живуть Українці, величаві ювілейні святкування, а вершком всенароднього торжества мав бути великий Здвиг у Львові, получений з посвяченням Прапору Матірної „Просвіти". Не так сталося. Здвиг у Львові не відбувся, а посвячення прапору відбулося в рямцях торжественної Богослужби в Храмі св. Юра; у Львові в неділю Самарянки 22. травня 1938. Посвячення довершив Митрополит Андрей Шептицький в митрополичій каплиці в прияві найстаршого просвітянина, єдиного живучого ще учасника перших Загальних Зборів „Просвіти" дня 8. грудня 1868 р., о. шамб. М. Цегельського, найстарших сеніорів-діячів, Головного Виділу і Ділового Комітету та делеґатів головних установ, що увінчали Прапор лентами. Прекрасний Прапор „Просвіти" оглядали в руках заприсяженого хорунжого тільки львівські Українці, що заповнили вщерть подвіря перед Храмом св. Юра.

Але ця обставина не сміє в нічому нарушити величі Ювілею. Хоча не відбувся здвиг у Львові і не прибули з краю і зза кордонів сотні тисяч українців на велике торжество, то — як сказав о. проповідник — мільйони були при тому посвяченні серцем і духом приявні і ті мільйони, весь Народ Український, вшанують Ювілей і виявлять свою вірність Прапорові й „Просвіті" тим більше сердечно і величаво на місцях, окремими святкуваннями. І певно не буде в краю місцевини, де тамошні громадяни по мірі своїх сил не владили б Ювілейного Свята. І певно скрізь у світі, де тільки живе гурт Українців, відсвяткують вони роковини Матері-„Просвіти".

Та не тільки про святкування йде річ. Правдивої вартости набере вшанування „Просвіти" щойно тоді, коли воно виявиться не лиш на зверхній пошані піснею, словом — але і в ділах і в жертві. Річ у тому, що на вшанування „Просвіти" в її 70-ті Роковини складається ряд обовязків, які повинна виконати кожна свідома людина не тільки для вшанування такої установи, але для свого й загального добра. Які ж це обовязки? Крім ювілейного святкування повинні кожний українець кожна українка зложити жертву на нитку в прапорі „Просвіти", на нитку звичайну, срібну або золоту. За цю жертву кожний дістане памятну грамоту. Далі — кожний українець повинен в ювілейному році стати членом Матірної „Просвіти" у Львові. Бо тільки масове членство дасть „Просвіті" моральні та матеріяльні основи працювати далі, а ця праця конечна. Річна вкладка всього 1 зл. для спомагаючого, а 2 зл. для звичайного члена. Крім того кожний українець повинен прикрасити свої груди ювілейною відзнакою „Просвіти". Відзнаки пригарні і дуже дешеві: звичайна 25 сот., срібна 50 сот., золота 1 зл.

Оце ювілейні обовязки супроти „Просвіти". А крім них Ювілей зобовязує нас взагалі від тепер уладити своє життя і поведінку, так, щоб з того була якнайбільша користь рідному загалові, зобовязує нас стати правдивими просвітянами в житті.

І так зобовязує нас навчити неписьменного й освідомити його національно, — працювати в культурно-освітніх установах і взагалі всяко причинятися до загального добра, завжди цінити загальне вище, ніж особисте! Від сповнення цих обовязків залежить дальша доля нас усіх, усього народу.

До кінця року залишається ще шмат часу. Ще можна надоложити занедбане. Тимто уладжуйте всюди Ювілейні святкування в честь „Просвіти"! Жертвуйте на нитку в Прапорі „Просвіти" Ставайте членами -лицарями „Просвіти" і прикрасіть себе ювілейною відзнакою! І рішіться стати просвітянином! У сповненні цих почесних обовязків лежатиме доказ нашої свідомости і єдности, нашої орґанізованости і патріотизму. Коли виявимо ті чесноти з приводу Ювілею „Просвіти", то дамо собі добре свідоцтво і перед усім культурним світом — і зуміємо виявити їх при кожній іншій важній нагоді та потребі. А плекання і вияв тих національно-громадських чеснот — це запорука кращої майбутности нації — і це якраз найвища мета, це ідеал „Просвіти", якої 70-ті роковини святкуємо в цьому році.

Господарський Календар для Лемківщини на 1939 р.

На зміст календаря складаються дві засадничі ділянки: суспільна та економічно-господарська. Статті, що торкаються нашого життя на Лемківщині, пояснюють нам становище та насвітлюють майже в подробицях все щодо культурно-освітнього життя Лемківщини. Незвичайно актуальна та практична частина календаря дає багато цікавих і корисних господарських вказівок і рад, як господарити в наших горах, щоб належно жити. Сама ж артистична окладинка аж просить узяти книжку до рук, та читати і вчитися. Багато теж світлин, знимок і ілюстрацій з нашого побуту, просвітянської праці на Лемківщині з минулого та сучасного піднесить вартість загальну календаря. Це мала енцикльопедія для Лемківщини. Такого календаря ще не було, щоб своїм змістом ілюстрував таку безліч подій з нашого життя.

Тому всі купуйте тільки „Господарський Календар" для Лемківщини на 1939 рік по ціні 0.80 зл. за один примірник. Уже присилайте замовлення та зголошення до розпродажі. При замовленні 5 календарів один шлемо даром, при 10 календарях 2 даром, а при більших замовленнях — даємо 25% рабату. Зокрема цей календар повинен найтися в кожній українській хаті в Америці й Канаді.

Видавництво „Наш Лемко".

ЗЕРНЯТА ДИКИХ ЯБЛУНЬ І ГРУШ — купує по високих цінах фірма **А. ТЕРПИЛЯК** — Розсадники овочевих дерев, кущів та насінне господарство в **Залукві** пошта Галич (Галіч). Телефон: Галич ч. 1. — П. К. О. ч. 600.855:— Поучення, як треба збирати зернята, щоби були придатні до вжитку — висилаємо поштою зі Залукви. Перед збиранням зернят жадайте поучень та інформацій.

Наше велике прохання до всіх свідомих Громадян!

У намірі познакомити широкі круги українського громадянства із часто вже загибаючими цінностями нашої народньої культури, Управа Музею Наукового Т-ва ім. ШЕВЧЕНКА у Львові та Т-во Прихильників цьогож Музею, влаштували цього року етноґрафічну виставу **„Полісся"** з низкою викладів та музично-вокальною імпрезою.

Заохочена великим успіхом цієї вистави та „Поліських Вечорів" Управа Музею Н. Т. Ш. й Товариства його прихильників розпочинають вже підготовку до **Лемківської Етноґрафічної Вистави,** що дала би образ духової та матеріяльної культури Лемків у сучасному й минулому, та просять Вас прийти їм у цьому культурному ділі з допомогою, а саме, призбирати у Вашому та сусідних селах експонати на цю виставу. Для улекшення орієнтації подаємо спис ок річей, які бажемо **визичити** на час вистави: приладдя збирацьке, ловецьке, рибальське, рільниче і до приготовлювання поживи; вироби з сирівців рослинних (дерево, кора, лико, волокно, солома), звіринних (вовна, скіра) і мінеральних (каміння, глина, залізо, смари); одежу; моделі та знимки мешкальних і господарських будинків, церков, каплиць, хрестів; хатню обстанову; приладдя транспорту і комунікації; обрядове приладдя вживане підчас народин, весілля, похорону, товариських, домових і господарських звичаїв, рокових обрядів та в народньому праві; знаряддя і середники ворожби, чарів, лічництва, музики та вироби штуки.

Згадані предмети просимо пересилати пошто, за зворотом усіх видатків, до Музею Н. Т. Ш. у Львові, вул. Чарнецького 24, прямо або через Музей „Лемківщина" в Сяноці з дописком: на виставу в Музею Н. Т. Ш. До предметів просимо долучувати їх списки з поданням народньої назви та вживання (до чого вживають) кожного з них. Якщо деякі речі можна буде набути для Музею Н. Т. Ш., просимо подати водночас їх ціну — евентуальні дари з подякою приймемо. Речинець присилки предметів до 1. лютого 1939 р.

За

Управу Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка та „Товариства Прихильників Музею Н. Т. Ш."

Др. Ярослав Пастернак вр.

—о—

Починаймо від жнив!

Той наш справник кооперативи завжди говорить про ощадність і добре говорить. Якось посходились люди і почали хвалити собі цьогорічні жнива. Почали вже й плянувати, що котрий з них собі купить за продане збіжжя. А справник слухає і каже: „Говорите всяке, та ніхто не каже, що заощадить собі з нового прибутку..." — „А на щож щадити, коли тепер маємо?" запитав один. — „Ото сказали! — відповів справник. — „Тови хочете щадити аж тоді, коли не буде з чого? Власне від жнив треба ощадність починати! Коли господареві трохи ліпше, тоді треба і про гірші часи подумати, які можуть прийти, і забезпечити себе резервою. Раджу вам як щирий приятель, відложіть бодай четвертину з того, що дістанете з продажі плодів, і понесіть або пішліть до нашого Земельного Банку у Львові. Бо жнива тільки раз на рік бувають, а біда заглядає до хати нераз. Тай не знати, які будуть другі жнива. Хто не заощадить тоді, коли може, то коли заощадить? З того, що хочете купити, є неодно таке, що можна без нього обійтися. А як заощадите на тім, то будете мати колись на те, що конечне... „Багато таки далося переконати розумній намові і вже кілька господарів вибирається до банку. І так повинні зробити всі господарі по жнивах, коли хотять тішитися тими жнивами якнайдовше... **(Ш.)**

П. Т. Пром-банк. Львів. Сподіюсь, що поможете свому давному щадникові й що признаєте мені коротко-речинцеву позичку в висоті зл. 100. Як поруку долучую посвідки трьох щадників, що годяться ручити за мене вплаченими ощадностями. Наші ощадності разом перевищують зл. 100. З поважанням. Ярослав Губка.

Дрібна ощадність запевнює

позичку під застав дрібної ощадности

ПРОМ-БАНКУ

ЛЬВІВ, ҐРОДЗІЦЬКИХ 1. І. п.

тел. 292-15 і 200-15

Памбіг скарав.

— Ой Бозюсю, Бозюсю, Бозюсю! За мої пінязі, за мої піняві!...

Жеби ся ті люди на чудо сходили!... Жеби тя хробаки живцьом точили!... Жеби тя Памбіг, тяжко, скарав!...

Таки то страшенни „псальми" посилала на свою рідну сестру, Кляфіра Побожна, ведучи корови на пасовисько.

Аж сусіда Кляфірина, Ганця Пташок, од той Кляфіриной, Ганця нії", вискочила зо свойой хижи і звідує ся Кляфіри:

— Сусідо, когож так неокаянні проклинаєте?

— Бале, року, та знате о тим, жем дала два „анцуґи" продати і нияк мі гадиця ґрайцари не дає і не дає.

— Ей, сусідо, геттеле, гетте, тат іщи ани она, ани ви не ґмерате, то іщи ся мате дост часу, што до ґрайцарика, сквітувати.

— А зрештом, видите, же на ню юж штири роки біда лукава клевакі острит.

— А до того сте іщи якиса хрестиянка і може сте даколи чули отим же: „Хто ґварит, же він любит Бога, а брата свойого, і сестру ненавидит лож ґварит!"

Та де там, було темний бабі розважне слово речи, кет она іщи ся більше на то офукла і взявши свою Красульку і Стиянку за мотуз пішла дале кильнучи, яке лем ї „чудо" на єй кривий язичиско надлетіло.

Але не минула, от того часу як Пташканя Кляфіру от прокляцтва престерігала, ані добра година як гин на стайох, де Кляфіра пішла пасти корови, счинився зас йойк і лемент.

— Што ся стало?

— Бай та нич такого, лем: Пасе собі Кляфіра коровки і дале пімстує свою сестричку, як лем може.

А ту, лем раз ,Красульці ся штоси звиділо і мирдва сой головом і то так куражно, што през шитки шуфраґанти, шкарадні, пребила, острим рогом, Кляфіриного мацька.

І за то тераз Кляфіра, юж іншим голосом, заводить і, юж іншим голосом, просить ґ Бозюся поратунку, бо не може юж сама, розлучитися з коровячим рогом, што зайшов ї попід скору і тримат Кляфіриного „белея" при собі як дакий шрубстак...

Лежит Кляфіра на леговиску зо спухненим, як тромбета, брішиском і просит Бога милосерного, жеби одогнав от ней сухоребру, а она юж николи не буде призивати імена Його надаремно.

Зас Пташканя зо страхом і трепетом бесідує зо своїма сусідками:

— Видите, просила Господа Бога Милосерного, жеби скарав єй сестричку а Він, Справедливий Судія, розсудив немильно.

— Так, йой, так — Бог не дитина не вислухат „литвина"— побожно притакнули Пташканини сусіди.

Тайсам.

Новинки

Голова РСУК. інж. Юліян Павликовський обходив 20. липня ц. р. 50-ліття свого життя. З цієї нагоди вся українська кооперація складає свому Провідникові щирі поздоровлення та побажання. До цього загального голосу приєднується також і громада українських кооператорів на Лемківщині із сердечними братніми словами: Нашому Дорогому Голові бажаємо ми, сини лемківського Бескиду ще многих літ життя та надівсе сил до вдячної праці на кооперативно-громадській ниві для добра нашого великого Українського Народу.

Наші брати за Збручем святкують 950-ліття хрищення України. За Збручем дуже зріс у силу останніми часами релігійний рух. Вірні, потайки в катакомбах-підземеллях підготовляються до свята хрищення України. На Україні релігійні настрої є сильно звязані з національними почуваннями українського народу.

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ" — ДО ВОСКРЕСЕННЯ! СТАВАЙМО ПІД ПРАПОР „ПРОСВІТИ"! НЕ ЖАЛІЙМО ДЛЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!

Помер в Америці ерхиепископ Ню-Йорку в 70. році життя.

Большевики видали Литві 30-ох арештованих литовців, між цими 5-ох священників.

Біля Сянока виловили в ріці Сяні тіло одного господаря з Тиряви із слідами тяжкого побиття. Ведуть слідство.

У Величці сполошена пара коней на вид самоходу потратувала на ринку багато людей. Щойно, коли один кінь упав, спинив другого коня та цим віз задержався і це зменшило розмір нещастя.

Збіжжя будемо молоти на картки. У звязку з упадом цін збіжжя появилися зарядження, що купці є зобовязані платити від 100 кґ. муки й каші по 3 зл., якщо ціна збіжжя буде нижча від 20 зл. Окремо будуть видавати за оплатою 10 ґрошів картки, на які можна в млині молоти без дальшої доплати.

Совітські високі школи без студентів. У большевицькім „раю" совітські високі школи кількакратно пересували речинець записів студентів на академічний 1938-39 рік — одначе ніхто не вписується до шкіл. До учительських інститутів у Мінську, Орші, Вітебську, Могилеві записалося по кількох ледви студентів.

Виселюють українців з ліського повіту. Повітове староство в Ліську, письмом (ч. Поль. 15/543/38) з дня 19-го серпня ц. р. виселило п. **Івана Ґеряка** с. Михайла з **Бандрова Народнього** і заборонило йому перебувати 10 років у всіх прикордонних повітах. Причиною виселення є правосильний присуд окружного суду в Яслі за перепачковування літератури ОУН з Чехословаччини. Це вже третій з черги випадок виселення українців в останніх двох місяцях.

Ще один костел. У Високій, на Лемківщині, посвятили новий римокатолицький костел. Польська преса зазначує, що цей костел побудований старанням війська й Т. Ш. Ль. У посвяченні взяв участь єпископ Лісовскі, віцевоєвода Малашиньскі, директор департаменту релігійних віроісповідань і освіти Новак, староста й інші. Польська преса звертає увагу, що згаданий костел „ма щеґульне значенє для польскосьці в тих странах".

Арештували 110-ох українських совітських старшин, членів тайної орґанізації „Вільна Україна". В У. С. С. Р. арештовано 110-ох старшин київського і харківського ґарнізону, які належали до тайної орґанізації „Вільна Україна". Вони **підготовляли змову проти наркома важкого промислу Каґановича під час його недалекої поїздки до Донбасу.** Арештовано м. ін. ґен. Сидоренка.

50-ох старшин розстріляно після розправи у прискореному темпі.

Новий український літак „Евген" у Канаді. В неділю, дня 23-го липня ц. р. посвятив о. Каменецький, парох Торонта, на летунському клюбовому майдані в Торонті (Канада) літак Української Летунської Школи МУН з Ошави.

Підчас посвячення літака, якому надано ймення „Евген", виконали два бувші учні школи МУН: В. Владика і Поліщук, скоки з легкопадами з висоти 5.000 стіп.

В посвяченні літака взяли участь тисячні маси американських і канадійських українців. Прибули також до Торонта представники з далеких місцевостей, як Содбури, Кірклєнд Лейк, Тиминс і Монтреал.

Вечором того дня відбувся у великій салі Кінґ Едвард Готел величавий бенкет, на якому крім деле ґатів українських товариств та американських гостей були й чужинці, а між іншими й німецький та норвезький консулі, представники влади й громадянства.

Між визначними українськими гістьми був і наш старенький ґенерал В. Сікевич.

Польське шкільництво в Чехословаччині. 77.309 поляків, що живуть у Чехословаччині, мають 90 народніх шкіл з 243-ма клясами і 7.228-ма учнями та 11 горожанських шкіл з 66-ма клясами на 2.228-ма учнями. Виходить, що польська дітвора краще випосажена у школи, ніж чеська: у горожанських школах на одну клясу у чеських школах припадає 38.2 учнів, у німецьких 37.4, у польських 33.8. У чеських народніх школах одна кляса має пересічно 37 учнів, у німецьких 34.3, у польських — 29.7.

Поляки мають школи навіть у громадах, де вони становлять меншину. Де вони в більшости, там польські школи публичні — їхні річеві видатки покриває громада, особові держава — подібно, як і в чеських школах. Крім того Чехословаччина постепенно удержавлює польські приватні горожанські школи; з 18-ох польських приватних шкіл, які були минулого року, небавом усі удержавлять.

„Мацєрж Школьна", що утримує польські приватні школи, дістає річно 50.000 ч. корон державної субвенції.

Всі учителі польських шкіл — це поляки. Контроля над польськими народніми школами належить до польських інспекторів у Фришталі та в Тешині.

Хто нам виховує дітей? В тім часі, коли наші вчителі сидять без посад, як безробітні інтеліґенти, то по школах у нас учать переважно самі поляки та польки. І так у поліському воєвідстві навіть на основі польського перепису є ледви 14 і пів процент поляків, а зате наших людей є там понад 62 і пів процент, а решта це жиди та білорусини. Але вчителів поляків є там

Щурів нищить **Ратина і Ратиніна.** Миші пільні нищить **Мишина.** Вживана в цілому світі.

„Серовак"

Сп. з О. О.

Львів, ул. Сенаторська ч. 5.

2.147, українців 5, білорусинів 2, москалів 10 і жидів 105. У волинському воєвідстві є 16 і пів проц. поляків, 68 процент українців, німців коло 2 і пів проц., жидів несповна 10 проц. Але зате вчителів поляків є там 2.987 (77 відсотків), українців 414 (10 відс.), жидів 234. Подібно сумно виглядає число українського вчительства в „південно-східніх воєвідствах“, у львівському, станиславівському та тернопільському.

На всіх учителів у цілій Польщі поляків є 89.8 відсотків, українців учителів 4.8 відсотків (отже нема навіть 5 на 100), хоч українців навіть на основі польського перепису населення з 1931 року було в цілій Польщі 13.9 відс. (отже майже 14 на 100), а поляків 68.9 процент. Всі ті числа взяті з книжки п. н.: „Учителі в числах“, що її написав др. М. Фальський, а видало міністерство освіти в Варшаві, тож нема страху що вони переборщені в нашу користь, а радше може бути навпаки. Нам треба домагатися, щоб наших дітей учити та виховували тільки наші рідні вчителі та вчительки, щоб наших учителів перенесли з корінно польських земель до наших шкіл та щоби принимано на посади наші вчительські сили. Це справа передівсім наших послів та сенаторів („Правда“, ч. 37).

18-ті Східні Торги відбуваються у Львові. Участь у них бере 12 держав В павільоні народнього мистецтва є станки кооператив „Українського Народного Мистецтва“ і „Гуцульщини“. Атракція сьогорічних торгів се павільони фільмовий, самоходовий і технічний.

У Відні введено новий спосіб лікування дітей, хорих на легені й віддихові проводи. Хорі діти відбуватимуть під наглядом лікарів одногодинні лети у відкритих літаках на висоті 3 і пів тисячі метрів.

Поляки складаються на тих шляхтичів, що перейшли до них, і зібрали 6.000 зл. „для умоцнєня сполеченьства польскєґо на зємях полудньово - всходніх“, як пише ІКЦ, ч. 244.

Нам конечно хліборобської освіти. Наші селяни у власнім інтесі і в інтересі своїх дітей повинні всіми силами дбати про піднесення хліборобської культури, дбати про те, щоб збільшити дохід зі свого господарства. Знаємо всі, як трудно нашому чоловікові купити землю. Тому з тої землі, яку маємо, мусимо добути більше, чим досі збираємо. Німецький селянин зі своєї землі, нераз куди гіршої від нашої, збирає плодів два рази більше, ніж у нас. Невже ми того не

Незалежний, національний журналик

„ДЗВІНОЧОК“

це найвірніший друг і приятель українських дітей. Це найкращий вчитель української дитини дошкільного й шкільного віку.

Містить: оповідання, вірші, сценки, пісні з нотами, забави, загадки, ребусики, світлини, мистецькі кольорові рисунки, тощо.

„ДЗВІНОЧОК“
Львів, вул. Косцюшка 1 а.

Передплата на рік тільки 2 зл., а зате має дитина 12 дуже цікавих і гарних книжечок.

потрапимо? Спевністю потрапимо, але треба до того хліборобської освіти. Освіти і ще раз освіти потрібно нашому селянинові, якщо не хочемо, щоб наші діти, або внуки помирали з голоду на власній землі. Мусимо в неоднім переломити старі звички і почати удосконалювати свою господарку, уліпшувати способи управи землі. Як це робити, вчить наука хліборобства. Хліборобська освіта мусить іти впарі з загальною освітою. Першу дає вам „Сільський Господар“, а другу читальня „Просвіти“.

„Застрашайонци стан“. „ІКЦ“ (ч. 233) під наг. „Офензива україньцуф в сьродковей Малопольсце“ алярмує:

„З чимало місцевостей центральної Галичини доносять нам кореспонденти про скріплену акцію українців. У численних коріннопольських селах осідають українські інтеліґенти чи то як купці, чи лікарі, сіють ненависть до всього, що польське.

В останньому часі на терені Лемківщини в повітах: ясельському, кросненському, горлицькому, а навіть новосандецькому робиться вперті приготування до врочистих свят з приводу 950-ліття хрищення Руси.

По селах здвигають хрести з написами: „На памятку хрищення України“. Доходить до того, що **ці хрести виростають по ночах, мов гриби по дощі.** А спричинників **місцеве населення охоронює,** боючись чи терору, чи підпадаючи впливам аґітації.

В саніцькому і ліському повітах можна завважити це явище в ще грізніших розмірах. В місточку Балигороді, здавен-давна польському, українці шляхом аґітації зуміли опанувати всі інституції. Провід громади в руках одного з адвокатів — фільо-українця, а всею самоуправою кермує його заступник адв. Занько. **Про застрашаючий стан хай свідчить факт, що українцями є лікар, ветеринар, судовий коморник, секретар громади, учителька в школі, суддя, чотири урядовці в городському суді і т. д.** Населення, навіть польське, приходячи до громади чи суду, приневолене говорити по українськи.

По селах в околиці справа представляється ще гірше. Доходить до того, що **польські діти в багатьох випадках не хочуть ходити на науку римо-кат. релиґії,** бо українські діти висмівають їх і докучають. Такий стан можна завважити у 80% сіл і місточок в околиці.

Ця справа розростається до загально - національного питання і нею — як поважною проблємою — повинні занятися рішаючі чинники. „Україна“ в центральній і західній Галичині мусить бути зліквідована“. (Н. Ч., ч. 186).

Памятник св. Вол. Великого. В Клівленд, Зєдинені Держави П. Америки, відбулося торжественне відслонення памятника св. Володимирові Великому Христителеві України. Памятник виконав славний український різьбар, проф. Олександер Архипенко. Відкриття величавого памятника довершив представник американської влади та громадянства, яких заступав на святі ще цілий ряд інших визначних американців. Памятник христителя України св. Володимира Великого, стоїть в Українському Городі, що його дарував українцям американський міліонер Рокефеллер.

Господарська сторінка.

Підорювання стерниська. Кожного року восені пригадуємо, що негайно по звезенні збіжжя з поля треба ріллю переорати. Ця осіння орка повинна бути мілка та в цей спосіб, щоб скиби ломалися та не вкривали довгою смужкою одна другу. Через підорювання загибають у зимі некорисні земні частини, підривається можливість росту різної хопти та зорана земля вітрявіючи набирає нової родючої сили. Тому памятайте: зерно до стодоли, а плуг у поле.

Підлюб. Пишуть до нас з усіх сторін Лемківщини, що цьогорічня конюшина гарна вдалася, але місцями переткана підлюбом (вилюб, полетина). Щоб це погане зілля далі не розросталося, треба його викосити, виграбати на окремі місця, висушити та спалити. Поле перекопати та попелом або вапном присипати. Цієї хопти не треба ніколи звозити на обірник, ані нею стелити. Вилюб не добрий теж до кормлення домашніх тварин. З огляду на великі шкоди та втрати, які спричинює вилюб, слід завжди насіння конюшини купувати або в порядного господаря, або спроваджувати кооперативно (кількох господарів, або всі ґазди в селі) із нашої „Народньої Торговлі" в Сяноці, тоді будемо певно знати, що вилюбу не буде та поле не буде заснічене.

Осіння сійба. Багато господарів не знає, що завчасу вивезений обірник у поле, до того ще неспокладане, тільки просто на стерні, та ще не прираний, не має великого значіння для нового посіву. Поле завезене обірником (обовязково скорше підоране!) треба негайно зорати тому, щоб розкинений обірник не випаровував і дощі його не сполікували. Чи буде вам смакувати скибка хліба посмарована свіжим маслом, якщо вона буде лежати довго на столі, або підпріє від горячі? Те саме з ріллею. Як може гарне вродитися зерно, якщо обірник висохне, або вода (дощі) його сполочуть?! Слід також памятати, що в наших горах некорисне зорювати восені поля під весняні сійби. При осінній сійбі треба забезпечити ріллю перед пізними осінними дощами та поробити відповідні рівці на весняні зливи. До того засіяне під зиму поле треба привалувати, та щойно на весні знову легко переборонувати. Зерно сіяти найкраще та чисте від хопти й кукілю. По змозі сіяти так, щоб рілля одного ґазди, засіяна озиминою сусідувала з такою другого ґазди. Це має велике значіння при вицвітанні збіжжя.

Вчені дослідники аґрономи на підставі ріжних досвідів ствердили, що добре, добірне, велике зерно дає значно більший збір, чим зерно мале. На це впливає передовсім коріння зерна. Коли коріння більше і сильніше, то ростина ліпше розвивається, бо має можність витягнути з землі більше поживи для себе, а тим самим дати більший збір. На підставі дослідів стверджено, що пересічна скількість корінців є значно більша при зерні великім і тяжкім, чим при зерні малім і легкім. Тому до засіву треба добирати як найбільш добірне зерно. Звичайний млинок не виділить такого зерна, це може зробити щойно тріер. Кожна громада у власнім інтересі своїх громадян повинна мати тріер. З громадських грошей видається тепер багато на ріжні цілі, що з інтересами селянина не мають нічого спільного, тимбільше повинно знайтись і на тріер. Коли вже не можна здобутись на громадський тріер, то нехай його купить кооператива.

Дрібні поради. В садах не пасти коров, бо вони скушують з листям із дерев молоді однорічні галузки та втолочують ґрунт у саді. Сад найкраще восені легко погноїти, або полляти розпущеною гноївкою та перекопати, або мілко переорати. Дуже корисний сад, де є водночас між деревами город — цебто грядки з городовиною. Тоді є подвійна користь: на овочевих деревах гарні овочі та на грядках ярина; огірки, помідори, морква, петрушка, суниці, капуста, кукурудза і т. п.

ПОЗІР! СЯНІЧЧИНА!

Найтриваліше та найгарніше мужеське та жіноче взуття дістанете лише в фірмі

Скіряний Базар

СЯНІК, Ринок 11.

Замовлення виконуємо відворотно, як рівнож посилаємо почтою. При цьому маємо на складі великий вибір першорядних скір підошвових і на верхи та шевських приборів по цінах фабричних!!!

Для склепів великий опуст!!!

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ"

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

Сіножаті треба восені переборонувати та попелом, курячим гноєм, вапном і гноївкою справити. Виграбаний мох добрий на підстілку.

Завчасу треба подбати про лад у оборі. Направити долівку в стайні. Забезпечити стайню перед морозами та нагромадити відповідну скількість підстілки. Букове лісове листя не має жадного значіння при справлюванні ріллі; найкраще підстілка із соломи та різних господарських відпадків (садові листя, трави і т. д.).

Не заводити на зимівлю великої скількости домашніх тварин, хіба стільки, на яке число вистане паші.

ПОЧИНАЙ ЩАДИТИ, КОЛИ МАЄШ,

то будеш мати завжди, складаючи ощадности в

ЗЕМЕЛЬНІМ БАНК У ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ, ул. Словацького 14.

(ФІЛІЯ БАНКУ: Станиславів, ул. Собіського 11.)

Подбати для себе про зимову одіж та зокрема для шкільної дітвори, щоб не мерзнула вичікуючи перед школою на науку. Хто не є ще членом кооперативи, хай вписується та других навчає, що зорґанізовано найкраще жити та змагатися з недолею. Дбати пильно про засновування культурно-економічного товариства в кожному селі. Зближається довга зима, слід подбати про добрі католицькі та освідомляючі книжки; ніколи теж не забувати самому відновити передплату за свій часопис та пригадати своєму сусідові, що не гарно даром читати добрий український часопис. Злу книжку і погану ґазету гнати із села на всі морозові вітри. Пильнувати перед такою заразою свої діти й берегти їх перед злим товариством.

Гр. Гануляк.

Камфіняр.

Хто він був, ніхто цього не знав. Знали його тільки всі, що він „камфіняр", та що ходить до тої красавиці, Ганки зі Завоїв.

Бувало, говорить мати до Гані:

— Ти лем смот, дівко, жиби він тя не зохабив на ганьбу люцку, бо ти знаш, што такий богач як він, то си не такої поглядат худобної як, ти, лем си даяку панщину возне, што і прибрана буде гарді й пінязи буде мати без ліку, а ти што?

— Він ня і таку возне, — каже Ганя — лем ви ся до того не вмуряйте.

Та причепурюється до дзеркальця, приспівуючи:

„Штирі воли нич не значат, як тот ґрайцар, што ся качат"...

— Ти уж ани співанки не знаш, як ся смотрит, так ти ся в голові перевернуло.

— Та чем не знам?

— Бо треба з кінця зачинати, бортаку, уж єс забила, як єм тя хчила?

— Та не бійтеся, знаю і з кінця:

„Моя мила нич не маме,
лем на себе позераме,
Люпши наши два позори,
як дачиї штирі воли.
Штирі воли нич не значат,
як тот ґрайцар, што ся качат".

— Але, як нема ґрейцаре в хижи, то што зробиш дівонько?

— То ся обийду.

— Але якби так тот камфіняр справди схотів ся оженити, то бис била пані та і я би коло тебе дашто лизнула.

— Певні же бисте облизали маму ню, я би вам нич не пожалувала, шиткого бисте мали, што лем душа прагне.

— Купилабис мі скірні нови, позерайся, яки тоти уж подерти, купилиби ми даякой паця, нех би ся крутило по подвірци, а під зиму би ми зарізали на омасту, купили би ми міца муки, єдно житнеї, а другой пшеничної, тай кіндеричанки би ся тиж здало. Ти любиш кіндеричану кашу, га?

— Та чем би не любила, лем ви так бесідуєте, мамо, як нон дзяд, што гвони по селі ходив. То я ся го звідую, што він би зробив, якби так виграв міліонівку, бо хтоди била бесіда, же якаси жидівка виграла міліон злотих; то тот дзяд повідат: А, якби я виграв міліон, то бим си наперед нову торбу купив, бо смотте, яка тота подерта, аж мі ганьба з таком торбом помеже люди ходити. То і ви так, повідате, же си скірні купите і паця, а ми би хто-ди не ходили в скірнях, лем в штиблетах панских, ани пацяти нам не треба, бо ми би мали бричку на подвірци і коні цуґови, а може і таку машину, што сама їздит, а така слічнюньця мамо, як цяцько, ціла червена, а така блищаща як соньце, він раз повідав, же мі подарує таку машину.

— Лем ти позерай, аж він ти купит. Я знам, чого він хоче.

— А чого?

— Нех не повім, што ти буду повідала. Та хлопи шитки єднаки; як він правду повідат, то нех ти купит тот фалат грунту, што Юдка продає, нех ти хижу нову поставит. Хтоди му повірю, же тя любит, а на таки бревериї з машинами то я тя не дам, я тижек маю якисий розум, хоч єм баба.

— — — — — — —

І видко, що нафтяр мав щирі заміри щодо дівчини, бо і поле від Юдки відкупив, і хижу Гані побудував, але не просту, але таки панську, криту бляхою, дві корови купив, бричку гарну і коника і на заповіди дав і весілля гарне справив. Одним словом Ганя знайшла в ньому своє щастя.

Журило її тільки те, що її „камфіняр" мало часу їй посвячує; дома він гостем, постійно кудись їздить, вертає часом лихий, як всі чорти, часом пяний, побуде день, а рідко коли два, тай знову кудись зчезає.

Ганя не знала, що вона є, — ні жінка, ні дівчина, ні вдова. — Люди почали докучати, сміються, а вона нишком поплакує, але щож робити? — Добре їй, має з чого жити, є достатки, а що чоловіка нема в хижі, то годі. Скільки чоловіків є в Америці, а жінки самі ґаздують.

Тай вона теж ґаздує сама, як може, а часом тужить за чоловіком, приспівуючи собі:

— Пише до ня ґазда, з далека, з-за моря, як ти там ґаздуєш, моя жінко дома?

Ґаздую, ґаздую, дале уж не можу, тебе ся миленький діждати не можу...

І діждалася врешті, приїхав, але якийсь дуже дивний. Ніколи такий не був. Ходить по обістю, нічо не говорить, наче сумує, врешті ні сіло ні пало, прискочив до Гані, зловив її за руку, цілує її мозолисту, спрацьовану руку, та каже:

— Пробач мені Ганю, що я тобі світ завязав, бачиш я хотів тобі щастя принести, а тут не так вийшло.

— Чем не так, што ся стало?

— Бачиш чорт мене опутав якийсь, я стратив ціле майно, я сьогодні жебрак.

— Та чом жебрак, та хижа є, поля маме дос, лем жити і Бога хвалити, а на што нам більше?

— Я не такого добра тобі бажав, яж був багатий, в мене були нафтові терени, які я продав за пятьдесять тисяч долярів, в мене ще була готівка в касі другий раз стільки і я все програв в карти. І сьогодні мене сумління гризе. Це ж я міг тобі віддати. Це було наше спільне майно. А сьогодні я жебрак. І ось я не хочу тобі світа вязати, я собі вимірю справедливість. Я увільню тебе від такої змори...

— Та, Бог з тобом, опамятайся, што било то ся не верне, та ми іщи не таки бідни, хіба тото поле, што я маю, не нашей?

— Твоє, Ганю, але що ж, тобі треба на ньому працювати, а я не вмію на полі робити. Тобі іншого чоловіка треба, а не такого нероби.

— Іншого ґазди мі не треба, лем такого, якого мі Бог дав. Вибий си з голови тоти глупства, сяд си, я зараз зготовю вечерю, а пак я ти пригадам тоту співанку, што тобі ся так подобала. Знаш котру?

— Де мені співанки в голові, Ганусю, мені світ немилий.

— Ід бортаку єден, чуєш?

„Люпши наши два позори,
як дачиї штирі воли,
Штирі воли нич не значат,
як тот ґрайцар, што ся качат".

Він пригорнув її палко до грудей, та зворушливим голосом закликав:

— Я ще не програв свого майна, є ще в мене скарб, якому нема рівного в світі.

— А пінязі што? — замічує Ганя. Били та неє. Але можут бити, лем коби ми здорови били.

І тепер вже обоє почали продовжувати пісню:

— Штирі воли нич не значат,
нич не значат,
Як той ґрайцар, што ся качат,
што ся качат. Гей...

Увага! **Увага!**

ВЕЛИКА ЗНИЖКА на книжках, котрі є необхідні для кожного селянина хлібороба, лише в місяці вересні і жовтні 1938.:

		золотих		
„Сила Волі", цікава повість з життя купців	замість	4.—	лише	1.—
„Штука життя", підручник для молоді, як захотися в життю, щоб здобути щастя	„	1.80	„	0.60
„На новий шлях", господарський порадник	„	3.—	„	1.—
„До сходу сонця", повчаюча штука театр. з життя лемківського села	„	0.80	„	0.40
„Кстини", оповідання з лемк. села	„	0.20	„	0.10
„Гей не дивуйте", співаник	„	0.20	„	0.10
„Коломийки", народні пісні	„	0.50	„	0.20
„Про лічення домашніх звірят"	„	1.20	„	0.40
„Сміх і правда", веселі вірші	„	4.—	„	1.—
„Про бетон та його застосування в будівництві"	„	0.80	„	0.25
„Перша поміч в наглих випадках"	„	0.60	„	0.20
„Просвіта і піянство", книжка про погубність алькоголю	„	0.60	„	0.20
„Монограми", букви до вишивання для дівчат	„	6.—	„	1.—
„Колосся", господарська читанка	„	1.50	„	0.55
Всі книжки	замість	зол. 25.—	лише	7.—

Такий дарунок мають читачі „Нашого Лемка" і то в місяцях вересень—жовтень 1938. Пізніше за ті книжки замість 7 зол. треба буде платити 25 зол. Шліть отже 7 зол. негайно на адресу „Нашого Лемка з дописком: „Велика знижка".

Мандруємо по рідних селах.

Тепер мандруймо дальше. Зараз понижче ґрафського замку, в Навоєвій, а на ліво від шляху, яким мандруємо, лежить польське село Бовча - Куніна, трохи дальше, на право від шляху, а здовж ріки Камениці. Ще дальше, на ліво від шляху та в напрямі Старого Санча — Железьнікова і Мала Поремба, а врешті здовж шляху Завада.

В Навоївці є два тартаки — один паровий, а другий водний і один склад дерева та катуль; в Заваді один тартак паровий і одна також цегольня. Господарями того всього жиди, а доставцями деревного матеріялу, в подавляючий більшости — лемки.

Підіть цим шляхом кожного вівтірка та пятниці, то побачите, як лемківська фіра за фірою, наладувана деревом і катульками, немовби який величезний воєнний табор суне тим шляхом у жидівські обійми.

До самого Нового Санча, хоч до нього з Завади уже недалеко, не підемо, але дещо згадаємо про нього.

Перша згадка про це місто датується з 1163 роком. Дальше є він мабудь з давен-давна сильно зажидівленим містом. У ньому власне чи не половина мешканців є мойсеьової віри. А це ізраілеве племя тримається тут по свойому. Має майже на всіх вулицях багато своїх крамниць і різних складів, прим. 5 складів катульок, 2 великі вирібні цементових дахівок, а останньо вибудували собі і свою лічницю і т. д. Сандецькі поляки теж не дармують, і собі закладають також свої крамниці і т. п. А на мурах міста, не рідко видніють написи: „Не купуй в жида" і „Свій до свого".

Одні тільки лемки покищо нічого собі з цього не роблять та дальше свої закупи полагоджують у своїх „сватів". Дарма, що опісля мають з різними Венграми процеси. Дарма, що не один лемко на відомій вулиці програв — фіру дерева, телятко, пенсійку, козу і в білий день закуплений товар пропав йому з воза, як камфора, та ще при тім в пику дістав і т. п.

Греко-католиків під теперішню пору у Новому Санчі начислюється 180 душ. Мають вони тут свою Богослужебну каплицю під іменням св. Отця Николая вимуровану в 1911 р. коштом діяльного українця, діяча Сандеччини, бл. п. Василя Яворського в забудуваннях Філії „Просвіти" при вул. Кунекунди ч. 8.

Слід ще згадати, що тойте В. Яворський за заслуги, покладені для церкви отримав папське відзначення.

В 1439 р. тут у Нов. Санчі відправив богослуження київський митрополит Ізидор, який саме через Н. Санч повертав з Фльорентійського Собору, де було заключене зєдинення між східною і західною церквою. Зновуж перед війною виходив в Н. Санчі наш часопис „Підкарпатський Дзвін" і були дві бурси. Одна наша — українська, а друга „руска". Руску в 1914 р. закрито а опісля встановлений для її майна куратор, сандецький адвокат Маврикій Кербель, цеї майно продав сандецькому магістратові за 935.634 марок.

Стільки згадали ми про Новий Санч. А цікавих більше про нього довідатися, відсилаємо до „Ілюстрованої Історії Лемківщини" Ю. Тарновича та окремо „Сандецька Земля".

Самі з Завади прямуємо в напрямі просмику Новий Санч — Фльоринка.

В НАПРЯМІ ФЛЬОРИНКИ.

По кількох хвилинах ходу біля залізнодорожного — Новий Санч - Грибів — шляху та якраз понижче Навоївки переходимо знову ріку Каменицю, яка посилена у свойому бігу іншими річками, у цьому місці вже сильніше дзюрчить по камінчиках свойого водного ложиська. А звідси майже рівнобіжно з тими залізнодорожними рейками, дуже поганою дорогою поспішаємо в напрямі Фльоринки Зразу проходимо рідко розсіяну польську оселю Камінку Велику, потім минаємо також польське село Камянку Малу, котра лежить направо від нашої мандрівки і входимо до Польскої Королевої. Тут залізнодорожний шлях відбиває через Пташкову (польське село) на ліво до Грибова, а ми ідучи дальше, принагідно, оглядаємо у тійже Польській Королеві невеликий воєнних цвинтар, на якому вічним снм, спочивають колишні росіяни та австріяки. Їхня воєнна доля — трагедія відома. Коли було забракло дипльоматичним лобам „дипльоматичних слів" і штучок до взаїмного перехитрювання то тоді мусіло промовито залізо. А на зов воєнних сурм міліони вибираних мужчин мусіло покидати свої родинні гнізда і вхопити за смертоносну сталь, та за свої і не свої справи станути під криваві і смертоносні воєнні прапори.— Ось і тут одні з них стрінулися. — Від Нового Санча наступали росіяни, а від Фльоринки наперли австрійці. Стрінулися... і, особисто, нічогісь-

ко собі невинні люди сипнули на себе залізом. А тепер, ось тут, на тому цвинтарі, завдяки тій сутичці, заранням своєї сили, далеко від своїх родин, тут, такби сказати, в тій околиці, на теперішній греблі двох народів, заснули, колишні вороги, один біля другого на віки вічні. — Але якаж є велика ріжниця між тими воєнними цвинтарями, а нашими сільськими. — Тут цілий цвинтар потужно, на цементі обмурований і старанно огороджений, а на кожному гробі камінний хрест. — Зновже посеред тих хрестів ще один великий, немовби який отаман старшинує. — Так і видко, що тут і по смерти бе велич і потуга. — А там — поховають і за якийсь час, густо-часто рідні діти, брати і сестри, приятелі і други забувають, де їх родичі, брати і сестри, приятелі і други поховані. Заце весною і осінню, не рідко, худоба по них герші виправляє.

Порівнуючи оцей невеликий воєнний цвинтар з нашими цвинтарями, приходить ще на думку гроби старинних народів і осуд сам рішається: Так, між іншим, могили є ознакою культури — Ще не одна думка напрошується, щоб її в цій справі узяти на папір та нам уже спішно до Королевої Руської, яка вже недалеко звідси на 16 км. від Нового Санча.

ДОПОВНЕННЯ ДО БІЛЦАРЕВОЇ.

Назва Білцаревої по одних тверденнях має походити від білцарівської ниви званої „Царівка", а по других від родового призвища „Білцар". З назв білцарівської землі замітними є: Діл, Зелярка, Черте. Жителі сьогоднішної Білцаревої зовуться: Блащак, Возняк, Воляньщак, Вроник, Гербут, Галамбура, Галькович, Даляк, Кобаний, Капелянович, Костельник, Кліщ, Куземчак, Логаза, Мадзелян, Малиняк, Новицький, Новак, Олесьневич, Поливка, Павлишак,, Пеляк, Рейда, Репела, Стухляк, Стець, Трохановський, Федорчак, Хиляк, Шамбура, Шафран, Ярощак, Яцишин і Гамбаль.

Народні школи є тепер у всіх тих трьох оселях. Освітне життя у тих трьох оселях починає прозябати десь около 1903 р. Саме тоді в Королевій Руській основано читальню Качковського, до якої вписалося 15 членів. За десять літ істнування прибуло до неї двох членів. Тут не згадується про такий членський рух тому, щоби з нього посміятися; ні, бо такий членський рух, в порівнанні з дозрілим до тієї справи, числом мешканців осель, в тій окрузі, був і є (з невеличким винятком) по всіх тих читальнях, що більше то ні на волос не краще, а подекуди ще гірше, представлявся, в тій окрузі, той членський рух і по наших читальнях. (Виняток становлять наші теперішні кооперативи). Отже се не сміх, це сум!

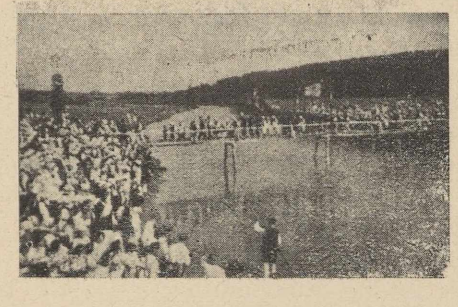

Тисячі учасників у Святі в Журавині.

Ми, тут на давній Срібній Землі Ярослава Осьмомисла не хочемо ні срібла, ні золота, ні дорогоцінних каменів, хочемо лише на своїх власних силах і по своєму скинути з себе причину нашої недолі й нужди це вікове ярмо темряви. Хочемо поробитися, по своєму, живими людьми і зажити життям такихже людей. Отак відбігли ми, на хвилиночку, від Королевої Руської. Тепер знову вертаємо до неї.

Отож крім передвоєнної читальні Качковського зустрічаємо ще в тійже Королевій Брацтво тверезости зо 143 членами. В Богуші животіла також така читальня. У Білцаревій мала 35 членів. — По війні, а властиво в останніх часах знову поосновано в тих оселях такі самі читальні. У Богуші був ще оснований „Запорожець", тепер тут ще є „Охотніча Страж Пожарна".

Крім тих читалень були ще поосновувані у Королевій Руській і Богуші філії криницької руской кооперативи „Прогресу", які тут, в тих двох оселях, як зрештою і самий „Прогрес" в Криниці заложено при діяльній участи лабовянів.

В Білцаревій існувала руска кооператива „Лемковский Труд". Тепер ці рускі кооперативи в тих трьох оселях вже не існують. Їх, в часі перебирання, наших кооператив, у Лемківщині, польським кооперативним Союзом порозвязувано, а натомість позакладано, в тих трьох оселях приватні крамнички.

Окремо існує ще собі в Королевій Руській тартак водний і склад дерева та катульок. А господарем цього хтож би інший, як не жид?! Він потрапить заплатити і податки і працівників і реперації тартаку і відставу готового матеріялу до висилкових стацій та місць збуту, а про це і самому останеться на гарний „шабас". Зновуж лемки, тут богушани і королевяни мають вигоду, бо мають де продати своє дерево. Правда, як декому з них не хоче Амкратисько добре за дерево заплатити, то він тим не журиться, лиш махне патиком по „потяжи" і вйо до Камюнки (польське село), де є два тартаки і два склади дереваї та катульок. Замітними у тих трьох оселях ще є ось такі справи: Деякі православні королевяни щось немов би попереструшувалися нинішного православія і задумують завернути начово до гр.-католицької Церкви.— Зновуж деякі богушани, що свого часу може, навіть, тішилися „лемковськими успіхами" днесь той „успіх" їм вже щось не подобається. — Як на дальше обставини у тих трьох оселях будуть укладатися годі точно передбачити. Одначе маємо надію, що ще прийде той час, де всі жителі тих трьох осель, як один муж, зірвуть зо своїхї очей всяку змору - зморенну і ясно глянуть на Божий світ.

ФЛЬОРИНКА

Оставляємо Білцареву і по кількох хвилинах ходу находимося вже під самою Фльоринкою. На шляху Грибів—Криниця.

Звідси, ліворуч, у напрямі Грибова є польські оселі: Концльова та Бяла.

Цікаво, що за цими двома оселями місточко Грибів і в польській мові задержує первісну назву Грибів, а не Гжибув, а це промовляє за тим — так пише о. С. Ядловський в Шематизмі з 1936 р. стор. 36. — що колись там переважали наші люди.

З черги увагу нашу потягає за собою здоровенний жидівський паровий тартачище, який осьтут, напроти нас, жваво собі вистуковує. До того ще отой тартачище, немов би на глум фльоринчанам, назвав себе „Фльоринкою".

До тої „Фльоринки", почавши від горішного кінця Білцаревої Снітниці та ген аж від Гути, гатять лемки своє дерево. Мають вони, як бачимо, „вигоду", бо не мусять везти це своє дерево до таких же тартаків у Концльові чи Грибові, лише осьтут продають отой свій скарб. А ця „Фльоринка", з тої причини, не дармує, але аж пили двигчать, такий має „рух".

ПЕРЕД СТРАШНИМ НАСЛІДКОМ ВОГНЮ

охоронитеся найкраще, якщо обезпечите своє майно (в цілости, або щонайменше вартісніші господарські і домашні движимости) від огню в Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч 20.

Ось якраз сунуть біля нас осьтою дорогою фіри за фірами наладовані лемківським деревом. Дивлячись на отсю, питому в тій околиці, картину, так і ввижається, що на отсім нашім дереві, на отсих наших возах і конях усадовився якийсь страшний гаремисько і вони, добровільно, утримують його та тягнуть осьтакими, чи їм подібними, дорогами.

А отсей сірий мужик за мужиком, отся його обшарпана гунька чи „ґерошок“, отсі його пошарпані холошні чи „ґачата“ самі за себе говорять.

Зновуж сама постать отого сірого мужика за мужиком, це його лице, зір, його хід, — ціле його єство наглядно показують, що над тими сірими мужиками, ще майже всевладно панує деспотично неволя духа.

Направо від дороги, якою ідемо, — цегольня. Це один фльоринчанин узявся за таке гарне діло. Зразу виробляв він ручно цеглу, а згодом справив собі кератове урядження й тепер виріб цегли йде йому жвавіше. Із збутом своєї цегли він уже якось дає собі раду. А крім того виставив собі, зо своєї цегли, гарний мурований дімок.

Оглядаючи отсю його цегольню знову думка думки питає:

— Чому то одиниця потрапить таке чи щось подібного зробити, а громада ні, або коли вже за щось таке візьметься, то воно йде їй страх пиняво, недбайливо, а то й зовсім нидіє?

— Тому, що одиниця, проснувшися, вискакує з тої сірої маси і пускається до жвавішого життєвого лету, впевнивши себе, що чим більше вона всякого добра для себе нагромадить, тим більше буде мати.

За це громада з причини своєї вікової дрімоти є безвільною, незгідливою, без віри в свої власні сили, не бачить свойого спільного ратунку та значіння, масою, в якій один тягне до ліса, другий до біса, а третий, ціле своє життя, плісніє на одному місці. Натомість усі три однозгідно гудуть: „Гіркі спілки“. Забувають такі нобожата, що: „В едности сила й добробут“, „Де добра згода — не страшна пригода“, а „гіркі спілки“ лише там, де темні і не дорослі ще до спільного життя люди.

Такий ганебний стан зміниться напевно тоді, коли ця сіра громада за громадою прокинеться з вікової сплячки до живого життя.

Бо невже ж так як у нас є, малоб уже бути на віки-вічні? Невже ж ми, лемки, уже ніколи не мали б грянути по роздолі як: тучі, зливи, перуни, не мали б ми вдарити нашу нужду по голові? — О, ні! Вбиймо отсю потвору темряви між собою своєю „збруєю“ і випливьмо на ясні води життя живого масою; зробім це якнайскорше, бо інакше ота потвора-темряви випе нашу кров до останка та розітре нас на порох.

Причиною всьої нашої недолі є наша темнота, а з нею і наша економічна і світоглядна невиробленість та незгідливість.

Входимо до села Фльоринки.

Лежить воно вздовж річки Мостиши, яка бере свій початок з над Береста та — забравши на терені Фльоринки ще з собою водиці фльоринчанських потоків: Шкляр ки та Журавця, вливається під Фльоринкою до річки прозваної Бялою.

Долішний кінець Фльоринки сусідує з Білцаревою, Кінцльовою, дочерним своїм селом Вафкою, та Нижніми Брунарами, а горішним її хати (204 чисел) тепер по комасації, яку саме закінчено у Фльоринці в 1937 р., розтягаються майже під самі Поляни.

Сливе ціле положення села Фльоринки прегарно надається на заведення садівництва й огородництва. Одначе тепер, мабуть покищо, не бачимо під цим оглядом у Фльоринці дечого більше за мітнішого.

Але сподіваємося, що тепер по переведеній комасації фльоринчани належно засадять свою землицю овочевими деревами і вже з роду в рід, побіч своїх господарств, будужь плекати й садівничу культуру.

По черзі поцікавимося назвами поодиноких частин тої гарної фльоринчанської землиці.

Ото ці поодинокі части тої фльоринчанської землі фльоринчани з давен-давна, собі їх назви передаючи, називають: Медвеже, Сиговки, Ступи, Став, Горб, Кичірка, за Кичірком, Чершлі, Кичера, Дів, Пасічне, Глубоке (ліс), Кізе ребро, Ясілка, Волощина, Василів Малий Кут, Великий Кут, Топець, Обшар, Дершкова, Лан, Каповня, Тоня, Долина, Дзявк (тут мали в давні часи свої сховки збійники). За церквою, Широкі Луки, Довгі Луки, Мочари, Крижове, Жджар, Закутя, Піддімок (поле), Цеголки, Дрічканя й Микшова

Зновуж родові назвиська фльоринчанів і вафчанів у 1776—1786 р. були: Бодак, Байда, Беллей, Бесмерик, Богачик, Борушина, Воргач, Вільчацкий, Варховчик, Вроник, Габура, Гасюба, Гусарик, Гасіба, Гальчак, Голик, Голоц, Геля, Гаверчик, Грин, Галик, Дубец, Дзвонка, Дзюбко, Дідович, Дорош, Друдорчик, Іванчак, Кацюк, Кохан, Каня, Кайдулир, Канючок, Костик, Котик, Ковальчик, Коцурик, Кохля, Кундрат, Лучкович, Лябзда, Личак, Ліщинський, Ляща, Мерена, Малиш, Місьов, Марчак, Максимчак, Микула, Матияш, Новак, Пірнак, Пецух, Панко, Піх, Пиртей, Пелячок, Прукса, Рогів, Рогосик, Романяк, Сидорчак, Скарваш, Серафін, Смалець, Татуське, Талпаш, Трохановський, Тарасяк, Фута, Ферко, Хрущ, Хомяк, Циган, Цьовка, Цідило, Чепетула, Шляхтич, Шляхтичик і Яничишин.

Від цього часу аж до нинішних днів прибули ще, чи тільки часово у Фльоринці перебували, слідуючі родові призвиська: Грицак, Грибель, Гасючко, Грушка, Гойдич, Губала, Губернак, Дрозд, Дзядек, Жилич, Жук, Жупник, Квасьнівскі Ключник, Кмек, Козяр, Кузмич, Крегель, Лешко, Лабовський, Малиняк, Микитяк, Моровецкі, Митарський, Нистор, Олесьневич, Осел, Писток, Плонка, Родай, Ропицький, Ридзанич, Рудковскі, Середович, Секулович, Сорока, Сливиньскі, Шевчик, Шпитко, Юцик, Юськевич і Янчир, а у Вафці: Бучок, Буранич, Гурба, Дрітар, Кузмяк, Лешко, Рогоз, Стець і Ярецький.

Сьогоднішна фльоринчанська церква св. Архистратига Михаїла вимурована з каміня в 1875 р. є після переказу вже третьою, знаною, фльоринчанською церквою. Передтеперішня фльоринчанська церква була вибудована в 1625 р. по другій стороні села за річкою Мостишею. Де була третя фльоринчанська церква докладно невідомо. Пе-

реказ говорить, що одну з тих двох попередних фльоринчанських церков побудувала своїм коштом і на своїм полі якась багата фльоринчанська солтиска.

Школа у Фльоринці була, як і всюди по більших оселях тої околиці, зразу дяківська. Таким дяковчителем у Фльоринці був Ілля Мерена. Він то за свойого життя призбирав — як кажуть — багато старинних грамот, а окремо і сам позаписував богато цікавих записок щодо нашого буття в тій околиці. Та по його смерти його зять Харитон, несвідомий хлопище, натрапивши на купу папіря позбирав їх тай винісши на город, спалив.

Також на подвірі тогож Іллі викопано перед світовою війною кістяки коней і людей. Це, правдоподібно натраплено на сліди з часів Барської Конфедерації (1768 р.). Саме тут у Фльоринці мала бути також сутичка донських козаків з тими ж конфедератами. Вигребані кістяки коней висипано за селом до яру, а людські загребано на фльоринському цвинтарі.

Крім цих двох вище згаданих, передвоєнних фльоринчанських товариств було ще тоді у Фльоринці Братство церковне зо 120 членами і Братство тверезости.

В часі світової завірюхи на полях Фльоринки і Білцаревої був зведений між австрияками та москалями завзятий бій. Австрияки наступили від сторони Криниці, а москалі ставили опір від сторони Білцаревої та Грибова. Уступили москалі. З того часу остались у Фльоринці й Білцаревій, на спомин, воєнні цвинтарі. Після світової війни уряджено у Фльоринці віче, на якому радилося над тим, якбито получити Лемківщину з Чехословакією. Але, що чехи на таку „прогульку“ були заслабі, тому події покотилися по вічевиках своїм ходом.

Сьогодні в тому, давніше, так твердому селі, животіє знову читальня Качковського, а дальше: „Охотніча Страж Пожарна“, „Кулко Рольніче“, Деталічна продаж алькоголів, 2 жидівські крамниці, 2 такіж тартаки, один паровий (на початку) згаданий) а другий водний, і вкінці одна крамничка нашого Гриця Кохана.

Була ще у Фльоринці оснувана „руска“ кооператива „Збереження“, але вона не довго збереглася.

З наших товариств істнує у Фльоринці „Марійська Дружина“. Крім цього ОО. Монахи ведуть гарний, церковний хор. Були також у Фльоринці заходи около оснування Кружка „Сільського Господаря“, та вони не увінчалися успіхом.

Відрадним у Фльоринці явищем є — як кажуть фльоринчани, що ці сірі фльоринчани потрохи вже починають правильно занюхувати письмо носом, а окремо також, вірові ріжниці, починають між ними, поволи, немовби затиратися.

Давби Бог, щоб усі сірі фльоринчани отой свій „інстиктовний нюх“ так, на усі справи, що кругом них на світі Божому діються, собі удосконалили, щоб дійсно всі ріжниці між ними розійшлися, пропали, як дим.

Далі буде. ✓ **Никифор.**

Наше становище.

Завданням часопису „Наш Лемко“ є **ширити сперту на сильних і здорових християнсько - католицьких засадах, українську освіту, свідомість і культуру на Лемківщині.** Тому, коли йде про безсторонну оцінку цього часопису, то слід її подати зі становища, яке „Наш Лемко“ займає у відношенні до основних принціпів, що дотичать релігійно-національного, культурно - освітнього та економічного життя української Лемківщини. І так першзавсе впадає тут в очі його вельми похвальне, строго

Католицьке становище в релігійно-церковних справах.

Отже сейчас на вступі треба підчеркнути, що **часопис „Наш Лемко“ стоїть під релігійно-церковним оглядом на католицькім становищі.** Признає Католицьку Церкву за одиноку, властиву, начальну релігійно-церковну організацію нашого народу... Боронить її принціпів і засад в прилюднім і приватнім житті. Заохочує своїх читачів, щоб підчинялися тій Церкві та кріпко держалися цеї її невідривної части, якою є наша греко-католицька Церква. Вслід за тим поборює „Наш Лемко“ всі ті струї, котрі противляться науці Католицької Церкви та суперечать католицькій вірі й обичаям, а котрі під сучасну пору ділають з великою релігійно-духовною шкодою для вірних на Лемківщині. До тих струй належать: безбожництво, сектярство, комунізм і російське православя. Перед тими протирелігійними і протикатолицькими струями перестерігає й перестерегігатиме „Наш Лемко“ і тіїж струї у своїх статтях рішучо і здецидовано поборює. **Цей факт, що „Наш Лемко“ поборює** таке миле і любе для наших „русскіх“ (навіть тих, що сиділи в „здрою“!) **московське православя, признає з натиском відомий католицько - єзуїтський журнал „Оріенс“,** видаваний у Варшаві (за місяці листопад і грудень 1937 р.).

Тісно з тим католицьким становищем і прокатолицькою пропаґандою в релігійно-церковній области лучиться у „Нашім Лемку“ і його:

Здецидоване українське становище в національних справах.

Під цим оглядом стоїть „Наш Лемко“ зовсім правильно і справедливо на становищі, що **всі т. зв. Лемки є невідривною частиною одного великого українського народу, зовсім відрубного й окремого від москалів.** Цього свойого так історично, як й етнічно вповні узасадненого становища боронить „Наш Лемко“ у своїх статтях, та слушно опрокидує і збиває фальшиве й ложне твердження москвофілів, або т. зв. „русскіх“, котрі всіх українських Галичан, а в їх числі і Лемків, уважають за Росіян-Москалів. А тимчасом згідно з неоспоримою, так історичною, як і фактичною дійсністю — **ніякого московсько-російського, або т. зв. „русскаго“ народу ні взагалі в Галичині, ні спеціяльно на Лемківщині не було, ні нема, ні не буде!** Живе тут натомість суто-український нарід — і то український не тільки з назви, але теж і з походження, — і зі своєї тисячелітньої культури і традиції, — і на основ своєї матірної мови, — і силою своїх звичаїв, — і на підставі всіх своїх питомих народніх прикмет... Отже цей український нарід дійсно живе тут і розвивається! Про це повинні памятати всі т. зв. „русскіе“, а між ними і відомі, московські дураки і фанатики.

Часопис „Наш Лемко“ раз у раз дуже радо і докладно звідомляє про ріжні прояви свідомости, та поступу українського культурно-освітнього та економічного життя на Лемківщині. Тим самим сповняє він не тільки свої слушні, інформативні повинности, але теж й успішний, національно-пропаґандистичний обовязок. Тому теж і не дивниця, що „наші“ дорослі на-

ПОВНЕ ДОВІРЯ
добуло собі якістю мило
„ЦЕНТРОСОЮЗ“.

ціональні шкідники, москвофіли, фанатично, прямо аж до телячої безтями, „Нашого Лемка“ ненавидять та гостро й завзято вже не тільки в „указах“, але і на проповідях його поборюють! Тимбільше, що цей часопис витягає дуже часто на верх ріжні негарні і соромні „свиничества“ русских та їх добре прилюдно пере і безпощадно пятнує. Тим самим прочищує він затроєну „русскими“ церковно-національну атмосферу на Лемківщині.

З черги заслугує на признання і попертя цілої української суспільности, зокрема на Лемківщині:

Відношення „Нашого Лемка“ до апост. адміністрації.

Як відомо, **це становище „Нашого Лемка“ є з неохідної, примусової конечности негативне — і то так з релігійно-церковних, як і національних оглядів.** Воно покривається вповні з таким же самим становищем цілої української католицької суспільности в Галичині. І то зовсім слушно і справедливо.

Коли ж тепер з черги взяти під увагу численні протиукраїнські зарядження й потягнення фактичних керманичів лемківської адміністрації, то зрозуміємо, що **негативне що до них становище „Нашого Лемка“ є теж і з національних оглядів зовсім слушне й конечне та вповні оправдане.**

Вкінці цінною є теж в „Нашім Лемку“ і його:

Пресова, стисло інформаційна акція.

В обсяг цеї інформаційної діяльности входять так вісти з краю і закордону, як теж зокрема **докладні відомости з Лемківщини.** Дотичать вони таких явищ і фактів, як: ріжних імпрез, обходів, представлень, відчитів, рефератів, збірних обходів і виступів, та взагалі того всього, що входить в обсяг національно-культурного та економічного життя Лемківщини. Поза тим є ще в „Нашім Лемку“ **інформаційна рубрика** під заг. „Новинки“, в котрій занотовані є ріжні події і випадки, що то заходять у щоденнім життю Лемківщини.

*

З усіх повищих причин часопис „Наш Лемко“ вповні заслугує на всесторонне, так моральне, як і матеріяльне піддержання зі сторони цілої нашої суспільности, зокрема на Лемківщині. **А піддержка ця повинна проявитись першзавсе в численній дійсній передплаті, а відтак у масовім поширенню „Нашого Лемка“ між усім українським лемківським населенням.** Це для нас лемків наша спільна, прилюдна трибуна, яка передає автентичний, достовірний голос й опінію української Лемківщини.

Лешко Волосатий
зпід Горлиць.

Повінь в Німеччині заскочила підчас сну. Провінцію Гляц з околицею навістила страшна повінь, що її спричинив хмаролім у ночі зі суботи на неділю. Недалеко купелевої місцевости Альтгайде вода зірвала дві греблі і хвилі рвучкого потока залили кількадесять господарств, на терені яких рівень води доходить до одного метра. Майже всі мости ушкоджені. Мешканців Шведельдорфу заскочила повінь підас сну так, що ледви з важким трудом удалося їм винести живий інвентар на безпечне місце. Також в інших місцевостях над Нісою рівень води доходить до одного метра. Частина містечка Франкенштайн є теж під водою. У двох інших місцевостях члени рятункової акції стояли довший час у воді, щоб лише перенести жінки і діти на вище положені терени.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Григорій Окарма, Висова: має заплачену передплату по кінець 1939 р. від громадянки Теодозії Гривнак з Едмонтону. Привіт.

Вп. Дмитро Ксенич, Незнайова: будемо Вам дальше посилати, але приєднайте нам нових передплатників. Картку одержали. Гаразд.

Вп. Теодор Федак у Франції: Вашу жертву на Рідну Школу в квоті 2 зл. ми передали з належною для Вас подякою. За „Дзвіночок“ для Вашого Тарасика теж заплатили. Окремо щиро Вам дякуємо за гарні вістки з Вашого побуту та бажаємо Вам гараздів.

Вп. Семан Кода з Ре. В.: посилаємо якнайточніше, реклямуйте на пошті, реклямація вільна від оплати. Щирі поздоровлення.

Впр. о. М. Бубняк у Березци: ми одержали 24. І. ц. р. 2 зол. на передплату за 1938 р., та 30. VII. ц. р. 4 зол. (1 зол. на Пісню Бескиду) з тим, що передплата буде по кінець 1939 р. Християнський привіт. С. І. Хр.

Вп. Семан Васильчак, Ри.: заплачено по кінець березня 1939 р. Братні поздоровлення.

Вп. Параска Бартусяк, Складисте: часопис посилаємо кожне число, але хтось його вертає з дописко̀ю „Адресатка незнана“. Хіба листом будемо Вам посилати. Привіт.

Нові книжки

Ковальчук В.: „ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР“, історична драма в чотирьох діях, із режисерськими помітками й образками, видання Товариства „Просвіта“, Львів, 1938, стор. 86. ціна 2 зол.

Драма ця вийшла заходом Ювілейного Комітету 70-ліття „Просвіти“ з нагоди 950-ліття Хрищення України. Змальовує вона живо й барвисто ті давноминулі часи, коли наша держава за князя Володимира Великого почала входити на верхівя своєї величі і слави. Твір цей **дуже сценічний,** зміст його **наскрізь виховний,** мова його чиста й гарна, а зверхнє оформлення книжки миле й культурне. Обширні **режисерські помітки** про сцену в кожній дії, про кожну дієву особу, про сценічну обстанову, та ще й **унагляднені 32-ма гарними образками** В. Іванюха — дуже влекшують сценічне виведення цієї драми. Твір цей повинні **розхопити** всі, що дорожать нашою славною бувальщиною, а всі театральні гуртки то вже **обовязково.**

Юліян Тарнович: „ВЕРХАМИ ЛЕМКІВСЬКОГО БЕСКИДУ“. Мандрівницький провідник по Лемківщині. — Бібліотека „Плаю“, ч. 2. Ціна 1.20 зол.

При читанні цієї книжечки, мається враження, що Тарнович піднявся ролі доброго вчителя і вперед виголошує загальні географічні відомості про Лемківщину до сотні учнів, які зі запертим духом слухають доброго викладу про незнану, чарівну країну Лемків. Виклад свій ілюструє добірними знимками. Опісля уставляє цілу авдиторію парами та веде їх по всіх закутинах Бескиду. Точкою виходу — це княжий город Сянік..., де з „Аптикарки“ вказує вам „Вірлині Скали“ й Сян, який вїдається поважно під замкову гору. Опісля веде вас берегами крутої Ослави, бистрого Вислока, чарівної Вислоки та з верткими филями Попраду. По дорозі розказує дещо про замітніші місця, села та міста. Опроваджує нас по Сяніччині, Дуклянщині, Стрижвщині, Сандеччині, верхами Бескиду, як добрий мандрівник, який знає наскрізь свій край та своє діло. На кінці подає ще добру мапку, щоб бачити всі села та міста.

Таку книжечку могла написати людина, що гарячо любить свій край, що по всіх верхах і долах оставила сліди своїх стіп, що на погаслий жертівник, забутого всіми краю, для... розжарення вогня, кидає отцю, в нашій літературі одиноку й вартісну працю. Тому ця книжечка повинна знайтися в кожного, кого свербять пяти й кому пахне мандрівницька палиця та наплечник...

І. Шевчик Лукавиченко.

Відповідальний редактор Олександер Костик. — Видавець і начальний редактор Ю. Тарнович. Редагує Колегія.
З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.